

Godina XIX/XV
Четвртак, 24. rujna/septembra 2015. godine

Број/Број

8

Година XIX/XV
Четвртак, 24. септембра 2015. године

ISSN 1512-7532

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

103

Темелјем чланка IV.4.d) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 16. сједници Заступничког дома, одржаној 27. колovoза 2015. године, и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. rujна 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

**О ДАВАЊУ СUGЛАСНОСТИ ЗА РАТИФИЦИРАЊЕ
СПОРАЗУМА О ГРАНТУ ИЗМЕЂУ РАЗВОЈНЕ
БАНКЕ САВЈЕТА ЕВРОПЕ И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
У ВЕЗИ С РЕГИОНАЛНИМ СТАМБЕНИМ
ПРОГРАМОМ У БиХ 2 (2013)**

I.

Дaje се sugласност за ратификацију Споразума о гранту између Развојне банке Савјета Европе и Босне и Херцеговине у вези с Регионалним стамбеним програмом у БиХ 2 (2013), потписаног 26.2.2015. године у Паризу и 10.3.2015. године у Сарајеву.

II.

Одлука се објављује у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори".

Број 01,02-05-2-1074/15
17. rujна 2015. године
Сарајево

Предсједатељ
Заступничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кристо, в. р.

Предсједатељ
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Бариша Чолак, в. р.

На основу члана IV 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 16. сједници Представничког дома, одржаној 27. августа 2015.

године и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ ЗА РАТИФИКАЦИЈУ
СПОРАЗУМА О ГРАНТУ ИЗМЕЂУ РАЗВОЈНЕ
БАНКЕ САВЈЕТА ЕВРОПЕ И БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ У ВЕЗИ СА РЕГИОНАЛНИМ
СТАМБЕНИМ ПРОГРАМОМ У БиХ 2 (2013)**

I

Дaje се сагласност за ратификацију Споразума о гранту између Развојне банке Савјета Европе и Босне и Херцеговине у вези са Регионалним стамбеним програмом у БиХ 2 (2013), потписаног 26.02.2015. године у Паризу и 10.03.2015. године у Сарајеву.

II

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори".

Број 01,02-05-2-1074/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Предсједатељу
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кристо, с. р.

Предсједатељу
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Бариша Чолак, с. р.

На основу члана IV. 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 16. сједници Представничког дома, одржаној 27. августа 2015. године, и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

Temeljem članka IV.4.d) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 17. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 16. rujna 2015. godine, i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 17. rujna 2015. godine, donijela je

ODLUKU

O DAVANJU SUGLASNOSTI ZA RATIFICIRANJE UGOVORA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE TURSKO O SURADNJI U PODRUČJU VETERINARSTVA

I.

Daje se suglasnost za ratificiranje Ugovora između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o suradnji u području veterinarstva, potpisanog 20.5.2015. godine u Sarajevu.

II.

Odluka se objavljuje u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Broj 01,02-05-2-1109/15
17. rujna 2015. godine

Sarajevo

Predsjedateljica
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine
BiH

Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine
BiH

Bariša Čolak, v. r.

На основу члана IV 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015. године и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU UGOVORA IZMEĐU SAVJETA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE TURSKO O SARADNJI U OBLASTI VETERINARSTVA

I.

Даје се сагласност за ратификацију Уговора између Савета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Турске о сарадњи у области ветеринарства, потписаног 20.05. 2015. године у Сарајеву.

II.

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори".

Број 01,02-05-2-1109/15
17. септембра 2015. године

Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Бариша Чолак, с. р.

На основу члана IV. 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015. године, и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ODLUKU

O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU UGOVORA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE TURSKO O SARADNJI U OBLASTI VETERINARSTVA

I.

Daje se saglasnost za ratifikaciju Ugovora između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o

saradnji u oblasti veterinarstva, potpisanog 20.5.2015. godine u Sarajevu.

II.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Broj 01,02-05-2-1109/15
17. septembra 2015. godine

Sarajevo

Predsjedavajuća
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine
BiH

Borjana Krišto, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine
BiH

Bariša Čolak, s. r.

106

Темелјем чланка IV.4.d) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 17. сједници Заступничког дома, одржаној 16. rujna 2015. године, и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. rujna 2015. године, донијела је

ODLUKU

O DAVANJU SUGLASNOSTI ZA RATIFICIRANJE SPORAZUMA IZMEĐU EUROPSKE UNIJE I BOSNE I HERCEGOVINE O SUDJELOVANJU BOSNE I HERCEGOVINE U UNIJINOM PROGRAMU "FISCALIS 2020"

I.

Daje se suglasnost za ratificiranje Sporazuma između Europske unije i Bosne i Hercegovine o sudjelovanju Bosne i Hercegovine u Unijinom programu "Fiscalis 2020", potpisanog 17. i 20. 3. 2015. godine u Bruxellesu.

II.

Odluka se objavljuje u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Broj 01,02-05-2-1115/15
17. rujna 2015. godine

Sarajevo

Predsjedateljica
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine
BiH

Borjana Krišto, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine
BiH

Bariša Čolak, v. r.

На основу члана IV 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015. године и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU SPORAZUMA IZMEĐU EVROPSKE UNIJE I BOSNE I HERCEGOVINE O UČESTVOVAŃU BOSNE I HERCEGOVINE U UNIJINOM PROGRAMU "FISCALIS 2020"

I.

Даје се сагласност за ратификацију Споразума између Европске уније и Босне и Херцеговине о учествовању Босне и Херцеговине у Унијином програму "Fiscalis 2020", потписаног 17. и 20. 03. 2015. године у Бриселу.

II.

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори".

Број 01,02-05-2-1115/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Парламентарне скупштине
БиХ
Бариша Чолак, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 17. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 16. septembra 2015. godine, i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 17. septembra 2015. godine, donijela je

ODLUKU

**O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU
SPORAZUMA IZMEĐU EVROPSKE UNIJE I BOSNE I
HERCEGOVINE O UČEŠĆU BOSNE I HERCEGOVINE
U UNIJINOM PROGRAMU "FISCALIS 2020"**

I.

Daje se saglasnost za ratifikaciju Sporazuma između Evropske unije i Bosne i Hercegovine o učešću Bosne i Hercegovine u Unijinom programu "Fiscalis 2020", potpisanog 17. i 20.3.2015. godine u Briselu.

II.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1115/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Бариша Чолак, с. р.

107
Temeljem članka IV.4.d) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 17. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 16. rujna 2015. godine, i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 17. rujna 2015. godine, donijela je

ODLUKU

**O DAVANJU SUGLASNOSTI ZA RATIFICIRANJE
DOPUNE SPORAZUMA O FINANCIRANJU IZMEĐU
BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE KOMISIJE O
PROGRAMU PREKOGRANIČNE SURADNJE BOSNA I
HERCEGOVINA - CRNA GORA U OKVIRU
KOMPONENTE: PREKOGRANIČNA SURADNJA
PROGRAMA IPA ZA 2011. GODINU**

I.

Daje se suglasnost za ratificiranje Dopune sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije o programu prekogranične suradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora u okviru komponente: prekogranična suradnja programa IPA za 2011. godinu, potpisanog 16.2.2015. godine u Bruxellesu i 12.6.2015. godine u Sarajevu.

II.

Odluka se objavljuje u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1138/15
17. ружна 2015. године
Сарајево

Председатељ
Заступничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, в. р.

Председатељ
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Парламентарне скупштине
БиХ
Бариша Чолак, в. р.

Na osnovu člana IV. 4. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 17. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 16. septembra 2015. godine i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 17. septembra 2015. godine, donijela je

ODLUKU

**O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU
DOPUNE SPORAZUMA O FINANCIRANJU IZMEĐU
BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE KOMISIJE
O PROGRAMU PREKOGRANIČNE SARADNJE BOSNA
I HERCEGOVINA - CRNA GORA U OKVIRU
KOMPONENTE PREKOGRANIČNA SARADNJA
PROGRAMA IPA ZA 2011. GODINU**

I.

Daje se saglasnost za ratifikaciju Dopune sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije o programu prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora u okviru komponente prekogranična saradnja programa IPA za 2011. godinu, potpisanog 16. 02. 2015. godine u Briselu i 12.06.2015. godine u Sarajevu.

II.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1138/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Бариша Чолак, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 17. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 16. septembra 2015. godine, i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 17. septembra 2015. godine, donijela je

ODLUKU

**O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU
DOPUNE SPORAZUMA O FINANSIRANJU IZMEĐU
BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPSKE KOMISIJE O
PROGRAMU PREKOGRANIČNE SARADNJE BOSNA I
HERCEGOVINA - CRNA GORA U OKVIRU
KOMPONENTE PREKOGRANIČNA SARADNJA
PROGRAMA IPA ZA 2011. GODINU**

I.

Daje se saglasnost za ratifikaciju Dopune sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije o programu prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora u okviru komponente prekogranična saradnja programa

IPA za 2011. godinu, potpisanog 16.2.2015. godine u Briselu i 12.6.2015. godine u Sarajevu.

II.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1138/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Предсједavajuћа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Borjana Krišto, s. r.

Предсједavajuћи
Дом народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Bariša Čolak, s. r.

108

Темелјем чланка IV.4.d) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 17. сједници Заступничког дома, одржаној 16. ружна 2015. године, и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. ружна 2015. године, донијела је

ODLUKU

**O DAVANJU SUGLASNOSTI ZA RATIFICIRANJE
PROVEDBENOG PROTOKOLA IZMEĐU VIJEĆA
MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE
SLOVAČKE REPUBLIKE O PRIMJENI SPORAZUMA
IZMEĐU EVROPSKE ZAJEDNICE I BOSNE I
HERCEGOVINE O READMISIJU OSOBA KOJE
BORAVE BEZ DOZVOLE**

I.

Дaje се suglasnost за ratificiranje Provedbenog protokola između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Slovačke Republike o primjeni Sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji osoba koje borave bez dozvole, potpisanog 3.6.2015. godine u Bratislavi.

II.

Odluka se objavljuje u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1139/15
17. ружна 2015. године
Сарајево

Предсједateljica
Заступничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Borjana Krišto, v. r.

Предсједatelj
Дом народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Bariša Čolak, v. r.

На основу члана IV 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015, године и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ODLUKU

**O DAVANJU SUGLASNOSTI ZA RATIFICIRANJE
IMPLEMANTACIONOG PROTOKOLA IZMEĐU
SAVJETA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I
VLADE SLOVAČKE REPUBLIKE O PRIMJENI
SPORAZUMA IZMEĐU EVROPSKE ZAJEDNICE I
BOSNE I HERCEGOVINE O READMISIJU LICA
KOJA BORAVE BEZ DOZVOLE**

I.

Дaje се suglasnost за ratificiraniју Implemantacionog protokola između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Slovačke Republike o primjeni Sporazuma između

Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji lica koja borave bez dozvole, potpisanog 03.06.2015. godine u Bratislavi.

II.

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори".

Број 01,02-05-2-1139/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Предсједavajuћа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Borjana Krišto, s. r.

Предсједavajuћи
Дом народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Bariša Čolak, s. r.

На основу члана IV. 4. d) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015. године, и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ODLUKU

**O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU
PROVEDBENOG PROTOKOLA IZMEĐU VIJEĆA
MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE
SLOVAČKE REPUBLIKE O PRIMJENI SPORAZUMA
IZMEĐU EVROPSKE ZAJEDNICE I BOSNE I
HERCEGOVINE O READMISIJU LICA KOJA BORAVE
BEZ DOZVOLE**

I.

Дaje се saglasnost за ratifikaciju Provedbenog protokola između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Slovačke Republike o primjeni Sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji lica koja borave bez dozvole, potpisanog 3.6.2015. godine u Bratislavi.

II.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1139/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Предсједavajuћа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Borjana Krišto, s. r.

Предсједavajuћи
Дом народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Bariša Čolak, s. r.

109

Темелјем чланка IV.4.d) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Заступничког дома, одржаној 16. ружна 2015. године, и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. ружна 2015. године, донијела је

ODLUKU

**O DAVANJU SUGLASNOSTI ZA RATIFICIRANJE
SPORAZUMA O USPOSTAVI MEĐUNARODNE
ORGANIZACIJE ST-EP (ELIMINACIJA SIROMAŠTVA
PUTEM ODRŽIVOG TURIZMA)**

I.

Дaje се suglasnost за ratificiranje Sporazuma o uspostavi Međunarodne organizacije ST-EP (eliminacija siromaštva putem održivog turizma), potpisanog 25.5.2015. godine u Sarajevu.

II.
Odluka se objavljuje u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1146/15
17. rujna 2015. godine
Sarajevo

Предсједатељ
Заступничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Borjana Krišto, v. r.

Предсједатељ
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Bariša Čolak, v. r.

На основу члана IV 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015. године и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ ЗА РАТИФИКАЦИЈУ СПОРАЗУМА О УСПОСТАВЉАЊУ МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ST-EP (ЕЛИМИНАЦИЈА СИРОМАШТВА ПУТЕМ ОДРЖИВОГ ТУРИЗМА)

I.
Даје се сагласност за ратификацију Споразума о успостављању Међународне организације ST-EP (елиминација сиромаштва путем одрживог туризма), потписаног 25.05.2015. године у Сарајеву.

II.
Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори".

Број 01,02-05-2-1146/15
17. септембра 2015. године
Sarajevo

Предсједатељу
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Предсједатељу
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Бариша Чолак, с. р.

На основу члана IV. 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015. године, и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ ЗА РАТИФИКАЦИЈУ СПОРАЗУМА О УСПОСТАВЉАЊУ МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ST-EP (ЕЛИМИНАЦИЈА СИРОМАШТВА ПУТЕМ ОДРЖИВОГ ТУРИЗМА)

I.
Даје се сагласност за ратификацију Споразума о успостављању Међународне организације ST-EP (елиминација сиромаштва путем одрживог туризма), потписаног 25.5.2015. године у Сарајеву.

II.
Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1146/15
17. septembra 2015. godine
Sarajevo

Предсједатељу
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Borjana Krišto, s. r.

Предсједатељу
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Bariša Čolak, s. r.

110

Темелјем члана IV.4.d) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на 17. сједници Заступничког дома, одржаној 16. rujna 2015. godine, i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 17. rujna 2015. godine, donijela је

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ СUGЛАСНОСТИ ЗА РАТИФИЦИРАЊЕ СПОРАЗУМА О СУРАДЊИ У ПОДРУЧЈУ ЗНАНОСТИ И ТЕХНОЛОГИЈЕ ИЗМЕЂУ ВИЈЕЋА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ

I.
Даје се сугласност за ратификацију Споразума о сарадњи у подручју зnanosti i tehnologije између Вијећа министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Турске, потписаног 20.5.2015. године у Сарајеву.

II.
Odluka se objavljuje u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1158/15
17. rujna 2015. godine
Sarajevo

Предсједатељу
Заступничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Borjana Krišto, v. r.

Предсједатељу
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Bariša Čolak, v. r.

На основу члана IV 4. д) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 17. сједници Представничког дома, одржаној 16. септембра 2015. године и на 9. сједници Дома народа, одржаној 17. септембра 2015. године, донијела је

ОДЛУКУ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ ЗА РАТИФИКАЦИЈУ СПОРАЗУМА О САРАДЊИ У ОБЛАСТИ НАУКЕ И ТЕХНОЛОГИЈЕ ИЗМЕЂУ САВЈЕТА МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ

I.
Даје се сагласност за ратификацију Споразума о сарадњи у области науке и технологије између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Турске, потписаног 20. 05. 2015. године у Сарајеву.

II

Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори".

Број 01,02-05-2-1158/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Бариша Чолак, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. d) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 17. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 16. septembra 2015. godine, i na 9. sjednici Doma naroda, održanoj 17. septembra 2015. godine, donijela je

ODLUKU

**O DAVANJU SAGLASNOSTI ZA RATIFIKACIJU
SPORAZUMA O SARADNJI U OBLASTI NAUKE I
TEHNOLOGIJE IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE
I HERCEGOVINE I VLADE REPUBLIKE TURSKJE**

I.

Daje se saglasnost za ratifikaciju Sporazuma o saradnji u oblasti nauke i tehnologije između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske, potpisanog 20.5.2015. godine u Sarajevu.

II.

Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori".

Број 01,02-05-2-1158/15
17. септембра 2015. године
Сарајево

Председавајућа
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ

Борјана Кришто, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ

Бариша Чолак, с. р.

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

111

Temeljem članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka broj 01,02-05-2-362/15 od 30. srpnja 2015. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 11. redovitoj sjednici, održanoj 20. kolovoza 2015. godine, donijelo

ODLUKU

**O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O ZAJMU (ZAJAM ZA RAZVOJNU POLITIKU POSLOVNOG AMBIJENTA)
IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ**

Članak 1.

Ratificira se Sporazum o zajmu (Zajam za razvojnu politiku poslovnog ambijenta) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, potpisan u Sarajevu, 15. siječnja 2015. godine, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

BROJ ZAJMA 8436-BA

SPORAZUM

**O ZAJMU (ZAJAM ZA RAZVOJNU POLITIKU
POSLOVNOG AMBIJENTA) IZMEĐU BOSNE I
HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA
OBNOVU I RAZVOJ**

Na dan, 15. siječnja 2015. godine

**BROJ ZAJMA 8436-BA
SPORAZUM O ZAJMU**

Sporazum od 15. siječnja 2015. godine, između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka") u svrhu osiguranja financiranja za podršku Programu (kako je definiran u Dodatku ovog sporazuma). Banka je odlučila osigurati ovo financiranje na osnovu, *inter alia*, (a) radnji koje je Zajmoprimac već poduzeo u okviru Programa, a koje su opisane u Odjeljku I Rasporeda 1 ovog sporazuma i (b) održavanja adekvatnog okvira makroekonomske politike od strane Zajmoprimca. Stoga se ovdje Zajmoprimac i Banka slažu kako slijedi:

ČLANAK I - OPĆI UVJETI; DEFINICIJE

1.01. Opći uvjeti (kako su definirani u Dodatku ovog sporazuma) čine sastavni dio ovog sporazuma.

1.02. Ukoliko kontekst ne zahtijeva drugačije, termini napisani velikim slovima korišteni u ovom sporazumu imaju značenja koja su im data u Općim uvjetima ili u Dodatku ovog sporazuma.

ČLANAK II - ZAJAM

2.01. Banka se slaže Zajmoprimcu, pod uvjetima i rokovima navedenim ili na koje se poziva ovaj Sporazum, pozajmiti iznos od trideset sedam miliona četrsto tisuća eura (€37.400.000), kako se s vremena na vrijeme može vršiti konverzija tog iznosa putem konverzije valuta u skladu s odredbama Odjeljka 2.07 ovog Sporazuma ("Zajam").

2.02. Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma za podršku Programu u skladu s Odjeljkom II Rasporeda 1 ovog sporazuma.

2.03. Početna naknada (*Front-end Fee*) koju plaća Zajmoprimac je jednaka jednoj četvrtini jednog postotka (0,25%) iznosa Zajma.

2.04. Naknada za neiskorišteni dio Zajma koju plaća Zajmoprimac je jednaka jednoj četvrtini postotka (0,25%) godišnje na nepovučeni saldo Zajma.

2.05. Kamata, koju plaća Zajmoprimac za svako kamatno razdoblje, je po stopi jednakoj referentnoj stopi za valutu Zajma plus varijabilna marža; pod uvjetom, da nakon Konverzije kompletnog ili dijela iznosa glavnice Zajma, kamata koju Zajmoprimac plaća tijekom razdoblja konverzije za taj iznos bude utvrđena u skladu s relevantnim odredbama članka IV. Općih uvjeta. Bez obzira na gore navedeno, ako bilo koji iznos povučenog salda Zajma ostane neotplaćen u roku dospijanja i takvo neplaćanje se nastavi u razdoblju od trideset (30) dana, tada će se kamata koju plaća Zajmoprimac obračunati kako je navedeno u Odjeljku 3.02(e) Općih uvjeta.

2.06. Datumi plaćanja su 15. veljače i 15. kolovoza svake godine.

2.07. Iznos glavnice Zajma se otplaćuje u skladu s rasporedom otplate navedenim u Rasporedu 2 ovog sporazuma.

2.08. (a) Zajmoprimac može, u bilo kojem trenutku, zahtijevati bilo koju od sljedećih konverzija uvjeta Zajma u cilju olakšanja savjesnog upravljanja dugom:

i. promjena valute Zajma za cijeli ili dio iznosa glavnice Zajma, povučen ili nepovučen, u odobrenu valutu;

ii. promjena osnovne kamatne stope primjenljive na:

(A) cijeli ili dio iznosa glavnice Zajma povučen, a neotplaćen, s varijabilne stope na fiksnu stopu, ili obrnuto; ili

(B) cijeli ili dio iznosa glavnice Zajma povučen, a neotplaćen, s varijabilne stope zasnovane na referentnoj stopi i varijabilnoj marži na Varijabilnu stopu zasnovanu na fiksnoj referentnoj stopi i varijabilnoj marži, ili obrnuto; ili

(C) cijeli iznos glavnice Zajma povučen, a neotplaćen, s varijabilne stope zasnovane na varijabilnoj marži na varijabilnu stopu zasnovanu na fiksnoj marži; i

iii. utvrđivanje limita varijabilne stope ili referentne stope primjenljive na cijeli ili dio iznosa glavnice Zajma povučen, a neotplaćen, utvrđivanjem limita (*Interest Rate Cap*) ili raspona (*Interest Rate Collar*) kamatne stope za varijabilnu stopu ili referentnu stopu.

(b) Svaka konverzija zahtijevana u skladu sa stavkom (a) ovog odjeljka, koju Banka prihvati, se smatra "konverzijom", kako je definirana u Općim uvjetima, i primjenjivat će se u skladu s odredbama članka IV. Općih uvjeta i Smjernica za konverziju.

(c) Odmah nakon datuma za primjenu limita kamatne stope ili raspona kamatne stope za koje je Zajmoprimac tražio plaćanje premije iz sredstava Zajma, Banka, u ime Zajmoprimca, povlači s računa Zajma i sebi isplaćuje iznos potreban za plaćanje premije, koja se plaća u skladu s Odjeljkom 4.05 (c) Općih uvjeta, do iznosa alociranog s vremena na vrijeme u svrhu tabele u Odjeljku II Rasporeda I ovog sporazuma.

2.09. Bez ograničenja na odredbe Odjeljka 5.08 Općih uvjeta (renumerirano u skladu sa stavkom 5. Odjeljka II Dodatka ovog sporazuma, a u vezi sa *Suradnjom i savjetovanjem*), Zajmoprimac Banci dostavlja informacije u vezi s odredbama ovog članka II, koje Banka bude s vremena na vrijeme razumno zahtijevala.

ČLANAK III - SUPSIDIJARNI SPORAZUMI

3.01. Zajmoprimac: (a) stavlja na raspolaganje iznos od dvadeset dva miliona četiri stotine četrdeset tisuća eura (€ 22.440.000) iz sredstava Zajma Federaciji, po Federalnom supsidijarnom sporazumu, i (b) stavlja na raspolaganje iznos od četrnaest miliona devet stotina šezdeset tisuća eura (€14.960.000) iz sredstava Zajma Republici Srpskoj po Supsidijarnom sporazumu za Republiku Srpsku, sve po uvjetima i rokovima zadovoljavajućim za Banku.

3.02. Zajmoprimac ostvariva svoja prava po Supsidijarnom sporazumu o Zajmu na takav način da štiti interese Zajmoprimca i Banke i da ostvari svrhu Programa i, osim ukoliko se Banka ne složi drugačije, Zajmoprimac ne dopunjava, ne mijenja, ne poništava, niti se odriče Supsidijarnih sporazuma, niti bilo koje njihove odredbe.

ČLANAK IV - PROGRAM

4.01. Zajmoprimac izjavljuje svoju predanost Programu i njegovoj provedbi. U tom smislu, kao i u skladu s Odjeljkom 5.08 Općih uvjeta:

(a) Zajmoprimac i Banka s vremena na vrijeme, na zahtjev bilo koje od strana, vrše razmjenu mišljenja o okviru makroekonomske politike Zajmoprimca i napretku ostvarenom na provođenju Programa;

(b) prije svake takve razmjene mišljenja, Zajmoprimac Banci dostavlja na pregled i komentare izvještaj o napretku ostvarenom tijekom provođenja Programa, s detaljima koje Banka bude razumno zahtijevala; i

(c) bez ograničenja na odredbe stavaka (a) i (b) ovog odjeljka, Zajmoprimac odmah obavještava Banku o svakoj situaciji koja bi mogla značajno utjecati na nazadovanje ciljeva

Programa ili bilo koje aktivnosti provedene u okviru Programa, uključujući bilo koju aktivnost navedenu u Odjeljku I Rasporeda 1 ovog sporazuma.

ČLANAK V - PRAVNI LIJEK BANKE

5.01. Dodatni događaj za suspenziju se sastoji od sljedećeg: naime, da se pojavi situacija koja provođenje Programa ili njegovog značajnog dijela čini malo vjerojatnim.

5.02. Dodatni događaj ubrzanja se sastoji od sljedećeg: naime, da se bilo koji događaj naveden u Odjeljku 5.01 ovog sporazuma dogodi i traje u razdoblju od šezdeset (60) dana nakon što Banka dostavi Zajmoprimcu obavještenje o tom događaju.

ČLANAK VI - STUPANJE NA SNAGU; RASKID

6.01. Dodatni uvjeti stupanja na snagu sastoje se od sljedećeg:

(a) Banka je zadovoljna napretkom kojeg je Zajmoprimac ostvario na provođenju Programa i adekvatnošću okvira makroekonomske politike Zajmoprimca.

(b) Supsidijarni sporazumi o Zajmu su potpisani po uvjetima i odredbama zadovoljavajućim za Banku.

6.02. Dodatna pravna pitanja se sastoje od sljedećeg: naime, Supsidijarni sporazumi o Zajmu iz gornjeg Odjeljka 6.01(b) propisno su potvrđeni ili ratificirani od strane Zajmoprimca i odnosnih entiteta i pravno su obavezujući za Zajmoprimca i odnosne entitete u skladu s njihovim uvjetima.

6.03. Datum stupanja na snagu je sto osamdeset (180) dana nakon datuma ovog sporazuma.

ČLANAK VII - PREDSTAVNIK; ADRESE

7.01. Predstavnik Zajmoprimca je Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine.

7.02. Adresa Zajmoprimca je:
Ministarstvo financija i trezora

Trg BiH 1
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Faks:
(387-33) 202-930

7.03. Adresa Banke je:
International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.
Washington, D.C. 20433
United States of America

Telegram:	Telex:	Fax:
INTBAFRAD	248423(MCI) ili	1-202-477-6391
Washington, D.C.	64145(MCI)	

Dogovoreno u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, na dan i godinu navedenu gore na početku.

BOSNA I HERCEGOVINA

/vlastoručni potpis/

Ovlašteni predstavnik

Ime: **NIKOLA SPIRIC**

Funkcija: **MINISTAR FINACIJA I TREZORA**

MEĐUNARODNA BANKA ZA

OBNOVU I RAZVOJ

/vlastoručni potpis/

Ovlašteni predstavnik

Ime: **TATIANA PROSKURYAKOVA**

Funkcija: **COUNTRY MANAGER**

RASPORED 1

Programske aktivnosti; Raspoloživost sredstava Zajma

Odjeljak I. Aktivnosti provedene u okviru Programa

Aktivnosti koje je Zajmoprimac proveo u okviru Programa uključuje sljedeće:

1. RS je donijela paket zakona i propisa o poslovnim okruženju čija je svrha pojednostavljenje registracije djelatnosti u RS-u, i RS je usvojila Uredbu br. 04/1-012-2-2465/2013 od 21. listopada, 2013. godine o smanjenju troškova javnobilježničkih naknada u RS-u.

2. Vlada Federacije je 10. srpnja 2014. godine odobrila i uputila Parlamentu na drugo čitanje Zakon o privrednim

društvima, br. 03/05-02-912/2013, čija je svrha smanjenje administrativnog opterećenja pri pokretanju i obavljanju poslovnih djelatnosti u Federaciji.

3. Federacija je usvojila "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine" br. 01-02-581-02/14, koji je stupio na snagu 14. kolovoza 2014. godine, čija je svrha pojednostavljenje registracije poslovnih djelatnosti u Federaciji, i Federacija je, putem Rješenja #1259 Federalnog ministarstva pravde od 16. srpnja 2013. godine smanjila javnobilježničke tarife u Federaciji.

4. Federacija je donijela "Zakon o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine" br. 01-02-654-02/14, koji je stupio na snagu 11. rujna 2014. godine, kojim se provodi reforma sustava inspekcije u Federaciji.

5. RS je donijela "Zakon o prostornom uređenju i građenju" br. 40/13, koji je stupio na snagu 23. svibnja 2013. godine i usvojila je Građevinske propise RS-a, kojima se uvodi reforma postupka izdavanja građevinskih dozvola u RS-u.

6. Federacija je usvojila Federalni paket izvozno-uvoznih propisa kojima se pojednostavljaju postupci izvoza/uvoza u Federaciji.

7. RS je putem svog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede usvojila "Upute o metodama rada i djelovanja u određenim administrativnim postupcima" br. 12.01-8278/13, od 16. srpnja 2013. godine za pojednostavljenje postupaka izvoza/uvoza u RS-u.

Odjeljak II. Raspoloživost sredstava Zajma

A. **Generalno.** Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma u skladu s odredbama ovog odjeljka i dodatnim uputama koje Banka može navesti u obavještenju Zajmoprimcu.

B. **Alokacija iznosa Zajma.** Zajam (osim iznosa potrebnih za plaćanje početne naknade) se alocira kroz jednu tranšu, iz koje Zajmoprimac može vršiti povlačenja sredstava Zajma. Alokacija iznosa Zajma u tom smislu je navedena u donjoj tabeli:

Alokacija	Alocirani iznos tranše Zajma (izraženo u eurima)
(1) Jedna tranša za povlačenje	37.306.500
(2) Početna naknada	93.500
(3) Iznos plativ u skladu s Odjeljkom 2.08 (c) ovog sporazuma	0
UKUPNI IZNOS	37.400.000

C. Uvjeti puštanja tranše za povlačenje

Ne vrši se povlačenje iz jedne tranše za povlačenje ukoliko Banka nije zadovoljna (a) Programom kojeg Zajmoprimac provodi, i (b) adekvatnošću okvira makroekonomske politike Zajmoprimca.

D. **Polaganje iznosa Zajma.** Ukoliko se Banka ne složila drugačije:

1. Banka sva povlačenja s računa Zajma polaže na račun kojeg odredi Zajmoprimac i koji je prihvatljiv za Banku; i

2. Zajmoprimac osigurava da se nakon polaganja iznosa Zajma na taj račun, ekvivalentan iznos evidentira u Zajmoprimčevom sustavu upravljanja proračunom, na način prihvatljiv za Banku.

E. **Isključeni rashodi.** Zajmoprimac se obavezuje da sredstva Zajma neće koristiti za financiranje isključenih rashoda. Ako Banka utvrdi u bilo kojem trenutku da se neki iznos Zajma koristio za vršenje plaćanja za isključene rashode, Zajmoprimac odmah nakon što dobije obavještenje od Banke, refundira Banci iznos jednak iznosu tog plaćanja. Iznosi refundirani Banci nakon takvog zahtjeva se otkazuju.

F. **Datum zatvaranja.** Datum zatvaranja je 31. prosinca 2015. godine.

RASPORED 2

Raspored otplate

1. Sljedeća tabela navodi datum otplate glavnice Zajma i postotak ukupnog iznosa glavnice koji se plaća na svaki datum otplate glavnice ("Udio rate"). Ako sredstva Zajma budu u potpunosti povučena na prvi datum otplate glavnice, Banka utvrđuje iznos glavnice Zajma koji Zajmoprimac otplaćuje na

svaki datum otplate glavnice množenjem: (a) povučenog salda Zajma na prvi datum otplate glavnice; (b) udjelom glavnice za svaki datum otplate glavnice, taj iznos koji se otplaćuje se, po potrebi, usklađuje, oduzimanjem iznosa navedenog u stavku 4. ovog rasporeda, na koji se primjenjuje konverzija valute.

Datum otplate glavnice	Udio rate (Izražen kao postotak)
Svakog 15. veljače i 15. kolovoza počevši od 15. veljače, 2025. godine do 15. veljače, 2039. godine	3,33%
15. kolovoza 2039. godine	3,43%

2. Ako sredstva Zajma ne budu u potpunosti povučena na prvi datum otplate glavnice, iznos glavnice Zajma kojeg Zajmoprimac otplaćuje na svaki datum otplate glavnice se određuje na sljedeći način:

(a) Do mjere u kojoj su izvršena povlačenja sredstava Zajma na prvi datum otplate glavnice, Zajmoprimac vrši otplatu povučenog salda Zajma na taj datum u skladu sa stavkom 1. ovog rasporeda.

(b) Otplata iznosa povučenog nakon prvog datuma otplate glavnice se vrši na svaki datum otplate glavnice koji pada nakon datuma tog povlačenja u iznosu kojeg Banka odredi množenjem iznosa svakog povlačenja razlomkom, čiji je brojnik originalni Udio rate naveden u tabeli u stavku 1 ovog rasporeda za dati datum otplate glavnice ("Originalni udio rate"), a nazivnik zbir svih preostalih Originalnih udjela rate za datume otplate glavnice koji padaju nakon tog datuma, uz usklađivanje, po potrebi, tih plativih iznosa, oduzimanjem iznosa navedenih u stavku 4. ovog rasporeda, na koje se primjenjuje konverzija valute.

3. (a) Iznos Zajma povučen unutar dva kalendarska mjeseca prije svakog datuma otplate glavnice se, isključivo u svrhu kalkulacije plativih iznosa glavnice na svaki datum otplate glavnice, tretira kao da je povučen i neotplaćen na drugi datum otplate glavnice nakon datuma povlačenja te se otplaćuje na svaki datum otplate glavnice koji počinje s drugim datumom otplate glavnice nakon datuma povlačenja.

(b) Bez obzira na odredbe podstavka (a) ovog stavka, ako Banka u bilo koje vrijeme usvoji sustav ispostavljanja faktura na dan dospijeca, po kojem se fakture ispostavljaju na ili nakon odnosnog datuma otplate glavnice, odredbe tog podstavka se više neće primjenjivati na povlačenja izvršena nakon usvajanja takvog sustava ispostavljanja faktura.

4. Bez obzira na odredbe stavaka 1. i 2. ovog rasporeda, po konverziji valute cjelokupnog ili dijela povučenog salda Zajma u odobrenu valutu, Banka određuje iznos čija je konverzija na taj način izvršena u odobrenu valutu, a koji se otplaćuje na svaki datum otplate glavnice koji se pojavljuje tijekom razdoblja konverzije, množenjem tog iznosa u valuti u kojoj je denominiran odmah prije konverzije bilo: (i) putem tečaja koji odražava iznose glavnice u odobrenoj valuti koje Banka isplaćuje u okviru Transakcije zaštite valute (*Currency Hedge Transaction*) koja se odnosi na konverziju; ili (ii) ako Banka tako utvrdi u skladu sa Smjernicama za konverziju, putem komponente tečaja kontrolne stope (*Screen Rate*).

5. Ako je povučeni saldo zajma denominiran u više od jedne valute Zajma, odredbe ovog rasporeda se primjenjuju odvojeno na iznos denominiran u svakoj valuti Zajma, tako da se urade odvojeni rasporedi otplate za svaki takav iznos.

DODATAK

Odjeljak I. Definicije

1. "Entitet" znači bilo Federacija ili RS, u zavisnosti od slučaja, a "Entiteti" znače zajedno Federaciju i RS.

2. "Isključeni rashodi" znače svaki rashod:

(a) za robe ili usluge koje se nabavljaju po ugovorima koje je financirala ili se složila da financira bilo koja domaća ili međunarodna finansijska institucija ili agencija, osim Banke ili Asocijacije, ili koje je Banka ili Asocijacija financirala ili se složila da financira u okviru drugog Zajma, kredita ili granta;

(b) za robe koje spadaju u sljedeće grupe ili podgrupe Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije, Revizija 3 (SITC, Rev.3), koju su objavili Ujedinjeni narodi u Statističkom dokumentu, Serija M, br. 34/Rev.3 (1986) (SITC) ili bilo koja grupa ili podgrupa koja ih bude zamijenila u budućim revizijama SITC-a, kako Banka utvrdi u obavještenju Zajmoprimcu:

Grupa	Podgrupa	Opis stavke
112		Alkoholna pića
121		Duhan, neprerađeni, duhan u rinfuzi
122		Duhan, prerađeni (bez obzira sadrži li ili ne nadomjestak za duhan)
525		Radioaktivne i srodne materije
667		Biseri, drago i poludrago kamenje, neobrađeno ili obrađeno
718	718,7	Nuklearni reaktori i njihovi dijelovi; elementi goriva (punjači), neozračeni, za nuklearne reaktore
728	728,43	strojevi za prerađu duhana
897	897,3	Nakit od zlata, srebra i platine (osim ručnih satova i kutija za ručne satove) i zlatarski i filigranski rad (uključujući komplete s draguljima)
971		Zlato, nemonetareno (isključujući rudu i koncentrat zlata)

(c) za robe namijenjene za vojne ili paravojne svrhe ili luksuznu potrošnju;

(d) za robe štetne po okoliš, čija su proizvodnja, upotreba ili uvoz zabranjeni po zakonima Zajmoprimca ili međunarodnim sporazumima koje je Zajmoprimac zaključio;

(e) na račun bilo kojeg plaćanja zabranjenog po odluci Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, donesenoj u okviru Poglavlja VII Povelje Ujedinjenih naroda; i

(f) za koje Banka utvrdi da su predstavnici Zajmoprimca ili drugog primatelja sredstava Zajma, bili uključeni u prakse korupcije, prevare, zavjere ili prisile, a da Zajmoprimac (ili taj drugi primatelj) nisu poduzeli pravovremene i odgovarajuće mjere, zadovoljavajuće za Banku, na suzbijanju takvih praksi kada se dogode.

3. "Federacija" znači Federaciju Bosne i Hercegovine, sastavni dio Zajmoprimca, i uključuje svakog njenog nasljednika ili nasljednike.

4. "Federalni paket propisa o izvozu/uvozu" znači niz propisa Federacije donesenih u svrhu pojednostavljenja postupaka izvoza/uvoza, a uključuje sljedeće:

a. "Odluku o izmjenama Odluke o iznosu i metodu plaćanja naknade za pokrivanje troškova kontrole kvaliteta određenih proizvoda prilikom uvoza i izvoza", Rješenje V br. 878/2-13, od 26. kolovoza 2013. godine;

b. "Upute o načinu rada i djelovanja u određenim administrativnim postupcima u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva", br. 01-02/1-839/13, koje je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donijelo 18. ožujka 2013. godine;

c. "Odluku o utvrđivanju razine troškova u postupku izdavanja lokacijske dozvole i/ili glavne projektne dokumentacije za gradnju ili rekonstrukciju objekata i odobrenje objekata u oblasti veterinarske medicine", br. 06-24/18-1210/13, koju je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donijelo 25. travnja 2013. godine.

5. "Federalni supsidijarni sporazum" znači sporazum kojeg su zaključili Zajmoprimac i Federacija u skladu s Odjeljkom 6.01 (b) ovog sporazuma, kako se isti može mijenjati s vremena na vrijeme uz prethodno odobrenje Banke, a taj termin uključuje i sve dodatke na Federalni supsidijarni sporazum o Zajmu.

6. "Opći uvjeti" znače "Opće uvjete za zajmove Međunarodne banke za obnovu i razvoj" od 12. ožujka 2012. godine, uz izmjene navedene u Odjeljku II ovog Dodatka.

7. "Program" znači program aktivnosti, ciljeva i politika dizajniranih za promociju rasta i ostvarivanje održivog smanjenja siromaštva, koji je naveden u ili na koje se poziva dopis od 26. kolovoza 2014. godine kojeg je Zajmoprimac uputio Banci, izjavljujući svoju predanost izvršenju Programa i tražeći pomoć Banke za izvršenje tog programa.

8. "Republika Srpska" ili "RS" znači Republiku Srpsku, sastavni dio Zajmoprimca, i uključuje svakog njenog nasljednika ili nasljednike.

9. "Paket zakona i propisa RS-a kojima se uređuje poslovanje" znači niz zakona i propisa Republike Srpske u svrhu pojednostavljenja registracije poslovnih djelatnosti, a uključuje sljedeće:

a. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj," br. 01-020-2417/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine.

b. "Zakon o klasifikaciji djelatnosti u Republici Srpskoj," br. 01-1656/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine.

c. "Zakon o izmjenama Zakona o stranim ulaganjima," br. 01-1658/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine;

d. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima" br. 01-1670/13, na snazi od 16. kolovoza 2013. godine.

e. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreznom postupku u Republici Srpskoj," br. 01-1674/13, na snazi od 16. kolovoza 2013. godine

f. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zanatsko-poduzetničkoj djelatnosti," br. 01-1666/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine.

g. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljstvu," br. 01-1655/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine

h. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu," br. 01-1664/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine.

i. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini," br. 01-1653/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine

j. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama," br. 01-1662/13, na snazi od 16. kolovoza 2013. godine;

k. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativnim taksama," br. 01-1661/13, koji je stupio na snagu 1. rujna 2013. godine.

l. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za posredničke, informatičke i financijske usluge," br. 01-1660/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine

m. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskom potpisu u Republici Srpskoj," br. 01-1659/13, koji je stupio na snagu 1. prosinca 2013. godine.

n. "Pravilnik o uvjetima, načinu i postupku pružanja usluga Agencije za posredničke, informatičke i financijske usluge," br. YO-XXV-1889/13, kojeg je donio Upravni odbor Agencije, a koji je stupio na snagu 3. prosinca 2013. godine.

o. "Pravilnik o sadržaju i vođenju središnjeg registra poduzetnika," br. YO-XXV-1890/13, kojeg je donio Upravni odbor Agencije, a koji je stupio na snagu 03. prosinca 2013. godine.

10. "Propisi RS-a o građenju" znače niz propisa Republike Srpske u svrhu pojednostavljenja postupka gradnje, a uključuje sljedeće:

a. "Pravilnik o provođenju tehničkog pregleda objekata i nadzora terena i objekata tijekom njihove upotrebe," br. 15.03-020-2059/13, studenog 2013. godine;

b. "Pravilnik o obračunu naknade troškova uređenja gradskog građevinskog zemljišta," br. 15.03-020-2055/13; studeni 2013. godine; i

c. "Pravilnik o sadržaju i kontroli tehničke dokumentacije," br. 15.03-020-2054/13; 18. studenog 2013. godine

11. "Supsidijarni sporazum o Zajmu RS-a" znači sporazum kojeg su zaključili Zajmoprimac i RS u skladu s Odjeljkom 6.01 (b) ovog sporazuma, kako se isti može mijenjati s vremena na vrijeme uz prethodno odobrenje Banke, a taj termin uključuje i sve dodatke na Supsidijarni sporazum o Zajmu RS-a.

12. "Jedna tranša za povlačenje" znači iznos Zajma alociran na kategoriju pod nazivom "Jedna tranša za povlačenje" u tabeli navedenoj u Dijelu B Odjeljka II Rasporeda 1 ovog sporazuma.

13. "Supsidijarni sporazum" znači bilo Federalni supsidijarni sporazum ili Supsidijarni sporazum RS-a, kako se

taj sporazum može mijenjati s vremena na vrijeme, uz prethodno odobrenje Banke, a taj termin uključuje i sve dodatke na Supsidijarni sporazum, a "Supsidijarni sporazumi" znače Federalni supsidijarni sporazum i Supsidijarni sporazum RS-a zajedno.

Odjeljak II. Izmjene Općih uvjeta

Opći uvjeti se ovim mijenjaju na sljedeći način:

1. U Sadržaju, pozivi na Odjeljke, nazive Odjeljaka i brojeve Odjeljaka se mijenjaju da odraze izmjene navedene u donjim stavkama.

2. Posljednja rečenica stavka (a) Odjeljka 2.03 (koja se odnosi na Aplikacije za povlačenje) se u potpunosti briše.

3. Odjeljci 2.04 (*Namjenski računi*) i 2.05 (*Podobni rashodi*) se u potpunosti brišu, a preostali Odjeljci u članku II se renumeriraju shodno tome.

4. Odjeljak 3.01. (*Početna naknada*) se mijenja da glasi kako slijedi:

"Odjeljak 3.01. *Početna naknada; Naknada za održavanje Zajma*

(a) Zajmoprimac Banci plaća početnu naknadu na iznos Zajma po stopi navedenoj u Sporazumu o Zajmu ("Početna naknada").

(b) Zajmoprimac Banci plaća naknadu za održavanje Zajma na nepovučeni saldo Zajma ("Naknada za održavanje Zajma"). Naknada za održavanje Zajma se obračunava od datuma šezdeset dana nakon datuma Sporazuma o Zajmu do odnosnih datuma na koje Zajmoprimac vrši povlačenje iznosa s računa Zajma ili se iznos otkáže. Naknada za održavanje Zajma se plaća polugodišnje unazad na svaki datum plaćanja".

5. Odjeljci 5.01 (*Generalno izvršenje Projekta*) i 5.09 (*Financijsko upravljanje; Financijski izvještaji; Revizija*) se u potpunosti brišu, a naredni odjeljci u članku V se renumeriraju shodno tome.

6. Stavak (a) Odjeljka 5.05 (renumeriran kao takav u skladu s gornjim stavkom 5, a koji se odnosi na *Korištenje roba, radova i usluga*) se u potpunosti briše.

7. Stavak (c) Odjeljka 5.06 (renumeriran kao takav u skladu s gornjim stavkom 5) se mijenja da glasi kako slijedi:

"Odjeljak 5.06 *Planovi; Dokumentacija; Evidencija*

... (c) Zajmoprimac čuva svu evidenciju (ugovore, naloge, fakture, račune, potvrde i drugu dokumentaciju) koja dokazuje rashode u okviru Zajma dvije godine nakon datuma zatvaranja. Zajmoprimac omogućuje predstavnicima Banke pregled te evidencije."

8. Stavak (c) Odjeljka 5.07 (renumeriran kao takav u skladu s gornjim stavkom 5.) se mijenja da glasi kako slijedi:

"Odjeljak 5.07. *Monitoring i evaluacija Programa*

Članak 3.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Broj 01-50-1-2014-25/15
20. kolovoza 2015. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Dr. Dragan Čović, v. r.

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka broj 01,02-05-2-362/15 od 30. jula 2015. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 11. redovnoj sjednici, održanoj 20. avgusta 2015. godine, donijelo je

ОДЛУКУ О РАТИФИКАЦИЈИ СПОРАЗУМА О ЗАЈМУ (ЗАЈАМ ЗА РАЗВОЈНУ ПОЛИТИКУ ПОСЛОВНОГ АМБИЈЕНТА) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

Члан 1.

Ратификује се Споразум о зајму (Зајам за развојну политику пословног амбијента) између Босне и Херцеговине и Међународне банке за обнову и развој, потписан у Сарајеву, 15. јануара 2015. године, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Споразума у преводу гласи:
БРОЈ ЗАЈМА 8436 - БА

СПОРАЗУМ О ЗАЈМУ (ЗАЈАМ ЗА РАЗВОЈНУ ПОЛИТИКУ ПОСЛОВНОГ АМБИЈЕНТА) ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

На дан, 15. јануара 2015. године
БРОЈ ЗАЈМА 8436 - БА
СПОРАЗУМ О ЗАЈМУ

Споразум од 15. јануара 2015. године, између БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ("Зајмопримац") и МЕЂУНАРОДНЕ БАНКЕ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ ("Банка") у сврху обезбјеђења финансирања за подршку Програму (како је дефинисан у Додатку овог споразума). Банка је одлучила обезбједити ово финансирање на основу, *inter alia*, (а) радњи које је Зајмопримац већ предузео у оквиру Програма, а које су описане у Одјелку I Распореда I овог споразума и (б) одржавања адекватног оквира макроекономске политике од стране Зајмопримца. Због тога се овде Зајмопримац и Банка слажу како слиједи:

ЧЛАН I - ОПШТИ УСЛОВИ; ДЕФИНИЦИЈЕ

1.01. Општи услови (како су дефинисани у Додатку овог споразума) чине саставни дио овог споразума.

1.02. Уколико контекст не захтијева другачије, термини написани великим словима коришћени у овом споразуму имају значења која су им дата у Општим условима или у Додатку овог споразума.

ЧЛАН II - ЗАЈАМ

2.01. Банка се слаже да Зајмопримцу, под условима и роковима наведеним или на које се позива овај споразум, позајми износ од тридесет седам милиона и четири стотине хиљада евра (€37.400.000), како се с времена на вријеме може вршити конверзија тог износа путем конверзије валута у складу са одредбама Одјелка 2.07 овог споразума ("Зајам").

2.02. Зајмопримац може повлачити средства Зајма за подршку Програму у складу са Одјелком II Распореда I овог споразума.

2.03. Почетна накнада (*Front - end Fee*) коју плаћа Зајмопримац једнака је једној четвртини једног процента (0,25 %) износа Зајма.

2.04. Накнада за неискоришћени дио Зајма коју плаћа Зајмопримац једнака је једној четвртини процента (0,25 %) годишње на неповучени салдо Зајма.

2.05. Камата, коју плаћа Зајмопримац за сваки каматни период, је по стопи једнакој референтној стопи за валуту Зајма плус варијабилна маржа; под условом, да након конверзије комплетног износа или дијела износа главнице Зајма, камата коју Зајмопримац плаћа током периода конверзије за тај износ буде утврђена у складу са релевантним одредбама члана IV Општих услова. Без обзира на наведено, ако било који износ повученог салда Зајма остане неотплаћен у року доспијећа и такво неплаћање настави се у периоду од тридесет (30) дана, тада ће се камата коју плаћа Зајмопримац обрачунати како је наведено у Одјелку 3.02 (е) Општих услова.

2.06. Датуми плаћања су 15. фебруара и 15. августа сваке године.

2.07. Износ главнице Зајма отплаћује се у складу са распоредом отплате наведеним у Распореду 2 овог споразума.

2.08. (а) Зајмопримац може, у било којем тренутку, захтијевати било коју од следећих конверзија услова Зајма у циљу олакшања савјесног управљања дугом:

I. промјена валуте Зајма за цијели износ или дио износа главнице Зајма, повучен или неповучен, у одобрену валуту;

II. промјена основе каматне стопе примјењиве на:

(А) цијели износ или дио износа главнице Зајма повучен, а неотплаћен, с варијабилне стопе на фиксну стопу, или обрнуто; или

(Б) цијели износ или дио износа главнице Зајма повучен, а неотплаћен, с варијабилне стопе засноване на референтној стопи и варијабилној маржи на варијабилну стопу засновану на фиксној референтној стопи и варијабилној маржи, или обрнуто; или

(Ц) цијели износ главнице Зајма повучен, а неотплаћен, с варијабилне стопе засноване на варијабилној маржи на варијабилну стопу засновану на фиксној маржи; и

III. утврђивање лимита варијабилне стопе или референтне стопе примјењиве на цијели износ или дио износа главнице Зајма повучен, а неотплаћен, утврђивањем лимита (*Interest Rate Cap*) или распона (*Interest Rate Collar*) каматне стопе за варијабилну стопу или референтну стопу.

(б) Свака конверзија захтијевана у складу са ставом (а) овог одјелка, коју Банка прихвата, сматра се "конверзијом", како је дефинисана у Општим условима, и примјењиваће се у складу са одредбама члана IV Општих услова и Смјерница за конверзију.

(ц) Одмах након датума за примјену лимита каматне стопе или распона каматне стопе за које је Зајмопримац тражио плаћање премије из средстава Зајма, Банка, у име Зајмопримца, повлачи с рачуна Зајма и себи исплаћује износ потребан за плаћање премије која се плаћа у складу са Одјелком 4.05 (ц) Општих услова, до износа алоцираног с времена на вријеме у сврху табеле у Одјелку II Распореда I овог споразума.

2.09. Без ограничења на одредбе Одјелка 5.08 Општих услова (ренумерисано у складу са ставом 5. Одјелка II Додатка овог споразума, а у вези са *Сарадњом и савјетовањем*), Зајмопримац Банци доставља информације у вези са одредбама овог члана II, које Банка буде с времена на вријеме разумно захтијевала.

ЧЛАН III - СУПСИДИЈАРНИ СПОРАЗУМИ

3.01. Зајмопримац (а) ставља на располагање износ од двадесет два милиона четири стотине и четрдесет хиљада евра (€ 22.440.000) из средстава Зајма Федерацији, по Федералном супсидијарном споразуму, и (б) ставља на располагање износ од четрнаест милиона девет стотина и шездесет хиљада евра (€14.960.000) из средстава Зајма Републици Српској по Супсидијарни споразуму за Републику Српску, све под условима и роковима задовољавајућим за Банку.

3.02. Зајмопримац остварује своја права по Супсидијарни споразуму о Зајму на такав начин да штити интересе Зајмопримца и Банке и да оствари сврху Програма и, осим уколико се Банка не сложи другачије, Зајмопримац не допуњава, не мијења, не поништава, нити се одриче Супсидијарних споразума, нити било које њихове одредбе.

ЧЛАН IV - ПРОГРАМ

4.01. Зајмопримац изјављује своју преданост Програму и његовом спровођењу. У том смислу, као и у складу са Одјелком 5.08 Општих услова:

(а) Зајмопримац и Банка с времена на вријеме, на захтјев било које од Страна, врше размјену мишљења о оквиру макроекономске политике Зајмопримца и напретку оствареном на спровођењу Програма;

(б) прије сваке такве размјене мишљења, Зајмопримац Банци доставља на преглед и коментаре извјештај о напретку оствареном током спровођења Програма, са детаљима које Банка буде разумно захтијевала; и

(ц) без ограничења на одредбе ставова (а) и (б) овог одјелка, Зајмопримац одмах обавјештава Банку о свакој ситуацији која би могла значајно утицати на назадовање циљева Програма или било које активности спроведене у оквиру Програма, укључујући било коју активност наведену о Одјелку I Распореда I овог споразума.

ЧЛАН V - ПРАВНИ ЛИЈЕК БАНКЕ

5.01. Додатни догађај за суспензију састоји се од следећег: наиме, да се појави ситуација која спровођење

Програма или његовог значајног дијела чини мало вјероватним.

5.02. Додатни догађај убрзања састоји се од следећег: наиме, да се било који догађај наведен у Одјелку 5.01 овог споразума догоди и траје у периоду од шездесет (60) дана након што Банка достави Зајмопримцу обавјештење о том догађају.

ЧЛАН VI - СТУПАЊЕ НА СНАГУ; РАСКИД

6.01. Додатни услови ступања на снагу састоје се од следећег:

(а) Банка је задовољна напретком којег је Зајмопримац остварио на спровођењу Програма и адекватношћу оквира макроекономске политике Зајмопримца.

(б) Супсидијарни споразуми о Зајму потписани су под условима и одредбама задовољавајућим за Банку.

6.02. Додатна правна питања састоје се од следећег: наиме, Супсидијарни споразуми о Зајму из Одјелка 6.01 (б) прописно су потврђени или ратификовани од стране Зајмопримца и односних ентитета и правно су обавезујући за Зајмопримца и односне ентитете у складу са њиховим условима.

6.03. Датум ступања на снагу је стотину и осамдесет (180) дана након датума овог споразума.

ЧЛАН VII - ПРЕДСТАВНИК; АДРЕСЕ

7.01. Представник Зајмопримца је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине.

7.02. Адреса Зајмопримца је:

Министарство финансија и трезора

Трг БиХ 1

71000 Сарајево

Босна и Херцеговина

Факс:

(387-33) 202-930

7.03. Адреса Банке је:

International Bank for Reconstruction and Development

1818 H Street, N.W.

Washington, D.C. 20433

United States of America

Telegram:

INTBAFRAD

Washington, D.C.

Telex:

248423(MCI) или

64145(MCI)

Fax:

1-202-477-6391

ДОГОВОРЕНО у Сарајеву, Босна и Херцеговина, на дан и годину наведену горе, на почетку.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

/својеручни потпис/

Овлашћени представник

Име: НИКОЛА ШПИРИЋ

Функција: МИНИСТАР ФИНАНСИЈА И ТРЕЗОРА

МЕЂУНАРОДНА БАНКА ЗА

ОБНОВУ И РАЗВОЈ

/својеручни потпис/

Овлашћени представник

Име: TATIANA PROSKURYAKOVA

Функција: COUNTRY MANAGER

РАСПОРЕД 1

Програмске активности; Распоживост средстава
Зајма

Одјељак I Активности спроведене у оквиру Програма

Активности које је Зајмопримац спровео у оквиру Програма укључују следеће:

1. РС је донијела пакет закона и прописа о пословном окружењу чија је сврха поједностављење регистрације дјелатности у РС-у, и РС је усвојила Уредбу бр. 04/1-012-2-2465/2013 од 21. октобра 2013. године о смањењу трошкова нотарских накнада у РС-у.

2. Влада Федерације је 10. јула 2014. године одобрила и упутила Парламенту на друго читање Закон о привредним

друштвима, бр. 03/05-02-912/2013, чија је сврха смањење административног оптерећења при покретању и обављању пословних дјелатности у Федерацији.

3. Федерација је усвојила "Закон о измјенама и допунама Закона о регистрацији пословних субјеката у Федерацији Босне и Херцеговине" бр. 01-02-581-02/14, који је ступио на снагу 14. августа 2014. године, чија је сврха поједностављење регистрације пословних дјелатности у Федерацији, и Федерација је, путем Рјешења # 1259 Федералног министарства правде од 16. јула 2013. године смањила нотарске тарифе у Федерацији.

4. Федерација је донијела "Закон о инспекцијама у Федерацији Босне и Херцеговине" бр. 01-02-654-02/14, који је ступио на снагу 11. септембра 2014. године, којим се спроводи реформа система инспекције у Федерацији.

5. РС је донијела "Закон о просторном уређењу и грађењу" бр. 40/13, који је ступио на снагу 23. маја 2013. године и усвојила је Грађевинске прописе РС-а, којима се уводи реформа поступка издавања грађевинских дозвола у РС-у.

6. Федерација је усвојила Федерални пакет извозно - увозних прописа којима се поједностављују поступци извоза/увоза у Федерацији.

7. РС је путем свог Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде усвојила "Упутства о методама рада и дјеловања у одређеним административним поступцима" бр. 12.01-8278/13, од 16. јула 2013. године за поједностављење поступака извоза/увоза у РС-у.

Одјељак II Распоживост средстава Зајма

А. Генерално. Зајмопримац може повлачити средства Зајма у складу са одредбама овог одјељка и додатним упутствима које Банка може навести у обавјештењу Зајмопримцу.

Б. Алокација износа Зајма. Зајам (осим износа потребних за плаћање почетне надокнаде) се алоцира кроз једну траншу, из које Зајмопримац може вршити повлачења средстава Зајма. Алокација износа Зајма у том смислу наведена је у доњој табели:

Алокација	Алоцирани износ транше Зајма (изражено у еврима)
(1) Једна транша за повлачење	37.306.500
(2) Почетна накнада	93.500
(3) Износ платив у складу са Одјелком 2.08 (ц) овог споразума	0
УКУПНИ ИЗНОС	37.400.000

Ц. Услови пуштања транше за повлачење. Не врши се повлачење из једне транше за повлачење уколико Банка није задовољна (а) Програмом којег Зајмопримац спроводи, и (б) адекватношћу оквира макроекономске политике Зајмопримца.

Д. Полагање износа Зајма. Уколико се Банка не сложи другачије:

1. Банка сва повлачења са рачуна Зајма полаже на рачун којег одреди Зајмопримац и који је прихватљив за Банку; и

2. Зајмопримац обезбјеђује да се након полагања износа Зајма на тај рачун, еквивалентан износ евидентира у Зајмопримчевом систему управљања буџетом, на начин прихватљив за Банку.

Е. Искључени расходи. Зајмопримац се обавезује да средства Зајма неће користити за финансирање искључених расхода. Ако Банка утврди у било којем тренутку да се неки износ Зајма користио за вршење плаћања за искључене расходе, Зајмопримац одмах након што добије обавјештење од Банке, рефундира Банци износ једнак износу тог плаћања. Износи рефундирани Банци након таквог захтјева се отказују.

Ф. Датум затварања. Датум затварања је 31. децембар 2015. године.

РАСПОРЕД 2

Распоред отплате

1. Сљедећа табела наводи датум отплате главнице Зајма и проценат укупног износа главнице који се плаћа на сваки датум отплате главнице ("Удио рате"). Ако средства Зајма буду у потпуности повучена на први датум отплате главнице, Банка утврђује износ главнице Зајма који Зајмопримац отплаћује на сваки датум отплате главнице множењем: (а) повученог салда Зајма на први датум отплате главнице; (б) удјела главнице за сваки датум отплате главнице, тај износ који се отплаћује се, по потреби, усклађује, одузимањем износа наведеног у ставу 4. овог распореда, на који се примјењује конверзија валуте.

Датум отплате главнице	Удио рате (Изражено као проценат)
Сваког 15. фебруара и 15. августа почевши од 15. фебруара 2025. године до 15. фебруара 2039. године	3,33 %
15. августа 2039. године	3,43 %

2. Ако средства Зајма не буду у потпуности повучена на први датум отплате главнице, износ главнице Зајма којег Зајмопримац отплаћује на сваки датум отплате главнице одређује се на сљедећи начин:

(а) До мјере у којој су извршена повлачења средстава Зајма на први датум отплате главнице, Зајмопримац врши отплату повученог салда Зајма на тај датум у складу са ставом 1 овог распореда.

(б) Отплата износа повученог након првог датума отплате главнице врши се на сваки датум отплате главнице који пада након датума тог повлачења у износу којег Банка одреди множењем износа сваког повлачења разломком, чији је бројилац оригинални удио рате наведен у табели у ставу 1 овог распореда за дати датум отплате главнице ("Оригинални удио рате"), а именилац збир свих преосталих Оригиналних удјела рате за датуме отплате главнице који падају након тог датума, уз усклађивање, по потреби, тих плативих износа, одузимањем износа наведених у ставу 4. овог распореда, на који се примјењује конверзија валуте.

3. (а) Износ Зајма повучен унутар два календарска мјесеца прије сваког датума отплате главнице се, искључиво у сврху калкулације плативих износа главнице на сваки датум отплате главнице, третира као да је повучен и неотплаћен на други датум отплате главнице након датума повлачења те се отплаћује на сваки датум отплате главнице који почиње са другим датумом отплате главнице након датума повлачења.

(б) Без обзира на одредбе подстава (а) овог става, ако Банка у било које вријеме усвоји систем испостављања фактура на дан доспијећа, на којем се фактуре испостављају на или након односног датума отплате главнице, одредбе тог подстава више се неће примјењивати на повлачења извршена након усвајања таквог система испостављања фактура.

4. Без обзира на одредбе ставова 1. и 2. овог распореда, по конверзији валуте цјелокупног или дијела повученог салда Зајма у одобрену валуту, Банка одређује износ чија је конверзија на тај начин извршена у одобрену валуту, а који се отплаћује на сваки датум отплате главнице који се појављује током периода конверзије, множењем тог износа у валути у којој је деноминован одмах прије конверзије било: (I) путем курса који одражава износ главнице у одобреној валути које Банка исплаћује у оквиру трансакције заштите валуте (*Currency Hedge Transaction*) која се односи на конверзију; или (II) ако Банка тако утврди у складу са Смјерницама за конверзију, путем компоненте курса контролне стопе (*Screen Rate*).

5. Ако је повучени салдо Зајма деноминован у више од једне валуте Зајма, одредбе овог распореда примјењују се одвојено на износ деноминован у свакој валути Зајма, тако да се ураде одвојени распореди отплате за сваки такав износ.

ДОДАТАК

Одјељак I Дефиниције

1. "Ентитет" значи било Федерација или РС, у зависности од случаја, а "Ентитети" значе заједно Федерацију и РС.

2. "Искључени расходи" значе сваки расход:

(а) за робе или услуге које се набављају по уговорима које је финансирала или се сложила да финансира било која домаћа или међународна финансијска институција или агенције, осим Банке или Асоцијације, или које је Банка или Асоцијација финансирала или се сложила да финансира у оквиру другог зајма, кредита или гранта;

(б) за робе које спадају у сљедеће групе или подгрупе Стандардне међународне трговинске класификације, Ревизија 3 (*SITC*, Рев.3), коју су објавиле Уједињене нације у Статистичком документу, Серија М, бр. 34/Рев.3 (1986) (*SITC*) или било која група или подгрупа која их буде замијенила у будућим ревизијама *SITC*-а, како Банка утврди у обавјештењу Зајмопримцу:

Група	Подгрупа	Опис ставке
112		алкохолна пића
121		дуван, непрерађени, дуван у ринфузи
122		дуван, прерађени (без обзира на то садржи ли или не садржи замјену за дуван)
525		радиоактивне и сродне материје
667		бисери, драго и полудраго камење, необрађено или обрађено
718	718,7	нуклеарни реактори и њихови дијелови; елементи горива (пуњачи), неозрачени, за нуклеарне реакторе
728	728,43	машине за прераду дувана
897	897,3	накит од злата, сребра и платине (осим ручних сатова и кутија за ручне сатове) и златарски и филигрански рад (укључујући комплете са драгуљима)
971		злато, немонетарено (искључујући руду и концентрат злата)

(ц) за робе намијењене за војне или паравојне сврхе или луксузну потрошњу;

(д) за робе штетне по животну средину, чија су производња, употреба или увоз забрањени по законима Зајмопримца или међународним споразумима које је Зајмопримац закључио;

(е) на рачун било којег плаћања забрањеног по одлуци Савјета безбједности Уједињених нација, донесеној у оквиру Поглавља VII Повеље Уједињених нација; и

(ф) за које Банка утврди да су представници Зајмопримца или другог примача средстава Зајма, били укључени у праксе корупције, преваре, завјере или присиле, а да Зајмопримац (или тај други прималац) нису предузели благовремене и одговарајуће мјере, задовољавајуће за Банку, на сузбијању таквих пракси када се догоде.

3. "Федерација" значи Федерацију Босне и Херцеговине, саставни дио Зајмопримца, и укључује сваког њеног наследице или наследице.

4. "Федерални пакет прописа о извозу/увозу" значи низ прописа Федерације донесених у сврху поједностављења поступка извоза/увоза, а укључује сљедеће:

а. "Одлуку о измјенама Одлуке о износу и методи плаћања надокнаде за покривање трошкова контроле квалитета одређених производа приликом увоза и извоза", Рјешење V бр. 878/2-13, од 26. августа 2013. године;

б. "Упутства о начину рада и дјеловања у одређеним административним поступцима у Федералном министарству пољопривреде, водопривреде и шумарства", бр. 01-02/1-839/13, које је Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства донијело 18. марта 2013. године;

ц. "Одлуку о утврђивању нивоа трошкова у поступку издавања локацијске дозволе и/или главне пројекатске

документације за градњу или реконструкцију објеката и одобрење објеката у области ветеринарске медицине", бр. 06-24/18-1210/13, коју је Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства донијело 25. априла 2013. године.

5. "Федерални супсидијарни споразум" значи споразум којег су закључили Зајмопримац и Федерација у складу са Одјелком 6.01 (б) овог споразума, како се исти може мијењати с времена на вријеме уз претходно одобрење Банке, а тај термин укључује и све додатке на Федерални супсидијарни споразум о Зајму.

6. "Општи услови" значе "Опште услове за зајмове Међународне банке за обнову и развој" од 12. марта 2012. године, уз измјене наведене у Одјелку II овог додатка.

7. "Програм" значи програм активности, циљева и политика дизајнираних за промоцију раста и остваривање одрживог смањења сиромаштва, који је наведен у или на које се позива допис од 26. августа 2014. године којег је Зајмопримац упутио Банци, изјављујући своју преданост извршењу Програма и тражећи помоћ Банке за извршење тог програма.

8. "Република Српска" или "РС" значи Републику Српску, саставни дио Зајмопримца, и укључује сваког њеног наследица или наследице.

9. "Пакет закона и прописа РС-а којима се уређује пословање" значи низ закона и прописа Републике Српске у сврху поједностављења регистрације пословних дјелатности, а укључује следеће:

а. "Закон о измјенама и допунама Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској", бр. 01-020-2417/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

б. "Закон о класификацији дјелатности у Републици Српској", бр. 01-1656/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

ц. "Закон о измјенама Закона о страним улагањима", бр. 01-1658/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

д. "Закон о измјенама и допунама Закона о привредним друштвима", бр. 01-1670/13, на снази од 16. августа 2013. године;

е. "Закон о измјенама и допунама Закона о пореском поступку у Републици Српској", бр. 01-1674/13, на снази од 16. августа 2013. године;

ф. "Закон о измјенама и допунама Закона о занатско-предузетничкој дјелатности", бр. 01-1666/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

г. "Закон о измјенама и допунама Закона о угоститељству", бр. 01-1655/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

х. "Закон о измјенама и допунама Закона о туризму", бр. 01-1664/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

и. "Закон о измјенама и допунама Закона о трговини", бр. 01-1653/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

ј. "Закон о измјенама и допунама Закона о судским таксама", бр. 01-1662/13, на снази од 16. августа 2013. године;

к. "Закон о измјенама и допунама Закона о административним таксама", бр. 01-1661/13, који је ступио на снагу 1. септембра 2013. године;

л. "Закон о измјенама и допунама Закона о Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге", бр. 01-1660/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

м. "Закон о измјенама и допунама Закона о електронском потпису у Републици Српској", бр. 01-1659/13, који је ступио на снагу 1. децембра 2013. године;

н. "Правилник о условима, начину и поступку пружања услуга Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге", бр. УО-XXV-1889/13, којег је донио

Управни одбор Агенције, а који је ступио на снагу 3. децембра 2013. године;

о. "Правилник о садржају и вођењу централног регистра предузетника", бр. УО-XXV-1890/13, којег је донио Управни одбор Агенције, а који је ступио на снагу 3. децембра 2013. године.

10. "Прописи РС-а о грађењу" значе низ прописа Републике Српске у сврху поједностављења поступка градње, а укључује следеће:

а. "Правилник о провођењу техничког прегледа објеката и надзора терена и објеката током њихове употребе", бр. 15.03-020-2059/13; новембар 2013. године;

б. "Правилник о обрачуна накнаде трошкова уређења градског грађевинског земљишта", бр. 15.03-020-2055/13; новембар 2013. године; и

ц. "Правилник о садржају и контроли техничке документације", бр. 15.03-020-2054/13; 18. новембар 2013. године.

11. "Супсидијарни споразум о Зајму РС-а" значи споразум којег су закључили Зајмопримац и РС у складу са Одјелком 6.01 (б) овог споразума, како се исти може мијењати с времена на вријеме уз претходно одобрење Банке, а тај термин укључује и све додатке на Супсидијарни споразум, а "Супсидијарни споразуми" значе Федерални супсидијарни споразум и Супсидијарни споразум РС-а заједно.

12. "Једна транша за повлачење" значи износ Зајма алоциран на категорију под називом "Једна транша за повлачење" у табели наведеној у Дијелу Б Одјелка II Распореда 1 овог споразума.

13. "Супсидијарни споразум" значи или Федерални супсидијарни споразум или Супсидијарни споразум РС-а, како се тај споразум може мијењати с времена на вријеме, уз претходно одобрење Банке, а тај термин укључује и све додатке на Супсидијарни споразум, а "Супсидијарни споразуми" значе Федерални супсидијарни споразум и Супсидијарни споразум РС-а заједно.

Одјељак II Измјене Општих услова

Општи услови мијењају се овим на следећи начин:

1. У **Садржају**, позиви на Одјељке, називе Одјељака и бројеве Одјељака се мијењају да одразе измјене наведене у доњим ставовима.

2. Посљедња реченица става (а) Одјељка 2.03 (која се односи на Апликације за повлачење) у потпуности се брише.

3. Одјељци 2.04 (*Намјенски рачуни*) и 2.05 (*Подобни расходи*) у потпуности се бришу, а преостали Одјељци у члану II ренумеришу се сходно томе.

4. Одјељак 3.01. (*Почетна накнада*) мијења се да гласи како слиједи:

"Одјељак 3.01. *Почетна накнада; Накнада за одржавање Зајма*

(а) Зајмопримац Банци плаћа почетну накнаду на износ Зајма по стопи наведеној у Споразуму о Зајму ("Почетна накнада").

(б) Зајмопримац Банци плаћа накнаду за одржавање Зајма на неповучени салдо Зајма ("Накнада за одржавање Зајма"). Накнада за одржавање Зајма обрачунава се од датума шездесет дана након датума Споразума о Зајму до односних датума на које Зајмопримац врши повлачење износа са рачуна Зајма или се износ откаже. Накнада за одржавање Зајма плаћа се полугодишње уназад на сваки датум плаћања".

5. Одјељци 5.01 (*Генерално извршење Пројекта*) и 5.09 (*Финансијско управљање; Финансијски извјештаји; Ревизија*) у потпуности се бришу, а наредни одјељци у члану В ренумеришу се сходно томе.

6. Став (а) Одјељка 5.05 (ренумерисан као такав у складу са горњим ставом 5, а који се односи на *Користићење роба, радова и услуга*) у потпуности се брише.

7. Став (ц) Одјељка 5.06 (ренумерисан као такав у складу са горњим ставом 5) мијења се да гласи како слиједи:

"Одјељак 5.06 *Планови; Документација; Евиденција*

... (ц) Зајмопримац чува сву евиденцију (уговоре, налоге, фактуре, рачуне, потврде и другу документацију) која доказује расходе у оквиру Зајма двије године након датума затварања. Зајмопримац омогућава представницима Банке преглед те евиденције."

8. Став (ц) Одјелка 5.07 (ренумерисан као такав у складу са горњим ставом 5.) мијења се, те гласи како слиједи:

"Одјелак 5.07. *Мониторинг и евалуација Програма*

... (ц) Зајмопримац припрема, или обезбјеђује да се припреми и достави Банци најкасније шест мјесеци након датума затварања, извјештај у таквом обиму и детаљима које Банка буде разумно захтијевала, о извршењу Програма, извршењу од стране Страна у Зајму и Банке, њихових односних обавеза у оквиру правних споразума и остварењу сврхе Зајма".

9. У додатку, Дефиниције, све референце на бројеве Одјелка и ставке се по потреби мијењају, да одразе изнад наведене промјене.

10. Додатак се мијења убацивањем новог става 19. са сљедећом дефиницијом "Накнаде за одржавање Зајма" и ренумерисањем преосталих ставова сходно томе:

"19. "Накнада за одржавање Зајма" значи накнаду за одржавање Зајма наведену у Споразуму о Зајму у сврху Одјелка 3.01 (б)."

11. Ренумерисани став 37. (првобитно став 36.) Додатка ("Подобни расходи") мијења се да гласи како слиједи:

"37. "Подобни расходи" значе свако коришћење Зајма за пружање подршке Програму, осим финансирања расхода искључених у складу са Споразумом о Зајму".

Члан 3.

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-2014-25/15
20. августа 2015. године
Сарајево

Председавајући
Др Драган Човић, с. р.

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka broj 01.02-05-2-362/15 od 30. jula 2015. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 11. redovnoj sjednici, održanoj 20. augusta 2015. godine, donijelo je

ODLUKU O RATIFIKACIJI SPORAZUMA O ZAJMU (ZAJAM ZA RAZVOJNU POLITIKU POSLOVNOG AMBIJENTA) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Члан 1.

Ratifikuje se Sporazum o zajmu (Zajam za razvojnu politiku poslovnog ambijenta) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, potpisan u Sarajevu, 15. januara 2015. godine, na engleskom jeziku.

Члан 2.

Tekst Sporazuma u prijevodu glasi:

BROJ ZAJMA 8436-BA

SPORAZUM

O ZAJMU (ZAJAM ZA RAZVOJNU POLITIKU POSLOVNOG AMBIJENTA) IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Na dan 15. januara 2015. godine

**BROJ ZAJMA 8436-BA
SPORAZUM O ZAJMU**

Sporazum od 15. januara 2015. godine, između BOSNE I HERCEGOVINE ("Zajmoprimac") i MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ ("Banka") u svrhu obezbjeđenja finansiranja za podršku Programu (kako je definiran u Dodatku ovog sporazuma). Banka je odlučila da obezbijedi ovo finansiranje na osnovu, *inter alia*, (a) radnji koje je Zajmoprimac već poduzeo u okviru Programa, a koje su opisane u Odjeljku I Rasporeda 1 ovog sporazuma i (b)

12. Ренумерисани став 44. (првобитно став 43.) Додатка ("Финансијски извјештаји") у потпуности се брише.

13. У ставу 48. Додатка, дефиниција "Почетне надокнаде" мијења се замјеном позива на Одјелак 3.01, позивом на Одјелак 3.01 (а).

14. У ставу 67. Додатка, дефиниција израза "Отплата Зајма" мијења се те гласи како слиједи:

"67. "Отплата зајма" значи сваки износ који Стране у Зајму плаћају Банци у складу са Споразумом о Зајму или овим општим условима, укључујући (али без ограничења само на то) сваки износ салда повученог Зајма, камате, почетне надокнаде, надокнаде за одржавање Зајма, камате по стопи затезне камате (ако је има), авансног плаћања премије, накнада за трансакцију конверзије или пријевремени прекид конверзије, надокнаде за промјену варијабилне марже у фиксну (ако је има), премије која се плаћа по утврђивању лимита каматне стопе или распона каматне стопе, те сваког износа усклађивања (*Unwinding Amount*) којег плаћа Зајмопримац."

15. У ставу 72. Додатка, дефиниција "Датума отплате" мијења се брисањем ријечи "је" и убацивањем ријечи "и Накнада за одражавање Зајма су" након ријечи "камата".

16. Дефинисани израз "Пројекат" у ставу 75. Додатка мијења се те гласи "Програм", а његова дефиниција мијења се те гласи како слиједи (а сви позиви на "Пројекат" у цијелим Општим условима сматрају се позивањем на "Програм"):

"75. "Програм" значи програм који се спомиње у Споразуму о зајму за који се Зајам даје."

održavanja adekvatnog okvira makroekonomske politike od strane Zajmoprimca. Stoga se ovdje Zajmoprimac i Banka slažu kako slijedi:

ČLAN I - OPĆI USLOVI; DEFINICIJE

1.01. Opći uslovi (kako su definirani u Dodatku ovog sporazuma) čine sastavni dio ovog sporazuma.

1.02. Ukoliko kontekst ne zahtijeva drugačije, termini napisani velikim slovima korišteni u ovom sporazumu imaju značenja koja su im data u Općim uslovima ili u Dodatku ovog sporazuma.

ČLAN II - ZAJAM

2.01. Banka se slaže da Zajmoprimcu, pod uslovima i rokovima navedenim ili na koje se poziva ovaj sporazum, pozajmi iznos od trideset sedam miliona i četiri stotine hiljada eura (€37.400.000), kako se s vremena na vrijeme može vršiti konverzija tog iznosa putem konverzije valuta u skladu s odredbama Odjeljka 2.07 ovog sporazuma ("Zajam").

2.02. Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma za podršku Programu u skladu s Odjeljkom II Rasporeda 1 ovog sporazuma.

2.03. Početna naknada (*Front-end Fee*) koju plaća Zajmoprimac je jednaka jednoj četvrtini jednog procenta (0,25%) iznosa Zajma.

2.04. Naknada za neiskorišteni dio Zajma koju plaća Zajmoprimac je jednaka jednoj četvrtini procenta (0,25%) godišnje na nepovučeni saldo Zajma.

2.05. Kamata, koju plaća Zajmoprimac za svako kamatno razdoblje, je po stopi jednako referentnoj stopi za valutu Zajma plus varijabilna marža; pod uslovom, da nakon konverzije kompletnog ili dijela iznosa glavnice Zajma, kamata koju Zajmoprimac plaća tokom razdoblja konverzije za taj iznos bude utvrđena u skladu s relevantnim odredbama člana IV Općih uslova. Bez obzira na gore navedeno, ako bilo koji iznos povučenog salda Zajma ostane neotplaćen u roku dospeljeća i takvo neplaćanje se nastavi u razdoblju od trideset (30) dana, tada će se kamata koju plaća Zajmoprimac obračunati kako je navedeno u Odjeljku 3.02(e) Općih uslova.

2.06. Datumi plaćanja su 15. februara i 15. augusta svake godine.

2.07. Iznos glavnice Zajma se otplaćuje u skladu s rasporedom otplate navedenim u Rasporedu 2 ovog sporazuma.

2.08. (a) Zajmoprimac može, u bilo kojem trenutku, zahtijevati bilo koju od sljedećih konverzija uslova Zajma u cilju olakšanja savjesnog upravljanja dugom:

i. promjena valute Zajma za cijeli ili dio iznosa glavnice Zajma, povučen ili nepovučen, u odobrenu valutu;

ii. promjena osnovne kamatne stope primjenljive na:

(A) cijeli ili dio iznosa glavnice Zajma povučen, a neotplaćen, s varijabilne stope na fiksnu stopu, ili obrnuto; ili

(B) cijeli ili dio iznosa glavnice Zajma povučen, a neotplaćen, s varijabilne stope zasnovane na referentnoj stopi i varijabilnoj marži na varijabilnu stopu zasnovanu na fiksnoj referentnoj stopi i varijabilnoj marži, ili obrnuto; ili

(C) cijeli iznos glavnice Zajma povučen, a neotplaćen, s varijabilne stope zasnovane na varijabilnoj marži na varijabilnu stopu zasnovanu na fiksnoj marži; i

iii. utvrđivanje limita varijabilne stope ili referentne stope primjenljive na cijeli ili dio iznosa glavnice Zajma povučen, a neotplaćen, utvrđivanjem limita (*Interest Rate Cap*) ili raspona (*Interest Rate Collar*) kamatne stope za varijabilnu stopu ili referentnu stopu.

(b) Svaka konverzija zahtijevana u skladu sa stavom (a) ovog odjeljka, koju Banka prihvati, se smatra "konverzijom", kako je definirana u Općim uslovima, i primjenjivat će se u skladu s odredbama člana IV Općih uslova i Smjernica za konverziju.

(c) Odmah nakon datuma za primjenu limita kamatne stope ili raspona kamatne stope za koje je Zajmoprimac tražio plaćanje premije iz sredstava Zajma, Banka, u ime Zajmoprimca, povlači s računa Zajma i sebi isplaćuje iznos potreban za plaćanje premije koja se plaća u skladu s Odjeljkom 4.05 (c) Općih uslova, do iznosa alociranog s vremena na vrijeme u svrhu tabele u Odjeljku II Rasporeda I ovog sporazuma.

2.09. Bez ograničenja na odredbe Odjeljka 5.08 Općih uslova (renumerirano u skladu sa stavom 5. Odjeljka II Dodatka ovog sporazuma, a u vezi sa *Saradnjom i savjetovanjem*), Zajmoprimac Banci dostavlja informacije u vezi s odredbama ovog člana II, koje Banka bude s vremena na vrijeme razumno zahtijevala.

ČLAN III - SUPSIDIJARNI SPORAZUMI

3.01. Zajmoprimac (a) stavlja na raspolaganje iznos od dvadeset dva miliona četiri stotine i četrdeset hiljada eura (€ 22.440.000) iz sredstava Zajma Federaciji, po Federalnom supsidijarnom sporazumu, i (b) stavlja na raspolaganje iznos od četrnaest miliona devet stotina i šezdeset hiljada eura (€14.960.000) iz sredstava Zajma Republici Srpskoj po

Supsidijarnom sporazumu za Republiku Srpsku, sve pod uslovima i rokovima zadovoljavajućim za Banku.

3.02. Zajmoprimac ostvaruje svoja prava po Supsidijarnom sporazumu o Zajmu na takav način da štiti interese Zajmoprimca i Banke i da ostvari svrhu Programa i, osim ukoliko se Banka ne složi drugačije, Zajmoprimac ne dopunjava, ne mijenja, ne poništava, niti se odriče Supsidijarnih sporazuma, niti bilo koje njihove odredbe.

ČLAN IV - PROGRAM

4.01. Zajmoprimac izjavljuje svoju predanost Programu i njegovoj provedbi. U tom smislu, kao i u skladu s Odjeljkom 5.08 Općih uslova:

(a) Zajmoprimac i Banka s vremena na vrijeme, na zahtjev bilo koje od Strana, vrše razmjenu mišljenja o okviru makroekonomske politike Zajmoprimca i napretku ostvarenom na provođenju Programa;

(b) prije svake takve razmjene mišljenja, Zajmoprimac Banci dostavlja na pregled i komentare izvještaj o napretku ostvarenom tokom provođenja Programa, s detaljima koje Banka bude razumno zahtijevala; i

(c) bez ograničenja na odredbe stavova (a) i (b) ovog odjeljka, Zajmoprimac odmah obavještava Banku o svakoj situaciji koja bi mogla značajno utjecati na nazadovanje ciljeva Programa ili bilo koje aktivnosti provedene u okviru Programa, uključujući bilo koju aktivnost navedenu u Odjeljku I Rasporeda 1 ovog sporazuma.

ČLAN V - PRAVNI LIJEK BANKE

5.01. Dodatni događaj za suspenziju se sastoji od sljedećeg: naime, da se pojavi situacija koja provođenje Programa ili njegovog značajnog dijela čini malo vjerovatnim.

5.02. Dodatni događaj ubrzanja se sastoji od sljedećeg: naime, da se bilo koji događaj naveden u Odjeljku 5.01 ovog sporazuma dogodi i traje u razdoblju od šezdeset (60) dana nakon što Banka dostavi Zajmoprimcu obavještenje o tom događaju.

ČLAN VI - STUPANJE NA SNAGU; RASKID

6.01. Dodatni uslovi stupanja na snagu sastoje se od sljedećeg:

(a) Banka je zadovoljna napretkom kojeg je Zajmoprimac ostvario na provođenju Programa i adekvatnošću okvira makroekonomske politike Zajmoprimca.

(b) Supsidijarni sporazumi o Zajmu su potpisani pod uslovima i odredbama zadovoljavajućim za Banku.

6.02. Dodatna pravna pitanja se sastoje od sljedećeg: naime, Supsidijarni sporazumi o Zajmu iz gornjeg Odjeljka 6.01(b) propisno su potvrđeni ili ratificirani od strane Zajmoprimca i odnosnih entiteta i pravno su obavezujući za Zajmoprimca i odnosne entitete u skladu s njihovim uslovima.

6.03. Datum stupanja na snagu je stotinu i osamdeset (180) dana nakon datuma ovog sporazuma.

ČLAN VII - PREDSTAVNIK; ADRESE

7.01. Predstavnik Zajmoprimca je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

7.02. Adresa Zajmoprimca je:

Ministarstvo finansija i trezora

Trg BiH 1

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Faks:

(387-33) 202-930

7.03. Adresa Banke je:

International Bank for Reconstruction and Development

1818 H Street, N.W.

Washington, D.C. 20433

United States of America

Telegram:

INTBAFRAD

Washington, D.C.

Telex:

248423(MCI) ili

64145(MCI)

Fax:

1-202-477-6391

DOGOVORENO u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, na dan i godinu navedenu gore na početku.

BOSNA I HERCEGOVINA

/svojeručni potpis/

Ovlašteni predstavnik

Ime: NIKOLA SPIRIC

Funkcija: MINISTAR FINANSIJA I TREZORA

MEĐUNARODNA BANKA ZA

OBNOVU I RAZVOJ

/svojeručni potpis/

Ovlašteni predstavnik

Ime: TATIANA PROSKURYAKOVA

Funkcija: COUNTRY MANAGER

RASPORED 1

Programske aktivnosti; Raspoloživost sredstava Zajma

Odjeljak I Aktivnosti provedene u okviru Programa

Aktivnosti koje je Zajmoprimac proveo u okviru Programa uključuje sljedeće:

1. RS je donijela paket zakona i propisa o poslovnom okruženju čija je svrha pojednostavljenje registracije djelatnosti u RS-u, i RS je usvojila Uredbu br. 04/1-012-2-2465/2013 od 21. oktobra 2013. godine o smanjenju troškova notarskih naknada u RS-u.

2. Vlada Federacije je 10. jula 2014. godine odobrila i uputila Parlamentu na drugo čitanje Zakon o privrednim društvima, br. 03/05-02-912/2013, čija je svrha smanjenje administrativnog opterećenja pri pokretanju i obavljanju poslovnih djelatnosti u Federaciji.

3. Federacija je usvojila "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine" br. 01-02-581-02/14, koji je stupio na snagu 14. augusta 2014. godine, čija je svrha pojednostavljenje registracije poslovnih djelatnosti u Federaciji, i Federacija je, putem Rješenja #1259 Federalnog ministarstva pravde od 16. jula 2013. godine smanjila notarske tarife u Federaciji.

4. Federacija je donijela "Zakon o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine" br. 01-02-654-02/14, koji je stupio na snagu 11. septembra 2014. godine, kojim se provodi reforma sistema inspekcije u Federaciji.

5. RS je donijela "Zakon o prostornom uređenju i građenju" br. 40/13, koji je stupio na snagu 23. maja 2013. godine i usvojila je Građevinske propise RS-a, kojima se uvodi reforma postupka izdavanja građevinskih dozvola u RS-u.

6. Federacija je usvojila Federalni paket izvozno-uvoznih propisa kojima se pojednostavljaju postupci izvoza/uvoza u Federaciji.

7. RS je putem svog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede usvojila "Upute o metodama rada i djelovanja u određenim administrativnim postupcima" br. 12.01-8278/13, od 16. jula 2013. godine za pojednostavljenje postupaka izvoza/uvoza u RS-u.

Odjeljak II Raspoloživost sredstava Zajma

A. **Generalno.** Zajmoprimac može povlačiti sredstva Zajma u skladu s odredbama ovog odjeljka i dodatnim uputama koje Banka može navesti u obavještenju Zajmoprimcu.

B. **Alokacija iznosa Zajma.** Zajam (osim iznosa potrebnih za plaćanje početne naknade) se alokira kroz jednu tranšu, iz koje Zajmoprimac može vršiti povlačenja sredstava Zajma. Alokacija iznosa Zajma u tom smislu je navedena u donjoj tabeli:

Alokacija	Alocirani iznos tranše Zajma (izraženo u eurima)
(1) Jedna tranša za povlačenje	37.306.500
(2) Početna naknada	33.500
(3) Iznos plativ u skladu s Odjeljkom 2.08 (c) ovog sporazuma	0
UKUPNI IZNOS	37.400.000

C. Uslovi puštanja tranše za povlačenje

Ne vrši se povlačenje iz jedne tranše za povlačenje ukoliko Banka nije zadovoljna (a) Programom kojeg Zajmoprimac

provodi, i (b) adekvatnošću okvira makroekonomske politike Zajmoprimca.

D. **Polaganje iznosa Zajma.** Ukoliko se Banka ne složi drugačije:

1. Banka sva povlačenja s računa Zajma polaže na račun kojeg odredi Zajmoprimac i koji je prihvatljiv za Banku; i

2. Zajmoprimac obezbjeđuje da se nakon polaganja iznosa Zajma na taj račun, ekvivalentan iznos evidentira u Zajmoprimčevom sistemu upravljanja budžetom, na način prihvatljiv za Banku.

E. **Isključeni rashodi.** Zajmoprimac se obavezuje da sredstva Zajma neće koristiti za finansiranje isključenih rashoda. Ako Banka utvrdi u bilo kojem trenutku da se neki iznos Zajma koriste za vršenje plaćanja za isključene rashode, Zajmoprimac odmah nakon što dobije obavještenje od Banke, refundira Banci iznos jednak iznosu tog plaćanja. Iznosi refundirani Banci nakon takvog zahtjeva se otkazuju.

F. **Datum zatvaranja.** Datum zatvaranja je 31. decembar 2015. godine.

RASPORED 2

Raspored otplate

1. Sljedeća tabela navodi datum otplate glavnice Zajma i procenat ukupnog iznosa glavnice koji se plaća na svaki datum otplate glavnice ("Udio rate"). Ako sredstva Zajma budu u potpunosti povučena na prvi datum otplate glavnice, Banka utvrđuje iznos glavnice Zajma koji Zajmoprimac otplaćuje na svaki datum otplate glavnice množenjem: (a) povučenog salda Zajma na prvi datum otplate glavnice; (b) udjela glavnice za svaki datum otplate glavnice, taj iznos koji se otplaćuje se, po potrebi, usklađuje, oduzimanjem iznosa navedenog u stavu 4. ovog rasporeda, na koji se primjenjuje konverzija valute.

Datum otplate glavnice	Udio rate (Izražen kao procenat)
Svakog 15. februara i 15. augusta počevši od 15. februara 2025. godine do 15. februara 2039. godine	3,33%
15. augusta 2039. godine	3,43%

2. Ako sredstva Zajma ne budu u potpunosti povučena na prvi datum otplate glavnice, iznos glavnice Zajma kojeg Zajmoprimac otplaćuje na svaki datum otplate glavnice se određuje na sljedeći način:

(a) Do mjere u kojoj su izvršena povlačenja sredstava Zajma na prvi datum otplate glavnice, Zajmoprimac vrši otplatu povučenog salda Zajma na taj datum u skladu sa stavom 1 ovog rasporeda.

(b) Otplate iznosa povučenog nakon prvog datuma otplate glavnice se vrši na svaki datum otplate glavnice koji pada nakon datuma tog povlačenja u iznosu kojeg Banka odredi množenjem iznosa svakog povlačenja razlomkom, čiji je brojnik originalni udio rate naveden u tabeli u stavu 1 ovog rasporeda za dati datum otplate glavnice ("Originalni udio rate"), a nazivnik zbir svih preostalih Originalnih udjela rate za datume otplate glavnice koji padaju nakon tog datuma, uz usklađivanje, po potrebi, tih plativih iznosa, oduzimanjem iznosa navedenih u stavu 4. ovog rasporeda, na koje se primjenjuje konverzija valute.

3. (a) Iznos Zajma povučen unutar dva kalendarska mjeseca prije svakog datuma otplate glavnice se, isključivo u svrhu kalkulacije plativih iznosa glavnice na svaki datum otplate glavnice, tretira kao da je povučen i neotplaćen na drugi datum otplate glavnice nakon datuma povlačenja te se otplaćuje na svaki datum otplate glavnice koji počinje s drugim datumom otplate glavnice nakon datuma povlačenja.

(b) Bez obzira na odredbe podstava (a) ovog stava, ako Banka u bilo koje vrijeme usvoji sistem ispostavljanja faktura na dan dospijeca, po kojem se fakture ispostavljaju na ili nakon određenog datuma otplate glavnice, odredbe tog podstava se više neće primjenjivati na povlačenja izvršena nakon usvajanja takvog sistema ispostavljanja faktura.

4. Bez obzira na odredbe stavova 1. i 2. ovog rasporeda, po konverziji valute cjelokupnog ili dijela povučenog salda Zajma

u odobrenu valutu, Banka određuje iznos čija je konverzija na taj način izvršena u odobrenu valutu, a koji se otplaćuje na svaki datum otplate glavnice koji se pojavljuje tokom razdoblja konverzije, množenjem tog iznosa u valuti u kojoj je denominiran odmah prije konverzije bilo: (i) putem kursa koji odražava iznose glavnice u odobrenoj valuti koje Banka isplaćuje u okviru transakcije zaštite valute (*Currency Hedge Transaction*) koja se odnosi na konverziju; ili (ii) ako Banka tako utvrdi u skladu sa Smjernicama za konverziju, putem komponente kursa kontrolne stope (*Screen Rate*).

5. Ako je povučeni saldo Zajma denominiran u više od jedne valute Zajma, odredbe ovog rasporeda se primjenjuju odvojeno na iznos denominiran u svakoj valuti Zajma, tako da se urade odvojeni rasporedi otplate za svaki takav iznos.

DODATAK

Odjeljak I Definicije

1. "Entitet" znači bilo Federacija ili RS, u zavisnosti od slučaja, a "Entiteti" znače zajedno Federaciju i RS.

2. "Isključeni rashodi" znače svaki rashod:

(a) za robe ili usluge koje se nabavljaju po ugovorima koje je finansirala ili se složila da finansira bilo koja domaća ili međunarodna finansijska institucija ili agencija, osim Banke ili Asocijacije, ili koje je Banka ili Asocijacija finansirala ili se složila da finansira u okviru drugog zajma, kredita ili granta;

(b) za robe koje spadaju u sljedeće grupe ili podgrupe Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije, Revizija 3 (SITC, Rev.3), koju su objavili Ujedinjeni narodi u Statističkom dokumentu, Serija M, br. 34/Rev.3 (1986) (SITC) ili bilo koja grupa ili podgrupa koja ih bude zamijenila u budućim revizijama SITC-a, kako Banka utvrdi u obavještenju Zajmoprimcu:

Grupa	Podgrupa	Opis stavke
112		Alkoholna pića
121		Duhan, neprerađeni, duhan u rinfuzi
122		Duhan, prerađeni (bez obzira sadrži li ili ne sadrži nadomjestak za duhan)
525		Radioaktivne i srodne materije
667		Biseri, drago i poludrago kamenje, neobrađeno ili obrađeno
718	718,7	Nuklearni reaktori i njihovi dijelovi; elementi goriva (punjači), neozračeni, za nuklearne reaktore
728	728,43	Mašine za prerađu duhana
897	897,3	Nakit od zlata, srebra i platine (osim ručnih satova i kutija za ručne satove) i zlatarski i filigranski rad (uključujući komplete s draguljima)
971		Zlato, nemonetareno (isključujući rudu i koncentrat zlata)

(c) za robe namijenjene za vojne ili paravojne svrhe ili luksuznu potrošnju;

(d) za robe štetne po okoliš, čija su proizvodnja, upotreba ili uvoz zabranjeni po zakonima Zajmoprimca ili međunarodnim sporazumima koje je Zajmoprimac zaključio;

(e) na račun bilo kojeg plaćanja zabranjenog po odluci Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, donesenoj u okviru Poglavlja VII Povelje Ujedinjenih naroda; i

(f) za koje Banka utvrdi da su predstavnici Zajmoprimca ili drugog primaoca sredstava Zajma, bili uključeni u prakse korupcije, prevare, zavjere ili prisile, a da Zajmoprimac (ili taj drugi primalac) nisu poduzeli pravovremene i odgovarajuće mjere, zadovoljavajuće za Banku, na suzbijanju takvih praksi kada se dogode.

3. "Federacija" znači Federaciju Bosne i Hercegovine, sastavni dio Zajmoprimca, i uključuje svakog njenog nasljednika ili nasljednike.

4. "Federalni paket propisa o izvozu/uvozu" znači niz propisa Federacije donesenih u svrhu pojednostavljenja postupaka izvoza/uvoza, a uključuje sljedeće:

a. "Odluku o izmjenama Odluke o iznosu i metodu plaćanja naknade za pokrivanje troškova kontrole kvaliteta određenih

proizvoda prilikom uvoza i izvoza", Rješenje V br. 878/2-13, od 26. augusta 2013. godine;

b. "Upute o načinu rada i djelovanja u određenim administrativnim postupcima u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva", br. 01-02/1-839/13, koje je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donijelo 18. marta 2013. godine;

c. "Odluku o utvrđivanju nivoa troškova u postupku izdavanja lokacijske dozvole i/ili glavne projekatske dokumentacije za gradnju ili rekonstrukciju objekata i odobrenje objekata u oblasti veterinarske medicine", br. 06-24/18-1210/13, koju je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donijelo 25. aprila 2013. godine.

5. "Federalni supsidijarni sporazum" znači sporazum kojeg su zaključili Zajmoprimac i Federacija u skladu s Odjeljkom 6.01 (b) ovog sporazuma, kako se isti može mijenjati s vremena na vrijeme uz prethodno odobrenje Banke, a taj termin uključuje i sve dodatke na Federalni supsidijarni sporazum o Zajmu.

6. "Opći uslovi" znače "Opće uslove za zajmove Međunarodne banke za obnovu i razvoj" od 12. marta 2012. godine, uz izmjene navedene u Odjeljku II ovog dodatka.

7. "Program" znači program aktivnosti, ciljeva i politika dizajniranih za promociju rasta i ostvarivanje održivog smanjenja siromaštva, koji je naveden u ili na koje se poziva dopis od 26. augusta 2014. godine kojeg je Zajmoprimac uputio Banci, izjavljujući svoju predanost izvršenju Programa i tražeći pomoć Banke za izvršenje tog programa.

8. "Republika Srpska" ili "RS" znači Republiku Srpsku, sastavni dio Zajmoprimca, i uključuje svakog njenog nasljednika ili nasljednike.

9. "Paket zakona i propisa RS-a kojima se uređuje poslovanje" znači niz zakona i propisa Republike Srpske u svrhu pojednostavljenja registracije poslovnih djelatnosti, a uključuje sljedeće:

a. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj," br. 01-020-2417/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

b. "Zakon o klasifikaciji djelatnosti u Republici Srpskoj," br. 01-1656/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

c. "Zakon o izmjenama Zakona o stranim ulaganjima," br. 01-1658/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

d. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima" br. 01-1670/13, na snazi od 16. augusta 2013. godine;

e. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreznom postupku u Republici Srpskoj," br. 01-1674/13, na snazi od 16. augusta 2013. godine;

f. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zanatsko-poduzetničkoj djelatnosti," br. 01-1666/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

g. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljstvu," br. 01-1655/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

h. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu," br. 01-1664/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

i. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovini," br. 01-1653/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

j. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama," br. 01-1662/13, na snazi od 16. augusta 2013. godine;

k. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o administrativnim taksama," br. 01-1661/13, koji je stupio na snagu 1. septembra 2013. godine;

l. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge," br. 01-1660/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

m. "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskom potpisu u Republici Srpskoj," br. 01-1659/13, koji je stupio na snagu 1. decembra 2013. godine;

n. "Pravilnik o uslovima, načinu i postupku pružanja usluga Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge," br.

YO-XXV-1889/13, kojeg je donio Upravni odbor Agencije, a koji je stupio na snagu 3. decembra 2013. godine;

o. "Pravilnik o sadržaju i vođenju središnjeg registra poduzetnika," br. YO-XXV-1890/13, kojeg je donio Upravni odbor Agencije, a koji je stupio na snagu 03. decembra 2013. godine.

10. "Propisi RS-a o građenju" znače niz propisa Republike Srpske u svrhu pojednostavljenja postupka gradnje, a uključuje sljedeće:

a. "Pravilnik o provođenju tehničkog pregleda objekata i nadzora terena i objekata tokom njihove upotrebe," br. 15.03-020-2059/13; novembar 2013. godine;

b. "Pravilnik o obračunu naknade troškova uređenja gradskog građevinskog zemljišta," br. 15.03-020-2055/13; novembar 2013. godine; i

c. "Pravilnik o sadržaju i kontroli tehničke dokumentacije;" br. 15.03-020-2054/13; 18. novembar 2013. godine.

11. "Supsidijarni sporazum o Zajmu RS-a" znači sporazum kojeg su zaključili Zajmoprimac i RS u skladu s Odjeljkom 6.01 (b) ovog sporazuma, kako se isti može mijenjati s vremena na vrijeme uz prethodno odobrenje Banke, a taj termin uključuje i sve dodatke na Supsidijarni sporazum o Zajmu RS-a.

12. "Jedna tranša za povlačenje" znači iznos Zajma alociran na kategoriju pod nazivom "Jedna tranša za povlačenje" u tabeli navedenoj u Dijelu B Odjeljka II Rasporeda 1 ovog sporazuma.

13. "Supsidijarni sporazum" znači bilo Federalni supsidijarni sporazum ili Supsidijarni sporazum RS-a, kako se taj sporazum može mijenjati s vremena na vrijeme, uz prethodno odobrenje Banke, a taj termin uključuje i sve dodatke na Supsidijarni sporazum, a "Supsidijarni sporazumi" znače Federalni supsidijarni sporazum i Supsidijarni sporazum RS-a zajedno.

Odjeljak II Izmjene Općih uslova

Opći uslovi se ovim mijenjaju na sljedeći način:

1. U **Sadržaju**, pozivi na Odjeljke, nazive Odjeljaka i brojeve Odjeljaka se mijenjaju da odraze izmjene navedene u donjim stavovima.

2. Posljednja rečenica stava (a) Odjeljka 2.03 (koja se odnosi na Aplikacije za povlačenje) se u potpunosti briše.

3. Odjeljci 2.04 (*Namjenski računi*) i 2.05 (*Podobni rashodi*) se u potpunosti brišu, a preostali Odjeljci u članu II se renumeriraju shodno tome.

4. Odjeljak 3.01. (*Početna naknada*) se mijenja da glasi kako slijedi:

"Odjeljak 3.01. *Početna naknada; Naknada za održavanje Zajma*

(a) Zajmoprimac Banci plaća početnu naknadu na iznos Zajma po stopi navedenoj u Sporazumu o Zajmu ("Početna naknada").

(b) Zajmoprimac Banci plaća naknadu za održavanje Zajma na nepovučeni saldo Zajma ("Naknada za održavanje Zajma"). Naknada za održavanje Zajma se obračunava od datuma šezdeset dana nakon datuma Sporazuma o Zajmu do odnosnih datuma na koje Zajmoprimac vrši povlačenje iznosa s računa Zajma ili se iznos otkaže. Naknada za održavanje Zajma se plaća polugodišnje unazad na svaki datum plaćanja".

5. Odjeljci 5.01 (*Generalno izvršenje Projekta*) i 5.09 (*Finansijsko upravljanje; Finansijski izvještaji; Revizija*) se u potpunosti brišu, a naredni odjeljci u članu V se renumeriraju shodno tome.

6. Stav (a) Odjeljka 5.05 (renumeriran kao takav u skladu s gornjim stavom 5, a koji se odnosi na *Korištenje roba, radova i usluga*) se u potpunosti briše.

7. Stav (c) Odjeljka 5.06 (renumeriran kao takav u skladu s gornjim stavom 5) se mijenja da glasi kako slijedi:

"Odjeljak 5.06 *Planovi; Dokumentacija; Evidencija*

... (c) Zajmoprimac čuva svu evidenciju (ugovore, naloge, fakture, račune, potvrde i drugu dokumentaciju) koja dokazuje rashode u okviru Zajma dvije godine nakon datuma zatvaranja. Zajmoprimac omogućuje predstavnicima Banke pregled te evidencije."

8. Stav (c) Odjeljka 5.07 (renumeriran kao takav u skladu s gornjim stavom 5.) se mijenja te glasi kako slijedi:

"Odjeljak 5.07. *Monitoring i evaluacija Programa*

... (c) Zajmoprimac priprema, ili obezbjeđuje da se pripremi i dostavi Banci najkasnije šest mjeseci nakon datuma zatvaranja, izvještaj u takvom obimu i detaljima koje Banka bude razumno zahtijevala, o izvršenju Programa, izvršenju od strane Strana u Zajmu i Banke, njihovih odnosnih obaveza u okviru pravnih sporazuma i ostvarenju svrhe Zajma".

9. U Dodatku, Definicije, sve reference na brojeve Odjeljaka i stavke se po potrebi mijenjaju, da odraze iznad navedene promjene.

10. Dodatak se mijenja ubacivanjem novog stava 19. sa sljedećom definicijom "Naknade za održavanje Zajma" i renumeriranjem preostalih stavova shodno tome:

"19. "Naknada za održavanje Zajma" znači naknadu za održavanje Zajma navedenu u Sporazumu o Zajmu u svrhu Odjeljka 3.01(b)."

11. Renumerirani stav 37. (prvobitno stav 36.) Dodataka ("Podobni rashodi") se mijenja da glasi kako slijedi:

"37. "Podobni rashodi" znače svako korištenje Zajma za pružanje podrške Programu, osim finansiranja rashoda isključenih u skladu sa Sporazumom o Zajmu".

12. Renumerirani stav 44. (prvobitno stav 43.) Dodataka ("Finansijski izvještaji") se u potpunosti briše.

13. U stavu 48. Dodataka, definicija "Početne naknade" se mijenja zamjenom poziva na Odjeljak 3.01, pozivom na Odjeljak 3.01 (a).

14. U stavu 67. Dodataka, definicija izraza "Otplata Zajma" se mijenja te glasi kako slijedi:

"67. "Otplata zajma" znači svaki iznos koji Strane u Zajmu plaćaju Banci u skladu sa Sporazumom o Zajmu ili ovim općim uslovima, uključujući (ali bez ograničenja samo na to) svaki iznos salda povučenog Zajma, kamate, početne naknade, naknade za održavanje Zajma, kamate po stopi zatezne kamate (ako je ima), avansnog plaćanja premije, naknada za transakciju konverzije ili prijevremeni prekid konverzije, naknade za promjenu varijabilne marže u fiksnu (ako je ima), premije koja se plaća po utvrđivanju limita kamatne stope ili raspona kamatne stope, te svakog iznosa usklađivanja (*Unwinding Amount*) kojeg plaća Zajmoprimac."

15. U stavu 72. Dodataka, definicija "Datuma otplate" se mijenja brisanjem riječi "je" i ubacivanjem riječi "i Naknada za održavanje Zajma su" nakon riječi "kamata".

16. Definirani izraz "Projekat" u stavu 75. Dodataka se mijenja te glasi "Program", a njegova definicija se mijenja te glasi kako slijedi (a svi pozivi na "Projekat" u cijelim Općim uslovima se smatraju pozivanjem na "Program"):

"75. "Program" znači program koji se spominje u Sporazumu o Zajmu za koji se Zajam daje."

Član 3.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-50-1-2014-25/15
20. августа 2015. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Др. Драган Ћовић, с. р.

112

Temeljem članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka broj 01,02-05-2-1001/15 od 30. srpnja 2015. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 11. redovitoj sjednici, održanoj 20. kolovoza 2015. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI DOPUNE BROJ 2 SPORAZUMA O FINANCIRANJU IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE KOMISIJE KOJI SE ODNOSI NA HORIZONTALNI PROGRAM O NUKLEARNOJ SIGURNOSTI I ZAŠTITI OD ZRAČENJA U OKVIRU INSTRUMENATA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ ZA 2011. GODINU

Članak 1.

Ratificira se Dopuna broj 2 Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije koji se odnosi na horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć za 2011. godinu, potpisan 27. listopada 2014. godine u Bruxellesu i 20. ožujka 2015. godine u Sarajevu, na engleskome jeziku.

Članak 2.

Tekst Dopune Sporazuma u prijevodu glasi:

DOPUNA BROJ 2 SPORAZUMA O FINANCIRANJU KOJI SE ODNOSI NA HORIZONTALNI PROGRAM O NUKLEARNOJ SIGURNOSTI I ZAŠTITI OD ZRAČENJA U OKVIRU INSTRUMENATA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ ZA 2011. GODINU

Kako je prvobitno zaključen između Europske komisije i Bosne i Hercegovine 29. studenog 2012. godine
Europska komisija, u daljnjem tekstu "Komisija",
s jedne strane, i
Bosna i Hercegovina, u daljnjem tekstu "Korisnik",
s druge strane,
zajedno u tekstu kao "Stranke".
Buduci da

a) je Komisija 11. studenog 2011. godine usvojila Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA-ine Komponente "Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija" za 2011. godinu (u daljnjem tekstu: "Program"). Dio Programa koji se odnosi na Bosnu i Hercegovinu proveden je kroz Financijski sporazum zaključen između Bosne i Hercegovine i Komisije 29. studenog 2012. godine.

b) Nakon zaključivanja svih financijskih sporazuma, usklađeni su rokovi ugovaranja, izvršenja i isplate, te su prema potrebi sa svim Korisnicima zaključene dopune Financijskim sporazumima.

c) Program je izmijenjen Provedbenom odlukom Komisije C(2014) 7443 od 10. listopada 2014. godine kako bi promijenio način upravljanja Projekta 1 - "Dodatno unapređenje tehničkog kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu energiju u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori". Projekt 1 i Projekt 2 - "Dodatno unapređenje tehničkog kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu energiju u Albaniji, Makedoniji, Srbiji, i Kosovu¹" imaju isti cilj, jačanje tehničkog kapaciteta regulatornih agencija za nuklearnu energiju, ali različit geografski djelokrug. Stoga je primjereno spojiti navedena dva projekta u jedan projekt, provodeći radnje u svim Korisnicama koje zajedno čine geografski djelokrug Projekta 1 i 2. Kako bi se olakšalo provođenje radnji bez poteškoća, potrebno je produženje konačnog datuma izvršenja ugovora za jednu godinu, sa 26. lipnja 2017. godine na 26. lipnja 2018. godine.

SPORAZUMJELE SU SE O SLJEDEĆEM:

Članak 1.

Sporazum o financiranju u vezi Horizontalnog programa o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA-ine Komponente "Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija" za 2011. godinu, s posljednjim izmjenama i dopunama, se izmjenjuje na sljedeći način:

(1) Članak 2 (1) se ukida.

(2) Aneks A originalne Provedbene odluke Komisije C (2011) 8164 od 11.11.2011. godine ovim se zamjenjuje Aneksom A Provedbene odluke Komisije C (2014) 7443 od 10. listopada 2014. godine s izmjenama i dopunama.

(3) Članak 6 (1) se zamjenjuje sljedećim: "Ugovori moraju biti izvršeni najkasnije do 26. lipnja 2018. godine".

(4) Članak 7 (1) se zamjenjuje sljedećim: "Sredstva moraju biti isplaćena najkasnije do 26. lipnja 2019. godine."

(5) Članak 15 (1) se izmjenjuje na sljedeći način: "Ovaj sporazum prestaje važiti 26. lipnja 2021. godine. Ovaj prestanak ne isključuje mogućnost da Komisija provede financijske korekcije u skladu s člankom 56. IPA Provedbenog propisa."

Članak 2.

Svi ostali uvjeti Sporazuma o financiranju ostaju nepromijenjeni.

Članak 3.

Ova dopuna stupa na snagu s danom potpisivanja. Ukoliko ugovorne stranke izvrše potpisivanje na različite datume, ova dopuna stupa na snagu na dan potpisivanja druge od dviju stranki.

Sastavljeno u 2 izvorna primjerka na engleskom jeziku, od kojih jedan primjerak zadržava Komisija, a jedan primjerak Korisnik.

Potpisala, za i u ime Bosne i Hercegovine, u Sarajevu,
/vlastoručni potpis/ 20.03.2015.

gđa Nevenka Savić

Državni IPA koordinatorica, Direktorica,

Direkcija za europske integracije

Potpisao, za i u ime Europske komisije, u Briselu

/vlastoručni potpis/ 27.10.2014.

g. Gerhard Schumann-Hitzler

Direktor

Pečat:

G.SCHUMANN-HITZLER

DIRECTOR ELARG.D REGIONAL

COOPERATION & ASSISTANCE; TURKISH

CYPRIOI COMMUNITY

DODATAK A: Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA komponente Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija za 2011. godinu 1. IDENTIFIKACIJA

Korisnice	Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, bivša jugoslavenska Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija, kao i Kosovo ²
CRIS broj (centralizirano upravljanje / zajedničko upravljanje)	2011/023-384 - Projekti br. 1 (otkazan/aktivnosti spojene sa projektom broj 2), 2 i 6 2011/023-388 - Projekt br. 3
CRIS broj (decentralizirano upravljanje)	2011/023-389 - Projekti br. 4 i 5
Godina	2011.
EU-ov doprinos	4.613.750 eura

¹ Ova oznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu, te je u skladu s UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

² Ovo određivanje dovodi u pitanje pozicije o statusu, i u skladu sa sa RVSUN 1244/99 i Mišljenjem MSP-a o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti

Tijelo nadležno za provođenje Programa	Projekti br. 2, 3 i 6 - Europska komisija u ime Korisnica u sustavu centraliziranog upravljanja; Projekti br. 4 i 5 - Središnja agencija za financiranje i ugovaranje u Hrvatskoj u sustavu decentraliziranog upravljanja.
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o financiranju	Najkasnije do 31. prosinca 2012. godine
Krajnji datumi za ugovaranje	26. lipnja 2015. godine Ovaj datum se odnosi i na nacionalno sufinanciranje.
Krajnji datumi za izvršenje	26. lipnja 2017. godine izuzev za Projekt broj 2: 26. lipanj 2018. godine. Ovi datumi se odnose i na nacionalno sufinanciranje.
Proračunske linije	22.020701 - Regionalni i horizontalni programi
Programska jedinica	Jedinica D3 - Regionalni programi, GU za proširenje
Provedbena jedinica/ Delegacija EU-a	Projekte br. 2, 3 i 6 će provoditi Jedinica D3 - Regionalni programi, GU za proširenje u sustavu centraliziranog upravljanja. Projekte br. 4 i 5 će provoditi u sustavu decentraliziranog upravljanja SAFU (CFCA) u Hrvatskoj.

* Ovo određivanje ne dovodi u pitanje pozicije o statusu, i u skladu je sa RVSUN 1244/99 i Mišljenjem MSP-a o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

2. PROGRAM

2.a Prioriteti izabrani u okviru programa

IPA-in horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja provodi se u kontekstu prioriteta za IPA-inu potporu, obuhvaćenih sektorom 5 - Transport i energetska infrastruktura, uključujući nuklearnu sigurnost utvrđenu u IPA-inom višekorisničkom, višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu (MIPD) za period 2011-2013¹

Kako se navodi u Višekorisničkom MIPD-u, "u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, potpuno inkorporiranje pravne stečevine Zajednice (*acquis*) u nacionalne propise i dalje predstavlja cilj za većinu IPA korisnika. Takvo inkorporiranje zahtijeva potpunu operativnost nacionalnih regulatornih tijela što, u slučaju nekih od njih, još uvijek nije postignuto.

Pored toga, postoji veliki broj pitanja kojima se svi korisnici trebaju pozabaviti, kao što su uspostavljanje odgovarajućeg regulatornog okvira, smanjivanje zdravstvenih učinaka ili profesionalne izloženosti i radioaktivne kontaminacije okoliša (uključujući osiromašeni uran).

I dalje treba dosta toga učiniti i u pogledu pripremljenosti za izvanredne situacije i sustava ranog upozoravanja, obuke osoblja koje se suočava s ionizirajućim zračenjem i informiranja javnosti. Sprječavanje nezakonite trgovine nuklearnim materijalima i izvorima zračenja, te upravljanje radioaktivnim otpadom (uključujući radioaktivne gromobrane) i odlaganje u licencirane objekte ostaje glavna briga.

Sva ova pitanja mogu zahtijevati financijska sredstva za nabavu opreme, pružanje tehničke pomoći i eventualno izvođenje radova.

U slučaju Srbije koja je u prošlosti posjedovala istraživačke nuklearne reaktore, treba naglasiti da se posebne mjere moraju poduzeti u cilju dekomisije tih reaktora sukladno najboljoj praksi EU. U tom smislu, sigurnosti radioaktivnih izvora i fizijskih materijala treba tretirati kao pitanje od najveće važnosti.

Dva korisnika (Turska i Albanija) objavila su da eventualno namjeravaju izgraditi nuklearne elektrane. U tom slučaju, posebnu pozornost treba obratiti na to da sve odredbe, posebno one koje se odnose na sigurnost i zaštitu, budu usklađene s međunarodnim konvencijama, sigurnosnim standardima IAEA, međunarodnim (uključujući bilateralne) sporazumima i pravnom stečevinom EU (*acquis*)".

Radnje predviđene u okviru ovoga sektora imat će za cilj ostvarivanje sljedećeg:

(1) Podizanje tehničkog kapaciteta nacionalnih regulatornih agencija u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom

EU (*acquis*) i propisima o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja.

(2) Daljnji doprinos izradi planova za izvanredne situacije i jačanje kapaciteta za pripremljenost za izvanredne situacije i reagiranje na njih u nekoliko država korisnica.

(3) Provedba programa monitoringa za mjerenje pojave radioaktivnosti u okolišu i utvrđivanje metodologija za procjenu javnih doza.

(4) Mjere za smanjivanje profesionalne izloženosti i izloženosti pacijenata u zdravstvenom sektoru.

(5) Vođenje kampanja za informiranje javnosti i uspostavljanje sustava ranog upozoravanja.

Ovaj program se fokusira na skup od jednog regionalnog i tri nacionalna projekta koji pokrivaju prioritete Višekorisničkog MIPD-a i koji se bave brojnim pitanjima, odnosno, usklađivanjem zakona/propisa s pravnom stečevinom EU (*acquis*) u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, povećanjem tehničkih kapaciteta nacionalnih regulatornih tijela za pitanja nuklearne sigurnosti i njihovih organizacija za tehničku potporu, praćenjem radioaktivnosti u okolišu, pripravnosti za izvanredne situacije, smanjivanje medicinske izloženosti. Pored toga, ovaj program uključuje jedan administrativni aranžman sa Zajedničkim istraživačkim centrom (ZIC) - Institutom za energiju (Petten) koji bi trebao pružiti tehničku potporu Generalnoj direkciji za proširenje u pokretanju, praćenju i ocjenjivanju rezultata tih projekata.

2.b Ranija pomoć, naučne lekcije i koordiniranje donatora u sektoru nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja

S iznimkom Kosova, sve države-korisnice su u posljednjih nekoliko godina uspostavile regulatorna tijela za pitanja nuklearne sigurnosti. Iako se jedan regionalni projekt iz 2008.g. koji je financiran iz IPA sredstava provodi u cilju povećanja regulatorne infrastrukture i procjene stupnja inkorporiranosti pravne stečevine Zajednice (*acquis*) u nacionalne propise, to se čini sasvim nedostatnim za usklađivanje zakona i propisa svih država-korisnica s pravnom stečevinom EU (*acquis*). Potrebna je daljnja regulatorna pomoć za povećanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela i, kad god je moguće, njihovih Organizacija za tehničku potporu (OTP), i upravo to je glavni cilj ovoga programa koji se fokusira na Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Bišku Jugoslavensku Republiku Makedoniju, Crnu Goru, Srbiju i Kosovo.

Kao dio povećanja tehničkih kapaciteta OTP u oblasti medicinske izloženosti i praćenja radioaktivnosti u okolišu, smatra se vrijednim, kroz isporuku opreme, pružiti potporu crnogorskoj organizaciji CETI. Ovaj projekt zapravo preuzima raniji projekt iz 2008.g. koji je financiran iz IPA sredstava i za koji - iz više razloga - postupak javnog natječaja nije uspio.

Hrvatska je sada blizu pristupanja EU i njezin regulatorni okvir usklađen je s pravnom stečevinom EU. Međutim, za primjenu propisa potrebna je daljnja potpora u dvije posebne oblasti: pripremljenost za izvanredne situacije i praćenje radioaktivnosti u okolišu. Obje oblasti su utvrđene kao prioritete u studiji procjene regulatorne infrastrukture financiranoj iz IPA sredstava i zaključenoj 2010. g. Te oblasti su jasno definirane kao prioritete i u Višekorisničkom MIPD-u.

Ovaj program predstavlja logični nastavak prošlih i tekućih IPA-inih projekata. Njime bi se trebala riješiti većina radioloških pitanja na zapadnom Balkanu do 2015-2016.

Važno je naglasiti da su svi ovi projekti dio koherentne strategije za vanjsku pomoć Zapadnom Balkanu u oblasti nuklearne energije koja je izrađena zajedno sa svakim korisnikom u 2010. i 2011. godine. Ovom strategijom se detaljno preciziraju potrebe za vanjsku pomoć, nabavu opreme i radova do 2015-2016. godine. IAEA je bila povezana sa sastavljanjem odgovarajućih mapa puta do 2013. g.

Iako je u skorijoj prošlosti naglasak IPA horizontalnog programa najviše stavljan na bavljenje nuklearnim pitanjima u

¹ C(2011)4179, 20.6.2011.

vezi s nuklearnom elektranom u Vinči i posebno vraćanjem Ruskoj Federaciji nuklearnog goriva istrošenog u Srbiji, odlučeno je da se potpora odloži za najmanje godinu dana zbog evidentiranog kašnjenja u provedbi IPA projekata za upravljanje radioaktivnim otpadom u Vinči. Međutim, važno je naglasiti uspješnost projekta repatrijacije koji je apsorbirao približno jednu trećinu resursa ovoga programa u periodu 2007-2010. godina.

Svi projekti izravno povezani s tehničkom pomoći državama zapadnog Balkana rađeni su u uskoj koordinaciji s IAEA.

Od 2007. g., IPA horizontalni program za nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja Zapadnom Balkanu pruža značajnu potporu u cilju rješavanja određenog broja značajnih nuklearnih i radioloških pitanja. Iako su neki politički problem doveli do izvjesnog kašnjenja u provedbi ovih sukcesivnih programa, što se posebno odnosi na prilično kašnjenje u uspostavi nuklearnih regulatornih tijela u nekim od zemalja-korisnica, ukupna ocjena prošle i tekuće pomoći veoma je pozitivna.

Naučene lekcije uglavnom se odnose na nedostatnu uključenost organizacija iz zemalja-korisnica ovih programa u procedure javnih natječaja za zaključivanje ugovora. Većina njih - uključujući Hrvatsku - treba tehničku potporu iz Generalne direkcije za proširenje i ZIC-Petena, tako da su projektni zadaci dovoljno detaljni i neutralni. To je dovelo do kašnjenja u sklapanju ugovora za većinu projekata. Druga važna lekcija je da se poboljšanje regulatorne infrastrukture u svakoj od država-korisnica suočava s političkim problemima. Većina regulatornih tijela nije usklađena s njihovim povezanim organizacijama u EU i veoma je teško postići njihovo daljnje usklađivanje. Treća lekcija je da je licenciranje skladišnih objekata za radioaktivni otpad - što je ključno pitanje za nuklearnu sigurnost - naišlo na brojne poteškoće iz političkih razloga. Provedba projekata pod zajedničkom upravom s IAEA također se pokazala prilično složenim zadatkom zbog čestih promjena osoblja u okviru IAEA i različitih politika koje su provođene u cilju pružanja tehničke pomoći. U svakom slučaju, koordinacija je ostvarena kroz redovite kontakte s IAEA i zajedničke misije u relevantnim zemljama-korisnicama.

Povezanost pristupa s Instrumentom za suradnju u području nuklearne sigurnosti (INSC) osigurana je kroz bliske kontakte i razmjenu informacija s članovima Komiteta INSC.

2.c Opis

Projekt br. 1: Otkazan/aktivnosti sastavljene s Projektom br. 2

Projekt br. 2: "Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za pitanja nuklearne sigurnosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu", ima za cilj pružanje izravne pomoći regulatornim tijelima za pitanja nuklearne sigurnosti u državama-korisnicama kako bi se dodatno doprinijelo prijenosa pravne stečevine EU iz oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u njihove nacionalne zakone i propise i njihovo funkcioniranje uskladilo s njihovim povezanim organizacijama u EU.

Prema području primjene, radi se o regionalnom projektu. Cilj će mu biti jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela država-korisnica u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, te je sasvim usklađen s ciljevima MIPD-a. Mnoge regulatorne teme trebaju biti obrađene u okviru ovog projekta, odnosno, okončanje prijenosa pravne stečevine EU u nacionalne zakone i propise u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu; definiranje kriterija za uspostavljanje OTP-a za nacionalna regulatorna tijela u Albaniji, uspostavljanje Sustava za upravljanje kvalitetom u Albaniji i Srbiji; uspostavljanje procedura za ocjenu/kontrolu kvalitete u medicinskom sektoru u Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji; kontrola planova za reagiranje u slučaju radioloških izvanrednih situacija u Albaniji; sačinjavanje državne strategije za upravljanje radioaktivnim otpadom i dekomisijske aktivnosti u Srbiji.

Unatoč činjenici da slične aktivnosti podupire i IAEA, s tom agencijom nije bilo moguće postići dogovor o provedbi projekta kroz zajedničko upravljanje. Stoga će trebati postupati u uskoj koordinaciji s aktivnostima IAEA, kako bi se izbjeglo preklapanje.

Jedan Ugovor o pružanju usluga, na iznos od 3,15 miliona eura, bit će zaključen nakon prvog poziva na javni natječaj koji će biti objavljen u trećem kvartalu 2014. godine.

Projekt br. 3: "Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u Crnoj Gori kroz unapređivanje kapaciteta Institucije za tehničku potporu" je projekt za nabavu koji se odnosi na pribavljanje razne opreme za podizanje tehničkih kapaciteta Centra za ekotoksikološka istraživanja u Crnoj Gori (CETI) koji djeluje kao Organizacija za tehničku potporu regulatornom tijelu Crne Gore. Ovaj projekt za nabavu obuhvaća sljedeća područja: praćenje radioaktivnosti u okolišu, uključujući reagiranje na radiološke/nuklearne izvanredne situacije, upravljanje radioaktivnošću niske i srednje razine, skladištenje radioaktivnog otpada i transport radioaktivnog materijala, te kontrolu profesionalne i medicinske izloženosti pacijenata, i izloženosti javnosti i okoliša, i osiguranje kvalitete/kontrola kvalitete (QA/QC) izvora medicinskog zračenja.

Višekorisnički MIPD predviđa poduzimanje aktivnosti na razvoju planova za izvanredne situacije i jačanju kapaciteta za pripremljenost i reagiranje na izvanredne situacije u svim državama-korisnicama, za provedbu programa monitoringa za mjerenje pojave radioaktivnosti u okolišu, uspostavljanje metodologija za ocjenu javne doze, te aktivnosti na smanjivanju profesionalne i izloženosti pacijenata u medicinskom i industrijskom sektoru. Sva ova pitanja mogu zahtijevati sredstva za nabavu opreme, pružanje tehničke pomoći i eventualno izvođenje radova.

Projekt će biti realiziran kroz jedan do četiri ugovora o nabavi na iznos od 300.000 eura, koji će biti zaključeni nakon poziva na javne natječaje (4 lota) u prvom kvartalu 2012. godine. Dodatni ugovori o nabavi na procijenjeni iznos od 95.000 eura kojeg u potpunosti financira organizacija korisnika zaključit će CETI nakon poziva na javni natječaj koji u prvom kvartalu 2012.g. (paralelno sufinanciranje) objavi organizacija Korisnika.

Projekt br. 4: "Usavršavanje sustava za pripravnost u izvanrednim situacijama u Republici Hrvatskoj" pruža potporu Državnom uredu za radiološku i nuklearnu sigurnost u Hrvatskoj, uglavnom u cilju harmoniziranja procedura za reagiranje na radiološke izvanredne situacije sa procedurama susjednih država, posebno Slovenijom i Mađarskom. Projekt također ima za cilj jačanje sposobnosti države za reagiranje na radiološke izvanredne situacije u smislu suočavanja s incidentima i nesretnim slučajevima na različitim razinama, kao i usavršavanje nacionalnog plana za izvanredne situacije koji će omogućiti brzu provedbu zaštitnih mjera u prvih nekoliko sati i u danima nakon nesreće, kroz koordinirano reagiranje službi za izvanredne situacije i drugih agencija.

Ciljevi Višekorisničkog MIPD-a obuhvaćaju rad na pripremi za izvanredne okolnosti, pa ovaj projekt potpuno udovoljava zahtjevima.

U cilju provedbe ovog projekta, očekuje se zaključivanje sljedeća dva ugovora: jedan ugovor o pružanju usluga odnosi se na donaciju EU u iznosu od 171,000 eura, nakon poziva na sudjelovanje u javnom natječaju koji je objavljen u trećem kvartalu 2012.g. (predviđeno nacionalno sufinanciranje iznosi 19,000 eura); i jedan ugovor o nabavi koji se odnosi na donaciju EU u iznosu od 263,500 eura, nakon poziva na sudjelovanje u javnom natječaju koji je objavljen u četvrtom kvartalu 2013. g. (predviđeno nacionalno sufinanciranje iznosi 46,500 eura).

Provedba ovoga projekta bit će decentralizirana.

Projekt br. 5: "Poboljšanje sustava za online i offline praćenju radioaktivnosti u okolišu u Hrvatskoj u normalnim i izvanrednim situacijama". Projekt se fokusira na usavršavanje sustava za online i offline praćenje radioaktivnosti u okolišu u Republici Hrvatskoj, što je potrebno za ispunjavanje uvjeta iz članka 35. Euratom sporazuma u redovnim i izvanrednim

3.a.a Tabela centraliziranih projekata

- Nacionalna regulatorna tijela u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja sasvim su operativna i imaju dovoljno osoblja da bi mogla apsorbirati prijenos znanja i iskustva (*know-how*), posebno na Kosovu.

3.a.b. Tabela decentraliziranih projekata

[illegible]

Transport i energetska infrastruktura, uključujući nuklearnu sigurnost													
Projekt br. 4 Usavršavanje sustava za pripravnost u izvanrednim situacijama u Republici Hrvatskoj	190 000	171 000	90	19 000	10	310 000	263 500	85	46 500	15	500 000	434 500	
Projekt br. 5 Poboljšanje sustava za online i offline praćenju radioaktivnosti u okolišu u Hrvatskoj u normalnim i izvanrednim situacijama	70 000	64 000	91	6 000	9	365 000	310 250	85	54 750	15	435 000	374 250	
UKUPNO	260 000	235 000	90	25 000	10	675 000	573 750	85	101 250	15	935 000	808 750	17

PDV neto iznosi

* javne donacije (privatne donacije se ne uzimaju u obzir (članak 67(I) IPA IR) u okviru decentraliziranog upravljanja)

(1) izraženo u % ukupnih rashoda IB-a ili INV-a (kolona (a) ili (d)).

(2) samo za sektorske redove. Izraženo u % ukupnog iznosa kolone (h). Pokazuje relativnu težinu sektora u pogledu ukupne donacije iz IPA EU ukupnog FP.

3.a.c Tabela rezimirane potpore iz IPA fondova prema usvojenom načinu upravljanja

	Izgrađivanje institucija (IB)					Investicija (INV)					Ukupno (IB+INV)	Ukupna donacija IPA EU	
	Ukupni rashodi	Donacija IPA EU	Doprinos države*			Ukupni rashodi	Donacija IPA EU	Doprinos države*					
	EUR (a)=(b)+(c)	EUR (b)	% ⁽¹⁾	EUR (c)	% ⁽¹⁾	EUR (d)=(e)+(f)	EUR (e)	% ⁽¹⁾	EUR (f)	% ⁽¹⁾	EUR (g)=(a)+(d)	EUR (h)=(b)+(e)	% ⁽²⁾
Centralizirano upravljanje	3 505 000	3 505 000	100	-	-	395 000	300 000	76	95 000	24	3 900 000	3 805 000	83
Decentralizirano upravljanje	260 000	235 000	90	25 000	10	675 000	573 750	85	101 250	15	935 000	808 750	17
UKUPNO	3 765 000	3 740 000	99,3	25 000	0,7	1 070 000	873 750	81,7	196 250	18,3	4 835 000	4 613 750	100

PDV neto iznosi

* donacija (državna i privatna, nacionalna i/ili međunarodna) koju pružaju nacionalni partneri za centralizirano upravljanje; javne donacije (privatne donacije se ne uzimaju u obzir (Članak 67(I) IPA IR) u okviru decentraliziranog upravljanja)

(1) izraženo u % ukupnih rashoda IB ili INV (kolona (a) ili (d)).

(2) izraženo u % ukupnog iznosa iz kolone (h)

3.b Načelo sufinanciranja primijenjeno na Program

Da bi projekti bili realizirani kroz centralizirano upravljanje (projekti br. 2, 3 i 6), donacije iz IPA-inih fondova EU čine 97,5% ukupnog proračuna namijenjenog za ovaj dio programa. To se može izračunati u vezi s kvalificiranim rashodima, temeljeno na ukupnim rashodima. Primijenit će se paralelno sufinanciranje. Uvjeti sufinanciranja za INV na razini projekta ispunjeni su za projekt br. 3. Za projekt br. 2 koji je regionalni projekt, sufinanciranje nije planirano. Projekt br. 6 odnosi se na administrativni aranžman sa Zajedničkim istraživačkim centrom. Za ovu aktivnost nije potrebno sufinanciranje.

Za projekte koji trebaju biti realizirani kroz decentralizirano upravljanje (projekti br. 4 i 5), donacije iz IPA fondova EU čine 86% ukupnog proračuna namijenjenog za ovaj dio programa. To se može izračunati u vezi s kvalificiranim rashodima, temeljeno na javnim rashodima. Zajedničko sufinanciranje će se primjenjivati kao pravilo. Na razini projekta su ispunjeni uvjeti za sufinanciranje za izgrađivanje institucija (IB) i investicije (INV).

4. PROVEDBA

4.a Načini upravljanja i modaliteti provedbe

Projekte br. 2, 3 i 6 Europska komisija realizirat će na centraliziranoj osnovi, sukladno Članku 53a Financijske uredbe i odgovarajućim odredbama provedbenih propisa.

Projekti br. 4 i 5 bit će realizirani kroz decentralizirano upravljanje, sukladno Članku 53c Financijske uredbe i odgovarajućim odredbama provedbenih propisa. Korisnik će i dalje sve vrijeme osiguravati poštivanje uvjeta propisanih člankom 56. Financijske uredbe.

Prethodne (*ex-ante*) kontrole Europske komisije primjenjuju se na natječajne procedure za dodjelu ugovora, objavljivanje poziva za dostavljanje prijedloga i dodjeljivanje ugovora i grantova sve dok Europska komisija dopušta decentralizirano upravljanje bez prethodnih kontrola iz Članka 18. Provedbene uredbe o programu IPA¹.

4.b Opća pravila za postupke nabave i dodjelu grantova

Za projekte br. 2, br. 3, br. 4, br. 5 i br. 6, nabava se vrši u skladu s odredbama Dijela 2, Glava IV Financijske uredbe i Dijela 2, Glava III, Poglavlje 3 njenih provedbenih propisa, kao i pravila i procedura za dodjelu ugovora za pružanje usluga, nabavu i radove koji se financiraju iz općeg proračuna Europske unije u svrhe suradnje s trećim zemljama, koje je Komisija usvojila 24. svibnja 2007.g. (C (2007)2034).

Postupci za dodjelu granta provode se u skladu s odredbama Dijela 1, Glava VI Financijske uredbe i Dijela 1, Glava VI njenih provedbenih propisa.

Ugovorni organi također koriste proceduralne smjernice i standardne predloške i modele kojima se olakšava provedba gore navedenih pravila predviđenih u "Praktičnom vodiču kroz procedure ugovaranja vanjskih akcija EU" ("Praktični vodič"), koji se objavljuje na web stranici DEVCO na dan pokretanja procedure za nabavu ili dodjelu granta. Osnovni kriteriji odabira i dodjele koji se odnose na dodjelu grantova precizirani su u Praktičnom vodiču. Detaljni kriteriji odabira i dodjele bit će predviđeni u Pozivima za prijedloge - Smjernice za prijavitelje.

5. MONITORING I EVALUACIJA

5.a Monitoring

Komisija može poduzeti sve aktivnosti koje smatra potrebnima za praćenje relevantnih programa, a za projekte pod

¹ SL L 170, 29.6.2007., str. 1

zajedničkim upravljanjem s IAEA-om, te aktivnosti se mogu provesti zajedno s IAEA-om.

Decentralizirani projekti bit će praćeni posredstvom Odbora za monitoring IPA uz pomoć Odbora za tranzicijsku pomoć i praćenje izgrađivanja institucija, te Zajedničkog odbora za monitoring.

Oni će ocjenjivati učinkovitost, kvalitet i koherentnost provedbe ovog programa. Oni mogu podnijeti prijedloge Europskoj komisiji i nacionalnom koordinatoru za IPA, uz dostavljanje primjerka nacionalnom ovlaštenom djelatniku, za donošenje odluka o svim korektivnim mjerama, kako bi se osiguralo ostvarivanje programskih ciljeva i povećala učinkovitost pružene pomoći.

5.b Evaluacija

Programi podliježu prethodnim (*ex-ante*) evaluacijama, kao i prijelaznim i, kada je relevantno, naknadnim (*ex-post*) evaluacijama sukladno Člancima 57. i 82. Provedbene uredbe o programu IPA, u cilju poboljšanja kvalitete, učinkovitosti i konzistentnosti pomoći iz fondova EU, te strategije i provedbe programa.

Za centralizirane projekte, nakon dodjeljivanja ovlaštenja za upravljanje, odgovornost za vršenje prijelaznih evaluacija je na korisniku, ne dovodeći u pitanje prava Europske komisije da izvrši bilo kakve *ad hoc* evaluacije programa koje smatra potrebnim. Naknadna evaluacija i dalje je posebno pravo Europske komisije, čak i nakon dodjeljivanja ovlaštenja za upravljanje korisniku.

Rezultati evaluacija se uzimaju u obzir u ciklusu programiranja i provedbe.

Komisija može vršiti i strateške evaluacije.

6. REVIZIJA, FINACIJSKA KONTROLA, MJERE ZA SUZBIJANJE PRIJEVARA; FINACIJSKE PRILAGODBE, PREVENTIVNE MJERE I FINACIJSKE ISPRAVKE

6.a Revizija, finacijska kontrola i mjere za suzbijanje prijevara

Poslovne knjige i operacije svih Strana uključenih u provedbu ovog programa, kao i svi ugovori i sporazumi pomoću kojih se ovaj program realizira, s jedne strane podliježu superviziji i finacijskoj kontroli Europske komisije (uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara), koja po vlastitom nahođenju može vršiti provjere bilo sama ili posredstvom vanjskog revizora i, s druge strane, revizijama Europskog suda revizora. To uključuje mjere kao što su prethodne verifikacije postupka javnog natječaja i dodjeljivanja ugovora koje vrši Delegacija EU u državi-korisnici.

Kako bi se osigurala učinkovita zaštita finacijskih interesa Europske unije, Europska komisija (uključujući Europski ured za borbu protiv prijevara) može vršiti provjere na licu mjesta i kontrole u skladu s procedurama predviđenim u Uredbi Vijeća (EC, Euratom) 2185/96¹.

Gore opisane kontrole i revizije primjenjuju se na sve izvođače, podizvođače i korisnike grantova koji su primili sredstva EU.

6.b Finacijske prilagodbe

Za decentralizirane projekte, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje koji u prvoj instanci snosi odgovornost za ispitivanje svih nepravilnosti, vrši finacijske prilagodbe kada otkrije nepravilnosti ili nemar u vezi s provedbom ovog programa, storniranjem svih dijelova pomoći EU. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje uzima u obzir karakter i ozbiljnost nepravilnosti i finacijskog gubitka za pomoć EU.

U slučaju nepravilnosti, uključujući nemar i prijevaru, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje vrši povrat pomoći EU isplaćene korisniku u skladu s nacionalnim procedurama za povrat.

6.c. Revizijski trag

Za decentralizirane projekte, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje osigurava dostupnost svih relevantnih informacija kako bi se uvijek imao na raspolaganju dovoljno detaljan revizijski trag. Te informacije uključuju materijalne dokaze o odobravanju zahtjeva za isplatu, o knjigovodstvenoj obradi i isplati po takvim zahtjevima i o postupanju s avansima, garancijama i dugovanjima.

6.d Preventivne mjere

Za decentralizirane projekte, korisnici osiguravaju ispitivanje i učinkovitu obradu predmeta moguće prijevare i nepravilnosti, i osiguravaju funkcioniranje mehanizma kontrole i izvješćivanja koji je ekvivalentan mehanizmu predviđenom u Uredbi Komisije br. 1828/2006². O svim sumnjivim ili stvarnim slučajevima prijevare i nepravilnosti, kao i o svim mjerama poduzetim u vezi s njima, službe Europske komisije moraju biti bez odlaganja informirane. Ukoliko nema sumnjivih ili stvarnih slučajeva prijevare ili nepravilnosti o kojima bi se podnijelo izvješće, korisnik o toj činjenici izvješćuje Europsku komisiju dva mjeseca nakon kraja svakog kvartala.

Nepravilnost znači svako kršenje odredbe važećih pravila i ugovora, kao rezultat činjenja ili propusta ekonomskog operatora koje je, ili bi, utjecalo na prejudiciranje općeg proračuna Europske unije, zaračunavanjem neopravdane stavke rashoda u općem proračunu.

Prijevara znači svaki hotimičan čin ili propust u vezi sa: korištenjem ili iznošenjem lažnih, netočnih ili nepotpunih izjava ili dokumenata, što dovodi do otuđenja ili pogrešnog zadržavanja sredstava iz općeg proračuna Europske unije ili proračuna kojima upravlja Europska unija ili kojima se upravlja u njeno ime; neobjavljivanje informacija čime se krši konkretna obveza s jednakim učinkom; pogrešna primjena tih sredstava u svrhe koje se razlikuju od onih za koje su prvotno odobrena.

Korisnik poduzima sve odgovarajuće mjere da spriječi i suprotstavi se aktivnim i pasivnim koruptivnim radnjama u bilo kojoj fazi procedure nabave ili dodjele granta, kao i tijekom provedbe odgovarajućih ugovora.

Aktivna korupcija se definira kao promišljena radnja onoga koji obećava ili daje, izravno ili preko posrednika, korist bilo koje vrste djelatniku za njega samoga ili za treću stranu kako bi djelovao ili kako bi se suzdržao od djelovanja u skladu s njegovom dužnošću ili vršenjem funkcija čime se krše njegove službene dužnosti na način koji šteti ili će vjerojatno nanijeti štetu finacijskim interesima Europske unije.

Pasivna korupcija se definira kao promišljena radnja djelatnika koji, izravno ili preko posrednika, zahtijeva ili prima koristi bilo koje vrste za njega samoga ili za treću stranu, ili koji prihvaća obećanje za dobivanje takve koristi, kako bi djelovao ili kako bi se suzdržao od djelovanja u skladu sa svojom dužnošću ili vršenjem funkcija čime krši svoje službene dužnosti na način koji šteti ili će vjerojatno nanijeti štetu finacijskim interesima Europske unije.

Tijela Korisnika, uključujući osoblje odgovorno za provedbu ovoga programa, također se obvezuje poduzeti sve moguće mjere opreza koje su neophodne za izbjegavanje svakog rizika od sukoba interesa, i odmah izvješćuje Europsku uniju o bilo kakvom sukobu interesa ili nekoj situaciji koja bi mogla dovesti do nekog takvog sukoba.

6.e Finacijske ispravke

Za decentralizirane projekte, da bi se osiguralo korištenje sredstava u skladu s važećim propisima, Europska komisija primjenjuje procedure za provjeru poslovnih knjiga ili mehanizme za finacijske ispravke, sukladno Članku 53c (2) Finacijske uredbe, na način detaljno prikazan u Okvirnom ugovoru zaključenom između Europske komisije i Korisnika.

Finacijske ispravke mogu nastati iz sljedećeg:

(i) utvrđivanja konkretne nepravilnosti, uključujući prijevaru; ili

¹ SL L 292; 15.11.1996; str. 2

² SL L371; 27.12.2006, str. 1

(ii) utvrđivanja slabosti ili manjkavosti u Korisnikovim sustavima za upravljanje i kontrolu;

Ukoliko Europska komisija zaključi da su rashodi u okviru ovog programa nastali kršenjem važećih propisa, odlučit će koji iznosi trebaju biti isključeni iz financiranja od strane EU.

Izračun i utvrđivanje bilo koje takve ispravke, te relevantne povrate vrši Europska komisija temeljem kriterija i procedura predviđenih u Provedbenoj uredbi o programu IPA.

7. NESUPSTANTIVNE PRENAMJENE SREDSTAVA

Dužnosnik Komisije za ovjeravanje delegiranjem (AOD) ili dužnosnik Komisije za ovjeravanje poddelegiranjem (AOSD), u skladu s ovlastima koje na njega prenosi AOD, u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, može poduzeti nesupstantivne prenamjene sredstava bez potrebe za izmijenjenom i dopunjenom odlukom o financiranju. U tom kontekstu kumulativne prenamjene koje ne prelaze 20% ukupnog iznosa alociranog za Program, koje podliježu ograničenju od 4 milijuna eura, ne smatraju se supstantivnima, s time da one ne utječu na prirodu i ciljeve programa. IPA Odbor mora biti obaviješten o prethodno navedenim prenamjenama sredstava.

8. OGRANIČENE PROMJENE

Ograničene promjene u provedbi ovog programa koje utječu na osnovne elemente navedene u Članku 90. Provedbenih pravila uz Financijsku uredbu, koje su indikativne prirode¹ može poduzeti dužnosnik Europske komisije za ovjeravanje delegiranjem (AOD), ili dužnosnik Europske komisije za ovjeravanje poddelegiranjem (AOSD), u skladu s ovlastima koje na njega prenosi AOD, u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja bez potrebe za izmijenjenom i dopunjenom odlukom o financiranju.

Sažetak projekta br. 2

1. Identifikacija

Naziv projekta	Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za radijacijsku i nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu*
CRIS - Broj odluke	2011/023-384
Projekt br.	2
MIPD - šifra sektora	5. Energija (Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD) - 5. Transport i energija, infrastruktura, uključujući nuklearnu sigurnost)
ELARG - statistička šifra	03.64 - nuklearna sigurnost
DAC - šifra sektora	23064
Ukupna cijena (bez PDV-a) ²	3,150,000 EUR
Učešće EU-a	3,150,000 EUR
Odgovorna Delegacija EU/Nadležna jedinica	Jedinica D3 - Regionalni programi, GD za proširenje
Način upravljanja	Centralizirano
Modalitet provedbe	Projekt
Vrsta provedbe projekta	Bilateralno
Korisničke zone/Korisnici	Albanija, Bosna i Hercegovina, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo
Posljednji rok za zaključivanje ugovora	26. lipnja 2015. godine
Posljednji rok za izvršenje ugovora	26. lipnja 2018. godine
Posljednji rok za isplatu	26. lipnja 2019. godine

* Ova oznaka ne prejudicira status Kosova i u skladu je s Rezolucijom UNSCR-a 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde u vezi sa kosovskom deklaracijom o neovisnosti

2. Opći cilj i svrha projekta

2.1 Opći cilj

Doprinijeti boljoj zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu, kroz jačanje tehničkih kapaciteta njihovih regulatornih agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost.

2.2 Svrha projekta

Svrha projekta je daljnji doprinos inkorporiranju pravne stečevine EU-a (*acquis*) u nacionalne propise u oblasti sigurnosti i zaštite od zračenja, i usklađivanje funkcioniranja regulatornih agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Crne Gore, Srbije i Kosova, i ekvivalentnih organizacija u EU-u.

2.3 Povezanost s AP-om/NPAA-om/EP-om/SAA-om:

- Sektorske politike europskog/pristupnog partnerstva (AP) s Bosnom i Hercegovinom (2006/55/EC) i Crnom Gorom (2007/49/EC) ukazuju na jačanje administrativnih kapaciteta i usklađivanje zakonskih propisa sa pravnom stečevinom EU (*acquis*).

- Sektorske politike europskog/pristupnog partnerstva (AP) s Albanijom (2006/54/EC), Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom (2006/57/EC), Srbijom (2006/56/EC) i Kosovom (2006/56/EC) ukazuju na jačanje administrativnih kapaciteta i usklađivanje zakonskih propisa sa pravnom stečevinom EU (*acquis*).

- Članak 107. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA) zaključen između Europske unije i Albanije posebno se poziva na pravnu stečevinu Europske unije (*acquis*) u oblasti nuklearne sigurnosti.

- U Odluci Vijeća od 22. siječnja 2007. godine o načelima, prioritetima i uvjetima europskog partnerstva s Crnom Gorom naglašava se potreba za "uspostavljanjem regulatornog tijela i usvajanjem odgovarajućih zakonskih propisa u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja".

- Člankom 103. SAA (26. ožujka 2001. godine), zaključenog s Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom, zahtijeva se jačanje nuklearne sigurnosti.

- U mišljenju Komisije o zahtjevu Albanije za članstvo u Europskoj uniji, izneseno 2010. godine, navodi se da je "regulatorno tijelo slabo i da će biti potrebni značajni financijski i ljudski resursi za njegovu izgradnju u cilju uspostave, provedbe i učinkovitog provođenja zakonskih propisa prema međunarodnim standardima i pravnoj stečevini Euratom-a, uključujući Direktivu o nuklearnoj sigurnosti iz 2009. godine Aranžmani za informiranje javnosti su nepotpuni. Potrebno je aktivirati program praćenja zračenja u okolišu. Konačno, bit će potrebne mjere kojima se garantira financijska neovisnost regulatornog tijela od Ministarstva zdravlja".

- U izvješću o napretku Bosne i Hercegovine naglašava se da se "još ne provodi Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti Bosne i Hercegovine iz 2007. godine. Pored toga, još je daleko ostvarivanje pune usklađenosti nacionalnog zakonodavstva i zakonskih propisa iz oblasti nuklearne zaštite s pravnom stečevinom EU (*acquis*). Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost jedva da je počela s radom 2009. godine, nakon imenovanja direktora i regionalnog zamjenika direktora."

- U Izvješću o napretku Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije iz 2010. godine naglašava se da je "Direkcija za radijacijsku sigurnost (DRS) donijela nekoliko provedbenih propisa. Međutim, njihovu usklađenost s pravnom stečevinom EU još uvijek treba provjeriti. Administrativni kapaciteti DRS-a su prihvatljivi, iako je potrebno dodatno osoblje kako bi se DRS-u omogućilo ispunjavanje svih njegovih zadataka. Licenciranje skladišnog prostora za radioaktivni otpad ključno je pitanje za garantiranje upravljanja sigurnošću radioaktivnog otpada u zemlji. To bi trebalo izvršiti potpuno u skladu s pravnom

¹ Ovi bitni elementi indikativne prirode su, u slučaju grantova, indikativni iznos poziva na dostavljanje prijedloga, a u slučaju nabave, indikativni broj i vrsta predviđenih ugovora i indikativni vremenski okvir za pokretanje procedura nabave.

stečevinom EU koja se odnosi na procjenu utjecaja na okoliš. Potrebno je utvrditi kriterije za definiranje organizacija za tehničku potporu, kako bi se DRS-u omogućilo da primi stručnu pomoć, ne samo u oblasti procjene sigurnosti objekata u kompleksu. Treba izraditi nacionalni plan za izvanredne situacije. Potrebno je organizirati obuku iz oblasti zaštite od zračenja. Još uvijek nije osigurana financijska neovisnost Direkcije."

- U izvješću o napretku Kosova iz 2010. godine navodi se da je "u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u veljači usvojen Zakon o zaštiti od neionizirajućeg zračenja, ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti. Njime se propisuje da Ministarstvo okoliša i prostornog uređenja treba uspostaviti agenciju za zaštitu od zračenja. To još nije ostvareno. Pored toga, Zakon je veoma uopćen; stoga još nije pokrenuta transpozicija pravne stečevine (*acquis*) EU o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise iz oblasti nuklearne zaštite". U međuvremenu je, lipnja 2012., usvojen novi zakon o uspostavi Kosovske agencije za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost (KAZZNS), kojim se definiraju položaj, dužnosti i odgovornosti KAZZNS-a koji je formiran u okviru Kabineta premijera. U izvješću o napretku Kosova iz 2013. godine navodi se da "u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, Kosovo usvaja okvirni zakon kako bi se pripremio za provedbu pravne stečevine EU-a o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja. Agencija za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost treba povećati svoje kapacitete za donošenje regulatornih mjera, te angažirati više osoblja. Treba odrediti prostor za skladištenje radioaktivnog otpada. Ne postoji nadležna organizacija za upravljanje radioaktivnim otpadom... Potrebno je nastaviti s usklađivanjem i sa provedbom... pravne stečevine EU za nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja.... Kosovo treba ojačati svoje institucionalne kapacitete u oblasti... nuklearne sigurnosti...." Kosovo je počelo pregovore za sklapanje SAA u listopadu 2013. Stoga je Kosovo u procesu harmoniziranja zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*) i drugim međunarodnim pravnim instrumentima. U međuvremenu je KAZZNS uspjela angažirati 3 nova zaposlenika i, početkom 2014.g., preseliti u nove prostorije. Njeni kapaciteti za regulatorne mjere ojačat će primjenom projekta EuropeAid/133749/C/SER/XK, pod nazivom "Potpora zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti na Kosovu", kojeg financira EU i kojim upravlja Europski ured na Kosovu, a čija provedba je počela u prosincu 2013. g. i treba da traje 18 mjeseci.

- U izvješću o napretku Crne Gore iz 2009. godine navodi se da je "Zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja" usvojen u kolovozu 2009. godine. U okviru Agencije za zaštitu okoliša formirano je regulatorno tijelo nadležno za zaštitu od ionizirajućeg zračenja. Međutim, za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*), potrebno je poboljšanje regulatorne infrastrukture i povećanje njenih tehničkih kapaciteta.

- U izvješću o napretku Srbije iz 2010. godine, precizira se da je "zakonodavstvo i radne procedure u oblasti nuklearne zaštite potrebno revidirati u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*). Da bi Regulatorna agencija za nuklearnu zaštitu (SRPNA) pravilno funkcionirala, potrebno je uspostaviti radne procedure, odgovarajući sustav upošljavanja i tehnička sredstva. Treba jasno definirati odgovornost za kontrolu i operativni proračun za Agenciju.

2.4 Povezanost s MIPD-om

U Multikorisničkom višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu (MIPD za period 2011 - 2013¹, navodi se sljedeće

"Sektorski ciljevi potpore EU-a u naredne tri godine

U pogledu nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, pomoć za višekorisnički program u okviru IPA komponente imat će za cilj jačanje kapaciteta nacionalnih regulatornih tijela koja se bave pitanjima nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, čime se

smanjuju radiološke prijetnje za javnost, povezane s radioaktivnim materijalima i otpadom, te uporabom uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje.

2.5 Pokazatelji

U vezi s pitanjem nuklearne sigurnosti, potpora u ovoj oblasti rezultirat će transpozicijom relevantne pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo svih Korisnika. Pored toga, postojat će uvjeti za odgovarajuće rukovanje radioaktivnim materijalom i otpadom i njihovo skladištenje.

Kako bi se ostvarili gore navedeni sektorski ciljevi, radnje predviđene u ovom sektoru imat će za cilj postizanje sljedećeg:

- "Tehnički kapaciteti nacionalnih regulatornih agencija su povećani tako da budu u skladu s pravnom stečevinom EU i propisima o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja".

Pored toga, Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD u okviru IPA komponente za period 2009 -2011², točka 2.3.3.11 - Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja, među svojim glavnim ciljevima sadrži "jačanje stručnog znanja i administrativnih kapaciteta nacionalnih tijela za pitanja sigurnosti od zračenja i drugih relevantnih javnih organizacija".

Stoga je regionalni projekt koji će omogućiti jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela Korisnika u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u cijelosti usklađen s ciljevima MIPD-a.

3. Opis projekta

3.1 Povijest i opravdanost:

Korisnici su u konačnici obvezni u svoja nacionalna zakonodavstva i zakonske propise prenijeti EURATOM direktive, koje posebno sadrže uvjete u vezi s uporabom radionuklida za brojne primjene u medicinskom sektoru i industriji. To podrazumijeva da su regulatorna tijela svih Korisnika u funkciji.

U 2009/2010, izvršeno je procjenjivanje infrastrukture Korisnika putem projekta financiranog iz sredstava programa IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu". Ovaj projekt obuhvaća analizu propusta, kojom se naglašavaju regulatorni aspekti koje kratkoročno i srednjoročno treba poboljšati. Zaključci ovoga projekta čine tehnički temelj tekućeg projekta.

Procjena stupnja transpozicije pravne stečevine EU u nacionalna zakonodavstva i zakonske propise Bosne i Hercegovine i Crne Gore predmetom je regionalnog projekta IPA 2008 o "Jačanju tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu zaštitu u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu". Ne očekuje se 100% prijenos pravne stečevine EU kroz ovaj projekt. Stoga je okončanje transpozicijskih aktivnosti važan cilj ovog projekta.

Situacija u vezi s regulatornim tijelima u korisničkim zemljama mogla bi se opisati na sljedeći način:

Albanija

Komisija za zaštitu od zračenja (RPC) je regulatorno tijelo. Ono posebno odobrava propise, smjernice i kodekse rada, nastavlja s provođenjem propisa o zaštiti od zračenja, te izdaje dozvole korisnicima radionuklida. RPC također definira strukturu svojega izvršnog ureda pod nazivom Ured za zaštitu od zračenja (RPO). Za RPC radi petnaest članova iz nekoliko organizacija, koji nisu stalni. Ministar zdravlja je predsjedatelj RPC. Tajnik RPC je predsjedatelj RPO.

RPO je nadležan za brojna tehnička pitanja (utvrđivanje zaliha zatvorenih radioaktivnih izvora, dozimetrijska kontrola, izrada novih zakona i propisa, kontrole, itd.). Albanija je dosta postigla u vezi s transpozicijom pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise, međutim, čini se da je u velikom broju posebnih oblasti potrebna pomoć izvana.

¹ C(2011)4179 od 20.6.2011.

² C(2011)4179 od 20.6.2011.

Niže navedeno je naglašeno u projektu financiranom u okviru IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" (izvješće o analizi propusta), odnosno:

- Usavršavanje sustava za upravljanje kvalitetom u skladu s međunarodnom praksom (srednji prioritet);
- Izrada procedura za izdavanje dozvola za instalacije, odnosno, objekte za skladištenje radioaktivnog otpada (visoki prioritet);
- Razvijanje carinskih procedura za bavljenje nezakonitom trgovinom i paketima koji sadrže radioaktivni materijal (visoki prioritet);
- Odgovornosti i postupak donošenja odluka u izvanrednim situacijama (srednji prioritet);
- Izrada nedostajućih propisa (visoki prioritet);

Bosna i Hercegovina

Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (DRARNS) je neovisno regulatorno tijelo uspostavljeno prema zakonu u studenom 2007. godine, koje treba imati 34 djelatnika. U DRARNS-u trenutno radi samo 18 osoba, a najviše 10 njih posjeduje stvarno znanje iz oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.

Godišnji operativni proračun DRARNS-a iznosi približno 480.000,00 EUR, što je nedostavno, kada se uzmu u obzir obveze Bosne i Hercegovina u pogledu međunarodnih konvencija o nuklearnoj i radijacijskoj sigurnosti, i transpozicije i provedbe EURATOM direktiva i procedura. Nema dovoljno znanja o novim tehnologijama izvora ionizirajućeg zračenja i determinističkim i stohastičkim stvarnim opasnostima od ionizirajućih izvora s kojima se izloženi radnici upoznaju kroz sustav obrazovanja. Populacija koja može biti izložena izvorima ionizirajućeg zračenja je nedostavno informirana o opasnostima ionizirajućeg zračenja.

Nadalje, zbog ekonomske krize u zemlji, Vijeće ministara BiH donijelo je uredbu kojom se zabranjuje povećanje proračuna i osoblja u institucijama državne administracije u naredne tri godine.

DRARNS trenutno nailazi na poteškoće u angažiranju osoblja koje posjeduje znanje iz oblasti zaštite od zračenja.

Donošenje novih propisa potpuno usklađenih s pravnom stečevinom EU u završnoj je fazi.

Pored zakona iz 2007. godine, najvažniji dokument u pogledu regulatorne aktivnosti je "Politika sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja u Bosni i Hercegovini" koju je izradila DRARNS, a donijelo Vijeće ministara BiH.

Do ožujka 2014. godine, DRARNS je izdala 11 pravilnika. To su:

- Pravilnik o notifikaciji i autorizaciji djelatnosti sa izvorima ionizirajućih zračenja (2010.);
- Pravilnik o uvjetima za promet i korištenje izvora ionizirajućeg zračenja (2010.);
- Pravilnik o inspeksijskom nadzoru u oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti (2010.);
- Pravilnik o zaštiti od ionizirajućeg zračenja kod medicinske ekspozicije (2011.);
- Pravilnik o zaštiti od zračenja kod profesionalne ekspozicije i ekspozicije stanovništva (2011.);
- Pravilnik o kategorizaciji radijacijskih prijetnji (2011.);
- Pravilnik o zdravstvenom nadzoru osoba profesionalno izloženih ionizirajućem zračenju i autorizaciji tehničkog servisa za zdravstveni nadzor profesionalno izloženih osoba (2011.);
- Pravilnik o kontroli zatvorenih radioaktivnih izvora visoke aktivnosti i izvora nepoznatog vlasnika (2012.);
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija pravnih osoba koje obavljaju djelatnost sa izvorima ionizirajućih zračenja (2012.);
- Pravilnik o sigurnosti transporta radioaktivnih materijala (2012.);
- Pravilnik o sigurnosti nuklearnih materijala i radioaktivnih izvora (2013.).

DRARNS je izradila, a Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo "Strategiju za upravljanje radioaktivnim otpadom" (2013.). Nadalje Pravilnik o upravljanju radioaktivnim otpadom kojim se strategija detaljnije definira, u formi je nacрта.

Niže navedeni pravilnici koji pokrivaju oblast nadgledanja okoliša, također su u formi nacрта:

- Pravilnik o monitoringu radioaktivnosti u okolišu Bosne i Hercegovine
- Pravilnik o granicama sadržaja radionuklida u hrani, lijekovima, robe opće namjene, građevnim materijalima i drugoj robi

DRARNS je sastavila Plan reagiranja u situacijama izvanrednog izlaganja zračenju (Državni akcijski plan za zaštitu stanovništva od ionizirajućeg zračenja u izvanrednim situacijama, nuklearnoj nesreći ili pojavi nuklearne štete). Plan je prošao postupak javne rasprave, pregledale su ga sve profesionalne institucije i trenutno je u postupku usvajanja od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Pored gore navedenih pravilnika, DRARNS je u svrhu radijacijske sigurnosti korisnika od ionizirajućeg zračenja (profesionalno izložene osobe, bolesnici i stanovništvo) izdala nekoliko uputstava koja nisu zakonski obavezujuća ali predstavljaju značajne smjernice za osobe koje na bilo koji način dođu u dodir s izvorima ionizirajućeg zračenja. Radi se o sljedećim dokumentima:

- Vodič za izradu programa za zaštitu od zračenja u radiodijagnostici i Vodič za izradu programa za zaštitu od zračenja u stomatološkim ordinacijama;
- Vodič za zaštitu od zračenja profesionalno izloženih osoba, trudnica i dojilja;
- Vodič za klasifikaciju kontroliranih i nadgledanih zona i kategorizaciju profesionalno izloženih osoba, učenika, osoba na obuci i studenata;
- Vodič za postupanje prilikom pronalaska radioaktivnih izvora nepoznatog vlasnika;

Objavljeni i trenutno izrađeni pravilnici i drugi pravni dokumenti obuhvatit će široki spektar aktivnosti i prakse u BiH u sadašnjosti i događnoj budućnosti. Objavljeni pravilnici omogućuju regulatornom tijelu provedbu nacionalnog programa regulatorne kontrole.

Prije objavljivanja novih pravilnika i propisa, potrebno je pribaviti odobrenje Direkcije za europske integracije Bosne i Hercegovine, u smislu usklađenosti tih propisa s europskim direktivama. Stupanj transpozicije važećeg regulatornog okvira procjenjuje se kroz gore navedeni IPA 2008 regionalni projekt o regulatornoj pomoći kojim upravlja IAEA, ali novoobjavljeni propisi nisu obuhvaćeni ovom procjenom.

Jedna od najvažnijih aktivnosti DRARNS u periodu od njenog osnutka, jeste izvršavanje obveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela prema međunarodnim konvencijama i bilateralnim sporazumima u ovoj oblasti. Bosna i Hercegovina je ugovorna strana većine značajnih međunarodnih pravnih instrumenata.

Među ostalim regulatornim temama koje kratkoročno treba obraditi putem vanjske pomoći, važnu ulogu igraju procedure za osiguravanje kvalitete/kontrolu kvalitete (QA/QC) za uređaje koji proizvode ionizirajuće zračenje, te njihova kalibracija. Dio projekta se odnosi na informiranje javnosti o opasnostima uporabe uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i od nepoznatih izvora. Konačno, budući je DRARNS prilično mlada organizacija, čini se da treba procijeniti njeno funkcioniranje i raspodjelu odgovornosti, kako bi mogla djelovati na sličan način kao i njena ekvivalentna organizacija u EU.

Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija

Direkcija za radijacijsku sigurnost (DRS) - kao regulator nuklearne sigurnosti - zvanično je uspostavljena 5. svibnja 2005. godine temeljem Zakona o "zaštiti od ionizirajućeg zračenja i radijacijskoj sigurnosti", koji je usvojen 2002. godine. DRS odgovara izravno vladi. Glavni zadaci DRS obuhvaćaju pripremu relevantnog zakonodavstva i zakonskih propisa,

odobranje aktivnosti koje obuhvaćaju uporabu radionuklida i nastavak kontrola, te druge zadatke propisane Zakonom.

U protekle četiri godine je u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji izvršen značajan broj regulatornih aktivnosti. Vrlo je vjerovatno da je većina pravne stečevine EU (*acquis*) već prenesena u zakonodavstvo i zakonske propise Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije.

Preostale regulatorne teme koje tek treba obraditi odnose se na medicinsku ekspoziciju, prije svega u vezi sa skorašnjim instaliranjem uređaja PET-CT u Institutu za nuklearnu medicinu u Štipu, uspostavljanje mjera za osiguravanje kvaliteta/kontrolu kvalitete (QA/QC) za uređaje koji proizvode ionizirajuće zračenje u bolnicama, pripravnost za izvanredne situacije i reagiranje na njih, te monitoring okoliša.

Treba napomenuti da je licenciranje kapaciteta koji proizvode ionizirajuće zračenje i smanjivanje medicinske ekspozicije u skladu s Direktivom Vijeća EURATOM br. 97/43 (uspostavljanje mjera za QA/QC) ocijenjeno kao visoki prioritet u projektu financiranom iz komponente IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" (izvješće o analizi propusta).

Također treba pokrenuti aktivnosti u vezi s upravljanjem radioaktivnim otpadom u pogledu kojeg su u zakonodavstvu i zakonskim propisima utvrđene brojne praznine u okviru projekta iz komponente IPA 2009, pod nazivom "Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima, uključujući gromobrane: dio regulatorne pomoći". Te praznine se uglavnom odnose na licenciranje kapaciteta za upravljanje radioaktivnim otpadom i na odredbe o financiranju, što je dovelo do preporuka za izmjenu/poboljšanje postojećeg zakonodavstva i zakonskih propisa.

Kosovo

Kosovski Parlament je 2010. godine donio novi zakon o zaštiti od neionizirajućeg i ionizirajućeg zračenja i o nuklearnoj sigurnosti. Ovim zakonom se Ministarstvu za okoliš i prostorno uređenje (MOPU) dodjeljuje uloga regulatora nuklearne sigurnosti. MOPU je radio na regulatornim pitanjima uz angažman veoma ograničenog broja stručnjaka i nije posjedovao tehničke kapacitete za transpoziciju pravne stečevine EU (*aquis*) u njihovo zakonodavstvo i zakonske propise. MOPU je u lipnju 2011. godine formirao i vodio Agenciju za zaštitu od radijacije Kosova (AZRK).

U 2012. godine usvojen je "Zakon o Agenciji za zaštitu od radijacije i nuklearnu sigurnost Kosova" (Zakon br. 04/L-067), kojim se definiraju status, dužnosti i obveze kosovske Agencije za zaštitu od radijacije i nuklearnu sigurnost (KAZRNS)¹, koja je uspostavljena u okviru Kabineta premijera. Stoga će KAZRNS biti sljedeće tijelo koje će se baviti izradom novih dijelova zakonodavstva i zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU. Iako se očekuje pomoć kroz već spomenuti regionalni projekt IPA 2008 i projekt EuropeAid/133749/C/SER/XK pod nazivom "Pomoć u zaštiti od zračenja i nuklearna sigurnost na Kosovu", projekt koji financira EU i kojim upravlja Ured EU na Kosovu, čija provedba je počela u prosincu 2013. godine i koji treba trajati 18 mjeseci (IPA 2013 Kosovo), za punu transpoziciju bit će potrebna dodatna pomoć. Drugo važno pitanje je procjena infrastrukture KAZRNS, koju će svakako trebati poboljšati. KAZRNS je prešla u nove prostorije 2014. godine, ali ima tek osnovnu opremu, a infrastruktura za obavljanje regulatornih funkcija, uključujući kontrolu i monitoring zračenja praktično ne postoji. Treba napomenuti da je regulatorna pomoć KAZRNS-u u vezi s upravljanjem radioaktivnim otpadom dio projekta financiranog iz komponente IPA 2009, pod nazivom "Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima, uključujući radioaktivne gromobrane" pružila koristan temelj za buduće upravljanje radioaktivnim otpadom (RO). KAZRNS je izradila novi zakon o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti, koji je u početnoj fazi postupka usvajanja.

Projektom financiranim iz sredstava programa IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" (izvješće o analizi propusta), utvrđen je veliki broj oblasti visokog prioriteta za koje treba dodijeliti regulatornu pomoć izvana, odnosno:

- Priprema administrativne strukture za AZRK (organigram, popunjavanje osobljem, opis poslova, interna pravila i procedure, itd.);

- Sačinjavanje pravilnika potpuno usklađenih s pravnom stečevinom EU (*acquis*);

Ovaj projekt ima za cilj pružanje regulatorne pomoći u svakoj od navedenih oblasti visokog prioriteta.

Crna Gora

Nacionalno regulatorno tijelo za sigurnost od zračenja, upravljanje radioaktivnim otpadom, uključujući zaštitu od zračenja, formirano je u okviru tri regulatorna organa: Ministarstvo održivog razvoja i turizma (MORT), Agencija za zaštitu životne sredine, Ministarstvo unutarnjih poslova i Direkcije za inspeksijski nadzor.

Prema Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 05/12, 25/12, 61/12), Ministarstvo za održivi razvoj i turizam se, između ostalog, bavi razvijanjem politike, te zakonodavstvom i zakonskim propisima u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti, i upravljanjem radioaktivnim otpadom. Pored toga, nadležno je za međunarodnu suradnju, zaključivanje međunarodnih sporazuma, monitoring međunarodnih standarda, pregovore, koordinaciju i provedbu međunarodnih konvencija i sporazuma, praćenje procesa pristupanja EU, usklađivanje s međunarodnim standardima, propisima i preporukama, itd.

Zakon o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 48/08 od 11. kolovoza 2008., 40/10 od 22. srpnja 2010), *Zakon o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i radijacijskoj sigurnosti* ("Službeni list Crne Gore", br. 56/09) i *Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave* propisuju da stručne i s njima povezane upravne poslove iz oblasti zaštite od zračenja i radijacijske sigurnosti vrši Agencija za zaštitu životne sredine (AZZS), nadležno izvršno tijelo odgovorno za provedbu politike i zakonodavstva i zakonskih propisa koje pripremi Ministarstvo održivog razvoja i turizma (izdavanje dozvola, monitoring radioaktivnosti, informiranje javnosti o rezultatima monitoringa). U pogledu međunarodnih standarda i preporuka Europske komisije i Međunarodne agencije za atomsku energiju, Crna Gora je izrazila snažnu političku volju i, u okviru Strategije za zaštitu od ionizirajućeg zračenja, sigurnosti od zračenja i upravljanje radioaktivnim otpadom, kao prioritet naglasila uspostavljanje posebnog odjela u okviru Agencije za zaštitu životne sredine, koje će se baviti praćenjem radioaktivnosti, izdavanjem dozvola i pitanjima u vezi sa zaštitom od ionizirajućeg zračenja, nuklearnom i radijacijskom sigurnosti, upravljanjem radioaktivnim otpadom, uklanjanjem radioaktivnog materijala, žurnim intervencijama u slučaju radijacijske nesreće, odgovornostima u slučajevima nuklearne štete i mjerama zaštite, te komunikacijom sa stanovništvom i regulatornim tijelima drugih država. Neposredno nakon što je Vlada usvojila Strategiju, 22. rujna 2011. godine u okviru Agencije za zaštitu životne sredine formiran je Odjel za zaštitu od ionizirajućeg zračenja i radijacijsku sigurnost.

U skladu s člankom 50. *Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave* ("Službeni list Crne Gore", br. 05/12, 25/12, 61/12), ministarstva vrše nadzor nad zakonitošću i učinkovitošću rada upravnih tijela. Ministarstvo suspendira akte donesene izvan upravne procedure kada su u suprotnosti sa zakonom i drugim propisima i preporučuje Vladi da ih ukine ili poništi; daje prijedloge za imenovanja i razrješenja rukovoditelja upravnog tijela nad čijim aktivnostima ministarstvo vrši nadzor; zahtijeva izvješća i informacije o određenim pitanjima u okviru aktivnosti za koje je nadležno upravno tijelo; izdaje

profesionalna upustva, pojašnjenja, instrukcije i savjete za provedbu propisa u nadležnosti administrativnog tijela, itd.

U vezi s mogućim ulaganjem žalbe u upravnom postupku, Zakon o općem upravnom postupku ("Službeni list Crne Gore", br. 60/03, 73/10, 32/11) u članku 219. propisuje da svaka osoba ili organizacija čije pravo je prekršeno odlukom prvostupajnskog organa (u ovom slučaju, Agencije za zaštitu životne sredine), može podnijeti žalbu drugostupajnskom organu (Ministarstvo održivog razvoja i turizma) u roku od 15 dana od datuma donošenja odluke. Žalba je uobičajeni pravni lijek kojim se pokreće drugostupajnski upravni postupak kao proces kontrole rada prvostupajnskog tijela. Bez žalbe, ova vrsta kontrole ne postoji, jer drugostupajnski postupak ne može biti pokrenut ili proveden po službenoj dužnosti. Radi se o zakonu koji regulira opći upravni postupak i, ukoliko posebni zakonski propisi u oblasti okoliša ne reguliraju ova pitanja, odredbe ovoga zakona se na odgovarajući način primjenjuju na proces odlučivanja.

Ministarstvo unutarnjih poslova u svom sastavu ima i Direkciju za izvanredne situacije koja, putem Sektora za upravljanje rizikom, izgrađuje bazu podataka o opasnim tvarima temeljem odredaba *Zakona o prijevozu opasnih materija* ("Službeni list Crne Gore", br. 05/08), koji propisuje da je Ministarstvo unutarnjih poslova nadležno za izdavanje suglasnosti za prijevoz radioaktivnih materijala, koja se podnosi AZŽS koja izdaje dozvolu za prijevoz materijala iz klase 7. U slučaju nesreće koja može dovesti do izvanredne situacije u zemlji, nadležno ministarstvo je Ministarstvo unutarnjih poslova koje uspostavlja Nacionalni tim za koordinaciju i usvaja Nacionalni plan rada u slučaju radiološke nesreće (2010.)

Pored gore navedenih institucija, izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i načinu rada državne uprave i izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijском nadzoru ("Službeni list Crne Gore", br. 39/03, 76/09 i 57/11) definirano je da inspekciju i prinudno provođenje vrši Direkcija za inspekcijски nadzor (DIN), kao četvrto regulatorno tijelo u ovoj oblasti u Crnoj Gori (inspekcijски nadzor i prinudno provođenje).

Definirana regulatorna tijela se financiraju iz proračuna Crne Gore, koja ima programski proračun, sukladno Zakonu o proračunu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 40/01, 44/01, 28/04, 71/05, "Službeni list Crne Gore", br. 12/07, 73/08, 53/09, 46/10, 49/10).

Kao što je gore navedeno, za okončanje transpozicije pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo, bit će potrebna dodatna regulatorna pomoć. To je jedan od temeljnih ciljeva ovoga projekta.

Čim se utvrdi revizija Zakona, bit će potrebno uspostaviti provedbene procedure koje se odnose na odobrenje, kontrolu i provođenje. U tu svrhu, Agencija za zaštitu životne sredine (AZŽS) i DIN moraju usavršiti postojeće provedbene procedure u skladu s novim propisima koje treba donijeti. To je drugi temeljni cilj projekta.

Treći temeljni cilj projekta odnosi se na potrebu za uspostavljanje procedura za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje, a koji se koriste u medicinskom sektoru.

Četvrti cilj se odnosi na informiranje javnosti o rizicima koje nose uređaji i nepoznati izvori koji proizvode ionizirajuće zračenje.

Srbija

Srbijanska Agencija za zaštitu od ionizirajućih zračenja i nuklearnu sigurnost (SAZIZNS) je regulatorna organizacija u Republici Srbiji od srpnja 2010. godine, sa nadležnostima dodijeljenim u skladu sa *Zakonom o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti* ("Službeni list RS", br. 36/09 i 93/12). Postojeća regulatorna infrastruktura u Srbiji sastoji se od 3 institucije:

- Regulatorno tijelo: SAZIZNS;
- Ministarstvo nadležno za zaštitu od ionizirajućeg zračenja (inspekcijска kontrola nad provedbom mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja posredstvom inspektora za zaštitu od zračenja - 5 djelatnika);

- Ministarstvo nadležno za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom (inspekcijска kontrola nad provedbom mjera nuklearne sigurnosti posredstvom inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom - 0 djelatnika).

Kontrolu nad radom SAZIZNS, u smislu obavljanja aktivnosti koje su joj povjerene, vrši nadležno ministarstvo odgovorno za zaštitu od zračenja i ministarstvo odgovorno za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom, u skladu s propisima koji reguliraju državnu upravu.

U vezi s popunjavanjem regulatornog tijela osobljem, u SAZIZNS trenutno rade 23 djelatnika, dok je Vladinom odlukom iz 2011. godine odobren broj od ukupno 35 djelatnika. Izmjenama i dopunama Zakona (br. 36/09) u 2012. godine (br. 93/12), predviđeno je da se SAZIZNS financira isključivo iz državnog proračuna, a ranije uvedeni sustav plaćanja naknada (koje su plaćali korisnici dozvola) je ukinut.

Proračun za 2013. godinu je povećan za 54% u odnosu na 2012., uz dodatno povećanje za 39% za 2014. g. i trenutno iznosi RSD 100.000.000 (oko EUR 800.000). U istom periodu je broj djelatnika povećan sa 16 na 23.

SAZIZNS je do sada izradila 18 pravilnika, pokrivajući različite regulatorne aspekte iz oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Kako bi osigurala uvjete za provedbu svoje politike u sferi zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti, kao i politike o upravljanju radioaktivnim otpadom, Vlada Srbije će, na prijedlog SAZIZNS, usvojiti sljedeće:

1. Program radijacijske sigurnosti (trenutni status: dokument izrađen);

2. Program nuklearne sigurnosti (trenutni status: u postupku pribavljanja mišljenja nadležnih ministarstava);

3. Program upravljanja radioaktivnim otpadom usklađen s pravilnikom o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (trenutni status: čeka se izrada dokumenta o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš).

Pored toga, na prijedlog SAZIZNS-a, Vlada će usvojiti i:

4. Plan za izvanredne situacije u slučaju nesreće (trenutni status: dokument izrađen);

5. Uredbu o sigurnosti nuklearnih objekata i nuklearnih materijala (trenutni status: u postupku pribavljanja mišljenja nadležnih ministarstava);

Stupanj njihove usklađenosti s pravnom stečevinom EU treba provjeriti kroz gore navedeni regionalni projekt u okviru IPA 2008, o regulatornoj pomoći koja je pokrenuta 20. ožujka 2011. godine. Cilj da regulatorni okvir u oblasti nuklearne zaštite koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU bude spreman do kraja 2013. godine dosta je narušen činjenicom da je preduvjet bio ulaganje amandmana na Zakon. Taj zadatak nije u nadležnosti regulatornog tijela, nego ministarstva koje nadgleda rad SAZIZNS-a u oblasti zaštite od ionizirajućeg zračenja.

U projektu financiranom u okviru IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" (izvješće o analizi propusta), naglašava se prilično veliki broj tema koje bi zahtijevale pomoć izvana; između ostalog, radi se o sljedećem:

- Izrada nacionalne strategije za radioaktivni otpad i dekomisiju (visoki prioritet);

- Izrada pravilnika o prijevozu radioaktivnih materijala (visoki prioritet);

- Nedostaje pravilnik o kategorizaciji izvora, koji bi se bavio sigurnosnim pitanjima (visoki prioritet);

- Pravilnik o monitoringu odlagališta željeznog otpada (srednji prioritet);

- Priprema provedbenih propisa (visoki prioritet);

- Definiranje odgovornosti za kontrolu (visoki prioritet);

- Transpozicija direktiva EU u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise (visoki prioritet);

- Ratificiranje preostalih međunarodnih konvencija i dodatnog protokola za zaštitu (srednji prioritet);

- Utvrđivanje administrativne i proceduralne osnove, uključujući razvijanje sustava za upravljanje kvalitetom (visoki prioritet);

- Izrada neophodnih dokumenata o provođenju procesa licenciranja, programu godišnje kontrole, predlošku evidencije, pravilima za čuvanje dokumentacije (visoki prioritet);

- Obuka osoblja SAZIZNS (visoki prioritet);

- Donošenje pravilnika o kategorizaciji izvora zračenja (visoki prioritet).

Regulatorna pomoć koja se pruža u okviru ovog projekta bavit će se svim ovim temama. Kao rezultat ove pomoći, trebalo bi da SAZIZNS bude u situaciji da može funkcionirati slično ekvivalentnim organizacijama u državama članicama EU.

3.2 Procjena utjecaja projekta, katalitičkog efekta, održivosti i prekograničnog utjecaja:

Ovaj će projekt omogućiti Korisnicima raspolaganje regulatornim tijelima u oblasti nuklearne zaštite koji su sposobni za bolju kontrolu radioloških pitanja na njihovim teritorijima, odnosno, za upravljanje institucionalnim radioaktivnim otpadom, sprječavanje i suzbijanje nezakonite trgovine nuklearnim materijalima i izvorima zračenja, upravljanje prirodnim radionuklidima iz materijala (NORM), i tehnološki povećanim prirodnim radionuklidima iz materijala (TENORM), upravljanje mogućom radioaktivnom kontaminacijom okoliša, instaliranje sustava ranog upozoravanja i pripravnost za izvanredne situacije, te kontrolu medicinske izloženosti pacijenata i zdravstvenih radnika. Funkcioniranje učinkovitih regulatornih tijela u svakoj državi-korisnici ključno je pitanje za sigurnost od zračenja. Time se može značajno smanjiti rizik prekogranične radioaktivne kontaminacije okoliša, pri čemu je prenošenje zrakom i zajedničkim vodotocima najznačajnije.

3.3. Rezultati i mjerljivi pokazatelji:

U Albaniji

Rezultati:

- Uveden je novi postupak licenciranja nuklearnih instalacija i aktivnosti;

- Izrađene su smjernice za carinsku kontrolu paketa sa radioaktivnim materijalima;

- Ustanovljena je Organizacija tehničke potpore (OTP) za Ured za zaštitu od zračenja;

- Pregledani i ažurirani planovi za reagiranje u izvanrednim situacijama radiološke nesreće;

- Provjerena i poboljšana raspodjela odgovornosti među svim akterima uključenim u planove za izvanredne situacije;

- Pregledani i ažurirani orijentacijski dokumenti za provedbene propise;

- Uspostavljen je sustav za upravljanje kvalitetom u Uredu za zaštitu od zračenja;

Pokazatelji:

- Rad Ureda za zaštitu od zračenja je usklađen s radom regulatornih tijela EU;

- Na graničnim prijelazima se može nastaviti s uvozom/izvozom robe koja sadrži radioaktivne materijale;

- Zahvaljujući OTP-u, poboljšane su regulatorne aktivnosti Ureda za zaštitu od zračenja;

- Izrađen je plan za izvanredne situacije i testirano je reagiranje u izvanrednim situacijama.

U Bosni i Hercegovini

Rezultati:

- Ažurirani ili novi nacrti propisa o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti usklađeni su s pravnom stečevinom EU (*acquis*) i međunarodnim standardima;

- Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti zaštite od zračenja, nuklearne sigurnosti i sigurnosti izvora zračenja pregledani su, analizirani i izrađeni u skladu s najboljom međunarodnom praksom;

- Aktivnosti, programi i planovi DRARNS-a pregledani su, a sustav za upravljanje kvalitetom je uspostavljen i potpuno operativan;

- Instrumenti kontrole, kontrolni popisi i procedure DRARNS-a su pregledani, izmijenjeni i dopunjeni i doneseni u

potpunom skladu s međunarodnim standardima i najboljom međunarodnom praksom;

- Odluka DRARNS-a o akreditiranju OTP-a je pregledana, i propis pripremljen;

- Program obuke osoblja DRARNS-a je definiran i primijenjen;

- Kampanja za informiranje javnosti o rizicima ionizirajućeg zračenja i nepoznatih izvora razrađena je i proširena putem najprimjerenijih kanala.

Pokazatelji:

- Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost u Bosni i Hercegovini usklađena je s ekvivalentnim organizacijama iz EU.

U Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji

Rezultati:

- Politika i strategija Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije za upravljanje radioaktivnim otpadom i s njima povezani propisi pregledani su i usavršeni;

- Popuno su izrađeni programi za osiguranje kvaliteta, uključujući mjere za kontrolu kvaliteta i procjenu doziranja za bolesnike iz oblasti dijagnostičke i interventne radiologije (npr. radiografija, fluoroskopija i interventna radiologija, nuklearna medicina, radioterapija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sustavi i mamografija, kada je primjenjivo) za sve medicinske ustanove;

- Utvrđeni su pisani protokoli za dijagnostičku i interventnu radiologiju;

- Relevantno osoblje uključeno u dijagnostičku i interventnu radiologiju obučeno je za primjenu protokola;

- Usavršeni su nacionalni propisi za objekte i aktivnosti u vezi sa nuklearnom sigurnošću, što se uglavnom odnosi na proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT-om;

- Uspostavljene su procedure za licenciranje i kontrolu za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT;

- Osoblje je obučeno za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti u vezi sa nuklearnom sigurnošću, što se uglavnom odnosi na proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT;

Pokazatelji:

- Nova verzija politike i strategije za upravljanje radioaktivnim otpadom spremna je za zakonodavni postupak;

- Rad Direkcije za radijacijsku sigurnost usklađen je s radom regulatornih tijela EU;

- Postoje nacionalni uvjeti za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT;

- Postoje pisani protokoli za licenciranje i kontrolu PET/CT i proizvodnje radionuklida ciklotronom;

- Objekt PET/CT licenciran i u funkciji;

- Potvrda o pohađanju odgovarajućih seminara;

Na Kosovu

Rezultati:

- Struktura novog regulatornog tijela je ocijenjena;

- Transpozicija pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise dodatno završena;

- Provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU doneseni, uključujući instrumente za kontrolu, kontrolne liste i procedure, uz one koje se odnose na područje prijevoza nuklearnog ili drugog radioaktivnog materijala, i organiziranje odgovarajuće obuke;

Pokazatelji:

- Za KAZZNS su predloženi nova struktura i postupak rada;

- Daljnje usklađivanje kosovskog zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.

U Crnoj Gori

Rezultati:

- Ažurirani ili novi zakoni i zakonski propisi o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU i međunarodnim standardima;

- Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti sigurnosti od zračenja i radioaktivnih izvora

pregledane su, analizirane i razvijene u skladu s najboljom međunarodnom praksom;

- AZŽS je donijela sveobuhvatne regulatorne smjernice i pužila savjete, obuhvaćajući tehničke parametre i administrativne procedure za siguran rada rentgenskih uređaja za radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sustave, mamografiju i radioterapiju, kao i radioaktivnih izvora za primjenu u brahiterapiji, nuklearnoj medicini primijenjenoj u Kliničkom centru Crne Gore i u industriji;

- AZŽS je razvila referentne procedure za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i stavila ih na raspolaganje industrijskom i medicinskom sektoru za testiranje i uporabu;

- Identificirani su stručnjaci ili tvrtke koje bi eventualno mogle izvršiti testiranje QA/QC;

- Određena su sredstva za provedbu interne dozimetrije, i utvrđene regulatorne smjernice i popratne procedure za praćenje i evidentiranje internih doza za djelatnike;

- Materijal za informiranje javnosti o opasnostima ionizirajućeg zračenja je sastavljen i distribuiran putem najprikladnijih kanala.

Pokazatelji:

- Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost Crne Gore usklađena sa takvim organizacijama u EU.

U Srbiji

Rezultati:

- Utvrđena je nacionalna strategija upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisijom istraživačkog reaktora;

- Završena je transpozicija pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise;

- Doneseni su provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU;

- Osoblje SAZIZNS-a nadležno za izradu pravilnika i smjernica adekvatno obučeno;

- Izrađena je revizija Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti;

- Doneseni su posebni propisi o sanaciji nepoznatih izvora i monitoringu deponija;

- Utvrđeni su regulatorni uvjeti za ratificiranje međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma u vezi sa zaštitom od zračenja i nuklearnom sigurnošću;

- U regulatornom tijelu je uspostavljen sustav za upravljanje kvalitetom;

- Predložena je nova infrastruktura i interna raspodjela odgovornosti.

Pokazatelji:

- U Izvješću o napretku Srbije za pristupanje EU treba naglasiti činjenicu da su zakonodavstvo i zakonski propisi u ovoj zemlji potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zaštite od zračenja, sigurnosti od zračenja i nuklearne sigurnosti;

- Dekomisija RA istraživačkog reaktora počinje kao rezultat usvajanja plana dekomisije;

- Definirane su opcije za raspolaganje radioaktivnim otpadom;

- Izrađen je i odobren novi zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja;

- Na deponijama više nema nepoznatih izvora zračenja;

- Međunarodne konvencije, protokoli i sporazumi spremni su za ratificiranje;

- Rad SAZIZNS usklađen je s radom regulatornih tijela EU.

3.4 Aktivnosti

U Albaniji

- Uspostavljanje procedure za licenciranje objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, odnosno, nacionalnih skladišnih kapaciteta za odlaganje radioaktivnog otpada kojim upravlja Centar za primijenjenu nuklearnu fiziku u Tirani, kao i procedure za licenciranje uporabe PET/CT-a;

- Razvijanje carinskih procedura za bavljenje paketima koji sadrže radioaktivni materijal, uključujući obuku;

- Određivanje kriterija za uspostavljanje Organizacija tehničke potpore za Ured za zaštitu od zračenja, kao i zadataka

koji im trebaju biti dodijeljeni. To treba obuhvatiti utvrđivanje potreba u smislu opreme i tehničkih kapaciteta;

- Utvrđivanje odgovornosti svih uključenih aktera, u slučaju izvanredne radiološke situacije i pojašnjenje procesa odlučivanja;

- Pregled dokumenata koji služe kao smjernice za provedbu zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU (ovom aktivnošću će se završiti aktivnost obuhvaćena horizontalnim programom o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2010);

- Uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom za Ured za zaštitu od zračenja koji je usklađen s formatom Međunarodne agencije za nuklearnu energiju/Međunarodne organizacije za standardizaciju (IAEA/ISO) ili nekim drugim odgovarajućim sustavom.

U Bosni i Hercegovini

Aktivnost 1: Ugovarač završava aktivnosti na transpoziciji pravne stečevine EU (*acquis*) u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u zakonske propise Bosne i Hercegovine. Potrebno je izraditi tablicu usklađenosti. Ovu aktivnost treba provoditi zajedno sa stručnjacima DRARNS. Na kraju aktivnosti očekuje se da pravna stečevina EU u cijelosti bude prenesena u zakonske propise Bosne i Hercegovine;

Aktivnost 2: Ugovarač pomaže DRARNS-u u razvijanju odgovarajućih provedbenih procedura za sve zakonske propise/smjernice koje će obuhvatiti sljedeće teme:

- autorizaciju,
- kontrolu i procjenu,
- popis radioaktivnih izvora,
- kontrolu (instrumente kontrole, kontrolne liste, godišnji plan kontrole),

- prisilno provođenje,
- sigurnost radioaktivnih izvora,

na temelju međunarodnih standarda i najbolje prakse EU u svim aktivnostima (medicina, industrija,...) u vezi s izvorima ionizirajućeg zračenja koji se koriste u Bosni i Hercegovini;

Aktivnost 3: Ugovarač podržava DRARNS u izradi kriterija za akreditaciju (ISO/IEC) tvrtki/nacionalnih organizacija kao Organizacija tehničke potpore (OTP) u cilju izvršavanja brojnih tehničkih usluga za DRARNS. Ugovarač priprema i realizira relevantnu obuku za osoblje DRARNS-a i OTP-a, kako bi se upoznao s tim kriterijima;

Aktivnost 4: Ugovarač pomaže DRARNS-u u uspostavljanju sustava za upravljanje kvalitetom (QMS) potpuno usklađenim s međunarodnom praksom, kojim se definiraju organizacijske odgovornosti, pravila upravljanja i svi drugi administrativni zahtjevi za učinkovito funkcioniranje regulatornog tijela. Strateški plan, interne politike, programi rada i akcijski planovi DRARNS-a morat će biti sačinjeni;

Aktivnost 5: U vezi s različitim zadacima ovoga projekta i temeljem procjene tehničkih kapaciteta DRARNS-a, Ugovarač definira i primjenjuje program obuke osoblja DRARNS-a i eventualno drugih relevantnih profesionalaca. Ovaj program će obuhvatiti obuku osoblja DRARNS-a i eventualno drugih relevantnih profesionalaca u vezi s posebnim pitanjima, npr. sačinjavanje i provedba propisa, popis radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala, upravljanje nepoznatim izvorima, procjena sigurnosti i uopćenije teme, kao što su regulatorna kontrola, uključujući inspekciju i prisilno provođenje;

Aktivnost 6: Ugovarač pruža podršku DRARNS-u u smislu boljeg informiranja javnosti o opasnostima kojima bi se stanovništvo moglo izložiti putem uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i drugih radioaktivnih izvora. Ova aktivnost mora biti u skladu s odredbama EURATOM direktive Vijeća br. 89/618. Bit će izrađen plan za informiranje javnosti, uključujući sredstva za širenje informacija, npr. izdavanjem letaka i brošura, organiziranjem konkretnih tečajeva u školama. U tom kontekstu Ugovarač ograničava svoje aktivnosti na izradu najprimjerenijih sredstava širenja informacija.

U Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji

- Pregled postojećih QA/QC procedura za dijagnostičku i interventnu radiologiju (npr. radiografija, fluoroskopija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sustavi, i mamografija kada je primjenjivo) i uspostavljanje boljih QA/QC procedura u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, međunarodnim standardima i najboljom praksom EU;

- Temeljem poboljšanih procedura za AQ/QC, uspostaviti optimizirane protokole za dijagnostičku i interventnu radiologiju;

- Obuka osoblja uključenog u dijagnostičku i interventnu radiologiju u oblasti primjene protokola;

- Pomoć DRS-u u izradi novih propisa za rad objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;

- Pomoć DRS-u u uspostavi procedura za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;

- Obuka inspektora DRS-a nadležnih za provjeru ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;

- Pregled i analiza različitih komponenata za politike i strategije u vezi s radioaktivnim otpadom i - kada je relevantno, davanje preporuka za poboljšanje, kako bi ta politika i strategija u cijelosti bile usklađene s međunarodnim standardima i najboljom praksom EU.

Na Kosovu

- Kritična analiza postojeće infrastrukture Agencije za zaštitu od radijacije Kosova, u pogledu mandata, upošljavanja osoblja, operativnog proračuna, stupnja stručnosti, neovisnosti o korisnicima radionuklida, odnosa s drugim akterima uključenim u medicinsku i/ili industrijsku primjenu radionuklida na Kosovu.

- Pomoć u završavanju kontrolnih aktivnosti u vezi sa svim postojećim propisima (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći financiranog iz IPA 2008 programa i IPA 2013 programa na Kosovu) i u izradi novih, u cilju stvaranja regulatornog okvira koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU. Time su obuhvaćeni kontrolni instrumenti, kontrolne liste i procedure, uključujući oblast prijevoza nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala, i organiziranje relevantne obuke.

U Crnoj Gori

Aktivnost 1: Ugovarač će završiti aktivnosti u vezi s transpozicijom pravne stečevine EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u zakonske propise Crne Gore, koje su djelomično provedene u okviru projekta financiranog iz komponente IPA 2008, a koji se odnosi na jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu zaštitu na zapadnom Balkanu. Sastojat će se od analize rezultata povezanog projekta o stupnju transpozicije i - uz sličan pristup - završetka izrade zakonskih propisa koji moraju biti potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Potrebno je izraditi tablicu usklađenosti. Ovu aktivnost treba provoditi zajedno sa stručnjacima MORT i AZŽS. Na kraju aktivnosti se očekuje da pravna stečevina EU u cijelosti bude prenesena u zakonske propise Crne Gore.

Aktivnost 2: Razvijanje procedura. Obuhvatit će razvijanje odgovarajućih provedbenih procedura za sve propise/smjernice, koje će pokriti sljedeće teme:

- autorizacija;
- popis radioaktivnih izvora;
- sigurnost i zaštita od radioaktivnih izvora;
- pregled i procjena;
- kontrola;
- provođenje;
- koordinacija i suradnja;

Aktivnost 3: QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje u medicinskom sektoru.

Ova će aktivnost obuhvatiti sljedeće primjene u medicini: rentgenske aparate za: radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sustave, mamografiju, radioterapiju, te zatvorene radioaktivne izvore

primijenjene u brahiterapiji i otvorene radioaktivne izvore koje koristi Odjel za nuklearnu medicinu Kliničkog centra Crne Gore. Ugovarač provodi sljedeće zadatke:

- pruža pomoć osoblju Kliničkog centra Crne Gore u razvijanju procedura za gore navedene QA/QC;

- organizira tečajeve obuke za osoblje Kliničkog centra Crne Gore;

- testira procedure QA/QC za selekciju uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje;

Aktivnost 4: Interna dozimetrija. Ugovarač realizira sljedeće zadatke:

- Utvrđuje metodologiju za izračun doze u slučaju radionuklida unesenih u ljudsko tijelo;

- Razvija regulatorne smjernice i procedure za internu dozimetriju.

Aktivnost 5: Ugovarač pruža potporu MORT/AZŽS za bolje informiranje javnosti o rizicima kojima stanovništvo može biti izloženo putem uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i iz drugih radioaktivnih izvora. Sačinjit će se plan informiranja javnosti, uključujući sredstva za širenje informacija među stanovništvom, npr., izdavanjem letaka i brošura, i organiziranjem posebnih tečajeva u školama. U tom smislu, Ugovarač ograničava svoje aktivnosti na izradu najprikladnijih sredstava za širenje informacija. U Crnoj Gori treba organizirati okrugli stol koji bi okupio osobe odgovorne za aktivnosti koje obuhvaćaju primjenu ionizirajućeg zračenja, te pripadnike vladinih i nevladinih organizacija.

Sve tri prvo spomenute aktivnosti obuhvatit će organiziranje konkretnih tečajeva obuke u cilju upoznavanja osoblja MORT/AZŽS i relevantnih Organizacija za tehničku potporu s različitim temama obrađenim u okviru ovog projekta.

U Srbiji

Za izradu nacionalne strategije upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisije istraživačkog reaktora

- Utvrđivanje kategorija radioaktivnog otpada temeljem stupnja njegove radioaktivnosti;

- Utvrđivanje razina tolerancije i izuzimanja za radioaktivni otpad;

- Utvrđivanje opcija za dekomisiju RA nuklearnih istraživačkih reaktora, uključujući moguću ponovnu uporabu zgrade za smještaj novog reaktora ili ciklotrona i opciju zelenog polja;

- Utvrđivanje nastanaka radioaktivnog otpada za svaku glavnu dekomisijsku opciju i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji;

- Utvrđivanje upravljačkih ruta za radioaktivni grafit kao rezultat dekomisijskih opcija;

- Utvrđivanje potencijalnog tretmana i uvjetovanih procesa za svaku vrstu radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji;

- Definiranje akcijskog plana u vezi s lokacijom, licenciranjem, izgradnjom i radom objekta za odlaganje radioaktivnog otpada u skladu s važećim zakonom, uključujući varijante kad god postoje nedoumice;

- Utvrđivanje različitih mogućih opcija izgleda objekta za odlaganje radioaktivnog otpada;

- Razvijanje metodologije (multiatributna analiza) za procjenu svakog tako utvrđenog pravca upravljanja u pogledu troškova, profesionalne izloženosti, lakoće provođenja, potrebe za obukom, licenciranja i prihvatanja od strane javnosti;

- Utvrđivanje optimiziranih strategija za upravljanje radioaktivnim otpadom i dekomisiju;

- Utvrđivanje mehanizama financiranja usvojene strategije upravljanja radioaktivnim otpadom;

- Utvrđivanje aktera i njihove interakcije, koji će biti uključeni u provedbu strategija upravljanja radioaktivnim otpadom (ministarstva, privatne tvrtke, državne organizacije);

- Razvijanje programa za informiranje javnosti.

Za okončanje transpozicije pravne stečevine EU u srbijansko zakonodavstvo i zakonske propise

- Pomoć u analiziranju važećeg Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti, u svrhu mogućeg poboljšanja;

- Pomoć u okončanju aktivnosti pregleda svih važećih propisa (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći financiranog iz IPA 2008) i u sačinjavanju novih, kako bi regulatorni okvir bio potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU (*acquis*);

- Pomoć u izradi smjernica i provedbenih propisa;

- Pomoć u uspostavljanju posebnih propisa za saniranje nepoznatih izvora i monitoring nad deponijama;

- Uspostavljanje programa obuke za osoblje SAZIZNS koje još nije potpuno upoznato s izradom propisa i provedbenim propisima;

- Utvrđivanje regulatornih odredaba koje treba uvesti u cilju lakšeg ratificiranja međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma o zaštiti od radijacije i nuklearne sigurnosti;

- Pomoć u definiranju i sastavljanju postupka provedbe;

- Pomoć u izradi neophodnih protokola za izdavanje dozvola za prijevoz zatvorenih izvora zračenja i radioaktivni otpad, za odobrenje materijala izuzetog iz regulatorne kontrole, za rješavanje pitanja otpada za koji postoji sumnja da je radioaktivan.

Za regulatornu organizaciju, infrastrukturu i funkcioniranje

- Uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom za SAZIZNS, usklađenog s formatom IAEA/ISO ili nekim drugim odgovarajućim sustavom;

- Definiranje organograma, uključujući raspodjelu odgovornosti;

- Definiranje godišnjeg programa kontrole koji SAZIZNS treba provesti;

- Uspostavljanje procedura za kontrolu evidencije;

- Definiranje pravila za vođenje dokumentacije.

3.5 Uvjetovanost:

Nije primjenjivo

3.6 Povezane aktivnosti:

IAEA već nekoliko godina podupire uspostavljanje i razvoj regulatornih tijela za nuklearnu sigurnost na zapadnom Balkanu. Međutim, najvažniji projekt koji IAEA provodi je projekt financiran iz komponente IPA 2008 - spomenut pod gore navedenom točkom 3.1 - koji se bavi "*Jačanjem tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu zaštitu u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu*". Među tekućim i završenim projektima IAEA-e, važno je spomenuti sljedeće:

- Usvrštavanje terapije radionuklidima u Bosni i Hercegovini (BOH 6010),

- Jačanje kapaciteta medicinske fizike u dijagnostičkoj radiologiji u Bosni i Hercegovini (BOH 6011);

- Uspostavljanje centra za medicinsku i radijacijsku fiziku u Bosni i Hercegovini (BOH 6012),

- Monitoring prirodnog radioaktivnog materijala u unutarnjem i vanjskom prostoru u Bosni i Hercegovini (BOH 7002);

- Uspostavljanje nacionalnog sustava regulatorne kontrole u Bosni i Hercegovini (BOH 9002);

- Potpora razvoju regulatorne infrastrukture u Crnoj Gori (MNE2007003),

- Poboljšanje usluga radioterapije u Kliničkom centru Crne Gore, kao mjesta od ključne važnosti za oboljele od malignih bolesti (MNE2007004);

- Jačanje nacionalnih mogućnosti za zaštitu profesionalnih djelatnika od zračenja i od profesionalne izloženosti zračenju (RER2007012),

- Jačanje mogućnosti za procjenu sigurnosti (RER2007007),

- Učinkovitost regulatornih organa i napredna obuka iz nuklearne sigurnosti (RER2007040).

Pored navedenih, postoji veliki broj projekata IAEA-e planiranih za potporu u 2012/2013, koji se odnose na ovaj projekt pomoći regulatornim tijelima, npr.:

- Izgrađivanje kapaciteta i jačanje nacionalne regulatorne infrastrukture u Bosni i Hercegovini (BOH 2010001);

- Jačanje jedinica radioterapijske fizike u Bosni i Hercegovini (BOH 2010003),

- Povećanje mogućnosti nuklearne medicine u upravljanju bolesnicima u oblasti onkologije, kardiologije i neurologije u Bosni i Hercegovini (BOH 20010004),

- Uspostavljanje programa QA u mamografiji u Bosni i Hercegovini (BOH 2010005),

- Potpora razvoju regulatorne infrastrukture u Crnoj Gori (MNE 2010001);

- Jačanje tehničkih i institucionalnih kapaciteta u Crnoj Gori za realiziranje programa monitoringa okoliša (MNE 2010003);

- Usvrštavanje programa za osiguravanje kvalitete/kontrolu kvalitete u dijagnostičkoj radiologiji za nacionalni program mamografskog skrininga (MNE 2010007).

Pored navedenih, postoji nekoliko projekata financiranih iz IPA-inih programa, koji bi mogli doprinijeti dopuni planiranih aktivnosti, odnosno:

- Daljnji koraci na usklađivanju zakonodavstva i zakonskih propisa Albanije s pravnom stečevinom Zajednice u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti (ugovoreno 2013.);

- Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti poboljšanjem sposobnosti izvođenja CETI (osigurati opremu 2014.);

- Otvaranje kalibracijskog laboratorija za ionizirajuće zračenje (Sekundarni standardni dozimetrijski laboratorij) u Bosni i Hercegovini, u okviru programa iz 2008. godine;

- Upravljanje nezatvorenim radionuklidima u medicinskim ustanovama (Bosna i Hercegovina), u okviru programa iz 2008.;

- Jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, u okviru programa iz 2008. (odgovara šifri IAEA - RER/9/104),

- Jačanje sustava dozimetrijske kontrole za profesionalno izložene djelatnike i bolesnike (Bosna i Hercegovina i Kosovo) u okviru programa iz 2009.;

- Smanjivanje medicinske i profesionalne izloženosti kod mamografije u Bosni i Hercegovini, u okviru programa iz 2009.;

- Jačanje kapaciteta Centra za obuku za zaštitu od zračenja u Banja Luci (Bosna i Hercegovina), u okviru programa iz 2009.;

- Jačanje tehničkih kapaciteta za monitoring radionuklida u okolišu (Bosna i Hercegovina) u okviru programa iz 2009.;

- Upravljanje zatvorenim izvorima zračenja, uključujući radioaktivne gromobrane (Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora i Kosovo), u okviru programa iz 2009.;

- EuropeAid/133749/C/SER/XK - Potpora zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti (Kosovo), realizirati do sredine 2015.;

- Srbija - Uvjetovanje i osiguranje skladištenja zatvorenih izvora zračenja koji se ne koriste u Srbiji (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - Dekomisija uništenog hangara za skladištenje otpada br. 1 (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - Kontrola radioaktivnosti u Vinči (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - Karakteriziranje i uvjetovanje radioaktivnog otpada niže razine zračenja (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - Jačanje sposobnosti zaštite od zračenja i infrastrukture (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - IPA 2010 - Registar nuklearnih materijala, radioaktivnih izvora, otpada i izlaganja zračenju (IAEA-CA 2013/316-192);

3.7 Naučene lekcije

Regulatorna tijela su uspostavljena nedavno i, mada još uvijek nemaju dovoljno osoblja, za većinu se čini da su sasvim

sposobna za apsorpiranje regulatorne pomoći izvana. Relevantna regulatorna tijela su sasvim dinamična i motivirana za obuku u oblasti regulatorne pomoći i spremna su doprinijeti usklađivanju nacionalnog zakonodavstva/zakonskih propisa svojih zemalja s pravnom stečevinom EU u najskorije vrijeme. Pokazalo se da je njihov doprinos prošlim ili tekućim projektima regulatorne

pomoći, financiranim iz IPA komponente i realiziranim u periodu 2008-2013, veoma uspješan.

Međutim, što se tiče Kosova¹, glavna lekcija naučena iz prošlih projekata regulatorne pomoći, financiranih iz IPA komponente i realiziranih u periodu 2008-2013, jeste ta da sposobnost regulatornog tijela za apsorpciju može biti presudna.

4. Indikativni proračun (iznosi u EUR)

			IZVORI FINANCIRANJA									
			UKUPNO ISTIČE	DOPRINOS IPA EU		NACIONALNI DOPRINOS					PRIVATNI DOPRINOS	
Aktivnosti	IB (1)	INV (1)	EUR (a)=(b)+(c)+(d)	EUR (b)	% (2)	Ukupno EUR (c)=(x)+(y)+(z)	% (2)	Središnji EUR (x)	Reg./Lokal. EUR (y)	MFI EUR (z)	EUR (d)	%(2)
Aktivnost 1	x		3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
Ugovor 1	x		3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
Ugovor o pr. usluga (Tehnička pomoć)												
UKUPNO 1 B			3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO PROJEKT			3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-

Iznosi neto bez PDV-a

(1) U koloni "Aktivnost" koristiti "X" za označavanje da li se radi o IB ili INV

(2) Izraženo u % ukupnih rashoda (kolona (a))

5. Indikativni plan provedbe (periodi prikazani kvartalno)

Ugovori	Početak tenderskog postupka	Potpisivanje ugovora	Kraj projekta
Ugovor 1 - usluge	4 kv. 2014.	2 kv. 2015.	2 kv. 2018.

6. Opća pitanja

6.1 Jednake mogućnosti

Kroz bolju zaštitu okoliša i sigurnost, od projekta će imati koristi i žene i muškarci. Za sve aktivnosti, i muškarci i žene imat će jednake mogućnosti natjecanja za dobijanje ugovora i rad na svim povezanim aktivnostima.

DODATAK I: Matrica logičkog okvira u standardnom formatu

MATRICA PLANIRANJA LOGIČKOG OKVIRA ZA Sažetak projekta	Naziv i broj programa	Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2011 (2011/023-384)
Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela za radijacijsku i nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu	Ugovorni period ističe - 26. lipnja 2015.	Period isplate ističe - 26. lipnja 2019.
	Ukupni proračun	Proračun IPA

Ukupni cilj	Objektivno provjerljivi pokazatelji	Izvori provjere	
Doprinijeti poboljšanju zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu, kroz jačanje tehničkih kapaciteta njihovih regulatornih agencija za nuklearnu sigurnost			
Svrha projekta	Objektivno provjerljivi pokazatelji		Pretpostavke
Pružiti daljnji doprinos transpoziciji pravne stečevine u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, i usklađivanje funkcioniranja regulatornih agencija za nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu, s funkcioniranjem njihovih ekvivalentnih organizacija u EU	Uspješna transpozicija tehničkih kapaciteta na način prikazan kroz nove ili poboljšane propise koji su izrađeni prema međunarodnim standardima i direktivama Vijeća EURATOM, te međunarodnim konvencijama koje je potpisala Europska unija		
Rezultati	Objektivno provjerljivi pokazatelji		Pretpostavke
Albanija - Uveden je novi postupak licenciranja nuklearnih instalacija i aktivnosti; - Izrađene su smjernice za carinsku kontrolu paketa sa radioaktivnim materijalima; - Ustanovljena je Organizacija tehničke potpore (OTP) za Ured za zaštitu od zračenja; - Pregledani su i ažurirani planovi za reagiranje u izvanrednim situacijama radiološke nesreće; - Provjerena i poboljšana raspodjela odgovornosti među svim akterima uključenim u planove za izvanredne situacije; - Pregledani i ažurirani orijentacijski dokumenti za provedbene propise;	Rad Ureda za zaštitu od zračenja usklađen s radom regulatornih tijela EU-a. Na graničnim prijelazima se može nastaviti s uvozom/izvozom robe koja sadrži radioaktivne materijale; Zahvaljujući potpori akreditiranog OTP-a, poboljšane su regulatorne	Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU	

- Uspostavljen sustav za upravljanje kvalitetom u Uredu za zaštitu od zračenja	aktivnosti Ureda za zaštitu od zračenja; Izrađen je plan za izvanredne situacije i testirano reagiranje u izvanrednim situacijama		
<i>Bosna i Hercegovina</i> - Ažurirani ili novi nacrti propisa o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU (<i>acquis</i>) i međunarodnim standardima; - Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti zaštite od zračenja, nuklearne sigurnosti i sigurnosti izvora zračenja su pregledani, analizirani i izrađeni u skladu s najboljom međunarodnom praksom; - Aktivnosti, programi i planovi DRARNS-a su pregledani, a sustav za upravljanje kvalitetom je uspostavljen i potpuno operativan; - Instrumenti kontrole, kontrolni popisi i procedure DRARNS-a su pregledani, izmijenjeni i dopunjeni i doneseni u potpunom skladu s međunarodnim standardima i najboljom međunarodnom praksom; - Odluka DRARNS-a o akreditiranju OTP-a je pregledana, i propis pripremljen; - Program obuke osoblja DRARNS-a definiran je i primijenjen; - Kampanja za informiranje javnosti o rizicima ionizirajućeg zračenja i nepoznatih izvora razrađena je i proširena putem najprimjerenijih kanala.	Potpuna usklađenost zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti Procedure su izrađene Potvrda o pohađanju Pokrenuta kampanja o informiranju	Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU	
<i>Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija</i> - Politika i strategija Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije za upravljanje radioaktivnim otpadom i s njima povezani propisi pregledani su i usavršeni; - Popuno su izrađeni programi za osiguranje kvalitete, uključujući mjere za kontrolu kvalitete i procjenu doziranja za bolesnike iz oblasti dijagnostičke i interventne radiologije (npr. radiografija, fluoroskopija i interventna radiologija, nuklearna medicina, radioterapija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sustavi i mamografija, kada je primjenjivo) za sve medicinske ustanove; - Utvrđeni su pisani protokoli za dijagnostičku i interventnu radiologiju; - Relevantno osoblje uključeno u dijagnostičku i interventnu radiologiju obučeno je za primjenu protokola; - Usavršeni su nacionalni propisi za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT; - Uspostavljene su procedure za licenciranje i kontrolu za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT; - Osoblje je obučeno za licenciranje i kontrolu proizvodnje radionuklida ciklotronom i PET/CT;	Strategija i politika su razvijene i spremne za zakonodavni postupak Potvrda o pohađanju PET/CT licencirano	Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU	
<i>Kosovo</i> - Struktura novog regulatornog tijela je procijenjena; - Transpozicija pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise dodatno završena; - Provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU doneseni, uključujući instrumente za kontrolu, kontrolne liste i procedure, uz one koje se odnose na područje prijevoza nuklearnog ili drugog radioaktivnog materijala, i organiziranje odgovarajuće obuke;	Predložena nova struktura i postupak rada Daljnje usklađivanje kosovskog zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti	Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU	
<i>Crna Gora</i> - Ažurirani ili novi zakoni i zakonski propisi o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU i međunarodnim standardima; - Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti sigurnosti od zračenja i radioaktivnih izvora pregledane su, analizirane i razvijene u skladu s najboljom međunarodnom praksom; - AZŽS je donijela sveobuhvatne regulatorne smjernice i pužila savjete, obuhvaćajući tehničke parametre i administrativne procedure za siguran rad rentgenskih uređaja za radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sustave, mamografiju i radioterapiju, kao i radioaktivnih izvora za primjenu u brahiterapiji, nuklearnoj medicini primijenjenoj u Kliničkom centru Crne Gore i u industriji; - AZŽS je razvila referentne procedure za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i stavila ih na raspolaganje industrijskom i medicinskom sektoru za testiranje i uporabu; - Identificirani su stručnjaci ili tvrtke koje bi eventualno mogle izvršiti testiranje QA/QC; - Određena su sredstva za provedbu interne dozimetrije, i utvrđene regulatorne smjernice i popratne procedure za praćenje i evidentiranje internih doza za djelatnike; - Materijal za informiranje javnosti o opasnostima ionizirajućeg zračenja je sastavljen i distribuiran putem najprikladnijih kanala.	Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost Crne Gore, usklađena s ekvivalentnim organizacijama u EU	Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU	
<i>Srbija</i> - Utvrđena je nacionalna strategija upravljanja radioaktivnim otpadom i istraživačkim reaktorom; - Završena je transpozicija pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise; - Doneseni su provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU; - Osoblje SAZIZNS-a nadležno za izradu pravilnika i smjernica adekvatno obučeno; - Izrađena revizija Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti; - Doneseni posebni propisi o sanaciji nepoznatih izvora i monitoringu deponija; - Utvrđeni su regulatorni uvjeti za ratificiranje međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma u vezi sa zaštitom od zračenja i nuklearnom sigurnošću; - U regulatornom tijelu je uspostavljen sustav za upravljanje kvalitetom; - Predložena je nova infrastruktura i interna raspodjela odgovornosti u SAZIZNS.	U Izvješću o napretku Srbije za pristupanje EU treba naglasiti činjenicu da su zakonodavstvo i zakonski propisi u ovoj zemlji potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU u oblasti zaštite od zračenja, sigurnosti od zračenja i nuklearne sigurnosti; Dekomisija RA istraživačkog reaktora počinje kao rezultat usvajanja plana dekomisije; Definirane su opcije za raspolaganje radioaktivnim otpadom;	Završno izvješće kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU	

	Izrađen je i odobren novi Zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja; Na deponijama više nema nepoznatih izvora zračenja; Međunarodne konvencije, protokoli i sporazumi spremni su za ratificiranje; Rad SAZIZNS usklađen je s radom regulatornih tijela EU.		
Aktivnosti	Sredstva	Troškovi	Pretpostavke
Za Albaniju			
Aktivnost 1: Ugovarač uspostavlja proceduru za licenciranje objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, odnosno, nacionalne skladišne kapacitete za odlaganje radioaktivnog otpada kojim upravlja Centar za primijenjenu nuklearnu fiziku u Tirani, kao i proceduru za licenciranje uporabe PET-CT; Aktivnost 2: Ugovarač razvija carinske procedure za bavljenje paketima koji sadrže radioaktivni materijal, uključujući obuku; Aktivnost 3: Ugovarač određuje kriterije za uspostavljanje Organizacija tehničke potpore za Ured za zaštitu od zračenja, kao i zadatke koji im trebaju biti dodijeljeni. To treba obuhvatiti utvrđivanje potreba u smislu opreme i tehničkih kapaciteta; Aktivnost 4: Ugovarač utvrđuje odgovornosti svih uključenih aktera, u slučaju izvanredne radiološke situacije i pojašnjava procese odlučivanja; Aktivnost 5: Ugovarač vrši pregled dokumenata koji služe kao smjernice za provedbu zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU (ovom aktivnošću će se završiti aktivnost obuhvaćena horizontalnim programom o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2010); Aktivnost 6: Ugovarač uspostavlja sustav za upravljanje kvalitetom za Ured za zaštitu od zračenja koji je usklađen s formatom Međunarodne agencije za nuklearnu energiju/Međunarodne organizacije za standardizaciju (IAEA/ISO) ili nekim drugim odgovarajućim sustavom.			
Za Bosnu i Hercegovinu			
Aktivnost 1: Transpozicija pravne stečevine EU (<i>acquis</i>) u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti Aktivnost 2: Izrada provedbenih procedura Aktivnost 3: Kriteriji za akreditiranje (ISO/IEC) tvrtki/državnih organizacija kao Organizacija za tehničku potporu (OTP) Aktivnost 4: Uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom (QMS) Aktivnost 5: Program obuke za osoblje DRARNS-a i relevantnih profesionalaca. Aktivnost 6: Kampanja za informiranje javnosti			
Za Bivšu Jugoslavensku Republiku Makedoniju			
Aktivnost 1: Ugovarač pregleda postojeće QA/QC procedure za dijagnostičku i interventnu radiologiju (npr. radiografija, fluoroskopija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sustavi, i mamografija kada je primjenjivo) i uspostavlja bolje QA/QC procedure u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, međunarodnim standardima i najboljom praksom EU; Aktivnost 2: Temeljem poboljšanih procedura za AQ/QC, Ugovarač uspostavlja optimizirane protokole za dijagnostičku i interventnu radiologiju; Aktivnost 3: Ugovarač vrši obuku osoblja uključenog u dijagnostičku i interventnu radiologiju u oblasti primjene protokola; Aktivnost 4: Ugovarač pruža pomoć DRS-u u izradi novih propisa za rad ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET-CT; Aktivnost 5: Ugovarač pruža pomoć DRS-u u uspostavi procedura za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET-CT; Aktivnost 6: Ugovarač vrši obuku inspektora DRS-a nadležnih za provjeru ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET-CT; Aktivnost 7: Ugovarač vrši pregled i analizu različitih komponenata za politike i strategije u vezi s radioaktivnim otpadom i - kada je relevantno, davanje preporuka za poboljšanje, kako bi ta politika i strategija u cijelosti bile usklađene s međunarodnim standardima i najboljom praksom EU-a.			
Za Crnu Goru			
Aktivnost 1: Transpozicija pravne stečevine EU-a (<i>acquis</i>) Aktivnost 2: Usavršavanje/razvijanje procedura Aktivnost 3: QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje u medicinskom sektoru. Aktivnost 4: Razvijanje postupaka za QA/QC Aktivnost 5: Informiranje javnosti			
Za Kosovo			
Aktivnost 1: Ugovarač vrši kritičnu analizu postojeće infrastrukture Agencije za zaštitu od radijacije Kosova ¹ , u pogledu mandata, upošljavanja osoblja, operativnog proračuna, stupnja stručnosti, neovisnosti o korisnicima radionuklida, odnosa s drugim akterima uključenim u medicinsku i/ili industrijsku primjenu radionuklida na Kosovu ¹ . Aktivnost 2: Ugovarač pruža pomoć u završavanju kontrolnih aktivnosti u vezi sa svim postojećim propisima (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći financiranog iz IPA 2008 programa i IPA 2013 programa na Kosovu ¹) i u izradi novih, u cilju stvaranja regulatornog okvira koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-A. Time su obuhvaćeni kontrolni instrumenti, kontrolne liste i procedure, uključujući oblast prijevoza nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala, i organiziranje relevantne obuka.			

Za Srbiju			
A: Za izradu nacionalne strategije upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisije istraživačkog reaktora Aktivnost A1: Utvrđivanje kategorija radioaktivnog otpada temeljem stupnja njegove radioaktivnosti; Aktivnost A2: Utvrđivanje razina tolerancije i izuzimanja za radioaktivni otpad; Aktivnost A3: Utvrđivanje opcija za dekomisiju RA nuklearnih istraživačkih reaktora, uključujući moguću ponovnu uporabu zgrade za smještaj novog reaktora ili ciklotrona i opciju zelenog polja; Aktivnost A4: Utvrđivanje nastanka radioaktivnog otpada za svaku glavnu dekomisijsku opciju i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji; Aktivnost A5: Utvrđivanje upravljačkih ruta za radioaktivni grafit kao rezultat dekomisijskih opcija; Aktivnost A6: Utvrđivanje potencijalnog tretmana i uvjetovanih procesa za svaku vrstu radioaktivnog otpada nastalog ili koji treba da nastane kao rezultat dekomisijskih opcija i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji; Aktivnost A7: Definiranje akcijskog plana u vezi s lokacijom, licenciranjem, izgradnjom i radom objekta za odlaganje radioaktivnog otpada u skladu s važećim zakonom, uključujući varijante kad god postoje nedoumice; Aktivnost A8: Utvrđivanje različitih mogućih opcija izgleda objekta za odlaganje radioaktivnog otpada; Aktivnost A9: Razvijanje metodologije (multiatributna analiza) za procjenu svakog tako utvrđenog pravca upravljanja u pogledu troškova, profesionalne izloženosti, lakoće provođenja, potrebe za obukom, licenciranja i prihvatanja od strane javnosti; Aktivnost A10: Utvrđivanje optimiziranih strategija za upravljanje radioaktivnim otpadom; Aktivnost A11: Utvrđivanje mehanizama financiranja usvojene strategije upravljanja radioaktivnim otpadom; Aktivnost A12: Utvrđivanje aktera i njihove interakcije, koji će biti uključeni u provedbu strategija upravljanja radioaktivnim otpadom (ministarstva, privatne tvrtke, državne organizacije); Aktivnost A13: Razvijanje programa za informiranje javnosti. B: Za okončanje transpozicije pravne stečevine EU u srbijansko zakonodavstvo i zakonske propise Aktivnost B1: Pomoć u analiziranju važećeg Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti, u svrhu mogućeg poboljšanja; Aktivnost B2: Pomoć u okončanju aktivnosti pregleda svih važećih propisa (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći financiranog iz IPA 2008) i u sačinjavanju novih, kako bi regulatorni okvir bio potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU (<i>acquis</i>); Aktivnost B3: Pomoć u izradi smjernica i provedbenih propisa; Aktivnost B4: Pomoć u uspostavljanju posebnih propisa za saniranje nepoznatih izvora i monitoring nad deponijama; Aktivnost B5: Uspostavljanje programa obuke za osoblje SAZIZNS koje još nije potpuno upoznato s izradom propisa i provedbenim propisima; Aktivnost B6: Utvrđivanje regulatornih odredaba koje treba uvesti u cilju lakšeg ratificiranja međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma o zaštiti od radijacije i nuklearne sigurnosti; Aktivnost B7: Pomoć u definiranju i sastavljanju postupka provedbe; Aktivnost B8: Pomoć u izradi neophodnih protokola za izdavanje dozvola za prijevoz zatvorenih izvora zračenja i radioaktivni otpad, za odobrenje materijala izuzetog iz regulatorne kontrole, za rješavanje pitanja otpada za koji postoji sumnja da je radioaktivan. C: Za regulatornu organizaciju, infrastrukturu i funkcioniranje Aktivnost C1: Uspostavljanje sustava za upravljanje kvalitetom za SAZIZNS, usklađenog s formatom IAEA/ISO ili nekim drugim odgovarajućim sustavom; Aktivnost C2: Definiranje organograma, uključujući raspodjelu odgovornosti; Aktivnost C3: Definiranje godišnjeg programa kontrole koji SAZIZNS treba provesti; Aktivnost C4: Uspostavljanje procedura za kontrolu evidencije; Aktivnost C5: Definiranje pravila za vođenje dokumentacije.			

Aktivnosti koje treba realizirati mogu biti modificirane prema rezultatima IPA 2008 regionalnog projekta za jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih tijela država zapadnog Balkana, koji je pokrenut u ožujku 2011. godine.

DODATAK II: Iznosi (u EUR) ugovoreni i kvartalno isplaćeni za projekt

Ugovoreno	Kv. 2 2015.	Kv. 3 2015.	Kv. 4 2015.	Kv. 1 2016.	Kv. 2 2016.	Kv. 3 2016.	Kv. 4 2016.	Kv. 1 2017.	Kv. 2 2017.	Kv. 3 2017.	Kv. 4 2017.	Kv. 1 2018.	Kv. 2 2018.	Kv. 3 2018.
Ugovor 1- Usluge (Tehnička pomoć)	3,15													
Kumulirano	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15
Isplaćeno	Kv. 2 2015.	Kv. 3 2015.	Kv. 4 2015.	Kv. 1 2016.	Kv. 2 2016.	Kv. 3 2016.	Kv. 4 2016.	Kv. 1 2017.	Kv. 2 2017.	Kv. 3 2017.	Kv. 4 2017.	Kv. 1 2018.	Kv. 2 2018.	Kv. 3 2018.
Ugovor 1- Usluge (Tehnička pomoć)	1,8				0,6				0,6				0,15	
Kumulirano	1,8	1,8	1,8	1,8	2,4	2,4	2,4	2,4	3,0	3,0	3,0	3,0	3,15	3,15

DODATAK III: Opis institucionalnog okvira

Vidjeti točku 3.1 (povijest i opravdanost)

DODATAK IV: Relevantni zakoni, zakonski propisi i strateški dokumenti

- Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD u okviru IPA komponente za period 2009-2011 i 2011-2013 - Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja;
- Zajednička konvencija o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom;

Članak 3.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenome glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku i stupa na snagu danom objave.

Број 01-50-1-2014-26/15
20. kolovoza 2015. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Dr. Dragan Čović, v. r.

На основу члана V 3. д) Устава Босне и Херцеговине и сагласности Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Одлука број 01,02-05-2-1001/15 од 30. јула 2015. године), Председништво Босне и Херцеговине на 11. редовној сједници, одржаној 20. августа 2015. године, донијело је

ОДЛУКУ

О РАТИФИКАЦИЈИ ДОПУНЕ БРОЈ 2 СПОРАЗУМА О ФИНАНСИРАЊУ ИЗМЕЂУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ХОРИЗОНТАЛНИ ПРОГРАМ О НУКЛЕАРНОЈ БЕЗБЈЕДНОСТИ И ЗАШТИТИ ОД ЗРАЧЕЊА У ОКВИРУ ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ ЗА 2011. ГОДИНУ

Члан 1.

Ратификује се Допуна број 2 Споразума о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије који се односи на хоризонтални програм о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у оквиру Инструмента за претприступну помоћ за 2011. годину, потписан 27. октобра 2014. године у Бриселу и 20. марта 2015. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Допуне Споразума у преводу гласи

ДОПУНА БРОЈ 2 СПОРАЗУМА О ФИНАНСИРАЊУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ХОРИЗОНТАЛНИ ПРОГРАМ О НУКЛЕАРНОЈ БЕЗБЈЕДНОСТИ И ЗАШТИТИ ОД ЗРАЧЕЊА У ОКВИРУ ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ У 2011. ГОДИНИ

Како је првобитно закључен између Европске комисије и Босне и Херцеговине

29. новембра 2012. године

Европска комисија, у даљњем тексту "Комисија",

с једне стране, и

Босна и Херцеговина, у даљњем тексту "Корисник",

с друге стране,

заједно у тексту као "Стране".

Будући да:

а) је Комисија 11. новембра 2011. године усвојила Хоризонтални програм о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у оквиру ИПА-ине компоненте "Помоћ у транзицији и изградња институција" за 2011. годину (у даљњем тексту: "Програм"). Дио Програма који се односи на Босну и Херцеговину спроведен је кроз Финансијски споразум закључен између Босне и Херцеговине и Комисије 29. новембра 2012. године.

б) Након закључивања свих финансијских споразума, усклађени су рокови уговарања, извршења и исплате, те су према потреби са свим корисницима закључене допуне Финансијским споразумима.

ц) Програм је измијењен Сprovedбеном одлуком Комисије Ц(2014) 7443 од 10. октобра 2014. године како би промијенио начин управљања Пројекта 1 "Додатно унапређење техничког капацитета регулаторних тијела за нуклеарну енергију у Босни и Херцеговини и Црној Гори".

Пројекат 1 и Пројекат 2 - "Додатно унапређење техничког капацитета регулаторних тијела за нуклеарну енергију у Албанији, Македонији, Србији, и Косову*¹" имају исти циљ, јачање техничких капацитета регулаторних агенција за нуклеарну енергију, али различит географски дјелокруг. Стога је примјерено спојити наведена два пројекта у један пројекат, спроводићи радње у свим корисницима које заједно чине географски дјелокруг Пројекта 1 и 2. Како би се олакшало спровођење радњи без потешкоћа, потребно је продужење коначног датума извршења уговора за једну годину, са 26. јуна 2017. године на 26. јуни 2018. године.

СПОРАЗУМЈЕЛЕ СУ СЕ О СЉЕДЕЋЕМ

Члан 1.

Споразум о финансирању у вези са Хоризонталним програмом о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у оквиру ИПА-ине компоненте "Помоћ у транзицији и изградња институција" за 2011. годину, са последњим измјенама и допунама, измјењује се на сљедећи начин:

(1) Члан 2 (1) се укида.

(2) Анекс А оригиналне Сprovedбене одлуке Комисије Ц(2011) 8164 од 11. новембра 2011. године овим се замјењује Анексом А Сprovedбене одлуке Комисије Ц(2014) 7443 од 10. октобра 2014. године са измјенама и допунама.

(3) Члан 6 (1) замјењује се сљедећим: "Уговори морају бити извршени најкасније до 26. јуна 2018. године".

(4) Члан 7 (1) замјењује се сљедећим: "Средства морају бити исплаћена најкасније до 26. јуна 2019. године."

(5) Члан 15 (1) измјењује се на сљедећи начин: "Овај Споразум престаје важити 26. јуна 2021. године. Овај престанак не искључује могућност да Комисија спроведе финансијске корекције у складу са чланом 56. ИПА-иног Сprovedбеног прописа."

¹ * Ова ознака не доводи у питање ставове о статусу, те је у складу са „УНСЦП 1244“ и мишљењем Међународног суда о Декларацији о независности Косова

Члан 2.

Сви остали услови Споразума о финансирању остају непромијењени.

Члан 3.

Ова допуна ступа на снагу са даном потписивања. Уколико уговорне Стране изврше потписивање на различите датуме, ова допуна ступа на снагу на дан потписивања друге од двију Страна.

Сачињено у 2 оригинална примјерка на енглеском језику, од којих један примјерак задржава Комисија, а један примјерак Корисник.

Потписала, за и у име Босне и Херцеговине, у Сарајеву,
/својеручни потпис/ 20. 3. 2015.

Ѓја Невенка Савић

Државна ИПА-ине координаторица, Директорица,

Дирекција за европске интеграције

/својеручни потпис/ 27. 10. 2014.

Потписао, за и у име Европске комисије, у Бриселу

г. Gerhard Schumann-Hitzler

Директор

Печат

G. SCHUMANN-HITZLER

DIRECTOR ELARG.D REGIONAL

COOPERATION & ASSISTANCE;

TURKISH CYPRIOT COMMUNITY

ДОДАТАК А: Хоризонтални програм о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у оквиру ИПА-ине компоненте Помоћ у транзицији и изградња институција за 2011. годину

1. ИДЕНТИФИКАЦИЈА

Кориснице	Албанија, Босна и Херцеговина, Хрватска, Бивша Југословенска Република Македонија, Црна Гора, Србија, као и Косово *
ЦРИС број (централизовано управљање/заједничко управљање) ЦРИС број (децентрализовано управљање)	2011/023-384 - Пројекти бр. 1 (отказан/активности спојене са пројектом број 2), 2 и 6; 2011/023-388 - Пројекат бр. 3; 2011/023-389 - Пројекти бр. 4 и 5.
Година	2011.
ЕУ-ов допринос	4.613.750 евра.
Орган надлежан за спровођење Програма	Пројекти бр. 2, 3 и 6 - Европска комисија у име Корисница у систему централизованог управљања; Пројекти бр. 4 и 5 - Централна агенције за финансирање и уговарање у Хрватској у систему децентрализованог управљања.
Крајњи датум за склапање Споразума о финансирању	Најкасније до 31. децембра 2012. године.
Крајњи датуми за уговарање	26. јун 2015. године. Овај датум односи се и на национално суфинансирање.
Крајњи датуми за извршење	26. јун 2017. године, изузев за Пројекат број 2: 26. јун 2018. године. Ови датуми односе се и на национално суфинансирање.
Будетске линије	22.020701 - Регионални и хоризонтални програми.
Програмска јединица	Јединица ДЗ - Регионални програми, ГУ за проширење.
Сprovedбена јединица / Делегација ЕУ-а	Пројекте бр. 2, 3 и 6 спроводиће Јединица ДЗ - Регионални програми, ГУ за проширење у систему централизованог управљања. Пројекте бр. 4 и 5 спроводиће у систему децентрализованог управљања САФУ (ЦФЦА) у Хрватској.

* Ово одређивање не доводи у питање позиције о статусу, и у складу је са РВСУН 1244/99 и Мишљењем МВП-а о косовској декларацији о независности.

2. ПРОГРАМ

2.а Приоритети изабрани у оквиру програма

ИПА-ин хоризонтални програм о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења спроводи се у контексту приоритета за ИПА-ину подршку, обухваћених сектором 5 - Транспорт и енергетска инфраструктура, укључујући нуклеарну безбједност утврђену у ИПА-ином Вишекорисничком, вишегодишњем индикативним планском документу (МИПД) за период 2011-2013¹

Како се наводи у Вишекорисничком МИПД-у, "у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења, потпуно инкорпорисање правне тековине Заједнице (*acquis*) у националне прописе и даље представља циљ за већину ИПА-иних корисника. Такво инкорпорисање захтијева потпуну оперативност националних регулаторних тијела што, у случају неких од њих, још увијек није постигнуто.

Поред тога, постоји велики број питања којима се сви корисници требају позабавити, као што су успостављање одговарајућег регулаторног оквира, смањивање здравствених учинака или професионалне изложености и радиоактивне контаминације животне средине (укључујући осиромашени уран).

И даље треба доста тога учинити и у погледу припремљености за ванредне ситуације и система раног упозоравања, обуке особља које се суочава са јонизујућим зрачењем и информисања јавности. Спречавање незаконите трговине нуклеарним материјалима и изворима зрачења, те управљање радиоактивним отпадом (укључујући радиоактивне громобране) и одлагање у лиценциране објекте остаје главна брига.

Сва ова питања могу захтијевати финансијска средства за набавку опреме, пружање техничке помоћи и евентуално извођење радова.

У случају Србије која је у прошлости посједовала истраживачке нуклеарне реакторе, треба нагласити да се посебне мјере морају предузети у циљу декомисије тих реактора у складу са најбољом праксом ЕУ. У том смислу, безбједности радиоактивних извора и физијских материјала треба третирати као питање од највеће важности.

Два корисника (Турска и Албанија) објавила су да евентуално намјеравају да изграде нуклеарне електране. У том случају, посебну пажњу треба обратити на то да све одредбе, посебно оне које се односе на безбједност и заштиту, буду усклађене са међународним конвенцијама, безбједносним стандардима ИАЕА, међународним (укључујући билатералне) споразумима и правном тековином ЕУ (*acquis*)".

Радње предвиђене у оквиру овог сектора имаће за циљ остваривање следећег:

(1) Подизање техничког капацитета националних регулаторних агенција у циљу усклађивања са правном тековином ЕУ (*acquis*) и прописима о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења.

(2) Даљњи допринос изради планова за ванредне ситуације и јачање капацитета за припремљеност за ванредне ситуације и реаговање на њих у неколико држава корисница.

(3) Спровођење програма мониторинга за мјерење појаве радиоактивности у животној средини и утврђивање методологија за процјену јавних доза.

(4) Мјере за смањивање професионалне изложености и изложености пацијената у здравственом сектору.

(5) Вођење кампања за информисање јавности и успостављање система раног упозоравања.

Овај програм фокусира се на скуп од једног регионалног и три национална пројекта који покривају приоритете Вишекорисничког МИПД-а и који се баве бројним питањима, односно, усклађивањем закона/прописа с правном тековином ЕУ (*acquis*) у области нуклеарне

¹ Ц(2011)4179, 20. 6. 2011.

безбједности и заштите од зрачења, повећањем техничких капацитета националних регулаторних тијела за питања нуклеарне безбједности и њихових Организација за техничку подршку, праћењем радиоактивности у животној средини, приправности за ванредне ситуације, смањивање медицинске изложености. Поред тога, овај програм садржи један административни аранжман са Заједничким истраживачким центром (ЗИЦ) - Институтом за енергију (Петен) који би требао пружити техничку подршку Генералној дирекцији за проширење у покретању, праћењу и оцјењивању резултата тих пројеката.

2.6 Ранија помоћ, научене лекције и координација донатора у сектору нуклеарне безбједности и заштите од зрачења

С изузетком Косова, све државе - кориснице су у последњих неколико година успоставиле регулаторна тијела за питања нуклеарне безбједности. Иако се један регионални пројекат из 2008. г. који је финансиран из ИПА-иних средстава спроводи у циљу повећања регулаторне инфраструктуре и процјене степена инкорпорисаности правне тековине Заједнице (*acquis*) у националне прописе, то је сасвим недовољно за усклађивање закона и прописа свих држава - корисница с правном тековином ЕУ (*acquis*). Потребна је даљња регулаторна помоћ за повећање техничких капацитета регулаторних тијела и, кад год је могуће, њихових Организација за техничку подршку (ОТП), и управо то је главни циљ овог програма који се фокусира на Албанију, Босну и Херцеговину, Бившу Југословенску Републику Македонију, Црну Гору, Србију и Косово.

Као дио повећања техничких капацитета ОТП у области медицинске изложености и праћења радиоактивности у животној средини, сматра се вриједним, кроз испоруку опреме, пружити подршку црногорској организацији ЦЕТИ. Овај пројекат заправо преузима ранији пројекат из 2008. г. који је финансиран из ИПА-иних средстава и за који - из више разлога - поступак јавног конкурса није успио.

Хрватска је сада близу приступања ЕУ и њен регулаторни оквир усклађен је са правном тековином ЕУ. Међутим, за примјену прописа потребна је даљња подршка у двије посебне области: припремљеност за ванредне ситуације и праћење радиоактивности у животној средини. Обе области утврђене су као приоритетне у студији процјене регулаторне инфраструктуре финансираној из ИПА-иних средстава и закљученој 2010. г. Те области су јасно дефинисане као приоритетне и у Вишекорисничком МИПД-у.

Овај програм представља логични наставак прошлих и текућих ИПА-иних пројеката. Њиме би се требала ријешити већина радиолошких питања на Западном Балкану до 2015 - 2016.

Важно је нагласити да су сви ови пројекти дио кохерентне стратегије за спољну помоћ Западном Балкану у области нуклеарне енергије која је израђена заједно са сваким корисником у 2010. и 2011. години. Овом стратегијом детаљно се прецизирају потребе за спољну помоћ, набавку опреме и радова до 2015 - 2016. године. ИАЕА је била повезана са састављањем одговарајућих мапа пута до 2013. г.

Иако је у скорој прошлости нагласак ИПА-иног хоризонталног програма највише стављан на бављење нуклеарним питањима у вези са нуклеарном електроном у Винчи и посебно враћањем Руској Федерацији нуклеарног горива истрошеног у Србији, одлучено је да се подршка одложи за најмање годину дана због евидентног кашњења у спровођењу ИПА-иних пројеката за управљање радиоактивним отпадом у Винчи. Међутим, важно је нагласити успјешност пројекта репатријације који је апсорбовао приближно једну трећину ресурса овога програма у периоду 2007 - 2010. године.

Сви пројекти директно повезани с техничком помоћи државама Западном Балкану рађени су у уској координацији са ИАЕА-ом.

Од 2007. г. ИПА-ин хоризонтални програм за нуклеарну безбједност и заштиту од зрачења Западном Балкану пружа значајну подршку у циљу рјешавања одређеног броја значајних нуклеарних и радиолошких питања. Иако су неки политички проблем довели до извесног кашњења у спровођењу ових sukcesивних програма, што се посебно односи на прилично кашњење у успостављању нуклеарних регулаторних тијела у неким од земаља - корисница, укупна оцјена прошле и текуће помоћи веома је позитивна.

Научене лекције углавном се односе на недовољну укљученост организација из земаља - корисница ових програма у процедуре јавних конкурса за закључивање уговора. Већина њих - укључујући Хрватску - треба техничку подршку из Генералне дирекције за проширење и ЗИЦ-Петена, тако да су пројектни задаци довољно детаљни и неутрални. То је довело до кашњења у склапању уговора за већину пројеката. Друга важна лекција је да се побољшање регулаторне инфраструктуре у свакој од држава - корисница суочава с политичким проблемима. Већина регулаторних тијела није усклађена са њиховим повезаним организацијама у ЕУ и веома је тешко постићи њихово даље усклађивање. Трећа лекција је да је лиценцирање складишних објеката за радиоактивни отпад - што је кључно питање за нуклеарну безбједност - наишло на бројне потешкоће из политичких разлога. Спровођење пројеката под заједничком управом са ИАЕА-ом показала се, такође, прилично сложеним задатком због честих промјена особља у оквиру ИАЕА-а и различитих политика које су спровођене у циљу пружања техничке помоћи. У сваком случају, координација је остварена кроз редовне контакте са ИАЕА-ом и заједничке мисије у релевантним земљама - корисницама.

Повезаност приступа са Инструментом за сарадњу у области нуклеарне безбједности (ИНСЦ) осигурана је кроз блиске контакте и размјену информација са члановима Комитета ИНСЦ.

2.ц Опис

Пројекат бр. 1: Отказан /активности састављене са пројектом бр. 2

Пројекат бр. 2: "Даљње јачање техничких капацитета регулаторних тијела за питања нуклеарне безбједности у Албанији, Босни и Херцеговини, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову", има за циљ пружање директне помоћи регулаторним тијелима за питања нуклеарне безбједности у државама - корисницама како би се додатно допринијело преносу правне тековине ЕУ из области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења у њихове националне законе и прописе и њихово функционисање ускладило с њиховим повезаним организацијама у ЕУ.

Према подручју примјене, ради се о регионалном пројекту. Циљ ће му бити јачање техничких капацитета регулаторних тијела држава - корисница у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења, те је сасвим усклађен са циљевима МИПД-а. Многе регулаторне теме требају бити обрађене у оквиру овог пројекта, односно, окончање преноса правне тековине ЕУ у националне законе и прописе у Босни и Херцеговини, Црној Гори, Србији и Косову; дефинисање критеријума за успостављање ОТП-а за национална регулаторна тијела у Албанији, успостављање Система за управљање квалитетом у Албанији и Србији; успостављање процедура за оцјену / контролу квалитета у медицинском сектору у Бившој Југословенској Републици Македонији; контрола планова за реаговање у случају радиолошких ванредних ситуација у Албанији; сачињавање државне стратегије за управљање радиоактивним отпадом и декомисијске активности у Србији.

Упркос чињеници да сличне активности подржава и ИАЕА, с том агенцијом није било могуће постићи договор о спровођењу пројекта кроз заједничко управљање. Зато ће требати поступати у уској координацији са активностима ИАЕА-а, како би се избјегло преклапање.

Један Уговор о пружању услуга, на износ од 3,15 милиона Еура, биће закључен након првог позива на јавни конкурс који ће бити објављен у трећем кварталу 2014. године.

Пројекат бр. 3: "Јачање заштите од зрачења и нуклеарне безбједности у Црној Гори кроз унапређивање капацитета Институције за техничку подршку" је пројекат за набавку који се односи на прибављање разне опреме за подизање техничких капацитета Центра за екотоксиколошка истраживања у Црној Гори (ЦЕТИ) који дјелује као Организација за техничку подршку регулаторном тијелу Црне Горе. Овај пројекат за набавку обухвата следећа подручја: праћење радиоактивности у животној средини, укључујући реаговање на радиолошке /нуклеарне ванредне ситуације, управљање радиоактивношћу ниског и средњег нивоа, складиштење радиоактивног отпада и транспорт радиоактивног материјала, те контролу професионалне и медицинске изложености пацијената, и изложености јавности и животне средине, и осигурање квалитета / контрола квалитета (QA/QC) извора медицинског зрачења.

Вишекориснички МИПД предвиђа предузимање активности на развоју планова за ванредне ситуације и јачању капацитета за припремљеност и реаговање на ванредне ситуације у свим државама - корисницима, за спровођење програма мониторинга за мјерење појаве радиоактивности у животној средини, успостављање методологија за оцјену јавне дозе, те активности на смањивању професионалне и изложености пацијената у медицинском и индустријском сектору. Сва ова питања могу захтијевати средства за набавку опреме, пружање техничке помоћи и евентуално извођење радова.

Пројекат ће бити реализован кроз један до четири уговора о набавци на износ од 300.000 евра, који ће бити закључени након позива на јавне конкурсе (4 лота) у првом кварталу 2012. године. Додатни уговори о набавци на процијењени износ од 95.000 евра којег у потпуности финансира организација Корисника закључиће ЦЕТИ након позива на јавни конкурс који у првом кварталу 2012. г. (паралелно суфинансирање) објави организација Корисника.

Пројекат бр. 4: "Усавршавање система за приправност у ванредним ситуацијама у Републици Хрватској" пружа подршку Државној канцеларији за радиолошку и нуклеарну безбједност у Хрватској, углавном у циљу хармонизације процедура за реаговање на радиолошке ванредне ситуације са процедурама сусједних држава, посебно Словенији и Мађарском. Пројекат, такође, има за циљ јачање способности државе за реаговање на радиолошке ванредне ситуације у смислу суочавања с инцидентима и несрећним случајевима на различитим нивоима, као и усавршавање националног плана за ванредне ситуације који ће омогућити брзу имплементацију заштитних мјера у првих неколико сати и у данима након несреће, кроз координисано реаговање служби за ванредне ситуације и других агенција.

Циљеви Вишекорисничког МИПД-а обухватају рад на припреми за ванредне околности, па овај пројекат потпуно задовољава захтјева.

У циљу спровођења овог пројекта, очекује се закључивање следећих двају уговора: Један уговор о пружању услуга односи се на донацију ЕУ у износу од 171.000 евра, након позива на учешће у јавном конкурс који је објављен у трећем кварталу 2012. г. (предвиђено национално суфинансирање износи 19.000 евра); и један уговор о набавци који се односи на донацију ЕУ у износу од 263.500 евра, након позива на учешће у јавном конкурс

који је објављен у четвртм кварталу 2013. г. (предвиђено национално суфинансирање износи 46.500 евра).

Спровођење овог пројекта биће децентрализовано.

Пројекат бр. 5: "Побољшање система за *online* и *offline* праћење радиоактивности у животној средини у Хрватској у нормалним и ванредним ситуацијама". Пројекат се фокусира на усавршавање система за онлине и оффлине праћење радиоактивности у животној средини у Републици Хрватској, што је потребно за испуњавање услова из члана 35. Еуратом споразума у редовним и ванредним ситуацијама, посебно у вези са мрежом за стопе амбијенталне дозе, *online* мониторингом површинских вода, *offline* мониторингом и мобилним системима. Састоји се од двају компоненти: компонента 1 за набавку, инсталацију и пуштање у рад додатне опреме за надоградњу постојеће техничке инфраструктуре; и компоненте 2 за верификацију постојећих станица за мјерење стопе дозе гама радијације (ГДР) у погледу стандардних критеријума за локацију и стварање корективних / девијацијских фактора, ако је потребно за стандардизацију ГДР постајних мјерења према захтјевима ЕУ за надгледање животне средине.

Пројекат даје одговор на неке од захтјева ИПА-иног пројекта из 2007. г. - "Процјена потреба и предложене активности у циљу праћења радиоактивности у животној средини у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову" у вези са Хрватском.

Такође, сасвим је усклађен са циљевима МИПД-а, у погледу праћења радиоактивности у животној средини.

За реализацију овог пројекта очекује се закључивање следећих двају уговора: један је уговор о набавци који се односи на донацију ЕУ у износу од 310.250 евра, након позива на учешће у јавном конкурс, објављеног у трећем кварталу 2012. г. (предвиђено национално суфинансирање износи 54.750 евра), и један уговор о пружању услуга који се односи на донацију ЕУ у износу од 64.000 евра, након позива на учешће у јавном конкурс, објављеног у другом кварталу 2013. г. (предвиђено национално суфинансирање износи 6.000 евра).

Спровођење овог пројекта биће децентрализовано.

Пројекат бр. 6: "Техничка подршка ИПА-ином хоризонталном програму за нуклеарну безбједност и заштиту од зрачења" треба омогућити Генералној дирекцији за проширење боље управљање свим пројектима финансираним из ИПА-иних фондова, захваљујући стручном знању Заједничког истраживачког центра - Института за енергију (ЗИЦ-ИЕ) у Петену. Та подршка ће се углавном састојати од припреме или провјере пројектних задатака нуклеарних пројеката, учешћа у одборима за евалуацију у вези са јавним конкурсима, састанка за покретање, напредак и завршетак током спровођења пројекта, и процјене остварених резултата. Такође, обухватиће верификацију захтјева за плаћање које Генерална дирекција за проширење редовно прима од корисника ИПА-иних нуклеарних пројеката.

Административни споразум у износу од 355.000 евра склопиће се с ЈРЦ-ИЕ-ом у првом кварталу 2012. године

2.д Хоризонтална питања

Спровођење пројеката бр. 2 до бр. 6 допринеће значајном паду изложености и бољој заштити људи и животне средине од јонизујућег зрачења на Западном Балкану. Као опште правило, повећање капацитета тијела надлежних за нуклеарну безбједност предуслов је побољшању нуклеарне безбједности и заштите од зрачења на цијелом Западном Балкану.

2.е Ризици и претпоставке

Спровођење пројеката бр. 2 до бр. 5 у оквиру овог програма зависи од следећег предуслова:

- Национална регулаторна тијела у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења сасвим су оперативна и

имају довољно особља да би могла апсорбовати пренос знања и искуства (*know-how*), посебно на Косову.

3. БУЏЕТ (ИЗНОСИ У МИЛИОНИМА ЕУРА)

3.а Индикативни буџет

3.а.а Табела централизованих пројеката

Централизовано управљање	Изграђивање институција (ИБ)					Инвестиција (ИНВ)					Укупно (ИБ + ИНВ)	Укупна донација ИПА-е ЕУ		
	Укупни расходи	ДонацијаИПА-е ЕУ		Допринос државе*		Укупни расходи	Донација ИПА-е ЕУ		Допринос државе*					
		EUR (б)	% ⁽¹⁾	EUR (ц)	% ⁽¹⁾		EUR (е)	% ⁽¹⁾	EUR (ф)	% ⁽¹⁾				
	EUR (a)=(б)+(ц)					EUR (д)=(е)+(ф)					EUR (г)=(a)+(д)	EUR (x)=(б)+(е)	% ⁽²⁾	
Сектор 5 Транспорт и енергетска инфраструктура, укључујући нуклеарну безбједност														
Пројекат бр. 2 Дальње јачање техничких капацитета регулаторних тијела за питања нуклеарне безбједности у АЛ, БиХ, МК, ЦГ, РС и Косову	3 150 000	3 150 000	100								3,150,000	3,150,000		
Пројекат бр. 3 Јачање заштите од зрачења и нуклеарне безбједности у ЦГ кроз унапређивање капацитета Институције за техничку подршку						395 000	300 000	76	95 000	24	395 000	300 000		
Пројекат бр. 6 Техничка подршка ИПА-ином хоризонталном програму	355 000	355 000	100								355 000	355 000		
УКУПНО	3 505 000	3 505 000	100	-	-	395 000	300 000	76	95 000	24	3 900 000	3 805 000	83	

ПДВ нето износи

* донација (државна и приватна, национална и/или међународна) коју пружају национални партнери

(1) изражено у % укупних расхода ИБ или ИНВ (колона (а) или (д)).

(2) само за секторске редове и само за централизовано. Изражено у % укупног износа колоне (х). Показује релативну тежину сектора у погледу укупне донације из ИПА-а ЕУ укупног ФП-а.

3.а.б. Табела децентрализованих пројеката

Децентрализовано управљање	Изграђивање институција (ИБ)					Инвестиција (ИНВ)					Укупно (ИБ + ИНВ)	Укупна донација ИПА-е ЕУ		
	Укупни јавни расходи	Донација ИПА-е ЕУ		Јавни допринос државе*		Укупни јавни расходи	Донација ИПА-е ЕУ		Јавни допринос државе*					
		EUR (a)=(б)+(ц)	EUR (б)	% ⁽¹⁾	EUR (ц)		% ⁽¹⁾	EUR (д)=(е)+(ф)	EUR (е)	% ⁽¹⁾				EUR (ф)
Сектор 5 Транспорт и енергетска инфраструктура, укључујући нуклеарну безбједност														
Пројекат бр. 4 Усавршавање система за приправност у ванредним ситуацијама у Републици Хрватској	190 000	171 000	90	19 000	10	310 000	263 500	85	46 500	15	500 000	434 500		
Пројекат бр. 5 Побољшање система за online и offline праћење радиоактивности у животној средини у Хрватској у нормалним и	70 000	64 000	91	6 000	9	365 000	310 250	85	54 750	15	435 000	374 250		

ванредним ситуацијама													
УКУПНО	260 000	235 000	90	25 000	10	675 000	573 750	85	101 250	15	935 000	808 750	17

ПДВ нето износи

* јавне донације (приватне донације се не узимају у обзир (члан 67(1) ИПА ИР) у оквиру децентрализованог управљања) (1) изражено у % укупних расхода ИБ или ИНВ (колона (а) или (д)).

(2) само за секторске редове. Изражено у % укупног износа колоне (х). Показује релативну тежину сектора у погледу укупне донације из ИПА-а ЕУ укупног ФП-а.

3.а.ц Табела резимиране подршке из ИПА-иних фондова према усвојеном начину управљања

	Израђивање институција (ИБ)					Инвестиција (ИНВ)					Укупно (ИБ + ИНВ)	Укупна донација ИПА-е ЕУ	
	Укупни расходи	Донација ИПА-е ЕУ		Допринос државе*		Укупни расходи	Донација ИПА-е ЕУ		Допринос државе*				
	EUR (a)=(б)+(у)	EUR (б)	% ⁽¹⁾	EUR (и)	% ⁽¹⁾	EUR (д)=(е)+(ф)	EUR (е)	% ⁽¹⁾	EUR (ф)	% ⁽¹⁾	EUR (г)=(a)+(д)	EUR (х)=(б)+(е)	% ⁽²⁾
Централизовано управљање	3 505 000	3 505 000	100	-	-	395 000	300 000	76	95 000	24	3 900 000	3 805 000	83
Децентрализовано управљање	260 000	235 000	90	25 000	10	675 000	573 750	85	101 250	15	935 000	808 750	17
УКУПНО	3 765 000	3 740 000	99,3	25 000	0,7	1 070 000	873 750	81,7	196 250	18,3	4 835 000	4 613 750	100

ПДВ нето износи

* донација (државна и приватна, национална и / или међународна) коју пружају национални партнери за централизованог управљање; јавне донације (приватне донације се не узимају у обзир (члан 67(1) ИПА ИР) у оквиру децентрализованог управљања)

(1) изражено у % укупних расхода ИБ или ИНВ (колона (а) или (д)).

(2) изражено у % укупног износа из колоне (х)

3.6 Принципи суфинансирања примјењен на програм

Да би пројекти били реализовани кроз централизованог управљање (пројекти бр. 2, 3 и 6), донације из ИПА-иних фондова ЕУ чине 97,5 % укупног буџета намијењеног за овај дио програма. То се може израчунати у вези са квалификованим расходима, на основу на укупних расхода. Примјењених се паралелно суфинансирање. Услови суфинансирања за ИНВ на нивоу пројекта испуњени су за пројекат бр. 3. За пројекат бр. 2 који је регионални пројекат, суфинансирање није планирано. Пројекат бр. 6 односи се на административни аранжман са Заједничким истраживачким центром. За ову активност није потребно суфинансирање.

За пројекте који требају бити реализовани кроз децентрализованог управљање (пројекти бр. 4 и 5), донације из ИПА-иних фондова ЕУ чине 86% укупног буџета намијењеног за овај дио програма. То се може израчунати у вези са квалификованим расходима, на основу на јавних расхода. Заједничко суфинансирање примењиваће се као правило. На нивоу пројекта испуњени су услови за суфинансирање за израђивање институција (ИБ) и инвестиције (ИНВ).

4. СПРОВОЂЕЊЕ

4.а Начини управљања и модалитети спровођења

Пројекте бр. 2, 3 и 6 Европска комисија реализоваће на централизованог основи, у складу са чланом 53а Финансијске уредбе и одговарајућим одредбама спроведених прописа.

Пројекти бр. 4 и 5 биће реализовани кроз децентрализованог управљање, у складу са чланом 53ц Финансијске уредбе и одговарајућим одредбама спроведених прописа. Корисник ће и даље све вријеме обезбјеђивати поштовање услова прописаних чланом 5б. Финансијске уредбе.

Претходне (ex-ante) контроле Европске комисије примјењују се на тендерске процедуре за додјелу уговора, објављивање позива за достављање приједлога и

додјелљивање уговора и грантова све док Европска комисија дозвољава децентрализованог управљање без претходних контрола из члана 18. Спроведбене уредбе о програму ИПА-е¹.

4.6 Општа правила за поступке набавке и додјелу грантова

За пројекте бр. 2, бр. 3, бр. 4, бр. 5 и бр. 6, набавка се врши у складу са одредбама Дијела 2, Глава IV Финансијске уредбе и Дијела 2, Глава III, Поглавље 3 њених спроведених прописа, као и правила и процедура за додјелу уговора за пружање услуга, набавку и радове који се финансирају из општег буџета Европске уније у сврхе сарадње с трећим земљама, које је Комисија усвојила 24. маја 2007. г. (Ц (2007)2034).

Поступци за додјелу гранта спроводе се у складу са одредбама Дијела 1, Глава VI Финансијске уредбе и Дијела 1, Глава VI њених спроведених прописа.

Уговорни органи такође користе процедуралне смјернице и стандардне шаблоне и моделе којима се олакшава спровођење горе наведених правила предвиђених у "Практични водич кроз процедуре уговарања спољних акција ЕУ" ("Практични водич"), који се објављује на интернетској страници DEVCO на дан покретања процедуре за набавку или додјелу гранта. Основни критеријуми избора и додјеле који се односе на додјелу грантова прецизирани су у Практичном водичу. Детаљни критеријуми избора и додјеле биће предвиђени у Позивима за приједлоге - Смјернице за подносноће.

5. МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

5.а Мониторинг

Комисија може предузети све активности које сматра потребним за праћење релевантних програма, а за пројекте под заједничким управљањем са ИАЕА-ом, те активности се могу спровести заједно са ИАЕА-ом.

Децентрализовани пројекти биће праћени посредством Одбора за мониторинг ИПА-е уз помоћ Одбора за транзитиону помоћ и праћење израђивања институција, те Заједничког одбора за мониторинг.

Они ће оцјењивати ефикасност, квалитет и кохерентност спровођења овог програма. Они могу поднијети приједлоге Европској комисији и националном координатору за ИПА-у, уз достављање примјерка националном овлашћеном службенику, за доношење одлука о свим корективним мјерама, како би се обезбиједило остваривање програмских циљева и повећала ефикасност пружене помоћи.

¹ СЛ Л 170, 29. 6. 2007, стр. 1

5.6 Евалуација

Програми подлијежу претходним (*ex-ante*) евалуацијама, као и прелазним и, када је релевантно, накнадним (*ex-post*) евалуацијама у складу са члановима 57. и 82. Сprovedбене уредбе о програму ИПА-е, у циљу побољшања квалитета, ефикасности и конзистентности помоћи из фондова ЕУ, те стратегије и спровођења програма.

За централизоване пројекте, након додјеливања овлашћења за управљање, одговорност за вршење прелазних евалуација је на Кориснику, не доводећи у питање права Европске комисије да изврши било какве *ad hoc* евалуације програма које сматра потребним. Накнадна евалуација и даље је посебно право Европске комисије, чак и након додјеливања овлашћења за управљање Кориснику.

Резултати евалуација узимају се у обзир у циклусу програмирања и спровођења.

Комисија може вршити и стратешке евалуације.

6. РЕВИЗИЈА, ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА, МЈЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ ПРЕВАРА; ФИНАНСИЈСКА ПРИЛАГОЂАВАЊА, ПРЕВЕНТИВНЕ МЈЕРЕ И ФИНАНСИЈСКЕ ИСПРАВКЕ

6.а Ревизија, финансијска контрола и мјере за сузбијање превара

Пословне књиге и операције свих страна укључених у спровођење овог програма, као и сви уговори и споразуми помоћу којих се овај програм реализује, с једне стране подлијежу супервизији и финансијској контроли Европске комисије (укључујући Европску канцеларију за борбу против превара), која по сопственом нахођењу може вршити провере, било сама или посредством спољног ревизора и, с друге стране, ревизијама Европског суда ревизора. То укључује мјере као што су претходне верификације поступка јавног конкурса и додјеливања уговора које врши Делегација ЕУ у држави - корисници.

Како би се обезбиједила ефикасна заштита финансијских интереса Европске уније, Европска комисија (укључујући Европску канцеларију за борбу против превара) може вршити провере на лицу мјеста и контроле у складу са процедурама предвиђеним у Уредби Савјета (ЕЦ, Еуратом) 2185/96¹.

Горе описане контроле и ревизије примјењују се на све извођаче, подизвођаче и кориснике грантова који су примили средства ЕУ.

6.б Финансијска прилагођавања

За децентрализоване пројекте, национални службеник за овјеравање који у првој инстанци сноси одговорност за испитивање свих неправилности, врши финансијска прилагођавања када открије неправилности или немар у вези са спровођењем овог програма, сторнирањем свих дијелова помоћи ЕУ. Национални службеник за овјеравање узима у обзир карактер и озбиљност неправилности и финансијског губитка за помоћ ЕУ.

У случају неправилности, укључујући немар и превару, национални службеник за овјеравање врши поврат помоћи ЕУ исплаћене Кориснику у складу са националним процедурама за поврат.

6.ц Ревизијски траг

За децентрализоване пројекте, национални службеник за овјеравање обезбјеђује доступност свих релевантних информација како би се увијек имао на располагању довољно детаљан ревизијски траг. Те информације укључују материјалне доказе о одобравању захтјева за исплату, о књиговодственој обради и исплати по таквим захтјевима и о поступању с авансима, гаранцијама и дуговањима.

6.д Превентивне мјере

За децентрализоване пројекте, корисници обезбјеђују испитивање и ефикасну обраду предмета могуће преваре и неправилности, и обезбјеђују функционисање механизма контроле и извјештавања који је еквивалентан механизму предвиђеном у Уредби Комисије бр. 1828/2006². О свим сумњивим или стварним случајевима преваре и неправилности, као и о свим мјерама предузетим у вези са њима, службе Европске комисије морају бити без одлагања информисане. Уколико нема сумњивих или стварних случајева преваре или неправилности о којима би се поднео извјештај, Корисник о тој чињеници обавјештава Европску комисију два мјесеца након краја сваког квартала.

Неправилност значи свако кршење одредбе важећих правила и уговора, као резултат чињења или пропуста економског оператера које је, или би, утицало на прејудуирање општег буџета Европске уније, зарачунавање неоправдане ставке расхода у општем буџету.

Превара значи сваки хотимичан чин или пропуст у вези са: коришћењем или изношењем лажних, нетачних или непотпуних изјава или докумената, што доводи до отуђења или погрешног задржавања средстава из општег буџета Европске уније или буџета којима управља Европска унија или којима се управља у њено име; необјављивање информација чиме се крши конкретна обавеза з једнаким учинком; погрешна примјена тих средстава у сврхе које се разликују од оних за које су првобитно одобрена.

Корисник предузима све одговарајуће мјере да спречи и супротстави се активним и пасивним коруптивним радњама у било којој фази процедуре набавке или додјеле гранта, као и током спровођења одговарајућих уговора.

Активна корупција дефинише се као промишљена радња онога који обећава или даје, директно или преко посредника, корист било које врсте раднику за њега самога или за трећу страну како би дјеловао или како би се уздржао од дјеловања у складу са његовом дужношћу или вршењем функција чиме се крше његове службене дужности на начин који штети или ће вјероватно нанјети штету финансијским интересима Европске уније.

Пасивна корупција дефинише се као промишљена радња радника који, директно или преко посредника, захтијева или прима користи било које врсте за њега самога или за трећу страну, или који прихвата обећање за добијање такве користи, како би дјеловао или како би се уздржао од дјеловања у складу са својом дужношћу или вршењем функција чиме крши своје службене дужности на начин који штети или ће вјероватно нанјети штету финансијским интересима Европске уније.

Органи корисника, укључујући особље одговорно за спровођење овог програма, такође се обавезују предузети све могуће мјере предострожности које су неопходне за избјегавање сваког ризика од сукоба интереса, и одмах обавјештавају Европску унију о било каквом сукобу интереса или некој ситуацији која би могла довести до неког таквог сукоба.

6.е Финансијске исправке

За децентрализоване пројекте, да би се обезбиједило коришћење средстава у складу са важећим прописима, Европска комисија примјењује процедуре за проверу пословних књига или механизме за финансијске исправке, у складу са чланом 53ц (2) Финансијске уредбе, на начин детаљно приказан у Оквирном уговору закљученом између Европске комисије и Корисника.

Финансијске исправке могу настати из следећег:

(I) утврђивање конкретне неправилности, укључујући превару; или

(II) утврђивање слабости или мањкавости у системима корисника за управљање и контролу;

¹ СЛ 292; 15. 11. 1996; стр. 2

² СЛ Л371; 27. 12. 2006, стр. 1

Уколико Европска комисија закључи да су расходи у оквиру овог програма настали кршењем важећих прописа, одлучиће који износи требају бити искључени из финансирања од стране ЕУ.

Израчунавање и утврђивање било које такве корекције, те релевантне поврате врши Европска комисија на основу критеријума и процедура предвиђених у Сprovedбеној уредби о програму ИПА-е.

7. НЕСУПСТАНТИВНЕ ПРЕНАМЈЕНЕ СРЕДСТАВА

Службеник Комисије за овјеравање делегирањем (АОД) или службеник Комисије за овјеравање поддеlegerирањем (АОСД), у складу са овлашћењима које на њега преноси АОД, у складу са принципима доброг финансијског управљања, може предузети несупстантивне пренамјене средстава без потребе за измијењеном и допуњеном одлуком о финансирању. У том контексту кумулативне пренамјене које не прелазе 20% укупног износа алоцираног за програм, које подлијежу ограничењу од 4 милиона евра, не сматрају се супстантивним, с тим да оне не утичу на природу и циљеве програма. ИПА-ин Одбор мора бити обавијештен о претходно наведеним пренамјенама средстава.

8. ОГРАНИЧЕНЕ ПРОМЈЕНЕ

Ограничене промјене у спровођењу овог програма које утичу на основне елементе наведене у члану 90. Сprovedбених правила уз Финансијску уредбу, које су индикативне природе¹ може предузети службеник Европске комисије за овјеравање делегирањем (АОД), или службеник Европске комисије за овјеравање поддеlegerирањем (АОСД), у складу са овлашћењима које на њега преноси АОД, у складу са принципима доброг финансијског управљања без потребе за измијењеном и допуњеном одлуком о финансирању.

Сажетак пројекта бр. 2

1. Идентификација

Назив пројекта	Даље јачање техничких капацитета регулаторних тијела за радијациону и нуклеарну безбједност у Албанији, Босни и Херцеговини, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори и Србији, те Косову*
ЦРИС - Број одлуке	2011/023-384
Пројекат бр.	2
МИПД - шифра сектора	5. Енергија (Мултикориснички вишегодишњи индикативни плански документ (МИПД) - 5. Транспорт и енергија, инфраструктура, укључујући нуклеарну безбједност)
ЕЛАРГ - статистичка шифра	03.64 - нуклеарна безбједност
ДАЦ - шифра сектора	23064
Укупна цијена (без ПДВ-а) ²	3,150,000 EUR
Учешће ЕУ	3,150,000 EUR
Одговорна Делегација ЕУ / Надлежна јединица	Јединица ДЗ - Регионални програми, ГД за проширење
Начин управљања	Централизовано
Модалитет спровођења	Пројекат
Врста спровођења пројекта	Билатерално
Корисничке зоне / Корисници	Албанија, Босна и Херцеговина, Бивша Југословенска Република Македонија, Црна Гора, Србија и Косово
Последњи рок за закључивање уговора	26. јуна 2015.
Последњи рок за извршење уговора	26. јуна 2018.

¹ Ови основни елементи су индикативне природе, у случају донација, индикативни износ позива на достављање приједлога, а у случају набавке,

Последњи рок за исплату	26. јуна 2019.
-------------------------	----------------

* Ова ознака не прејудуира статус Косова и у складу је са Резолуцијом УНСЦП-а 1244 и мишљењем Међународног суда правде у вези са Декларацијом о независности Косова

1. Општи циљ и сврха пројекта

2.1 Општи циљ

Допринијети бољој заштити од зрачења и нуклеарној безбједности у Албанији, Босни и Херцеговини, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову, кроз јачање техничких капацитета њихових регулаторних агенција за радијациону и нуклеарну безбједност.

2.2 Сврха пројекта

Сврха пројекта је даљњи допринос инкорпорисању правне тековине ЕУ (*acquis*) у националне прописе у области безбједности и заштите од зрачења, и усклађивање функционисања регулаторних агенција за радијациону и нуклеарну безбједност из Албаније, Босне и Херцеговине, Бивше Југословенске Републике Македоније, Црне Горе, Србије и Косова, и еквивалентних организација у ЕУ.

2.3 Повезаност с АП / НПАА / ЕП / САА:

- Секторске политике европског / приступног партнерства (АП) са Босном и Херцеговином (2006/55/ЕЦ) и Црном Гором (2007/49 / ЕЦ) указују на јачање административних капацитета и усклађивање законских прописа са правном тековином ЕУ (*acquis*).

- Секторске политике европског / приступног партнерства (АП) са Албанијом (2006/54 / ЕЦ), Бившом Југословенском Републиком Македонијом (2006/57 / ЕЦ), Србијом (2006/56 / ЕЦ) и Косовом (2006/56 / ЕЦ) указују на јачање административних капацитета и усклађивање законских прописа са правном тековином ЕУ (*acquis*).

- Члан 107. Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП) закључен између Европске уније и Албаније посебно се позива на правну тековину Европске уније (*acquis*) у области нуклеарне безбједности.

- У Одлуци Савјета од 22. јануара 2007. г. о принципима, приоритетима и условима европског партнерства са Црном Гором наглашава се потреба за "успостављањем регулаторног тијела и усвајањем одговарајућих законских прописа у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења".

- Чланом 103. ССП (26. марта 2001. г.), закљученим са Бившом Југословенском Републиком Македонијом, захтијева се јачање нуклеарне безбједности.

- У мишљењу Комисије о захтјеву Албаније за чланство у Европској унији, изнесено 2010. г, наводи се да је "регулаторно тијело слабо и да ће бити потребни значајни финансијски и људски ресурси за његову изградњу у циљу успостављања, спровођења и ефикасног спровођења законских прописа према међународним стандардима и правној тековини Еуратом-а, укључујући Директиву о нуклеарној безбједности из 2009. г. Аранжмани за информисање јавности су непотпуни. Потребно је активирати програм праћења зрачења у животној средини. Коначно, биће потребне мјере којима се гарантује финансијска независност регулаторног тијела од Министарства здравља".

- У извјештају о напретку Босне и Херцеговине наглашава се да се "joш не спроводи Закон о радијационој и нуклеарној безбједности Босне и Херцеговине из 2007. г. Поред тога, joш је далеко остваривање пуне услашености националног законодавства и законских прописа из области нуклеарне заштите с правном тековином ЕУ (*acquis*). Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну

индикативни број и врста предвиђених уговора и индикативни временски оквир за покретање процедура набавке.

безбједност једва да је почела са радом 2009. г. након именовања директора и регионалног замјеника директора".

- У извјештају о напретку Бивше Југословенске Републике Македоније из 2010. г. наглашава се да је "Дирекција за радијациону безбједност (ДРС) донијела неколико спроведених прописа. Међутим, њихову усклађеност са правним тековинама ЕУ још увијек треба провјерити. Административни капацитети ДРС-а су прихватљиви, иако је потребно додатно особље како би се ДРС-у омогућило испуњавање свих његових задатака. Лиценцирање складишног простора за радиоактивни отпад кључно је питање за гарантовање управљања безбједношћу радиоактивног отпада у земљи. То би требало извршити потпуно у складу с правном тековином ЕУ која се односи на процјену утицаја на животну средину. Потребно је утврдити критеријуме за дефинисање организације за техничку подршку, како би се ДРС-у омогућило да прими стручну помоћ, не само у области процјене безбједности објеката у комплексу. Треба израдити национални план за ванредне ситуације. Потребно је организовати обуку из области заштите од зрачења. Још увијек није обезбијеђена финансијска независност Дирекције".

- У извјештају о напретку Косова из 2010. г. наводи се да је "у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења у фебруару усвојен Закон о заштити од нејонизујућег зрачења, јонизујућег зрачења и нуклеарној безбједности. Њиме се прописује да Министарство животне средине и просторног уређења треба успоставити агенцију за заштиту од зрачења. То још није остварено. Поред тога, Закон је веома уопштен; стога још није покренута транспозиција правне тековине (*acquis*) ЕУ о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у национално законодавство и законске прописе из области нуклеарне заштите". У међувремену, је, липња 2012, усвојен нови закон о успостави Косовске агенције за заштиту од зрачења и нуклеарне безбједности (КАЗЗНС), којим се дефинишу положај, дужности и одговорности КАЗЗНС-а који је формиран у оквиру Кабинета премијера. У извјештају о напретку Косова из 2013. г. наводи се да "у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења, Косово усваја оквирни закон како би се припремило за спровођење правне тековине ЕУ о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења. Агенција за заштиту од зрачења и нуклеарне безбједности треба повећати своје капацитете за доношење регулаторних мјера, те ангажовати више особља. Треба одредити простор за складиштење радиоактивног отпада. Не постоји надлежна организација за управљање радиоактивним отпадом. Потребно је наставити са усклађивањем и са спровођењем правне тековине ЕУ за нуклеарну безбједност и заштиту од зрачења. Косово треба ојачати своје институционалне капацитете у области нуклеарне безбједности." Косово је почело преговоре за склапање САА у октобру 2013. Стога је Косово у процесу хармонизације законодавства и законских прописа с правном тековином ЕУ (*acquis*) и другим међународним правним инструментима. У међувремену је КАЗЗНС успјела ангажовати три нова запосленика и, почетком 2014. г, преселити у нове просторије. Њени капацитети за регулаторне мјере ојачаће примјеном пројекта *EuropeAid/133749/C/SER/XK*, под називом "Подршка заштити од зрачења и нуклеарној безбједности на Косову", којег финансира ЕУ и којим управља Европска канцеларија на Косову, а чије спровођење је почело у децембру 2013. г. и треба да траје 18 мјесеци.

- У извјештају о напретку Црне Горе из 2009. г. наводи се да је "Закон о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења" усвојен у августу 2009. г. У оквиру Агенције за заштиту животне средине формирано је регулаторно тијело

надлежно за заштиту од јонизујућег зрачења. Међутим, за усклађивање с правном тековином ЕУ (*acquis*), потребно је побољшање регулаторне инфраструктуре и повећање њених техничких капацитета.

- У извјештају о напретку Србије из 2010. г. прецизира се да је "законодавство и радне процедуре у области нуклеарне заштите" потребно ревидирати у циљу усклађивања са правном тековином ЕУ (*acquis*). Да би Регулаторна агенција за нуклеарну заштиту (СРПНА) правилно функционисала, потребно је успоставити радне процедуре, одговарајући систем запошљавања и техничка средства. Треба јасно дефинисати одговорност за контролу и оперативни буџет за Агенцију.

2.4 Повезаност са МИПД-ом

У Мултикорисничком упутству вишегодишњем индикативном планском документу (МИПД за период 2011 - 2013¹, наводи се следеће:

"Секторски циљеви подршке ЕУ у наредне три године"

У погледу нуклеарне безбједности и заштите од зрачења, помоћ за вишекориснички програм у оквиру ИПА-ине компоненте имаће за циљ јачање капацитета националних регулаторних тијела која се баве питањима нуклеарне безбједности и заштите од зрачења, чиме се смањују радиолошке претње за јавност, повезане с радиоактивним материјалима и отпадом, те употребом уређаја који производе јонизујуће зрачење.

2.5 Показатељи

У вези с питањем нуклеарне безбједности, подршка у овој области резултоваће транспозицијом релевантне правне тековине ЕУ у национално законодавство свих Корисника. Поред тога, постојаће услови за одговарајуће руковање радиоактивним материјалом и отпадом и њихово складиштење.

Како би се остварили горе наведени секторски циљеви, радње предвиђене у овом сектору имаће за циљ постицање следећег:

- "Технички капацитети националних регулаторних агенција биће повећани тако да буду у складу са правном тековином ЕУ и прописима о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења".

Поред тога, Мултикориснички вишегодишњи индикативни плански документ (МИПД у оквиру ИПА-ине компоненте за период 2009 - 2011², тачка 2.3.3.11 – Нуклеарна безбједност и заштита од зрачења, међу својим главним циљевима садржи "јачање стручног знања и административних капацитета националних тијела за питања безбједности од зрачења и других релевантних јавних организација".

Стога је регионални пројекат који ће омогућити јачање техничких капацитета регулаторних тијела Корисника у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења у потпуности усклађен са циљевима МИПД-а.

3. Опис пројекта

3.1 Историја и оправданост:

Корисници су у завршници обавезни у своја национална законодавства и законске прописе пренијети ЕУРАТОМ директиве, које посебно садрже услове у вези са употребом радионуклида за бројне примјене у медицинском сектору и индустрији. То подразумева да су регулаторна тијела свих Корисника у функцији.

У 2009/2010, извршено је процјењивање инфраструктуре Корисника путем пројекта финансираног из средстава програма ИПА 2007, под називом "Процјена регулаторне инфраструктуре у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову". Овај пројекат обухвата анализу пропуста, којом се наглашавају

¹ Ц(2011)4179 од 20. 6. 2011.

² Ц(2011)4179 од 20. 6. 2011.

регулаторни аспекти које краткорочно и средњорочно треба побољшати. Закључци овог пројекта чине техничку основу текућег пројекта.

Процјена степена транспозиције правне тековине ЕУ у национална законодавства и законске прописе Босне и Херцеговине и Црне Горе предмет је регионалног пројекта ИПА 2008 о "Јачању техничких капацитета регулаторних тијела за нуклеарну заштиту у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову". Не очекује се 100% пренос правне тековине ЕУ кроз овај пројекат. Стога је окончање транспозиције активности важан циљ овог пројекта.

Ситуација у вези са регулаторним тијелима у корисничким земљама могла би се описати на следећи начин:

Албанија

Комисија за заштиту од зрачења (РПЦ) је регулаторно тијело. Оно посебно одобрава прописе, смјернице и кодексе рада, наставља са спровођењем прописа о заштити од зрачења, те издаје дозволе корисницима радионуклида. РПЦ, такође, дефинише структуру своје извршне канцеларије под називом Канцеларија за заштиту од зрачења (РПО). За РПЦ ради 15 чланова из неколико организација, који нису стални. Министар здравља је председавајући РПЦ-а. Секретар РПЦ-а је председавајући РПО-а.

РПО је надлежан за бројна техничка питања (утврђивање залиха затворених радиоактивних извора, дозиметријска контрола, израда нових закона и прописа, контроле, итд). Албанија је доста постигла у вези са транспозицијом правне тековине ЕУ у национално законодавство и законске прописе, међутим, чини се да је у великом броју специјалних области потребна помоћ споља.

Ниже наведено наглашено је у пројекту финансираном у оквиру програма ИПА 2007, под називом "Процјена регулаторне инфраструктуре у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову" (извјештај о анализи пропуста), односно:

- Усавршавање система за управљање квалитетом у складу са међународном праксом (средњи приоритет);
- Израда процедура за издавање дозвола за инсталације, односно, објекте за складиштење радиоактивног отпада (високи приоритет);
- Развијање царинских процедура за бављење незаконитом трговином и пакетима који садрже радиоактивни материјал (високи приоритет);
- Одговорности и поступак доношења одлука у ванредним ситуацијама (средњи приоритет);
- Израда недостајућих прописа (високи приоритет);

Босна и Херцеговина

Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност (ДРАРНС) је независно регулаторно тијело успостављено према закону у новембру 2007. г, које треба имати 34 радника. У ДРАРНС-у тренутно ради само 18 особа, а највише 10 њих посједује стварно знање из области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности.

Годишњи оперативни буџет ДРАРНС-а износи приближно 480.000,00 EUR, што је недовољно, када се узму у обзир обавезе Босне и Херцеговина у погледу међународних конвенција о нуклеарној и радијационој безбједности, и транспозиције и спровођења ЕУРАТОМ директива и процедура. Нема довољно знања о новим технологијама извора јонизујућег зрачења и детерминистичким и стохастичким стварним опасностима од јонизујућих извора са којима се изложени радници упознају кроз систем образовања. Популација која може бити изложена изворима јонизујућег зрачења недовољно је информисана о опасностима јонизујућег зрачења.

Надаље, због економске кризе у земљи, Савјет министара БиХ донио је уредбу којом се забрањује повећање буџета и особља у институцијама државне администрације у наредне три године.

ДРАРНС тренутно наилази на потешкоће у ангажовању особља које посједује знање из области заштите од зрачења.

Доношење нових прописа потпуно усклађених с правном тековином ЕУ у завршној је фази.

Поред Закона из 2007. г, најважнији документ у погледу регулаторне активности је "Политика безбједности извора јонизујућег зрачења у Босни и Херцеговини" којег је израдила ДРАРНС, а донио Савјет министара БиХ.

До марта 2014. г, ДРАРНС је издала 11 правилника. То су:

- Правилник о нотификацији и ауторизацији дјелатности са изворима јонизујућих зрачења (2010);
 - Правилник о условима за промет и коришћење извора јонизујућег зрачења (2010);
 - Правилник о инспекцијском надзору у области радијационе и нуклеарне безбједности (2010);
 - Правилник о заштити од јонизујућег зрачења код медицинске експозиције (2011);
 - Правилник о заштити од зрачења код професионалне експозиције и експозиције становништва (2011);
 - Правилник о категоризацији радијационих пријетњи (2011);
 - Правилник о здравственом надзору лица професионално изложених јонизујућем зрачењу и ауторизацији техничког сервиса за здравствени надзор професионално изложених лица (2011);
 - Правилник о контроли затворених радиоактивних извора високе активности и извора непознатог власника (2012);
 - Правилник о начину вођења евиденција правних особа које обављају дјелатност са изворима јонизујућих зрачења (2012);
 - Правилник о безбједности транспорта радиоактивних материјала (2012);
 - Правилник о безбједности нуклеарних материјала и радиоактивних извора (2013).
- ДРАРНС је израдила, а Савјет министара Босне и Херцеговине усвојило "Стратегију за управљање радиоактивним отпадом" (2013). Надаље Правилник о управљању радиоактивним отпадом којим се стратегија детаљније дефинише, у форми је нацрта.

Ниже наведени правилници који покривају област надгледања животне средине, такође су у форми нацрта:

- Правилник о мониторингу радиоактивности у животној средини Босне и Херцеговине
 - Правилник о границама садржаја радионуклида у храни, лијековима, роби опште намјене, грађевинским материјалима и другој роби
- ДРАРНС је саставила План реаговања у ситуацијама ванредног излагања зрачењу (Државни акциони план за заштиту становништва од јонизујућег зрачења у ванредним ситуацијама, нуклеарној несрећи или појави нуклеарне штете). План је прошао поступак јавне расправе, прегледале су га све професионалне институције и тренутно је у поступку усвајања од стране Савјета министара Босне и Херцеговине.

Поред горе наведених правилника, ДРАРНС је у сврху радијационе безбједности корисника од јонизујућег зрачења (професионално изложене особе, болесници и становништво) издала неколико упутстава која нису законски обавезујућа али представљају значајне смјернице за особе које на било који начин дођу у додир с изворима јонизујућег зрачења. Ради се о следећим документима:

- Водич за израду програма за заштиту од зрачења у радиодиагностици и Водич за израду програма за заштиту од зрачења у стоматолошким ординацијама;

- Водич за заштиту од зрачења професионално изложених лица, трудница и дојиља;

- Водич за класификацију контролисаних и надгледаних зона и категоризацију професионално изложених лица, ученика, особа на обуци и студената;

- Водич за поступање приликом проналаaska радиоактивних извора непознатог власника;

Објављени и тренутно израђени правилници и други правни документи обухватиће широки спектар активности и праксе у БиХ у садашњости и догледној будућности. Објављени правилници омогућавају регулаторном тијелу спровођење националног програма регулаторне контроле.

Прије објављивања нових правилника и прописа, потребно је прибавити одобрење Дирекције за европске интеграције Босне и Херцеговине, у смислу усаглашености тих прописа са европским директивама. Степен транспозиције важећег регулаторног оквира процјењује се кроз горе наведени ИПА 2008 регионални пројекат о регулаторној помоћи којим управља ИАЕА, али новообјављени прописи нису обухваћени овом проценом.

Једна од најважнијих активности ДРАПНС-а у периоду од оснивања, јесте извршавање обавеза које је Босна и Херцеговина преузела према међународним конвенцијама и билатералним споразумима у овој области. Босна и Херцеговина је уговорна страна већине значајних међународних правних инструмената.

Међу осталим регулаторним темама које краткорочно треба обрадити путем спољне помоћи, важну улогу играју процедуре за обезбјеђивање квалитета / контролу квалитета (QA/QC) за уређаје који производе јонизујуће зрачење, те њихова калибрација. Дио пројекта односи се на информисање јавности о опасностима употребе уређаја који производе јонизујуће зрачење и од непознатих извора. Коначно, будући је ДРАПНС прилично млада организација, чини се да треба процијенити њено функционисање и расподелу одговорности, како би могла дјеловати на сличан начин као и њена еквивалентна организација у ЕУ.

Бивша Југословенска Република Македонија

Дирекција за радијациону безбједност (ДРС) - као регулатор нуклеарне безбједности - званично је успостављена 5. маја 2005. г. на основу "Закона о заштити од јонизујућег зрачења и радијационе безбједности", који је усвојен 2002. године. ДРС одговара директно влади. Главни задаци ДРС-а обухватају припрему релевантног законодавства и законских прописа, одобравање активности које обухватају употребу радионуклида и наставак контрола, те друге задатке прописане Законом.

У протекле четири године у Бившој Југословенској Републици Македонији извршен је значајан број регулаторних активности. Врло је вјероватно да је већина правне тековине ЕУ (*acquis*) већ пренесена у законодавство и законске прописе Бивше Југословенске Републике Македоније.

Преостале регулаторне теме које тек треба обрадити односе се на медицинску експозицију, прије свега у вези са скорашњом инсталацијом уређаја ПЕТ-ЦТ у Институту за нуклеарну медицину у Штипу, успостављање мјера за обезбјеђивање квалитета / контролу квалитета (QA/QC) за уређаје који производе јонизујуће зрачење у болницама, приправност за ванредне ситуације и реаговање на њих, те мониторинг животне средине.

Треба напоменути да је лиценцирање капацитета који производе јонизујуће зрачење и смањивање медицинске експозиције у складу са Директивом Савјета ЕУРАТОМ бр. 97/43 (успостављање мјера за QA/QC) оцијењено као високи приоритет у пројекту финансираном из компоненте ИПА 2007, под називом "Процјена регулаторне инфраструктуре у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову" (извјештај о анализи пропуста).

Такође, треба покренути активности у вези с управљањем радиоактивним отпадом у погледу којег су у законодавству и законским прописима утврђене бројне празнине у оквиру пројекта из компоненте ИПА 2009, под називом "Управљање затвореним радиоактивним изворима, укључујући громобране: дио регулаторне помоћи". Те празнине односе се, углавном, на лиценцирање капацитета за управљање радиоактивним отпадом и на одредбе о финансирању, што је довело до препорука за измјену / побољшање постојећег законодавства и законских прописа.

Косово

Косовски Парламент је 2010. г. донио нови закон о заштити од нејонизирајућег и јонизујућег зрачења и о нуклеарној безбједности. Овим законом се Министарству за околину и просторно уређење (МОПУ) додјељује улога регулатора нуклеарне безбједности. МОПУ је радио на регулаторним питањима уз ангажман веома ограниченог броја стручњака и није посједовао техничке капацитете за транспозицију правне тековине ЕУ (*acquis*) у њихово законодавство и законске прописе. МОПУ је у јуну 2011. г. Формирао и водио Агенцију за заштиту од радијације Косова (АЗРК).

У 2012. г. усвојен је "Закон о Агенцији за заштиту од радијације и нуклеарну безбједност Косова" (Закон бр. 04 / Л-067), којим се дефинишу статус, дужности и обавезе косовске Агенције за заштиту од радијације и нуклеарну безбједност (КАЗРНС)¹, која је успостављена у оквиру Кабинета премијера. Стога ће КАЗРНС бити сљедеће тијело које ће се бавити изработом нових дијелова законодавства и законских прописа у складу са правном тековином ЕУ. Иако се очекује помоћ кроз већ споменути регионални пројекат ИПА 2008 и пројекат *EuropeAid/133749/C/SER/XK* под називом "Помоћ у заштити од зрачења и нуклеарна безбједност на Косову", пројекат који финансира ЕУ и којим управља Канцеларија ЕУ на Косову, чије спровођење је почело у децембру 2013. г. и који треба трајати 18 мјесеци (ИПА 2013 Косово), за пуну транспозицију биће потребна додатна помоћ. Друго важно питање је процјена инфраструктуре КАЗРНС, коју ће свакако требати побољшати. КАЗРНС је прешла у нове просторије 2014. г, али има тек основну опрему, а инфраструктура за обављање регулаторних функција, укључујући контролу и мониторинг зрачења практично не постоји. Треба напоменути да је регулаторна помоћ КАЗРНС-у у вези са управљањем радиоактивним отпадом дио пројекта финансираног из компоненте ИПА 2009, под називом "Управљање затвореним радиоактивним изворима, укључујући радиоактивне громобране" пружила корисну основу за будуће управљање радиоактивним отпадом (РО). КАЗРНС је израдила нови закон о заштити од зрачења и нуклеарној безбједности, који је у почетној фази поступка усвајања.

Пројектом финансираним из средстава програма ИПА 2007, под називом "Процјена регулаторне инфраструктуре у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову" (извјештај о анализи пропуста), утврђен је велики број области високог приоритета за које треба додијелити регулаторну помоћ споља, односно:

- Припрема административне структуре за АЗРК (органограм, попуњавање особљем, опис послова, интерна правила и процедуре, итд.);

- Сачињавање правилника потпуно усклађених с правном тековином ЕУ (*acquis*);

Циљ овог пројекта је пружање регулаторне помоћи у свакој од наведених области високог приоритета.

Црна Гора

Национално регулаторно тијело за безбједност од зрачења, управљање радиоактивним отпадом, укључујући заштиту од зрачења, формирано је у оквиру три регулаторна органа: Министарства одрживог развоја и туризма (МОРТ),

Агенције за заштиту животне средине, Министарства унутрашњих послова и Дирекције за инспекцијски надзор.

Према Уредби о организацији и начину рада државне управе ("Службени лист Црне Горе", бр. 05/12, 25/12, 61/12), Министарство за одрживи развој и туризам се, између осталог, бави развијањем политике, те законодавством и законским прописима у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности, и управљањем радиоактивним отпадом. Поред тога, надлежно је за међународну сарадњу, закључивање међународних споразума, мониторинг међународних стандарда, преговоре, координацију и спровођење међународних конвенција и споразума, праћење процеса приступања ЕУ, усклађивање са међународним стандардима, прописима и препорукама, итд.

Закон о животној средини ("Службени лист Црне Горе", бр. 48/08 од 11. августа 2008, 40/10 од 22. јула 2010), *Закон о заштити од јонизујућег зрачења и радијационе безбједности* ("Службени лист Црне Горе", бр. 56/09) и *Уредба о организацији и начину рада државне управе* прописују да стручне и са њима повезане правне послове из области заштите од зрачења и радијационе безбједности врши Агенција за заштиту животне средине (АЗЖС), надлежно извршно тијело одговорно за спровођење политике и законодавства и законских прописа које припреми Министарство одрживог развоја и туризма (издавање дозвола, мониторинг радиоактивности, информисање јавности о резултатима мониторинга). У погледу међународних стандарда и препорука Европске комисије и Међународне агенције за атомску енергију, Црна Гора је изразила снажну политичку вољу и, у оквиру Стратегије за заштиту од јонизујућег зрачења, безбједности од зрачења и управљање радиоактивним отпадом, као приоритет нагласила успостављање посебног одјељења у оквиру Агенције за заштиту животне средине, који ће се бавити праћењем радиоактивности, издавањем дозвола и питањима у вези са заштитом од јонизујућег зрачења, нуклеарном и радијацијском безбједности, управљањем радиоактивним отпадом, уклањањем радиоактивног материјала, хитним интервенцијама у случају радијационе несреће, одговорностима у случајевима нуклеарне штете и мјерама заштите, те комуникацијом са становништвом и регулаторним тијелима других држава. Непосредно након што је Влада усвојила Стратегију 22. септембра 2011. г. у оквиру Агенције за заштиту животне средине формирано је Одјељење за заштиту од јонизујућег зрачења и радијациону безбједност.

У складу са чланом 50. *Уредбе о организацији и начину рада државне управе* ("Службени лист Црне Горе", бр. 05/12, 25/12, 61/12), министарства врше надзор над законитошћу и ефикасношћу рада управних тијела. Министарство суспендује акта донесена ван управне процедуре када су у супротности са законом и другим прописима и препоручује Влади да их укине или поништи; даје приједлоге за именовања и разрешења руководиоца управног тијела над чијим активностима министарство врши надзор; захтијева извјештаја и информације о одређеним питањима у оквиру активности за које је надлежно управно тијело; издаје професионална упутства, појашњења, инструкције и савете за спровођење прописа у надлежности административног тијела, итд.

У вези с могућим улагањем жалбе у управном поступку, Закон о општем управном поступку ("Службени лист Црне Горе", бр. 60/03, 73/10, 32/11) у члану 219. прописује да свака особа или организација чије право је прекршено одлуком првостепеног органа (у овом случају, Агенције за заштиту животне средине), може поднијети жалбу другостепеном органу (Министарство одрживог развоја и туризма) у року од 15 дана од датума доношења одлуке. Жалба је уобичајени правни лијек којим се покрене другостепени управни поступак као процес контроле рада првостепеног органа. Без жалбе, ова врста контроле не

постоји, јер другостепени поступак не може бити покренут или спроведен по службеној дужности. Ради се о закону који регулише општи управни поступак и, уколико посебни законски прописи у области животне средине не регулишу ова питања, одредбе овог закона се на одговарајући начин примјењују на процес одлучивања.

Министарство унутрашњих послова у свом саставу има и Дирекцију за ванредне ситуације која, путем Сектора за управљање ризиком, изграђује базу података о опасним материјалима на основу одредаба *Закона о превозу опасних материја* ("Службени лист Црне Горе", бр. 05/08), који прописује да је Министарство унутрашњих послова надлежно за издавање сагласности за превоз радиоактивних материјала, која се подноси АЗЖС која издаје дозволу за превоз материјала из класе 7. У случају несреће која може довести до ванредне ситуације у земљи, надлежно министарство је Министарство унутрашњих послова које успоставља Национални тим за координацију и усваја Национални план рада у случају радиолошке несреће (2010.)

Поред горе наведених институција, измјенама и допунама Правилника о организацији и начину рада државне управе и измјенама и допунама Закона о инспекцијском надзору ("Службени лист Црне Горе", бр. 39/03, 76/09 и 57/11) дефинисано је да инспекцију и принудно привођење врши Дирекција за инспекцијски надзор (ДИН), као четврто регулаторно тијело у овој области у Црној Гори (инспекцијски надзор и принудно привођење).

Дефинисана регулаторна тијела финансирају се из буџета Црне Горе, која има програмски буџет, у складу са Законом о буџету ("Службени лист Црне Горе", бр. 40/01, 44/01, 28/04, 71/05, "Службени лист Црне Горе", бр. 12/07, 73/08, 53/09, 46/10, 49/10).

Као што је горе наведено, за окончање транспозиције правне тековине ЕУ у национално законодавство, биће потребна додатна регулаторна помоћ. То је један од основних циљева овог пројекта.

Чим се утврди ревизија Закона, биће потребно успоставити спроведбене процедуре које се односе на одобрење, контролу и спровођење. У ту сврху, Агенција за заштиту животне средине (АЗЖС) и ДИН морају усавршити постојеће спроведбене процедуре у складу са новим прописима које треба донијети. То је други основни циљ пројекта.

Трећи основни циљ пројекта односи се на потребу за успостављање процедура за QA/QC уређаја који производе јонизујуће зрачење, а који се користе у медицинском сектору.

Четврти циљ односи се на информисање јавности о ризицима које носе уређаји и непознате извори који производе јонизујуће зрачење.

Србија

Србијанска Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну безбједност (САЗИЗНС) регулаторна је организација у Републици Србији од јула 2010. г. са надлежностима додијељеним у складу са *Законом о заштити од јонизујућег зрачења и нуклеарној безбједности* ("Службени лист РС", бр. 36/09 и 93/12). Постојећа регулаторна инфраструктура у Србији састоји се од три институције:

- Регулаторно тијело: САЗИЗНС;
- Министарство надлежно за заштиту од јонизујућег зрачења (инспекцијска контрола над спровођењем мјера заштите од јонизујућег зрачења посредством инспектора за заштиту од зрачења - 5 радника);
- Министарство надлежно за нуклеарну безбједност и управљање радиоактивним отпадом (инспекцијска контрола над спровођењем мјера нуклеарне безбједности посредством инспектора за нуклеарну безбједност и управљање радиоактивним отпадом - 0 радника).

Контролу над радом САЗИЗНС-а, у смислу обављања активности које су јој поверене, врши надлежно министарство одговорно за заштиту од зрачења и министарство одговорно за нуклеарну безбједност и управљање радиоактивним отпадом, у складу са прописима који регулишу државну управу.

У вези с попуњавањем регулаторног тијела особљем, у САЗИЗНС-у тренутно раде 23 радника, док је Владином одлуком из 2011. г. одобрен број од укупно 35 радника. Измјенама и допунама Закона (бр. 36/09) у 2012. г. (Бр.93 / 12), предвиђено је да се САЗИЗНС финансира искључиво из државног буџета, а раније уведени систем плаћања накнада (које су плаћали корисници дозвола) укинут је.

Буџет за 2013. г. повећан је за 54% у односу на 2012, уз додатно повећање за 39 % за 2014. г. и тренутно износи 100.000.000 RSD (око 800.000 EUR). У истом периоду број радника повећан је са 16 на 23.

САЗИЗНС је до сада израдила 18 правилника, покривајући различите регулаторне аспекте из области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности. Како би обезбједила услове за спровођење своје политике у сфери заштите од зрачења и нуклеарне безбједности, као и политике о управљању радиоактивним отпадом, Влада Србије ће, на приједлог САЗИЗНС-а, усвојити сљедеће:

1. Програм радијационе безбједности (тренутни статус: документ израђен);

2. Програм нуклеарне безбједности (тренутни статус: у поступку прибављања мишљења надлежних министарстава);

3. Програм управљања радиоактивним отпадом усклађен са правилником о стратешкој процјени утицаја на животну средину (тренутни статус: чека се израда документа о стратешкој процјени утицаја на животну средину).

Поред тога, на приједлог САЗИЗНС-а, Влада ће усвојити и:

4. План за ванредне ситуације у случају несреће (тренутни статус: документ израђен);

5. Уредбу о безбједности нуклеарних објеката и нуклеарних материјала (тренутни статус: у поступку прибављања мишљења надлежних министарстава);

Степен њихове усклађености са правном тековином ЕУ треба провјерити кроз горе наведени регионални пројекат у оквиру ИПА 2008, о регулаторној помоћи која је покренута 20. марта 2011. г. Циљ да регулаторни оквир у области нуклеарне заштите који је потпуно усклађен са правном тековином ЕУ буде спреман до краја 2013. г. доста је нарушен чињеницом да је предуслов био улагање амандмана на Закон. Тај задатак није у надлежности регулаторног тијела, него министарства које надгледа рад САЗИЗНС-а у области заштите од јонизујућег зрачења.

У пројекту финансираном у оквиру ИПА 2007, под називом "Процјена регулаторне инфраструктуре у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову" (извјештај о анализи пропуста), наглашава се прилично велики број тема које би захтијевале помоћ споља; између осталог, ради се о сљедећем:

- Израда националне стратегије за радиоактивни отпад и декомисију (високи приоритет);

- Израда правилника о превозу радиоактивних материјала (високи приоритет);

- Недостaje правилник о категоризацији извора, који би се бавио безбједносним питањима (високи приоритет);

- Правилник о мониторингу одлагалишта гвозденог отпада (средњи приоритет);

- Припрема спроведбених прописа (високи приоритет);

- Дефинисање одговорности за контролу (високи приоритет);

- Транспозиција директива ЕУ у национално законодавство/законске прописе (високи приоритет);

- Ратификовање преосталих међународних конвенција и додатног протокола за заштиту (средњи приоритет);

- Утврђивање административне и процедуралне основе, укључујући развијање система за управљање квалитетом (високи приоритет);

- Израда неопходних докумената о спровођењу процеса лиценцирања, програм годишње контроле, шаблон евиденције, правила за чување документације (високи приоритет);

- Обука особља САЗИЗНС-а (високи приоритет);

- Доношење правилника о категоризацији извора зрачења (високи приоритет).

Регулаторна помоћ која се пружа у оквиру овог пројекта бавиће се свим овим темама. Као резултат ове помоћи, требало би да САЗИЗНС буде у ситуацији да може функционисати слично еквивалентним организацијама у државама чланицама ЕУ.

3.2 Процјена утицаја пројекта, каталитичког ефекта, одрживости и прекограничног утицаја:

Овај пројекат омогућеће Корисницима располагање регулаторним тијелима у области нуклеарне заштите која су способна за бољу контролу радиолошких питања на њиховим територијама, односно, за управљање институционалним радиоактивним отпадом, спречавање и сузбијање незаконите трговине нуклеарним материјалима и изворима зрачења, управљање природним радионуклидима из материјала (НОРМ), и технолошки повећаним природним радионуклидима из материјала (ТЕНОРМ), управљање могућом радиоактивном контаминацијом животне средине, инсталацију система раног упозоравања и приправност за ванредне ситуације, те контролу медицинске изложености пацијената и здравствених радника. Функционисање ефикасних регулаторних тијела у свакој држави - корисници кључно је питање за безбједност од зрачења. Тиме се може значајно смањити ризик прекограничне радиоактивне контаминације животне средине, при чему је преношење ваздухом и заједничким водотоцима најзначајније.

3.3. Резултати и мјерљиви показатељи:

У Албанији

Резултати:

- Уведен нови поступак лиценцирања нуклеарних инсталација и активности;

- Израђене смјернице за царинску контролу пакета са радиоактивним материјалима;

- Дозвољене Организација техничке подршке (ОТП) за Канцеларију за заштиту од зрачења;

- Прегледани и ажурирани планови за реаговање у ванредним ситуацијама радиолошке несреће;

- Провјерена и побољшана расподела одговорности међу свим актерима укљученим у планове за ванредне ситуације;

- Прегледани и ажурирани оријентациони документи за спроведбене прописе;

- Успостављен систем за управљање квалитетом у Канцеларији за заштиту од зрачења;

Показатељи:

- Рад Канцеларије за заштиту од зрачења усклађен са радом регулаторних тијела ЕУ;

- На граничним прелазима може се наставити с увозом / извозом робе која садржи радиоактивне материјале;

- Захваљујући ОТП-у, побољшане су регулаторне активности Канцеларије за заштиту од зрачења;

- Израђен план за ванредне ситуације и тестирано реаговање у ванредним ситуацијама.

У Босни и Херцеговини

Резултати:

- Ажурирани или нови нацрти прописа о заштити од зрачења и нуклеарној безбједности усклађени су са правном тековином ЕУ (*acquis*) и међународним стандардима;

- Сprovedбене процедуре за примјену ажурираних и/или нових прописа у области заштите од зрачења, нуклеарне безбједности и безбједности извора зрачења прегледани су, анализирани и израђени у складу са најбољом међународном праксом;

- Активности, програми и планови ДРАРНС-а прегледани су, а систем за управљање квалитетом успостављен је и потпуно оперативан;

- Инструменти контроле, контролни пописи и процедуре ДРАРНС-а прегледани су, измијењени и допуњени и донесени у потпуном складу с међународним стандардима и најбољом међународном праксом;

- Одлука ДРАРНС-а о акредитовању ОТП-а прегледана је, и пропис је припремљен;

- Програм обуке особља ДРАРНС-а дефинисан је и примијењен;

- Кампања за информисање јавности о ризицима јонизујућег зрачења и непознатих извора разрађена је и проширена путем најпримјеренијих канала.

Показатељи:

- Оперативна регулаторна агенција за нуклеарну безбједност у Босни и Херцеговини усклађена је са еквивалентним организацијама из ЕУ.

У Бившој Југословенској Републици Македонији

Резултати:

- Политика и стратегија Бивше Југословенске Републике Македоније за управљање радиоактивним отпадом и са њима повезани прописи прегледани су и усавршени;

- Потпуно су израђени програми за обезбјеђење квалитета, укључујући мјере за контролу квалитета и процјену дозирања за болеснике из области дијагностичке и интервентне радиологије (нпр. радиографија, флуороскопија и интервентна радиологија, нуклеарна медицина, радиотерапија, компјутеризована томографија, дигитални панорамски системи и мамографија, када је примјењиво) за све медицинске установе;

- Утврђени су писани протоколи за дијагностичку и интервентну радиологију;

- Релевантно особље укључено у дијагностичку и интервентну радиологију обучено је за примјену протокола;

- Усавршени су национални прописи за објекте и активности у вези са нуклеарном безбједношћу, што се углавном односи на производњу радионуклида циклотроном и ПЕТ/ЦТ;

- Успостављене су процедуре за лиценцирање и контролу за производњу радионуклида циклотроном и ПЕТ/ЦТ;

- Особље је обучено за лиценцирање и контролу објеката и активности у вези са нуклеарном безбједношћу, што се углавном односи на производњу радионуклида циклотроном и ПЕТ/ЦТ;

Показатељи:

- Нова верзија политике и стратегије за управљање радиоактивним отпадом спремна је за законодавни поступак;

- Рад Дирекције за радијациону безбједност усклађен је са радом регулаторних тијела ЕУ;

- Постоје национални услови за производњу радионуклида циклотроном и ПЕТ/ЦТ;

- Постоје писани протоколи за лиценцирање и контролу ПЕТ/ЦТ и производње радионуклида циклотроном;

- Објекат ПЕТ/ЦТ лиценциран је и у функцији је;

- Потврда о похађању одговарајућих семинара;

На Косову

Резултати:

- Оцијењена је структура новог регулаторног тијела;

- Транспозиција правне тековине ЕУ у национално законодавство и законске прописе је додатно завршена;

- Донесени су спроведбени прописи и смјернице у складу с правном тековином ЕУ, укључујући инструменте за контролу, контролне листе и процедуре, уз оне које се односе на подручје превоза нуклеарног или другог радиоактивног материјала, и организовање одговарајуће обуке;

Показатељи:

- За КАЗЗНС су предложени нова структура и поступак рада;

- Даљње усклађивање косовског законодавства и законских прописа с правном тековином ЕУ у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности.

У Црној Гори

Резултати:

- Ажурирани или нови закони и законски прописи о заштити од зрачења и нуклеарној безбједности потпуно су усклађени са правном тековином ЕУ и међународним стандардима;

- Сprovedбене процедуре за примјену ажурираних и / или нових прописа у области безбједности од зрачења и радиоактивних извора прегледане су, анализиране и развијене у складу са најбољом међународном праксом;

- АЗЖС је донијела свеобухватне регулаторне смјернице и пружила савјете, обухватајући техничке параметре и административне процедуре за сигуран рада рентгенских уређаја за радиографију, флуороскопију, компјутеризовану томографију, дигиталне панорамске системе, мамографију и радиотерапију, као и радиоактивних извора за примјену у брахитерапији, нуклеарној медицини примјењеној у Клиничком центру Црне Горе и у индустрији;

- АЗЖС је развила референтне процедуре за QA/QC уређаја који производе јонизујуће зрачење и ставила их на располагање индустријском и медицинском сектору за тестирање и употребу;

- Идентификовани су стручњаци или компаније које би евентуално могли извршити тестирање QA/QC;

- Одређена су средства за спровођење интерне дозиметрије, и утврђене регулаторне смјернице и пропратне процедуре за праћење и евидентирање интерних доза за раднике;

- Материјал за информисање јавности о опасностима јонизујућег зрачења састављен је и дистрибуисан путем најпогоднијих канала.

Показатељи:

- Оперативна регулаторна агенција за нуклеарну безбједност Црне Горе усклађена је са таквим организацијама у ЕУ.

У Србији

Резултати:

- Утврђена национална стратегија управљања радиоактивним отпадом и комисијом истраживачког реактора;

- Завршена транспозиција правне тековине ЕУ у национално законодавство / законске прописе;

- Донесени спроведбени прописи и смјернице у складу с правном тековином ЕУ;

- Особље САЗИЗНС-а надлежно за израду правилника и смјерница адекватно обучено;

- Израђена ревизија Закона о заштити од јонизујућег зрачења и нуклеарној безбједности;

- Донесени посебни прописи о санацији непознатих извора и мониторингу депонија;

- Утврђени су регулаторни услови за ратификацију међународних конвенција, протокола и споразума у вези са заштитом од зрачења и нуклеарном безбједношћу;

- У регулаторном тијелу је успостављен систем за управљање квалитетом;

- Предложена је нова инфраструктура и интерна расподела одговорности.

Показатељи:

- У извјештају о напретку Србије за приступање ЕУ треба нагласити чињеницу да су законодавство и законски прописи у овој земљи потпуно усклађени са правном тековином ЕУ у области заштите од зрачења, безбједности од зрачења и нуклеарне безбједности;

- Декомисија РА истраживачког реактора почиње као резултат усвајања плана декомисије;

- Дефинисане су опције за располагање радиоактивним отпадом;

- Израђен је и одобрен нови Закон о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења;

- На депонијама више нема непознатих извора зрачења;

- Међународне конвенције, протоколи и споразуми спремни су за ратификацију;

- Рад САЗИЗНС-а усклађен је са радом регулаторних тијела ЕУ.

3.4 Активности

У Албанији

- Успостављање процедуре за лиценцирање објеката и активности за нуклеарну безбједност, односно, националних складишних капацитета за одлагање радиоактивног отпада којим управља Центар за примјењену нуклеарну физику у Тирани, као и процедуре за лиценцирање употребе ПЕТ-ЦТ;

- Развијање царинских процедура за бављење пакетима који садрже радиоактивни материјал, укључујући обуку;

- Одређивање критеријума за успостављање Организација техничке подршке за Канцеларију за заштиту од зрачења, као и задатака који им требају бити додијељени. То треба обухватити утврђивање потреба у смислу опреме и техничких капацитета;

- Утврђивање одговорности свих укључених актера, у случају ванредне радиолошке ситуације и појашњење процеса одлучивања;

- Преглед докумената који служе као смјернице за спровођење законских прописа у складу са правном тековином ЕУ (овом активношћу ће се завршити активност обухваћена хоризонталним програмом о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у оквиру ИПА 2010);

- Успостављање система за управљање квалитетом за Канцеларију за заштиту од зрачења који је усклађен са форматом Међународне агенције за нуклеарну енергију / Међународних организација за стандардизацију (ИАЕА / ИСО) или неким другим одговарајућим системом.

У Босни и Херцеговини

Активност 1: Уговарач завршава активности на транспозицији правне тековине ЕУ (*acquis*) у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности у законске прописе Босне и Херцеговине. Потребно је израдити табелу усаглашености. Ову активност треба спроводити заједно са стручњацима ДРАНС-а. На крају активности очекује се да правна тековина ЕУ у потпуности буде пренесена у законске прописе Босне и Херцеговине;

Активност 2: Уговарач помаже ДРАНС-у у развијању одговарајућих спроведбених процедура за све законске прописе / смјернице које ће обухватити следеће теме:

- ауторизацију,
 - контролу и процјену,
 - попис радиоактивних извора,
 - контролу (инструменте контроле, контролне листе, годишњи план контроле),
 - присилно спровођење,
 - безбједност радиоактивних извора,
- на основу међународних стандарда и најбоље праксе ЕУ у свим активностима (медицина, индустрија,...) у вези с изворима јонизујућег зрачења који се користе у Босни и Херцеговини;

Активност 3: Уговарач подржава ДРАНС у изради критеријума за акредитацију (ИСО/ИЕЦ) фирми / националних организација као Организација техничке подршке (ОТП) у циљу извршавања бројних техничких

услуга за ДРАНС. Уговарач припрема и реализује релевантну обуку за особље ДРАНС-а и ОТП-а, како би се упознало са тим критеријумима;

Активност 4: Уговарач помаже ДРАНС-у у успостављању система за управљање квалитетом (QMS) потпуно усклађеним с међународном праксом, којим се дефинишу организационе одговорности, правила управљања и сви други административни захтјеви за ефикасно функционисање регулаторног тијела. Стратешки план, интерне политике, програми рада и акциони планови ДРАНС-а мораће бити сачињени;

Активност 5: У вези са различитим задацима овога пројекта и на основу процјене техничких капацитета ДРАНС-а, Уговарач дефинише и примјењује програм обуке особља ДРАНС-а и евентуално других релевантних професионалаца. Овај програм обухватиће обуку особља ДРАНС-а и евентуално других релевантних професионалаца у вези са посебним питањима, нпр. сачињавање и спровођење прописа, списак радиоактивних извора и нуклеарних материјала, управљање непознатим изворима, процјена безбједности и уопштеније теме, као што су регулаторна контрола, укључујући инспекцију и присилно спровођење;

Активност 6: Уговарач пружа подршку ДРАНС-у у смислу бољег информисања јавности о опасностима којима би се становништво могло изложити путем уређаја који производе јонизујуће зрачење и других радиоактивних извора. Ова активност мора бити у складу са одредбама ЕУРАТОМ Директиве Савјета бр. 89/618. Биће израђен план за информисање јавности, укључујући средства за ширење информација, нпр. издавањем летака и брошура, организовањем конкретних курсева у школи. У том контексту Уговарач ограничава своје активности на израду најпримјеренијих средстава ширења информација.

У Бившој Југословенској Републици Македонији

- Преглед постојећих QA/QC процедура за дијагностичку и интервентну радиологију (нпр. радиографија, флуороскопија, компјутеризована томографија, дигитални панорамски системи, и мамографија када је примјењиво) и успостављање бољих QA/QC процедура у складу са националним законодавством, међународним стандардима и најбољом праксом ЕУ;

- На основу побољшаних процедура за AQ/QC, успоставити оптимизоване протоколе за дијагностичку и интервентну радиологију;

- Обука особља укљученог у дијагностичку и интервентну радиологију у области примјене протокола;

- Помоћ ДРС-у у изради нових прописа за рад објеката и активности за нуклеарну безбједност, што се углавном односи на циклотрон за производњу радионуклида и ПЕТ-ЦТ;

- Помоћ ДРС-у у успостављању процедура за лиценцирање и контролу објеката и активности за нуклеарну безбједност, што се углавном односи на циклотрон за производњу радионуклида и ПЕТ-ЦТ;

- Обука инспектора ДРС-а надлежних за проверу циклотрона за производњу радионуклида и ПЕТ-ЦТ;

- Преглед и анализа различитих компонената за политике и стратегије у вези са радиоактивним отпадом и, када је релевантно, давање препорука за побољшање, како би те, политика и стратегија, у потпуности биле усклађене са међународним стандардима и најбољом праксом ЕУ.

На Косову

- Критичка анализа постојеће инфраструктуре Агенције за заштиту од радијације Косова, у погледу мандата, запошљавања особља, оперативног буџета, степена стручности, независности о корисницима радионуклида, односа са другим актерима укљученим у медицинску и / или индустријску примјену радионуклида на Косову.

- Помоћ у завршавању контролних активности у вези са свим постојећим прописима (које су покренуте у оквиру

регионалног пројекта регулаторне помоћи финансираног из ИПА 2008 програма и ИПА 2013 програма на Косову) и у изради нових, у циљу стварања регулаторног оквира који је потпуно усклађен са правном тековином ЕУ. Тиме су обухваћени контролни инструменти, контролне листе и процедуре, укључујући област превоза нуклеарних и других радиоактивних материјала, и организовање релевантне обука.

У Црној Гори

Активност 1: Уговорач ће завршити активности у вези с транспозицијом правне тековине ЕУ у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности у законске прописе Црне Горе, које су дјелимично спроведене у оквиру пројекта финансираног из компоненте ИПА 2008, а који се односи на јачање техничких капацитета регулаторних тијела за нуклеарну заштиту на Западном Балкану. Састојаће се од анализе резултата повезаног пројекта о степену транспозиције и - уз сличан приступ - завршетка израде законских прописа који морају бити потпуно усклађени са правном тековином ЕУ у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности. Потребно је израдити табелу саглашености. Ову активност треба спроводити заједно са стручњацима МОРТ-а и АЗЖС-а. На крају активности очекује се да правна тековина ЕУ у потпуности буде пренесена у законске прописе Црне Горе.

Активност 2: Развијање процедура. Обухватиће развијање одговарајућих спроведбених процедура за све прописе / смјернице, које ће покрити следеће теме:

- ауторизација;
- попис радиоактивних извора;
- безбједност и заштита од радиоактивних извора;
- преглед и процјена;
- контрола;
- спровођење;
- координација и сарадња;

Активност 3: QA/QC уређаја који производе јонизујуће зрачење у медицинском сектору.

Ова ће активност обухватити следеће примјене у медицини: рентгенске апарате за: радиографију, флуороскопију, компјутеризовану томографију, дигиталне панорамске системе, мамографију, радиотерапију, те затворене радиоактивне изворе примјењене у брахитерапији и отворене радиоактивне изворе које користи Одјељење за нуклеарну медицину Клиничког центра Црне Горе. Уговорач спроводи следеће задатке:

- пружа помоћ особљу Клиничког центра Црне Горе у развијању процедура за горе наведене QA/QC;
- организује курсеве обуке за особље Клиничког центра Црне Горе;

- тестира процедуре QA/QC за селекцију уређаја који производе јонизујуће зрачење;

Активност 4: Интерна дозиметрија. Уговорач реализује следеће задатке:

- Утврђује методологију за израчунавање дозе у случају радионуклида унесених у људско тијело;
- Развија регулаторне смјернице и процедуре за интерну дозиметрију.

Активност 5: Уговорач пружа подршку МОРТ-у/АЗЖС-у за боље информисање јавности о ризицима којима становништво може бити изложено путем уређаја који производе јонизујуће зрачење и из других радиоактивних извора. Сачиниће се план информисања јавности, укључујући средства за ширење информација међу становништвом, нпр, издавањем летака и брошура, и организовањем специјалних курсева у школама. У том смислу, Уговорач ограничава своје активности на израду најпогоднијих средстава за ширење информација. У Црној Гори треба организовати округли сто који би окупио особе одговорне за активности које обухватају примјену јонизујућег зрачења, те припаднике владиних и невладиних организација.

Све три првспоменуте активности обухватиће организовање конкретних курсева обуке у циљу упознавања особља МОРТ-а / АЗЖС-а и релевантних Организација за техничку подршку са различитим темама обрађеним у оквиру овог пројекта.

У Србији

За израду националне стратегије управљања радиоактивним

- Утврђивање категорија радиоактивног отпада на основу степена његове радиоактивности;

- Утврђивање нивоа толеранције и изузимања за радиоактивни отпад;

- Утврђивање опција за декомисију РА нуклеарних истраживачких реактора, укључујући могућу поновљену употребу зграде за смјештај новог реактора или циклотрона и опцију зеленог поља;

- Утврђивање настанака радиоактивног отпада за сваку главну декомисијску опцију и другог радиоактивног отпада насталог из других генератора у Србији;

- Утврђивање управљачких рута за радиоактивни графит као резултат декомисијских опција;

- Утврђивање потенцијалног третмана и условљених процеса за сваку врсту радиоактивног отпада насталог из других генератора у Србији;

- Дефинисање акционог плана у вези са локацијом, лиценцирањем, изградњом и радом објекта за одлагање радиоактивног отпада у складу са важећим законом, укључујући варијанте кад год постоје недоумице;

- Утврђивање различитих могућих опција изгледа објекта за одлагање радиоактивног отпада;

- Развијање методологије (мултиатрибутна анализа) за процјену сваког тако утврђеног правца управљања у погледу трошкова, професионалне изложености, лакоће спровођења, потребе за обуком, лиценцирање и прихватања од стране јавности;

- Утврђивање оптимизованих стратегија за управљање радиоактивним отпадом и декомисију;

- Утврђивање механизма финансирања усвојене стратегије управљања радиоактивним отпадом;

- Утврђивање актера и њихове интеракције, који ће бити укључени у спровођење стратегија управљања радиоактивним отпадом (министарства, приватне компаније, државне организације);

- Развијање програма за информисање јавности.

За окончање транспозиције правне тековине ЕУ у србијанско законодавство и законске прописе

- Помоћ у анализирању важећег Закона о заштити од јонизујућег зрачења и нуклеарној безбједности, у сврху могућег побољшања;

- Помоћ у окончању активности прегледа свих важећих прописа (које су покренуте у оквиру регионалног пројекта регулаторне помоћи финансираног из ИПА 2008) и у сачињавању нових, како би регулаторни оквир био потпуно усклађен с правном тековином ЕУ (*acquis*);

- Помоћ у изради смјерница и спроведбених прописа;

- Помоћ у успостављању посебних прописа за санирање непознатих извора и мониторинг над депонијама;

- Успостављање програма обуке за особље САЗИЗНС-а које још није потпуно упознато са израдом прописа и спроведбеним прописима;

- Утврђивање регулаторних одредби које треба увести у циљу лакшег ратификовања међународних конвенција, протокола и споразума о заштити од радијације и нуклеарне безбједности;

- Помоћ у дефинисању и састављању поступка спровођења;

- Помоћ у изради неопходних протокола за издавање дозвола за превоз затворених извора зрачења и радиоактивни отпад, за одобрење материјала изузетог из регулаторне контроле, за рјешавање питања отпада за који постоји сумња да је радиоактиван.

За регулаторну организацију, инфраструктуру и функционисање

- Успостављање система за управљање квалитетом за САЗИЗНС, усклађеног с форматом ИАЕА / ИСО или неким другим одговарајућим системом;

- Дефинисање органа грама, укључујући расподелу одговорности;

- Дефинисање годишњег програма контроле који САЗИЗНС треба спровести;

- Успостављање процедура за контролу евиденције;

- Дефинисање правила за вођење документације.

3.5 Условљеност:

Није примјењиво.

3.6 Повезане активности:

ИАЕА већ неколико година подржава успостављање и развој регулаторних тијела за нуклеарну безбједност на Западном Балкану. Међутим, најважнији пројекат који ИАЕА спроводи је пројекат финансиран из компоненте ИПА 2008 - споменут под горе наведеном тачком 3.1 - који се бави: *"Јачањем техничких капацитета регулаторних тијела за нуклеарну заштиту у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори, Србији и Косову"*. Међу текућим и завршеним пројектима ИАЕА-а, важно је споменути следеће:

- Усавршавање терапије радионуклидима у Босни и Херцеговини (БОХ 6010),

- Јачање капацитета медицинске физике у дијагностичкој радиологији у Босни и Херцеговини (БОХ 6011);

- Успостављање центра за медицинску и радијациону физику у Босни и Херцеговини (БОХ 6012),

- Мониторинг природног радиоактивног материјала у унутрашњем и спољашњем простору у Босни и Херцеговини (БОХ 7002);

- Успостављање националног система регулаторне контроле у Босни и Херцеговини (БОХ 9002);

- Подршка развоју регулаторне инфраструктуре у Црној Гори (МНЕ 2007003),

- Побољшање услуга радиотерапије у Клиничком центру Црне Горе, као мјеста од кључне важности за обоље од малигнух болести (МНЕ 2007004);

- Јачање националних могућности за заштиту професионалних радника од зрачења и од професионалне изложености зрачењу (РЕР 2007012),

- Јачање могућности за процену безбједности (РЕР 2007007),

- Ефикасности регулаторних органа и напредна обука из нуклеарне безбједности (РЕР 2007040).

Поред наведених, постоји велики број пројеката ИАЕА-а планираних за подршку у 2012/2013, који се односе на овај пројекат помоћи регулаторним тијелима, нпр:

- Изграђивање капацитета и јачање националне регулаторне инфраструктуре у Босни и Херцеговини (БОХ 2010001);

- Јачање јединица радиотерапијске физике у Босни и Херцеговини (БОХ 2010003),

- Повећање могућности нуклеарне медицине у управљању болесницима у области онкологије, кардиологије и неурологије у Босни и Херцеговини (БОХ 2010004),

- Успостављање програма КА у мамографији у Босни и Херцеговини (БОХ 2010005),

- Подршка развоју регулаторне инфраструктуре у Црној Гори (МНЕ 2010001);

- Јачање техничких и институционалних капацитета у Црној Гори за реализацију програма мониторинга животне средине (МНЕ 2010003);

- Усавршавање програма за обезбјеђивање квалитета / контролу квалитета у дијагностичкој радиологији за

национални програм мамографског скрининга (МНЕ 2010007).

Поред наведених, постоји неколико пројеката финансираних из ИПА-иних програма, који би могли допринијети допуни планираних активности, односно:

- Даљњи кораци на усклађивању законодавства и законских прописа Албаније са правном тековином Заједнице у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности (уговорено 2013);

- Јачање заштите од зрачења и нуклеарне безбједности побољшањем способности извођења ЦЕТИ-ја (обезбједити опрему 2014);

- Отварање калибрационе лабораторије за јонизујуће зрачење (Секундарна стандардна дозиметријска лабораторија) у Босни и Херцеговини, у оквиру програма из 2008;

- Управљање незатворен радионуклидима у медицинским установама (Босна и Херцеговина), у оквиру програма из 2008;

- Јачање техничких капацитета регулаторних тијела за нуклеарну безбједност у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори и Србији, у оквиру програма из 2008. (одговара шифри ИАЕА - РЕР / 9/104),

- Јачање система дозиметријске контроле за професионално изложене раднике и болеснике (Босна и Херцеговина и Косово) у оквиру програма из 2009;

- Смањивање медицинске и професионалне изложености код мамографије у Босни и Херцеговини, у оквиру програма из 2009;

- Јачање капацитета Центра за обуку за заштиту од зрачења у Бањој Луци (Босна и Херцеговина), у оквиру програма из 2009;

- Јачање техничких капацитета за мониторинг радионуклида у животној средини (Босна и Херцеговина) у оквиру програма из 2009;

- Управљање затвореним изворима зрачења, укључујући радиоактивне громобране (Бивша Југословенска Република Македонија, Црна Гора и Косово), у оквиру програма из 2009;

- *EuropeAid/133749/C/SER/XK* - Подршка заштити од зрачења и нуклеарној безбједности (Косово), реализовати до средине 2015;

- Србија - Условљавање и обезбјеђење складиштења затворених извора зрачења који се не користе у Србији (ИАЕА-ЦА 2010 / 235-591);

- Србија - Декомисија уништеног хангара за складиштење отпада бр. 1 (ИАЕА-ЦА 2010 / 235-591);

- Србија - Контрола радиоактивности у Винчи (ИАЕА-ЦА 2010 / 235-591);

- Србија - Карактеризација и условљавање радиоактивног отпада нижег нивоа зрачења (ИАЕА-ЦА 2010 / 235-591);

- Србија - Јачање способности заштите од зрачења и инфраструктуре (ИАЕА-ЦА 2010 / 235-591);

- Србија - ИПА 2010 - Регистар нуклеарних материјала, радиоактивних извора, отпада и излагања зрачењу (ИАЕА-ЦА 2013/316-192);

3.7 Научене лекције

Регулаторна тијела успостављена су недавно и, мада још увијек немају довољно особља, за већину се чини да су сасвим способна за апсорбовање регулаторне помоћи споља. Релевантна регулаторна тијела су сасвим динамична и мотивисана за обуку у области регулаторне помоћи и спремна су допринијети усклађивању националног законодавства / законских прописа својих земаља с правном тековином ЕУ у најскорије вријеме. Показало се да је њихов допринос прошлим или текућим пројектима регулаторне помоћи, финансираним из ИПА-ине компоненте и реализованим у периоду 2008-2013, веома успјешан.

Међутим, што се тиче Косова¹, главна лекција научена из прошлих пројеката регулаторне помоћи, финансираних из ИПА-ине компоненте и реализованих у периоду 2008-

2013, јесте та да способност регулаторног тијела за апсорпцију може бити пресудна.

4. Индикативни буџет (износи у EUR)

			ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА									
			УКУПНО ИСТИЧЕ	ДОПРИНОС ИПА-е ЕУ		НАЦИОНАЛНИ ДОПРИНОС					ПРИВАТНИ ДОПРИНОС	
Активности	ИБ (1)	ИНВ (1)	EUR(a)=(б)+(ц)+(д)	EUR(б)	% (2)	УкупноEUR(ц)=(х)+(у)+(з)	% (2)	Средишњи EUR (х)	Рег./Локал.EUR (у)	МФИEUR(z)	EUR (д)	% (2)
Активност1	x		3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
Уговор 1	x		3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
Уговор о пр. услуга (Техничка помоћ)												
УКУПНО 1 Б			3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
УКУПНО ПРОЈЕКАТ			3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-

Износи нето без ПДВ-а

(1) У колони "Активност" користити "Х" за означавање да ли се ради о ИБ или ИНВ

(2) Изражено у % укупних расхода (колона (а))

5. Индикативни план спровођења (периоди приказани квартално)

Уговори	Почетак тендерског поступка	Потписивање уговора	Крај пројекта
Уговор 1 - услуге	4 кв. 2014.	2 кв. 2015.	2 кв. 2018.

6. Општа питања

6.1 Једнаке могућности

Кроз бољу заштиту животне средине и безбједност, од пројекта ће имати користи и жене и мушкарци. За све активности, и мушкарци и жене имаће једнаке могућности такмичења за добијање уговора и рад на свим повезаним активностима.

6.2 Животна средина:

Реализацијом овог пројекта, државе-кориснице имаће значајну корист за животну средину, јер боља контрола употребе радионуклида може имати повољан утицај на заштиту животне средине.

6.3. Мањине

За све активности, мањине ће имати једнаке могућности такмичења за добијање уговора и рад на свим повезаним активностима.

ДОДАЦИ

I Логички оквир у стандардном формату

II Износи уговорени и уплаћени квартално током укупног трајања пројекта

III Опис институционалног оквира

IV Релевантни закони, законски прописи и стратешки документи

ДОДАТАК I: Матрица логичког оквира у стандардном формату

Матрица планирања логичког оквира за сажетак пројекта	Назив и број програма	Хоризонтални програм о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у оквиру ИПА 2011 (2011/023-384)
Даљње јачање техничких капацитета регулаторних тијела за радијациону и нуклеарну безбједност у Албанији, Босни и Херцеговини, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори и Србији, те Косову	Уговорни период истиче - 26. јуна 2015.	Период исплате истиче - 26. јуна 2019.
	Укупни буџет	Буџет ИПА-е

Укупни циљ	Објективно провјерљиви показатељи	Извори провјере	
Допринијети побољшању заштите од зрачења и нуклеарне безбједности у Албанији, Босни и Херцеговини, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори и Србији, те Косову, кроз јачање техничких капацитета њихових регулаторних агенција за нуклеарну безбједност			
Сврха пројекта	Објективно провјерљиви показатељи		Претпоставке
Пружити даљњи допринос транспозицији правне тековине у области нуклеарне безбједности и заштите од зрачења, и усклађивање функционисања регулаторних агенција за нуклеарну безбједност у Албанији, Босни и Херцеговини, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори и Србији, те Косову, с функционисањем њихових еквивалентних организација у ЕУ	Успешна транспозиција техничких капацитета на начин приказан кроз нове и побољшане прописе који су израђени према међународним стандардима и директивама Савјета ЕУРАТОМ, те међународним конвенцијама које је потписала Европска унија		
Резултати	Објективно провјерљиви показатељи		Претпоставке
Албанија - Уведен нови поступак лиценцирања нуклеарних инсталација и активности; - Израђене смјернице за паринску контролу пакета са радиоактивним материјалима; - Установљена Организација техничке подршке (ОТП) за Канцеларију за заштиту од зрачења;	Рад Канцеларије за заштиту од зрачења усклађен са радом регулаторних тијела ЕУ;	Завршни извјештај којем је допринос дао најмање један регулатор из ЕУ	

- Прегледани и ажурирани планови за реаговање у ванредним ситуацијама радиолошке несреће; - Проверена и побољшана расподела одговорности међу свим актерима укљученим у планове за ванредне ситуације; - Прегледани и ажурирани оријентациони документи за спроведбене прописе; - Успостављен систем за управљање квалитетом у Канцеларији за заштиту од зрачења	На граничним прелазима може се наставити с увозом / извозом робе која садржи радиоактивне материјале; Захваљујући подршци акредитованог ОТП-а, побољшане су регулаторне активности Канцеларије за заштиту од зрачења; Израђен план за ванредне ситуације и тестирано реаговање у ванредним ситуацијама.		
<i>Босна и Херцеговина</i> - Ажурирани или нови нацрти прописа о заштити од зрачења и нуклеарној безбједности потпуно су усклађени са правном тековином ЕУ (<i>acquis</i>) и међународним стандардима; - Спроведбене процедуре за примјену ажурираних и / или нових прописа у области заштите од зрачења, нуклеарне безбједности и безбједности извора зрачења прегледани су, анализирани и израђени у складу са најбољом међународном праксом; - Активности, програми и планови ДРАНС-а прегледани су, а систем за управљање квалитетом је успостављен и потпуно оперативан; - Инструменти контроле, контролни пописи и процедуре ДРАНС-а прегледани су, измијењени и допуњени и донесени у потпуном складу с међународним стандардима и најбољом међународном праксом; - Одлука ДРАНС-а о акредитовању ОТП-а прегледана је, и пропис припремљен; - Програм обуке особља ДРАНС-а дефинисан је и примјењен; - Кампања за информисање јавности о ризицима јонизујућег зрачења и непознатих извора разрађена је и проширена путем најпримјеренијих канала.	Потпуна усклађеност законодавства и законских прописа с правном тековином ЕУ у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности; Процедуре су израђене; Потврда о похађању; Покренута кампања о информисању.	Завршни извјештај којем је допринос дао најмање један регулатор из ЕУ	
<i>Бивша Југословенска Република Македонија</i> - Политика и стратегија Бивше Југословенске Републике Македоније за управљање радиоактивним отпадом и са њима повезани прописи прегледани су и усавршени; - Потпуно су израђени програми за обезбјеђење квалитета, укључујући мјере за контролу квалитета и процјену дозирања за болеснике из области дијагностичке и интервентне радиологије (нпр. радиографија, флуороскопија и интервентна радиологија, нуклеарна медицина, радиотерапија, компјутеризована томографија, дигитални панорамски системи и мамографија, када је примјењиво) за све медицинске установе; - Утврђени су писани протоколи за дијагностичку и интервентну радиологију; - Релевантно особље укључено у дијагностичку и интервентну радиологију обучено је за примјену протокола; - Усавршени су национални прописи за производњу радионуклида циклотроном и ПЕТ / ЦТ; - Успостављене су процедуре за лиценцирање и контролу за производњу радионуклида циклотроном и ПЕТ / ЦТ; - Особље је обучено за лиценцирање и контролу производње радионуклида циклотроном и ПЕТ / ЦТ;	Стратегија и политика су развијене и спремне за законодавни поступак; Потврда о похађању; ПЕТ / ЦТ лиценцирано.	Завршни извјештај којем је допринос дао најмање један регулатор из ЕУ	
<i>Косово</i> - Структура новог регулаторног тијела је процијењена; - Транспозиција правне тековине ЕУ у национално законодавство и законске прописе додатно завршена; - Спроведбени прописи и смјернице у складу с правном тековином ЕУ донесени, укључујући инструменте за контролу, контролне листе и процедуре, уз оне које се односе на подручје превоза нуклеарног или другог радиоактивног материјала, и организовање одговарајуће обуке;	Предложена нова структура и поступак рада; Даљње усклађивање косовског законодавства и законских прописа с правном тековином ЕУ у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности.	Завршни извјештај којем је допринос дао најмање један регулатор из ЕУ	
<i>Црна Гора</i> - Ажурирани или нови закони и законски прописи о заштити од зрачења и нуклеарној безбједности потпуно су усклађени са правном тековином ЕУ и међународним стандардима; - Спроведбене процедуре за примјену ажурираних и / или нових прописа у области безбједности од зрачења и радиоактивних извора прегледане су, анализирани и развијене у складу са најбољом међународном праксом; - АЗЖС је донијела свеобухватне регулаторне смјернице и пружила савјете, обухватајући техничке параметре и административне процедуре за сигуран рад рентгенских уређаја за радиографију, флуороскопију, компјутеризовану томографију, дигиталне панорамске системе, мамографију и радиотерапију, као и радиоактивних извора за примјену у брахитерапији, нуклеарној медицинској примјењеној у Клиничком центру Црне Горе и у индустрији; - АЗЖС је развила референтне процедуре за QA/QC уређаја који производе јонизујуће зрачење и ставила их на располагање индустријском и медицинском сектору за тестирање и употребу; - Идентификовани су стручњаци или компаније које би евентуално могле извршити тестирање QA/QC; - Одређена су средства за спровођење интерне дозиметрије, и утврђене регулаторне смјернице и пропратне процедуре за праћење и евидентирање интерних доза за раднике; - Материјал за информисање јавности о опасностима јонизујућег зрачења је састављен и дистрибуисан путем најпогоднијих канала.	Оперативна регулаторна агенција за нуклеарну безбједност Црне Горе, усклађена са еквивалентним организацијама у ЕУ.	Завршни извјештај којем је допринос дао најмање један регулатор из ЕУ	

<i>Србија</i> - Утврђена национална стратегија управљања радиоактивним отпадом и истраживачким реактором; - Завршена транспозиција правне тековине ЕУ у национално законодавство / законске прописе; - Донесени спроведбени прописи и смјернице у складу с правном тековином ЕУ; - Особље САЗИЗНС-а надлежно за израду правилника и смјерница адекватно обучено; - Израђена ревизија Закона о заштити од јонизујућег зрачења и нуклеарној сигурности; - Донесени посебни прописи о санацији непознатих извора и мониторингу депонија; - Утврђени су регулаторни услови за ратификацију међународних конвенција, протокола и споразума у вези са заштитом од зрачења и нуклеарном сигурношћу; - У регулаторном тијелу успостављен је систем за управљање квалитетом; - Предложена је нова инфраструктура и интерна расподела одговорности у САЗИЗНС-у.	У извјештају о напретку Србије за приступање ЕУ треба нагласити чињеницу да су законодавство и законски прописи у овој земљи потпуно усклађени са правном тековином ЕУ у области заштите од зрачења, сигурности од зрачења и нуклеарне сигурности; Декомисије РА истраживачког реактора почиње као резултат усвајања плана комисије; Дефинисане су опције за располагање радиоактивним отпадом; Израђен је и одобрен нови Закон о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења; На депонијама више нема непознатих извора зрачења; Међународне конвенције, протоколи и споразуми спремни су за ратификацију; Рад САЗИЗНС-а усклађен је са радом регулаторних тијела ЕУ.	Завршни извјештај којем је допринос дао најмање један регулатор из ЕУ	
Активности	Средства	Грошкови	Претпоставке
За Албанију			
Активност 1: Уговарач успоставља процедуру за лиценцирање објеката и активности за нуклеарну безбједност, односно, националне складишне капацитете за одлагање радиоактивног отпада којим управља Центар за примјењену нуклеарну физику у Тирани, као и процедуру за лиценцирање употребе ПЕТ - ЦТ-а; Активност 2: Уговарач развоја царинске процедуре за бављење пакетима који садрже радиоактивни материјал, укључујући обуку; Активност 3: Уговарач одређује критеријуме за успостављање Организација техничке подршке за Канцеларију за заштиту од зрачења, као и задатке који им требају бити додијељени. То треба обухватити утврђивање потреба у смислу опреме и техничких капацитета; Активност 4: Уговарач утврђује одговорности свих укључених актера, у случају ванредне радиолошке ситуације и појашњава процесе одлучивања; Активност 5: Уговарач врши преглед докумената који служе као смјернице за спровођење законских прописа у складу са правном тековином ЕУ (овом активношћу ће се завршити активност обухваћена хоризонталним програмом о нуклеарној безбједности и заштити од зрачења у оквиру ИПА 2010); Активност 6: Уговарач успоставља систем за управљање квалитетом за Канцеларију за заштиту од зрачења који је усклађен са форматом Међународне агенције за нуклеарну енергију / Међународне организације за стандардизацију (ИАЕА / ИСО) или неким другим одговарајућим системом.			
За Босну и Херцеговину			
Активност 1: Транспозиција правне тековине ЕУ (<i>acquis</i>) у области заштите од зрачења и нуклеарне безбједности; Активност 2: Израда спроведбених процедура; Активност 3: Критеријуми за акредитацију (ИСО / ИЕЦ) фирми / државних организација као Организација за техничку подршку (ОТП); Активност 4: Успостављање система за управљање квалитетом (QMS); Активност 5: Програм обуке за особље ДРАРНС-а и релевантних професионалаца; Активност 6: Кампања за информисање јавности.			
За Бившу Југословенску Републику Македонију			
Активност 1: Уговарач прегледа постојеће QA/QC процедуре за дијагностичку и интервентну радиологију (нпр. радиографија, флуороскопија, компјутеризована томографија, дигитални панорамски системи, и мамографија, када је примјењиво) и успоставља боље QA/QC процедуре у складу са националним законодавством, међународним стандардима и најбољом праксом ЕУ; Активност 2: На основу побољшаних процедура за QA/QC, Уговарач успоставља оптимизоване протоколе за дијагностичку и интервентну радиологију; Активност 3: Уговарач врши обуку особља укљученог у дијагностичку и интервентну радиологију у области примјене протокола; Активност 4: Уговарач пружа помоћ ДРС-у у изради нових прописа за рад циклотрона за производњу радионуклида и ПЕТ-ЦТ; Активност 5: Уговарач пружа помоћ ДРС-у у успостављању процедура за лиценцирање и контролу објеката и активности за нуклеарну безбједност, што се углавном односи на циклотрон за производњу радионуклида и ПЕТ-ЦТ; Активност 6: Уговарач врши обуку инспектора ДРС-а надлежних за провјеру циклотрона за производњу радионуклида и ПЕТ-ЦТ;			

Активност 7: Уговарач врши преглед и анализу различитих компонената за политике и стратегије у вези са радиоактивним отпадом и, када је релевантно, давање препорука за побољшање, како би та политика и стратегија у потпуности биле усклађене са међународним стандардима и најбољом праксом ЕУ.			
За Црну Гору			
Активност 1: Транспозиција правне тековине ЕУ (<i>acquis</i>); Активност 2: Усавршавање / развијање процедура; Активност 3: QA/QC уређаја који производе јонизујуће зрачење у медицинском сектору; Активност 4: Развијање поступака за QA/QC; Активност 5: Информисање јавности			
За Косово			
Активност 1: Уговарач врши критичку анализу постојеће инфраструктуре Агенције за заштиту од радијације Косову ¹ , у погледу мандата, запошљавања особља, оперативног буџета, степена стручности, независности о корисницима радионуклида, односа са другим актерима укљученим у медицинску и / или индустријску примјену радионуклида на Косову ¹ . Активност 2: Уговарач пружа помоћ у завршавању контролних активности у вези са свим постојећим прописима (које су покренуте у оквиру регионалног пројекта регулаторне помоћи финансираног из ИПА 2008 програма и ИПА 2013 програма на Косову ¹) и у изради нових, у циљу стварања регулаторног оквира који је потпуно усклађен са правном тековином ЕУ. Тиме су обухваћени контролни инструменти, контролне листе и процедуре, укључујући област превоза нуклеарних и других радиоактивних материјала, и организовање релевантних обука.			
За Србију			
A: За израду националне стратегије управљања радиоактивним отпадом и декомисије истраживачког реактора Активност A1: Утврђивање категорија радиоактивног отпада на основу степена његове радиоактивности; Активност A2: Утврђивање нивоа толеранције и изузимања за радиоактивни отпад; Активност A3: Утврђивање опција за декомисију РА нуклеарних истраживачких реактора, укључујући могуће поново употребу зграде за смјештај новог реактора или циклотрона и опцију зеленог поља; Активност A4: Утврђивање настанака радиоактивног отпада за сваку главну декомисијску опцију и другог радиоактивног отпада насталог из других генератора у Србији; Активност A5: Утврђивање управљачких рута за радиоактивни графит као резултат декомисијских опција; Активност A6: Утврђивање потенцијалног третмана и условљених процеса за сваку врсту радиоактивног отпада насталог или који треба да настану као резултат декомисијских опција и другог радиоактивног отпада насталог из других генератора у Србији; Активност A7: Дефинисање акционог плана у вези са локацијом, лиценцирањем, изградњом и радом објекта за одлагање радиоактивног отпада у складу са важећим законом, укључујући варијанте кад год постоје недоумице; Активност A8: Утврђивање различитих могућих опција изгледа објекта за одлагање радиоактивног отпада; Активност A9: Развијање методологије (мултиатрибутна анализа) за процјену сваког тако утврђеног права управљања у погледу трошкова, професионалне изложености, лакоће спровођења, потребе за обуком, лиценцирање и прихватања од стране јавности; Активност A10: Утврђивање оптимизованих стратегија за управљање радиоактивним отпадом; Активност A11: Утврђивање механизма финансирања усвојене стратегије управљања радиоактивним отпадом; Активност A12: Утврђивање актера и њихове интеракције, који ће бити укључени у спровођење стратегија управљања радиоактивним отпадом (министарства, приватне компаније, државне организације); Активност A13: Развијање програма за информисање јавности. B: За окончање транспозиције правне тековине ЕУ у србијанско законодавство и законске прописе Активност B1: Помоћ у анализирању важећег Закона о заштити од јонизујућег зрачења и нуклеарној безбједности, у сврху могућег побољшања; Активност B2: Помоћ у окончању активности прегледа свих важећих прописа (које су покренуте у оквиру регионалног пројекта регулаторне помоћи финансираног из ИПА 2008) и у сачињавању нових, како би регулаторни оквир био потпуно усклађен с правном тековином ЕУ (<i>acquis</i>); Активност B3: Помоћ у изради смјерница и спроведбених прописа; Активност B4: Помоћ у успостављању посебних прописа за санирање непознатих извора и мониторинг над депонијама; Активност B5: Успостављање програма обуке за особље САЗИЗНС-а које још није потпуно упознато са изградом прописа и спровођењу прописима; Активност B6: Утврђивање регулаторних одредби које треба увести у циљу лакшег ратификовања међународних конвенција, протокола и споразума о заштити од радијације и нуклеарне безбједности; Активност B7: Помоћ у дефинисању и састављању поступка спровођења; Активност B8: Помоћ у изради неопходних протокола за издавање дозвола за превоз затворених извора зрачења и радиоактивни отпад, за одобрење материјала			

изузетог из регулаторне контроле, за рјешавање питања отпада за који постоји сумња да је радиоактиван. <i>Ц: За регулаторну организацију, инфраструктуру и функционисање</i> Активност П1: Успостављање система за управљање квалитетом за САЗИНС, усклађеног с форматом ИАЕА / ИСО или неким другим одговарајућим системом; Активност П2: Дефинисање органа грама, укључујући расподелу одговорности; Активност П3: Дефинисање годишњег програма контроле који САЗИНС треба спровести; Активност П4: Успостављање процедура за контролу евиденције; Активност П5: Дефинисање правила за вођење документације.			
---	--	--	--

Активности које треба реализовати могу бити модификоване према резултатима ИПА 2008 регионалног пројекта за јачање техничких капацитета регулаторних тијела држава Западног Балкана, који је покренут у марту 2011. г.

ДОДАТАК II: Износи (у EUR) уговорени и квартално исплаћени за пројекат

Уговорено	Кв. 2 2015.	Кв. 3 2015.	Кв. 4 2015.	Кв. 1 2016.	Кв. 2 2016.	Кв. 3 2016.	Кв. 4 2016.	Кв. 1 2017.	Кв. 2 2017.	Кв. 3 2017.	Кв. 4 2017.	Кв. 1 2018.	Кв. 2 2018.	Кв. 3 2018.
Уговор 1- Услуге (Техничка помоћ)	3,15													
Кумулисано	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15
Исплаћено	Кв. 2 2015.	Кв. 3 2015.	Кв. 4 2015.	Кв. 1 2016.	Кв. 2 2016.	Кв. 3 2016.	Кв. 4 2016.	Кв. 1 2017.	Кв. 2 2017.	Кв. 3 2017.	Кв. 4 2017.	Кв. 1 2018.	Кв. 2 2018.	Кв. 3 2018.
Уговор 1-Услуге (Техничка помоћ)	1,8				0,6				0,6				0,15	
Кумулисано	1,8	1,8	1,8	1,8	2,4	2,4	2,4	2,4	3,0	3,0	3,0	3,0	3,15	3,15

ДОДАТАК III: Опис институционалног оквира

Видјети тачку 3.1 (историја и оправданост)

ДОДАТАК IV: Релевантни закони, законски прописи и стратешки документи

- Мултикориснички вишегодишњи индикативни плански документ (МИПД у оквиру ИПА-ине компоненте за

период 2009 - 2011 и 2011 - 2013) - Нуклеарна безбједност и заштита од зрачења;

- Заједничка конвенција о безбједности управљања истрошеним горивом и безбједности управљања радиоактивним отпадом;

Члан 3.

Ова одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-50-1-2014-26/15
20. августа 2015. године
Сарајево

Председавајући
Др Драган Човић, с. р.

Na osnovu člana V 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka broj 01,02-05-2-1001/15 od 30. jula 2015. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 11. redovnoj sjednici, održanoj 20. augusta 2015. godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI DOPUNE BROJ 2 SPORAZUMA O FINANSIRANJU IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPSKE KOMISIJE KOJI SE ODNOSI NA HORIZONTALNI PROGRAM O NUKLEARNOJ SIGURNOSTI I ZAŠTITI OD ZRAČENJA U OKVIRU INSTRUMENTATA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ ZA 2011. GODINU

Члан 1.

Ratifikuje se Dopuna broj 2 Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije koji se odnosi na horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru Instrumentata za pretpristupnu pomoć za 2011. godinu, potpisan 27. oktobra 2014. godine u Briselu i 20. marta 2015. godine u Sarajevu, na engleskom jeziku.

Члан 2.

Tekst Dopune Sporazuma u prijevodu glasi:

**DOPUNA BROJ 2
SPORAZUMA O FINANSIRANJU KOJI SE ODNOSI NA
HORIZONTALNI PROGRAM O NUKLEARNOJ
SIGURNOSTI I ZAŠTITI OD ZRAČENJA U OKVIRU
INSTRUMENTATA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ ZA
2011. GODINU**

Kako je prvobitno zaključen između Europske komisije i Bosne i Hercegovine
29. novembra 2012. godine
Europska komisija, u daljnjem tekstu "Komisija",
s jedne strane, i

Bosna i Hercegovina, u daljnjem tekstu "Korisnik",
s druge strane,
zaјedno u tekstu kao "Strane".
Budući da:

a) je Komisija 11. novembra 2011. godine usvojila Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA-ine Komponente "Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija" za 2011. godinu (u daljnjem tekstu: "Program"). Dio Programa koji se odnosi na Bosnu i Hercegovinu proveden je kroz Finansijski sporazum zaključen između Bosne i Hercegovine i Komisije 29. novembra 2012. godine;

b) nakon zaključivanja svih finansijskih sporazuma, usklađeni su rokovi ugovaranja, izvršenja i isplate, te su prema

potrebi sa svim Korisnicima zaključene dopune finansijskim sporazumima;

c) je Program izmijenjen Provedbenom odlukom Komisije C(2014) 7443 od 10. oktobra 2014. godine kako bi promijenio način upravljanja Projekta 1 - "Dodatno unaprjeđenje tehničkog kapaciteta regulatornih organa za nuklearnu energiju u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori". Projekat 1 i Projekat 2 - "Dodatno unaprjeđenje tehničkog kapaciteta regulatornih organa za nuklearnu energiju u Albaniji, Makedoniji, Srbiji, i Kosovu*" imaju isti cilj, jačanje tehničkog kapaciteta regulatornih agencija za nuklearnu energiju, ali različit geografski djelokrug. Stoga je primjereno da se spoje navedena dva projekta u jedan projekat, provodeći radnje u svim Korisnicama koje zajedno čine geografski djelokrug Projekta 1 i 2. Kako bi se olakšalo provođenje radnji bez poteškoća, potrebno je produženje konačnog datuma izvršenja ugovora za jednu godinu, sa 26. juna 2017. godine na 26. jun 2018. godine.

* Ova oznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu, te je u skladu s UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda o Deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

SPORAZUMJELE SU SE O SLJEDEĆEM:

Član 1.

Sporazum o finansiranju u vezi Horizontalnog programa o nuklearnoj bezbjednosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA-ine Komponente "Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija" za 2011. godinu, s posljednjim izmjenama i dopunama, se izmjenjuje na sljedeći način:

(1) Član 2. (1) se ukida.

(2) Aneks A originalne Provedbene odluke Komisije C (2011) 8164 od 11.11.2011. godine ovim se zamjenjuje Aneksom A Provedbene odluke Komisije C (2014) 7443 od 10. oktobra 2014. godine s izmjenama i dopunama.

(3) Član 6. (1) se zamjenjuje sljedećim: "Ugovori moraju biti izvršeni najkasnije do 26. juna 2018. godine".

(4) Član 7. (1) se zamjenjuje sljedećim: "Sredstva moraju biti isplaćena najkasnije do 26. juna 2019. godine."

(5) Član 15. (1) se izmjenjuje na sljedeći način: "Ovaj sporazum prestaje da važi 26. juna 2021. godine. Ovaj prestanak ne isključuje mogućnost da Komisija provede finansijske korekcije u skladu s Članom 56. IPA-inog Provedbenog propisa."

Član 2.

Svi ostali uslovi Sporazuma o finansiranju ostaju nepromijenjeni.

Član 3.

Ova dopuna stupa na snagu s danom potpisivanja. Ukoliko ugovorne Strane izvrše potpisivanje na različite datume, ova dopuna stupa na snagu na dan potpisivanja druge od dviju Strana.

Sastavljeno u 2 izvorna primjerka na engleskom jeziku, od kojih jedan primjerak zadržava Komisija, a jedan primjerak Korisnik.

Potpisala, za i u ime Bosne i Hercegovine, u Sarajevu,
/ svojeručni potpis/ 20.03.2015.

gđa. Nevenka Savić

Državna IPA-ina koordinatorica, Direktorica,

Direkcija za europske integracije

Potpisao, za i u ime Europske komisije, u Briselu

/svojeručni potpis/ 27.10.2014.

g. Gerhard Schumann-Hitzler

Direktor

Pečat:

G.SCHUMANN-HITZLER

DIRECTOR ELARG.D REGIONAL

COOPERATION & ASSISTANCE;

TURKISH CYPRIOT COMMUNITY

DODATAK A: Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA-ine komponente Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija za 2011. godinu

1. IDENTIFIKACIJA

Korisnice	Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija, kao i Kosovo*
CRIS broj (centralizirano upravljanje / zajedničko upravljanje) CRIS broj (decentralizirano upravljanje)	2011/023-384 - Projekti br. 1 (otkazan/aktivnosti spojene sa projektom broj 2), 2 i 6; 2011/023-388 - Projekat br. 3; 2011/023-389 - Projekti br. 4 i 5.
Godina	2011.
EU-ov doprinos	4.613.750 eura.
Organ nadležan za provođenje Programa	Projekti br. 2, 3 i 6 - Europska komisija u ime Korisnica u sistemu centraliziranog upravljanja; Projekti br. 4 i 5 - Centralna agencija za finansiranje i ugovaranje u Hrvatskoj u sistemu decentraliziranog upravljanja.
Krajnji datum za sklapanje Sporazuma o finansiranju	Najkasnije do 31. decembra 2012. godine.
Krajnji datumi za ugovaranje	26. jun 2015. godine. Ovaj datum se odnosi i na nacionalno sufinansiranje.
Krajnji datumi za izvršenje	26. jun 2017. godine, izuzev za Projekat broj 2: 26. jun 2018. godine. Ovi datumi se odnose i na nacionalno sufinansiranje.
Budžetske linije	22.020701 - Regionalni i horizontalni programi.
Programska jedinica	Jedinica D3 - Regionalni programi, GU za proširenje.
Provedbena jedinica/ Delegacija EU-a	Projekte br. 2, 3 i 6 će provoditi Jedinica D3 - Regionalni programi, GU za proširenje u sistemu centraliziranog upravljanja. Projekte br. 4 i 5 će provoditi u sistemu decentraliziranog upravljanja SAFU (CFCA) u Hrvatskoj.

* Ovo određivanje ne dovodi u pitanje pozicije o statusu, i u skladu je sa RVSUN 1244/99 i Mišljenjem MSP-a o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

2. PROGRAM

2.a Prioriteti izabrani u okviru Programa

IPA-in horizontalni program o nuklearnoj bezbjednosti i zaštiti od zračenja provodi se u kontekstu prioriteta za IPA-inu podršku, obuhvaćenih sektorom 5 - Transport i energetska infrastruktura, uključujući nuklearnu bezbjednost utvrđenu u IPA-inom Višekorisičkom, višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu (MIPD) za period 2011-2013. godine.¹

Kako se navodi u Višekorisičkom MIPD-u, "u oblasti nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja, potpuno inkorporiranje pravne stečevine Zajednice (*acquis*) u nacionalne propise i dalje predstavlja cilj za većinu IPA-inih korisnika. Takvo inkorporiranje zahtijeva potpunu operativnost nacionalnih regulatornih organa što, u slučaju nekih od njih, još uvijek nije postignuto.

Pored toga, postoji veliki broj pitanja kojima se svi korisnici trebaju pozabaviti, kao što su uspostavljanje odgovarajućeg regulatornog okvira, smanjivanje zdravstvenih učinaka ili profesionalne izloženosti i radioaktivne kontaminacije okoliša (uključujući osiromašeni uran).

I dalje treba dosta toga učiniti i u pogledu pripremljenosti za vanredne situacije i sistema ranog upozoravanja, obuke osoblja koje se suočava s ionizirajućim zračenjem i informiranja javnosti. Sprječavanje nezakonite trgovine nuklearnim materijalima i izvorima zračenja, te upravljanje radioaktivnim otpadom (uključujući radioaktivne gromobrane) i odlaganje u licencirane objekte ostaje glavna briga.

¹ C(2011)4179, 20.6.2011.

Sva ova pitanja mogu zahtijevati finansijska sredstva za nabavku opreme, pružanje tehničke pomoći i eventualno izvođenje radova.

U slučaju Srbije koja je u prošlosti posjedovala istraživačke nuklearne reaktore, treba naglasiti da se posebne mjere moraju poduzeti u cilju dekomisije tih reaktora sukladno najboljoj praksi EU-a. U tom smislu, bezbjednost radioaktivnih izvora i fizijskih materijala treba tretirati kao pitanje od najveće važnosti.

Dva korisnika (Turska i Albanija) objavila su da eventualno namjeravaju izgraditi nuklearne elektrane. U tom slučaju, posebnu pažnju treba obratiti na to da sve odredbe, posebno one koje se odnose na bezbjednost i zaštitu, budu usklađene s međunarodnim konvencijama, bezbjednosnim standardima IAEA-e, međunarodnim (uključujući bilateralne) sporazumima i pravnom stečevinom EU-a (*acquis*).

Radnje predviđene u okviru ovoga sektora imat će za cilj ostvarivanje sljedećeg:

(1) Podizanje tehničkog kapaciteta nacionalnih regulatornih agencija u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*) i propisima o nuklearnoj bezbjednosti i zaštiti od zračenja.

(2) Daljnji doprinos izradi planova za vanredne situacije i jačanje kapaciteta za pripremljenost za vanredne situacije i reagiranje na njih u nekoliko država korisnica.

(3) Provedba programa monitoringa za mjerenje pojave radioaktivnosti u okolišu i utvrđivanje metodologija za procjenu javnih doza.

(4) Mjere za smanjivanje profesionalne izloženosti i izloženosti pacijenata u zdravstvenom sektoru.

(5) Vođenje kampanja za informiranje javnosti i uspostavljanje sistema ranog upozoravanja.

Ovaj program se fokusira na skup od jednog regionalnog i tri nacionalna projekta koji pokrivaju prioritete Višekorisičkog MIPD-a i koji se bave brojnim pitanjima, odnosno, usklađivanjem zakona/propisa s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*) u oblasti nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja, povećanjem tehničkih kapaciteta nacionalnih regulatornih organa za pitanja nuklearne bezbjednosti i njihovih organizacija za tehničku podršku, praćenjem radioaktivnosti u okolišu, pripravnosti za vanredne situacije, smanjivanje medicinske izloženosti. Pored toga, ovaj program uključuje jedan administrativni aranžman sa Zajedničkim istraživačkim centrom (ZIC) - Institutom za energiju (Petten), koji bi trebao pružiti tehničku podršku Generalnoj direkciji za proširenje u pokretanju, praćenju i ocjenjivanju rezultata tih projekata.

2.b Ranija pomoć, naučene lekcije i koordiniranje donatora u sektoru nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja

S iznimkom Kosova, sve države korisnice su u posljednjih nekoliko godina uspostavile regulatorne organe za pitanja nuklearne bezbjednosti. Iako se jedan regionalni projekat iz 2008. godine koji je finansiran iz IPA-inih sredstava provodi u cilju povećanja regulatorne infrastrukture i procjene stepena inkorporiranosti pravne stečevine Zajednice (*acquis*) u nacionalne propise, to se čini sasvim nedovoljnim za usklađivanje zakona i propisa svih država korisnica s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*). Potrebna je daljnja regulatorna pomoć za povećanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa i, kad god je moguće, njihovih Organizacija za tehničku podršku (OTP), i upravo to je glavni cilj ovoga programa koji se fokusira na Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Bivšu Jugoslavensku Republiku Makedoniju, Crnu Goru, Srbiju i Kosovo.

Kao dio povećanja tehničkih kapaciteta OTP u oblasti medicinske izloženosti i praćenja radioaktivnosti u okolišu, smatra se vrijednim, kroz isporuku opreme, da se pruži podrška crnogorskoj organizaciji CETI. Ovaj projekat zapravo preuzima raniji projekat iz 2008. godine koji je finansiran iz IPA-inih sredstava i za koji - iz više razloga - postupak javnog nadmetanja nije uspio.

Hrvatska je sada blizu pristupanja EU-u i njezin regulatorni okvir usklađen je s pravnom stečevinom EU-a. Međutim, za

primjenu propisa potrebna je daljnja podrška u dvije posebne oblasti: pripremljenost za vanredne situacije i praćenje radioaktivnosti u okolišu. Obje oblasti su utvrđene kao prioritetne u studiji procjene regulatorne infrastrukture finansiranoj iz IPA-inih sredstava i zaključenoj 2010. godini. Te oblasti su jasno definirane kao prioritetne i u Višekorisičkom MIPD-u.

Ovaj program predstavlja logični nastavak prošlih i tekućih IPA-inih projekata. Njime bi se trebala riješiti većina radioloških pitanja na zapadnom Balkanu do 2015 - 2016. godine.

Važno je naglasiti da su svi ovi projekti dio koherentne strategije za vanjsku pomoć zapadnom Balkanu u oblasti nuklearne energije koja je izrađena zajedno sa svakim Korisnikom u 2010. i 2011. godini. Ovom strategijom se detaljno preciziraju potrebe za vanjsku pomoć, nabavku opreme i radova do 2015 - 2016. godine. IAEA je bila povezana sa sastavljanjem odgovarajućih mapa puta do 2013. godine.

Iako je u skorijoj prošlosti naglasak IPA-inog horizontalnog programa najviše stavljan na bavljenje nuklearnim pitanjima u vezi s nuklearnom elektranom u Vinči i posebno vraćanjem Ruskoj Federaciji nuklearnog goriva istrošenog u Srbiji, odlučeno je da se podrška odloži za najmanje godinu dana zbog evidentiranog kašnjenja u provedbi IPA-inih projekata za upravljanje radioaktivnim otpadom u Vinči. Međutim, važno je naglasiti uspjehnost projekta repatrijacije koji je apsorbirao približno jednu trećinu resursa ovoga programa u periodu 2007 - 2010. godine.

Svi projekti direktno povezani s tehničkom pomoći državama zapadnog Balkana rađeni su u uskoj koordinaciji s IAEA-om.

Od 2007. godine, IPA-in horizontalni program za nuklearnu bezbjednost i zaštitu od zračenja zapadnom Balkanu pruža značajnu podršku u cilju rješavanja određenog broja značajnih nuklearnih i radioloških pitanja. Iako su neki politički problem doveli do izvjesnog kašnjenja u provedbi ovih sukcesivnih programa, što se posebno odnosi na prilično kašnjenje u uspostavi nuklearnih regulatornih organa u nekim od zemalja korisnica, ukupna ocjena prošle i tekuće pomoći veoma je pozitivna.

Naučene lekcije uglavnom se odnose na nedovoljnu uključenost organizacija iz zemalja korisnica ovih programa u procedure javnih nadmetanja za zaključivanje ugovora. Većina njih - uključujući Hrvatsku - treba tehničku podršku iz Generalne direkcije za proširenje i ZIC-Pettena, tako da su projektni zadaci dovoljno detaljni i neutralni. To je dovelo do kašnjenja u sklapanju ugovora za većinu projekata. Druga važna lekcija je da se poboljšanje regulatorne infrastrukture u svakoj od država korisnica suočava s političkim problemima. Većina regulatornih organa nije usklađena s njihovim povezanim organizacijama u EU-u i veoma je teško postići njihovo daljnje usklađivanje. Treća lekcija je da je licenciranje skladišnih objekata za radioaktivni otpad - što je ključno pitanje za nuklearnu bezbjednost - naišlo na brojne poteškoće iz političkih razloga. Provedba projekata pod zajedničkom upravom s IAEA-om također se pokazala prilično složenim zadatkom zbog čestih promjena osoblja u okviru IAEA-e i različitih politika koje su provođene u cilju pružanja tehničke pomoći. U svakom slučaju, koordinacija je ostvarena kroz redovne kontakte s IAEA-om i zajedničke misije u relevantnim zemljama korisnicama.

Povezanost pristupa s Instrumentom za saradnju u području nuklearne bezbjednosti (INSC) obezbijedena je kroz bliske kontakte i razmjenu informacija s članovima Komiteta INSC.

2.c Opisi

Projekat br. 1: Otkazan/aktivnosti sastavljene s Projektom br. 2.

Projekat br. 2: "Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa za pitanja nuklearne bezbjednosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu", ima za cilj pružanje direktne pomoći regulatornim organima za pitanja nuklearne bezbjednosti u državama korisnicama kako bi se dodatno

dopriniјelo priјenosu pravne stečevine EU-a iz oblasti nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja u njihove nacionalne zakone i propise i njihovo funkcioniranje uskladilo s njihovim povezanim organizacijama u EU-u.

Prema području primjene, radi se o regionalnom projektu. Cilј će mu biti jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa država korisnica u oblasti nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja, te je sasvim usklađen s ciljevima MIPD-a. Mnoge regulatorne teme trebaju biti obrađene u okviru ovog projekta, odnosno, okončanje priјenosa pravne stečevine EU-a u nacionalne zakone i propise u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu; definiranje kriterija za uspostavljanje OTP-a za nacionalne regulatorne organe u Albaniji, uspostavljanje Sistema za upravljanje kvalitetom u Albaniji i Srbiji; uspostavljanje procedura za ocјenu/kontrolu kvaliteta u medicinskom sektoru u Bivšoj Jugoslavenskoј Republici Makedoniji; kontrola planova za reagiranje u slučaju radioloških vanrednih situacija u Albaniji; sačinјavanje državne strategije za upravljanje radioaktivnim otpadom i dekomisione aktivnosti u Srbiji.

Unatoč činjenici da slične aktivnosti podupire i IAEA, s tom agencijom nije bilo moguće postići dogovor o provedbi Projekta kroza zajedničko upravljanje. Stoga će trebati postupiti u uskoј koordinaciji s aktivnostima IAEA-e, kako bi se izbjeglo preklapanje.

Jedan ugovor o pružanju usluga, na iznos od 3,15 miliona eura, bit će zaključen nakon prvog poziva na javno nadmetanje koje će biti objavljeno u trećem kvartalu 2014. godine.

Projekat br. 3: "Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne bezbjednosti u Crnoj Gori kroz unaprјeđivanje kapaciteta Institucije za tehničku podršku" je projekat za nabavku koji se odnosi na pribavljanje razne opreme za podizanje tehničkih kapaciteta Centra za ekotoksikološka istraživanja u Crnoj Gori (CETI), koji djeluje kao Organizacija za tehničku podršku regulatornom organu Crne Gore. Ovaj projekat za nabavku obuhvaća sljedeća područja: praćenje radioaktivnosti u okolišu, uključujući reagiranje na radiološke/nuklearne vanredne situacije, upravljanje radioaktivnošću niskog i srednjeg nivoa, skladištenje radioaktivnog otpada i transport radioaktivnog materijala, te kontrolu profesionalne i medicinske izloženost pacijenata, i izloženosti javnosti i okoliša, i obezbјeđivanje kvaliteta/kontrole kvaliteta (QA/QC) izvora medicinskog zračenja.

Višekorisnički MIPD predviđa poduzimanje aktivnosti na razvoju planova za vanredne situacije i jačanju kapaciteta za pripremljenost i reagiranje na vanredne situacije u svim državama korisnicama, za provedbu programa monitoringa za mjerenje pojave radioaktivnosti u okolišu, uspostavljanje metodologija za ocјenu javne doze, te aktivnosti na smanjivanju profesionalne i izloženosti pacijenata u medicinskom i industrijskom sektoru. Sva ova pitanja mogu zahtijevati sredstva za nabavku opreme, pružanje tehničke pomoći i eventualno izvođenje radova.

Projekat će biti realiziran kroz jedan do četiri ugovora o nabavci na iznos od 300.000 eura, koji će biti zaključeni nakon poziva na javna nadmetanja (4 lota) u prvom kvartalu 2012. godine. Dodatni ugovori o nabavci na procijenjeni iznos od 95.000 eura kojeg u potpunosti finansira organizacija Korisnika zaključit će CETI nakon poziva na javno nadmetanje koje u prvom kvartalu 2012. godine (paralelno sufinansiranje) objavi organizacija Korisnika.

Projekat br. 4: "Usavršavanje sistema za pripravnost u vanrednim situacijama u Republici Hrvatskoј" pruža podršku Državnom uredu za radiološku i nuklearnu bezbjednost u Hrvatskoј, uglavnom u cilju harmoniziranja procedura za reagiranje na radiološke vanredne situacije sa procedurama susjednih država, posebno Slovenijom i Mađarskom. Projekat također ima za cilј jačanje sposobnosti države za reagiranje na radiološke vanredne situacije u smislu suočavanja s incidentima i nesretnim slučajevima na različitim nivoima, kao i usavršavanje nacionalnog plana za vanredne situacije koji će omogućiti brzu provedbu zaštitnih mjera u prvim nekoliko sati i

u danima nakon nesreće, kroz koordinirano reagiranje službi za vanredne situacije i drugih agencija.

Ciljevi Višekorisničkog MIPD-a obuhvaćaju rad na pripremi za vanredne okolnosti, pa ovaj projekat potpuno udovoljava zahtjevima.

U cilju provedbe ovog projekta, očekuje se zaključivanje sljedeća dva ugovora: jedan ugovor o pružanju usluga odnosi se na donaciju EU-a u iznosu od 171,000 eura, nakon poziva na učestvovanje u javnom nadmetanju koje je objavljeno u trećem kvartalu 2012. godine (predviđeno nacionalno sufinansiranje iznosi 19,000 eura); i jedan ugovor o nabavci koji se odnosi na donaciju EU-a u iznosu od 263,500 eura, nakon poziva na učestvovanje u javnom nadmetanju koje je objavljeno u četvrtom kvartalu 2013. godine (predviđeno nacionalno sufinansiranje iznosi 46,500 eura).

Provedba ovoga projekta bit će decentralizirana.

Projekat br. 5: "Poboljšanje sistema za online i offline praćenje radioaktivnosti u okolišu u Hrvatskoј u normalnim i vanrednim situacijama". Projekat se fokusira na usavršavanje sistema za online i offline praćenje radioaktivnosti u okolišu u Republici Hrvatskoј, što je potrebno za ispunјavanje uslova iz Člana 35. Euratom sporazuma u redovnim i vanrednim situacijama, posebno u vezi s mrežom za stope ambijentalne doze, online monitoringom površinskih voda, offline monitoringom i mobilnim sistemima. Sastoji se od dvije komponente: komponente 1 za nabavku, instaliranje i puštanje u rad dodatne opreme za nadogradnju postojeće tehničke infrastrukture; i komponente 2 za verifikiranje postojećih stanica za mjerenje stope doze gamma radijacije (GDR) u pogledu standardnih kriterija za lokaciju i stvaranje korektivnih/devijacionih faktora, ako je potrebno za standardizaciju GDR staničnih mjerenja prema zahtjevima EU-a za nadgledanje okoliša.

Projekat daje odgovor na neke od zaključaka IPA-inog projekta iz 2007. godine - "Procjena potreba i predložene aktivnosti u cilju praćenja radioaktivnosti u okolišu u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoј, Bivšoj Jugoslovenskoј Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" u vezi sa Hrvatskom.

Također je sasvim usklađen s ciljevima MIPD-a u pogledu praćenja radioaktivnosti u okolišu.

Za realizaciju ovog projekta očekuje se zaključivanje sljedećih dvaju ugovora: jedan ugovor je o nabavci koji se odnosi na donaciju EU-a u iznosu od 310,250 eura, nakon poziva na učestvovanje u javnom nadmetanju, objavljenog u trećem kvartalu 2012. godine (predviđeno nacionalno sufinansiranje iznosi 54,750 eura), i jedan ugovor o pružanju usluga koji se odnosi na donaciju EU-a u iznosu od 64,000 eura, nakon poziva na učestvovanje u javnom nadmetanju, objavljenog u drugom kvartalu 2013. godine (predviđeno nacionalno sufinansiranje iznosi 6,000 eura).

Provedba ovoga projekta bit će decentralizirana.

Projekat br. 6: "Tehnička podrška IPA-inom horizontalnom programu za nuklearnu bezbjednost i zaštitu od zračenja" treba omogućiti Generalnoj direkciji za proširenje bolje upravljanje svim projektima finansiranim iz IPA-inih fondova, zahvaljujući stručnom znanju Zajedničkog istraživačkog centra - Instituta za energiju (ZIC-IE) u Pettenu. Ta podrška će se uglavnom sastojati od pripreme ili provjere projektnih zadataka nuklearnih projekata, učestvovanja u odborima za evaluaciju u vezi s javnim nadmetanjima, sastanaka za pokretanje, napredak i završetak tokom provedbe Projekta, i procjene ostvarenih rezultata. Također će obuhvatiti verifikiranje zahtjeva za plaćanje koje Generalna direkcija za proširenje redovno prima od korisnika IPA-inih nuklearnih projekata.

Administrativni sporazum u iznosu od 355.000 eura sklopit će se s JRC-IE-om u prvom kvartalu 2012. godine.

2.d Horizontalna pitanja

Provedba projekata od broja 2 do broja 6 doprinijet će značajnom padu izloženosti i boljoj zaštiti ljudi i okoliša od ionizirajućeg zračenja na zapadnom Balkanu. Kao opće pravilo,

povećanje kapaciteta organa nadležnih za nuklearnu bezbjednost preduslov je za poboljšanje nuklearne bezbjednosti i zaštite od zračenja na čitavom zapadnom Balkanu.

2.e Rizici i pretpostavke

Provedba projekata od broja 2 do broja 5 u okviru ovog programa zavisi od sljedećeg preduslova:

3. BUDŽET (IZNOSI U MILIONIMA EURA)

3.a Indikativni budžet

3.a.a Tabela centraliziranih projekata

Centralizirano upravljanje	Izgrađivanje institucija (IB)					Investicija (INV)					Ukupno (IB+INV)	Ukupna donacija IPA-e EU	
	Ukupni rashodi	Donacija IPA-e EU		Doprinos države*		Ukupni rashodi	Donacija IPA-e EU		Doprinos države*				
	EUR (a)=(b)+(c)	EUR (b)	%(1)	EUR (c)	%(1)	EUR (d)=(e)+(f)	EUR (e)	%(1)	EUR (f)	%(1)	EUR (g)=(a)+(d)	EUR (h)=(b)+(e)	%(2)
Sektor 5													
Transport i energetska infrastruktura, uključujući nuklearnu bezbjednost													
Projekat br. 2	3 150 000	3 150 000	100								3,150,000	3,150,000	
Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa za pitanja nuklearne bezbjednosti u AL, BiH, MK, CG, RS i Kosovu													
Projekat br. 3						395 000	300 000	76	95 000	24	395 000	300 000	
Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne bezbjednosti u CG kroz unaprjeđivanje kapaciteta Institucije za tehničku podršku													
Projekat br. 6	355 000	355 000	100								355 000	355 000	
Tehnička podrška IPA-inom horizontalnom programu													
UKUPNO	3 505 000	3 505 000	100	-	-	395 000	300 000	76	95 000	24	3 900 000	3 805 000	83

PDV neto iznosi

* donacija (državna i privatna, nacionalna i/ili međunarodna) koju pružaju nacionalni partneri.

(1) izraženo u % ukupnih rashoda IB-a ili INV-a (kolona (a) ili (d)).

(2) samo za sektorske redove i samo za centralizirano. Izraženo u % ukupnog iznosa kolone (h). Pokazuje relativnu težinu sektora u pogledu ukupne donacije iz IPA-e EU ukupnog FP-a.

3.a.b. Tabela decentraliziranih projekata

Decentralizirano upravljanje	Izgrađivanje institucija (IB)					Investicija (INV)					Ukupno (IB+INV)	Ukupna donacija IPA-e EU	
	Ukupni javni rashodi	Donacija IPA-e EU		Javni doprinos države*		Ukupni javni rashodi	Donacija IPA-e EU		Javni doprinos države*				
	EUR (a)=(b)+(c)	EUR (b)	% ⁽¹⁾	EUR (c)	% ⁽¹⁾	EUR (d)=(e)+(f)	EUR (e)	% ⁽¹⁾	EUR (f)	% ⁽¹⁾	EUR (g)=(a)+(d)	EUR (h)=(b)+(e)	% ⁽²⁾
Sektor 5 Transport i energetska infrastruktura, uključujući nuklearnu bezbjednost													
Projekat br. 4 Usavršavanje sistema za pripravnost u vanrednim situacijama u Republici Hrvatskoj	190 000	171 000	90	19 000	10	310 000	263 500	85	46 500	15	500 000	434 500	
Projekat br. 5 Poboljšanje sistema za online i offline praćenje radioaktivnosti u okolišu u Hrvatskoj u normalnim i vanrednim situacijama	70 000	64 000	91	6 000	9	365 000	310 250	85	54 750	15	435 000	374 250	
UKUPNO	260 000	235 000	90	25 000	10	675 000	573 750	85	101 250	15	935 000	808 750	17

PDV neto iznosi

* javne donacije (privatne donacije se ne uzimaju u obzir (Član 67(I) IPA IR) u okviru decentraliziranog upravljanja).

(1) izraženo u % ukupnih rashoda IB-a ili INV-a (kolona (a) ili (d)).

(2) samo za sektorske redove. Izraženo u % ukupnog iznosa kolone (h). Pokazuje relativnu težinu sektora u pogledu ukupne donacije iz IPA-e EU ukupnog FP-a.

3.a.c Tabela rezimirane podrške iz IPA-inih fondova prema usvojenom načinu upravljanja

	Izgrađivanje institucija (IB)					Investicija (INV)					Ukupno (IB+INV)	Ukupna donacija IPA-e EU			
	Ukupni rashodi		Donacija IPA-e EU		Doprinos države*		Ukupni rashodi		Donacija IPA-e EU		Doprinos države*				
	EUR (a)=(b)+(c)	EUR (b)	% ⁽¹⁾	EUR (c)	% ⁽¹⁾	EUR (d)=(e)+(f)	EUR (e)	% ⁽¹⁾	EUR (f)	% ⁽¹⁾	EUR (g)=(a)+(d)	EUR (h)=(b)+(e)	% ⁽²⁾		
Centralizirano upravljanje	3 505 000	3 505 000	100		-	395 000	300 000	76	95 000	24	3 900 000	3 805 000	83		
Decentralizirano upravljanje	260 000	235 000	90	25 000	10	675 000	573 750	85	101 250	15	935 000	808 750	17		
UKUPNO	3 765 000	3 740 000	99,3	25 000	0,7	1 070 000	873 750	81,7	196 250	18,3	4 835 000	4 613 750	100		

PDV neto iznosi

* donacija (državna i privatna, nacionalna i/ili međunarodna), koju pružaju nacionalni partneri za centralizirano upravljanje; javne donacije (privatne donacije se ne uzimaju u obzir (Član 67(I) IPA IR) u okviru decentraliziranog upravljanja).

(1) izraženo u % ukupnih rashoda IB-a ili INV-a (kolona (a) ili (d)).

(2) izraženo u % ukupnog iznosa iz kolone (h).

3.b Načelo sufinansiranja primijenjeno na Program

Da bi projekti bili realizirani kroz centralizirano upravljanje (projekti br. 2, 3 i 6), donacije iz IPA-inih fondova EU-a čine 97,5% ukupnog budžeta namijenjenog za ovaj dio Programa. To se može izračunati u vezi s kvalificiranim rashodima, temeljeno na ukupnim rashodima. Primijenit će se paralelno sufinansiranje. Uslovi sufinansiranja za INV na nivou Projekta ispunjeni su za Projekat br. 3. Za Projekat br. 2 koji je regionalni projekat, sufinansiranje nije planirano. Projekat br. 6 odnosi se na administrativni aranžman sa Zajedničkim istraživačkim centrom. Za ovu aktivnost nije potrebno sufinansiranje.

Za projekte koji trebaju biti realizirani kroz decentralizirano upravljanje (projekti br. 4 i 5), donacije iz IPA-inih fondova EU-a čine 86% ukupnog budžeta namijenjenog za ovaj dio Programa. To se može izračunati u vezi s kvalificiranim rashodima, temeljeno na javnim rashodima. Zajedničko sufinansiranje će se primjenjivati kao pravilo. Na nivou Projekta su ispunjeni uslovi za sufinansiranje za izgrađivanje institucija (IB) i investicije (INV).

4. PROVEDBA

4.a Načini upravljanja i modaliteti provedbe

Projekte br. 2, 3 i 6 Europska komisija realizirat će na centraliziranoj osnovi, sukladno Članu 53.a Finansijske uredbe i odgovarajućim odredbama provedbenih propisa.

Projekti br. 4 i 5 bit će realizirani kroz decentralizirano upravljanje, sukladno Članu 53.c Finansijske uredbe i odgovarajućim odredbama provedbenih propisa. Korisnik će i dalje sve vrijeme obezbjeđivati poštivanje uslova propisanih Članom 56. Finansijske uredbe.

Prethodne (*ex-ante*) kontrole Europske komisije primjenjuju se na konkursne procedure za dodjelu ugovora, objavljivanje poziva za dostavljanje prijedloga i dodjeljivanje ugovora i grantova sve dok Europska komisija dopušta decentralizirano upravljanje bez prethodnih kontrola iz Člana 18. Provedbene uredbe o programu IPA-e¹.

4.b Opća pravila za postupke nabavke i dodjelu grantova

Za projekte br. 2, br. 3, br. 4, br. 5 i br. 6, nabavka se vrši u skladu s odredbama Dijela 2, Glava IV Finansijske uredbe i Dijela 2, Glava III, Poglavlje 3 njenih provedbenih propisa, kao i pravila i procedura za dodjelu ugovora za pružanje usluga, nabavku i radove koji se finansiraju iz općeg budžeta Europske unije u svrhe saradnje s trećim zemljama, koje je Komisija usvojila 24. maja 2007. godine (C (2007)2034).

Postupci za dodjelu granta provode se u skladu s odredbama Dijela 1, Glava VI Finansijske uredbe i Dijela 1, Glava VI njenih provedbenih propisa.

Ugovorni organi također koriste proceduralne smjernice i standardne predloške i modele kojima se olakšava provedba gore

navedenih pravila predviđenih u "Praktičnom vodiču kroz procedure ugovaranja vanjskih akcija EU-a" ("Praktični vodič"), koji se objavljuje na web stranici DEVCO na dan pokretanja procedure za nabavku ili dodjelu granta. Osnovni kriteriji odabira i dodjele koji se odnose na dodjelu grantova precizirani su u Praktičnom vodiču. Detaljni kriteriji odabira i dodjele bit će predviđeni u Pozivima za prijedloge - Smjernice za prijavioc.

5. MONITORING I EVALUACIJA

5.a Monitoring

Komisija može poduzeti sve aktivnosti koje smatra potrebnima za praćenje relevantnih programa, a za projekte pod zajedničkim upravljanjem s IAEA-om, te aktivnosti se mogu provesti zajedno s IAEA-om.

Decentralizirani projekti bit će praćeni posredstvom Odbora za monitoring IPA-e uz pomoć Odbora za tranzicionu pomoć i praćenje izgrađivanja institucija, te Zajedničkog odbora za monitoring.

Oni će ocjenjivati učinkovitost, kvalitet i koherentnost provedbe ovog programa. Oni mogu podnijeti prijedloge Europskoj komisiji i nacionalnom koordinatorskom tijelu za IPA-u, uz dostavljanje primjerka nacionalnom ovlaštenom uposleniku, za donošenje odluka o svim korektivnim mjerama, kako bi se obezbijedilo ostvarivanje programskih ciljeva i povećala učinkovitost pružene pomoći.

5.b Evaluacija

Programi podliježu prethodnim (*ex-ante*) evaluacijama, kao i prijelaznim i, kada je relevantno, naknadnim (*ex-post*) evaluacijama sukladno Članovima 57. i 82. Provedbene uredbe o programu IPA-e, u cilju poboljšanja kvaliteta, učinkovitosti i konzistentnosti pomoći iz fondova EU-a, te strategije i provedbe Programa.

Za centralizirane projekte, nakon dodjeljivanja ovlaštenja za upravljanje, odgovornost za vršenje prijelaznih evaluacija je na Korisniku, ne dovodeći u pitanje prava Europske komisije da izvrši bilo kakve *ad hoc* evaluacije Programa koje smatra potrebnim. Naknadna evaluacija i dalje je posebno pravo Europske komisije, čak i nakon dodjeljivanja ovlaštenja za upravljanje Korisniku.

Rezultati evaluacija se uzimaju u obzir u ciklusu programiranja i provedbe.

Komisija može vršiti i strateške evaluacije.

6. REVIZIJA, FINANSIJSKA KONTROLA, MJERE ZA SUZBIJANJE PREVARA; FINANSIJSKE PRILAGODBE, PREVENTIVNE MJERE I FINANSIJSKE ISPRAVKE

6.a Revizija, finansijska kontrola i mjere za suzbijanje prevara

Poslovne knjige i operacije svih Strana uključenih u provedbu ovog programa, kao i svi ugovori i sporazumi pomoću kojih se ovaj program realizira, s jedne strane podliježu

¹ SL L 170, 29.6.2007., str. 1

superviziji i finansijskoj kontroli Europske komisije (uključujući Europski ured za borbu protiv prevara), koja po vlastitom nahođenju može vršiti provjere bilo sama ili posredstvom vanjskog revizora i, s druge strane, revizijama Europskog suda revizora. To uključuje mjere kao što su prethodne verifikacije postupka javnog nadmetanja i dodjeljivanja ugovora koje vrši Delegacija EU-a u državi korisnici.

Kako bi se obezbijedila učinkovita zaštita finansijskih interesa Europske unije, Europska komisija (uključujući Europski ured za borbu protiv prevara) može vršiti provjere na licu mjesta i kontrole u skladu s procedurama predviđenima u Uredbi Vijeća (EC, Euratom), 2185/96¹.

Gore opisane kontrole i revizije primjenjuju se na sve izvodače, podizvodače i korisnike grantova koji su primili sredstva EU-a.

6.b Finansijske prilagodbe

Za decentralizirane projekte nacionalni dužnosnik za ovjeravanje u prvoj instanci snosi odgovornost za ispitivanje svih nepravilnosti, vrši finansijske prilagodbe kada otkrije nepravilnosti ili nemar u vezi s provedbom ovog programa, storniranjem svih dijelova pomoći EU-a. Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje uzima u obzir karakter i ozbiljnost nepravilnosti i finansijskog gubitka za pomoć EU-a.

U slučaju nepravilnosti, uključujući nemar i prevaru, nacionalni dužnosnik za ovjeravanje vrši povrat pomoći EU-a isplaćene Korisniku u skladu s nacionalnim procedurama za povrat.

6.c Revizorski trag

Za decentralizirane projekte nacionalni dužnosnik za ovjeravanje obezbjeđuje dostupnost svih relevantnih informacija kako bi se uvijek imao na raspolaganju dovoljno detaljan revizorski trag. Te informacije uključuju materijalne dokaze o odobravanju zahtjeva za isplatu, o knjigovodstvenoj obradi i isplati po takvim zahtjevima i o postupanju s avansima, garancijama i dugovanjima.

6.d Preventivne mjere

Za decentralizirane projekte Korisnici obezbjeđuju ispitivanje i učinkovitu obradu predmeta moguće prevare i nepravilnosti, i obezbjeđuju funkcioniranje mehanizma kontrole i izvještavanja koji je ekvivalentan mehanizmu predviđenom u Uredbi Komisije br. 1828/2006². O svim sumnjivim ili stvarnim slučajevima prevare i nepravilnosti, kao i o svim mjerama poduzetim u vezi s njima, službe Europske komisije moraju biti informirane bez odlaganja. Ukoliko nema sumnjivih ili stvarnih slučajeva prevare ili nepravilnosti o kojima bi se podnio izvještaj, Korisnik o toj činjenici izvještava Europsku komisiju dva mjeseca nakon kraja svakog kvartala.

Nepravilnost znači svako kršenje odredbe važećih pravila i ugovora, kao rezultat činjenja ili propusta ekonomskog operatera koje je, ili bi, utjecalo na prejudiciranje općeg budžeta Europske unije, zaračunavanjem neopravdane stavke rashoda u općem budžetu.

Prevara znači svaki hotimičan čin ili propust u vezi sa: korištenjem ili iznošenjem lažnih, netačnih ili nepotpunih izjava ili dokumenata, što dovodi do otuđenja ili pogrešnog zadržavanja sredstava iz općeg budžeta Europske unije ili budžeta kojima upravlja Europska unija ili kojima se upravlja u njeno ime; neobjavljivanje informacija čime se krši konkretna obaveza s jednakim učinkom; pogrešna primjena tih sredstava u svrhe koje se razlikuju od onih za koje su prvobitno odobrena.

Korisnik poduzima sve odgovarajuće mjere da spriječi i suprotstavi se aktivnim i pasivnim koruptivnim radnjama u bilo kojoj fazi procedure nabavke ili dodjele granta, kao i tokom provedbe odgovarajućih ugovora.

Aktivna korupcija se definira kao promišljena radnja onoga koji obećava ili daje, direktno ili preko posrednika, korist bilo koje vrste zaposleniku za njega samoga ili za treću stranu, ili kako bi djelovao ili kako bi se suzdržao od djelovanja u skladu s njegovom dužnošću ili vršenjem funkcija čime se krše njegove službene dužnosti na način koji šteti ili će vjerovatno nanijeti štetu finansijskim interesima Europske unije.

Pasivna korupcija se definira kao promišljena radnja zaposlenika koji, izravno ili preko posrednika, zahtijeva ili prima koristi bilo koje vrste za njega samoga ili za treću stranu, ili koji prihvata obećanje za dobijanje takve koristi, kako bi djelovao ili kako bi se suzdržao od djelovanja u skladu sa svojom dužnošću ili vršenjem funkcija čime krši svoje službene dužnosti na način koji šteti ili će vjerovatno nanijeti štetu finansijskim interesima Europske unije.

Organi Korisnika, uključujući osoblje odgovorno za provedbu ovoga programa, također se obavezuje da poduzme sve moguće mjere opreza koje su neophodne za izbjegavanje svakog rizika od sukoba interesa, i odmah izvještava Europsku uniju o bilo kakvom sukobu interesa ili nekoj situaciji koja bi mogla dovesti do nekog takvog sukoba.

6.e Finansijske ispravke

Za decentralizirane projekte, da bi se obezbijedilo korištenje sredstava u skladu s važećim propisima, Europska komisija primjenjuje procedure za provjeru poslovnih knjiga ili mehanizme za finansijske ispravke, sukladno Članu 53.c (2) Finansijske uredbe, na način detaljno prikazan u Okvirnom ugovoru zaključenom između Europske komisije i Korisnika.

Finansijske ispravke mogu nastati iz sljedećeg:

(i) utvrđivanja konkretne nepravilnosti, uključujući prevaru; ili

(ii) utvrđivanja slabosti ili manjkavosti u Korisnikovim sistemima za upravljanje i kontrolu.

Ukoliko Europska komisija zaključi da su rashodi u okviru ovog programa nastali kršenjem važećih propisa, odlučit će koji iznosi trebaju biti isključeni iz finansiranja od strane EU-a.

Izračun i utvrđivanje bilo koje takve ispravke, te relevantne povrate vrši Europska komisija na temelju kriterija i procedura predviđenih u Provedbenoj uredbi o programu IPA-e.

7. NESUPSTANTIVNE PRENAMJENE SREDSTAVA

Dužnosnik Komisije za ovjeravanje delegiranjem (AOD) ili dužnosnik Komisije za ovjeravanje poddelegiranjem (AOSD), u skladu s ovlaštenjima koja na njega prenosi AOD, u skladu s načelima dobrog finansijskog upravljanja, može poduzeti nesupstantivne prenamjene sredstava bez potrebe za izmijenjenom i dopunjenom odlukom o finansiranju. U tom kontekstu kumulativne prenamjene koje ne prelaze 20% ukupnog iznosa alociranog za Program, koje podliježu ograničenju od 4 miliona eura, ne smatraju se supstantivnima, s time da one ne utječu na prirodu i ciljeve Programa. IPA-in Odbor mora biti obaviješten o prethodno navedenim prenamjenama sredstava.

8. OGRANIČENE PROMJENE

Ograničene promjene u provedbi ovog programa koje utječu na osnovne elemente navedene u Članu 90. Provedbenih pravila uz Finansijsku uredbu, koje su indikativne prirode³ može poduzeti dužnosnik Europske komisije za ovjeravanje delegiranjem (AOD), ili dužnosnik Europske komisije za ovjeravanje poddelegiranjem (AOSD), u skladu s ovlaštenjima koja na njega prenosi AOD, u skladu s načelima dobrog finansijskog upravljanja bez potrebe za izmijenjenom i dopunjenom odlukom o finansiranju.

¹ SL L 292; 15.11.1996; str. 2

² SL L371; 27.12.2006, str. 1

³ Ovi bitni elementi su indikativne prirode, u slučaju grantova, indikativni iznos poziva na dostavljanje prijedloga, a u slučaju nabavke, indikativni broj i vrsta

predviđenih ugovora i indikativni vremenski okvir za pokretanje procedura nabavke.

Sažetak projekta br. 2

1. Identifikacija

Naziv projekta	Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa za radijacijsku i nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu*
CRIS - Broj odluke	2011/023-384
Projekat br.	2
MIPD - šifra sektora	5. Energija (Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD) - 5. Transport i energija, infrastruktura, uključujući nuklearnu sigurnost)
ELARG - statistička šifra	03.64 - nuklearna sigurnost
DAC - šifra sektora	23064
Ukupna cijena (bez PDV-a)2	3,150,000 EUR
Učešće EU-a	3,150,000 EUR
Odgovorna Delegacija EU-a/Nadležna jedinica	Jedinica D3 - Regionalni programi, GD za proširenje
Način upravljanja	Centralizirano
Modalitet provedbe	Projekat
Vrsta provedbe projekta	Bilateralno
Korisničke zone/Korisnici	Albanija, Bosna i Hercegovina, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo
Posljednji rok za zaključivanje ugovora	26. juna 2015. godine
Posljednji rok za izvršenje ugovora	26. juna 2018. godine
Posljednji rok za isplatu	26. juna 2019. godine

* Ova oznaka ne prejudicira status Kosova i u skladu je s Rezolucijom UNSCR-a 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde u vezi sa kosovskom deklaracijom o nezavisnosti.

2. Opći cilj i svrha projekta

2.1 Opći cilj

Doprinijeti boljoj zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu, kroz jačanje tehničkih kapaciteta njihovih regulatornih agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost.

2.2 Svrha projekta

Svrha projekta je daljnji doprinos inkorporiranju pravne stečevine EU-a (*acquis*) u nacionalne propise u oblasti sigurnosti i zaštite od zračenja, i usklađivanje funkcioniranja regulatornih agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Crne Gore, Srbije i Kosova, i ekvivalentnih organizacija u EU-u.

2.3 Povezanost s AP-om/NPAA-om/EP-om/SAA-om

- Sektorske politike europskog/pristupnog partnerstva (AP) s Bosnom i Hercegovinom (2006/55/EC) i Crnom Gorom (2007/49/EC) ukazuju na jačanje administrativnih kapaciteta i usklađivanje zakonskih propisa sa pravnom stečevinom EU-a (*acquis*).

- Sektorske politike europskog/pristupnog partnerstva (AP) s Albanijom (2006/54/EC), Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom (2006/57/EC), Srbijom (2006/56/EC) i Kosovom (2006/56/EC) ukazuju na jačanje administrativnih kapaciteta i usklađivanje zakonskih propisa sa pravnom stečevinom EU-a (*acquis*).

- Član 107. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA) zaključen između Europske unije i Albanije posebno se poziva na pravnu stečevinu Europske unije (*acquis*) u oblasti nuklearne sigurnosti.

- U Odluci Vijeća od 22. januara 2007. godine o načelima, prioritetima i uslovima europskog partnerstva s Crnom Gorom naglašava se potreba za "uspostavljanjem regulatornog organa i usvajanjem odgovarajućih zakonskih propisa u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja".

- Članom 103. SAA-a (26. marta 2001. godine), zaključenog s Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom, zahtijeva se jačanje nuklearne sigurnosti.

- U mišljenju Komisije o zahtjevu Albanije za članstvo u Europskoj uniji, izneseno 2010. godine, navodi se da je "regulatorni organ slab i da će biti potrebni značajni finansijski i ljudski resursi za njegovu izgradnju u cilju uspostave, provedbe i učinkovitog provođenja zakonskih propisa prema međunarodnim standardima i pravnoj stečevini Euratoma, uključujući Direktivu o nuklearnoj sigurnosti iz 2009. godine. Aranžmani za informiranje javnosti su nepotpuni. Potrebno je aktivirati program praćenja zračenja u okolišu. Konačno, bit će potrebne mjere kojima se garantira finansijska nezavisnost regulatornog organa od Ministarstva zdravstva".

- U Izvještaju o napretku Bosne i Hercegovine naglašava se da se "još ne provodi Zakon o radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti Bosne i Hercegovine iz 2007. godine. Pored toga, još je daleko ostvarivanje pune usklađenosti nacionalnog zakonodavstva i zakonskih propisa iz oblasti nuklearne zaštite s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*). Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost jedva da je počela s radom 2009. godine, nakon imenovanja direktora i regionalnog zamjenika direktora."

- U Izvještaju o napretku Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije iz 2010. godine naglašava se da je "Direkcija za radijacionu sigurnost (DRS) donijela nekoliko provedbenih propisa. Međutim, njihovu usklađenost s pravnom stečevinom EU-a još uvijek treba provjeriti. Administrativni kapaciteti DRS-a su prihvatljivi, iako je potrebno dodatno osoblje kako bi se DRS-u omogućilo ispunjavanje svih njegovih zadataka. Licenciranje skladišnog prostora za radioaktivni otpad ključno je pitanje za garantiranje upravljanja sigurnošću radioaktivnog otpada u zemlji. To bi trebalo izvršiti potpuno u skladu s pravnom stečevinom EU-a koja se odnosi na procjenu utjecaja na okoliš. Potrebno je utvrditi kriterije za definiranje organizacije za tehničku podršku, kako bi se DRS-u omogućilo da primi stručnu pomoć, ne samo u oblasti procjene sigurnosti objekata u kompleksu. Treba izraditi nacionalni plan za vanredne situacije. Potrebno je organizirati obuku iz oblasti zaštite od zračenja. Još uvijek nije osigurana finansijska nezavisnost Direkcije."

- U Izvještaju o napretku Kosova iz 2010. godine navodi se da je "u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u februaru usvojen Zakon o zaštiti od neionizirajućeg zračenja, ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti. Njime se propisuje da Ministarstvo okoliša i prostornog uređenja treba uspostaviti agenciju za zaštitu od zračenja. To još nije ostvareno. Pored toga, Zakon je veoma uopćen; stoga još nije pokrenuta transpozicija pravne stečevine (*acquis*) EU-a o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise iz oblasti nuklearne zaštite". U međuvremenu je, u junu 2012. godine, usvojen novi zakon o uspostavi Kosovske agencije za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost (KAZZNS), kojim se definiраju položaj, dužnosti i odgovornosti KAZZNS-a koji je formiran u okviru Kabineta premijera. U Izvještaju o napretku Kosova iz 2013. godine se navodi da "u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, Kosovo usvaja okvirni zakon kako bi se pripremilo za provedbu pravne stečevine EU-a o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja. Agencija za zaštitu od zračenja i nuklearnu sigurnost treba povećati svoje kapacitete za donošenje regulatornih mjera, te angažirati više osoblja. Treba odrediti prostor za skladištenje radioaktivnog otpada. Ne postoji nadležna organizacija za upravljanje radioaktivnim otpadom... Potrebno je nastaviti s usklađivanjem i sa provedbom... pravne stečevine EU-a za nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja.... Kosovo treba ojačati svoje institucionalne kapacitete u oblasti... nuklearne sigurnosti...." Kosovo je počelo pregovore za sklapanje SAA-a u oktobru 2013. godine. Stoga je Kosovo u procesu harmoniziranja zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*) i drugim međunarodnim pravnim instrumentima. U međuvremenu je KAZZNS uspjela

angažirati 3 nova zaposlenika i, početkom 2014. godine, preseliti u nove prostorije. Njeni kapaciteti za regulatorne mjere ojačat će primjenom projekta EuropeAid/133749/C/SER/XK, pod nazivom "Podrška zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti na Kosovu", kojeg finansira EU i kojim upravlja Europski ured na Kosovu, a čija provedba je počela u decembru 2013. godine i treba da traje 18 mjeseci.

- U Izvještaju o napretku Crne Gore iz 2009. godine navodi se da je "Zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja" usvojen u augustu 2009. godine. U okviru Agencije za zaštitu okoliša je formiran regulatorni organ nadležan za zaštitu od ionizirajućeg zračenja. Međutim, za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*), potrebno je poboljšanje regulatorne infrastrukture i povećanje njenih tehničkih kapaciteta.

- U Izvještaju o napretku Srbije iz 2010. godine, precizira se da je "zakonodavstvo i radne procedure u oblasti nuklearne zaštite potrebno revidirati u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*). Da bi Regulatorna agencija za nuklearnu zaštitu (SRPNA) pravilno funkcionirala, potrebno je uspostaviti radne procedure, odgovarajući sistem upošljavanja i tehnička sredstva. Treba jasno definirati odgovornost za kontrolu i operativni budžet za Agenciju.

2.4 Povezanost s MIPD-om

U Multikorisničkom višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu (MIPD za period 2011-2013.¹, navodi se sljedeće:

"Sektorski ciljevi podrške EU-a u naredne tri godine

U pogledu nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, pomoć za višekorisnički program u okviru IPA-ine komponente imat će za cilj jačanje kapaciteta nacionalnih regulatornih organa koji se bave pitanjima nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, čime se smanjuju radiološke prijetnje za javnost, povezane s radioaktivnim materijalima i otpadom, te upotrebom uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje."

2.5 Pokazatelji

U vezi s pitanjem nuklearne sigurnosti, podrška u ovoj oblasti rezultirat će transpozicijom relevantne pravne stečevine EU-a u nacionalno zakonodavstvo svih Korisnika. Pored toga, postojat će uslovi za odgovarajuće rukovanje radioaktivnim materijalom i otpadom i njihovo skladištenje.

Kako bi se ostvarili gore navedeni sektorski ciljevi, radnje predviđene u ovom sektoru imat će za cilj postizanje sljedećeg:

- "Tehnički kapaciteti nacionalnih regulatornih agencija su povećani tako da budu u skladu s pravnom stečevinom EU-a i propisima o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja".

Pored toga, Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD u okviru IPA-ine komponente za period 2009-2011.², tačka 2.3.3.11 - Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja, među svojim glavnim ciljevima sadrži "jačanje stručnog znanja i administrativnih kapaciteta nacionalnih organa za pitanja sigurnosti od zračenja i drugih relevantnih javnih organizacija".

Stoga je regionalni projekat koji će omogućiti jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa Korisnika u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u cijelosti usklađen s ciljevima MIPD-a.

3. Opis projekta

3.1 Historija i opravdanost

Korisnici su u konačnici obavezni da u svoja nacionalna zakonodavstva i zakonske propise prenesu Euratomove direktive koje posebno sadrže uslove u vezi s upotrebom radionuklida za brojne primjene u medicinskom sektoru i industriji. To podrazumijeva da su regulatorni organi svih Korisnika u funkciji.

U 2009/2010. godini izvršeno je procjenjivanje infrastrukture Korisnika putem projekta finansiranog iz sredstava programa IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite

od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu". Ovaj projekat obuhvaća analizu propusta, kojom se naglašavaju regulatorni aspekti koje kratkoročno i srednjoročno treba poboljšati. Zaključci ovoga projekta čine tehnički temelj tekućeg projekta.

Procjena stepena transpozicije pravne stečevine EU-a u nacionalna zakonodavstva i zakonske propise Bosne i Hercegovine i Crne Gore predmetom je regionalnog projekta IPA 2008 o "Jačanju tehničkih kapaciteta regulatornih organa za nuklearnu zaštitu u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu". Ne očekuje se 100% prijenos pravne stečevine EU-a kroz ovaj projekat. Stoga je okončanje transpozicionih aktivnosti važan cilj ovog projekta.

Situacija u vezi s regulatornim organima u korisničkim zemljama mogla bi se opisati na sljedeći način:

Albanija

Komisija za zaštitu od zračenja (RPC) je regulatorni organ. On posebno odobrava propise, smjernice i kodekse rada, nastavlja s provođenjem propisa o zaštiti od zračenja, te izdaje dozvole korisnicima radionuklida. RPC također definiira strukturu svoga izvršnog ureda pod nazivom Ured za zaštitu od zračenja (RPO). Za RPC radi petnaest članova iz nekoliko organizacija, koji nisu stalni. Ministar zdravstva je predsjedavajući RPC-a. Sekretar RPC-a je predsjedavajući RPO-a.

RPO je nadležan za brojna tehnička pitanja (utvrđivanje zaliha zatvorenih radioaktivnih izvora, dozimetrijska kontrola, izrada novih zakona i propisa, kontrole, itd.). Albanija je dosta postigla u vezi s transpozicijom pravne stečevine EU-a u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise, međutim, čini se da je u velikom broju posebnih oblasti potrebna pomoć izvana.

Niže navedeno je naglašeno u projektu finansiranom u okviru IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" (zvještaj o analizi propusta), odnosno:

- Usavršavanje sistema za upravljanje kvalitetom u skladu s međunarodnom praksom (srednji prioritet);

- Izrada procedura za izdavanje dozvola za instalacije, odnosno, objekte za skladištenje radioaktivnog otpada (visoki prioritet);

- Razvijanje carinskih procedura za bavljenje nezakonitom trgovinom i paketima koji sadrže radioaktivni materijal (visoki prioritet);

- Odgovornosti i postupak donošenja odluka u vanrednim situacijama (srednji prioritet);

- Izrada nedostajućih propisa (visoki prioritet).

Bosna i Hercegovina

Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost (DRARNS) je nezavisni regulatorni organ uspostavljen prema zakonu u novembru 2007. godine, koji treba imati 34 zaposlenika. U DRARNS-u trenutno radi samo 18 lica, a najviše 10 njih posjeduje stvarno znanje iz oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.

Godišnji operativni budžet DRARNS-a iznosi približno 480.000,00 EUR, što je nedovoljno, kada se uzmu u obzir obaveze Bosne i Hercegovine u pogledu međunarodnih konvencija o nuklearnoj i radijacionoj sigurnosti, i transpozicije i provedbe Euratomovih direktiva i procedura. Nema dovoljno znanja o novim tehnologijama izvora ionizirajućeg zračenja i determinističkim i stohastičkim stvarnim opasnostima od ionizirajućih izvora s kojima se izloženi radnici upoznaju kroz sistem obrazovanja. Populacija koja može biti izložena izvorima ionizirajućeg zračenja je nedovoljno informirana o opasnostima ionizirajućeg zračenja.

¹ C(2011)4179 od 20.6.2011.

² C(2011)4179 od 20.6.2011.

Nadalje, zbog ekonomske krize u zemlji, Vijeće ministara BiH donijelo je uredbu kojom se zabranjuje povećanje budžeta i osoblja u institucijama državne administracije u naredne tri godine.

DRARNS trenutno nailazi na poteškoće u angažiranju osoblja koje posjeduje znanje iz oblasti zaštite od zračenja.

Donošenje novih propisa potpuno usklađenih s pravnom stečevinom EU-a u završnoj je fazi.

Pored zakona iz 2007. godine, najvažniji dokument u pogledu regulatorne aktivnosti je "Politika sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja u Bosni i Hercegovini", koju je izradila DRARNS, a donijelo Vijeće ministara BiH.

Do marta 2014. godine, DRARNS je izdala 11 pravilnika. To su:

- Pravilnik o notifikaciji i autorizaciji djelatnosti sa izvorima ionizirajućih zračenja (2010.);
- Pravilnik o uslovima za saobraćaj i korištenje izvora ionizirajućeg zračenja (2010.);
- Pravilnik o inspekcijom nadzoru u oblasti radijacione i nuklearne sigurnosti (2010.);
- Pravilnik o zaštiti od ionizirajućeg zračenja kod medicinske ekspozicije (2011.);
- Pravilnik o zaštiti od zračenja kod profesionalne ekspozicije i ekspozicije stanovništva (2011.);
- Pravilnik o kategorizaciji radijacionih prijetnji (2011.);
- Pravilnik o zdravstvenom nadzoru lica profesionalno izloženih ionizirajućem zračenju i autorizaciji tehničkog servisa za zdravstveni nadzor profesionalno izloženih lica (2011.);
- Pravilnik o kontroli zatvorenih radioaktivnih izvora visoke aktivnosti i izvora nepoznatog vlasnika (2012.);
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija pravnih lica koje obavljaju djelatnost sa izvorima ionizirajućih zračenja (2012.);
- Pravilnik o sigurnosti transporta radioaktivnih materijala (2012.);
- Pravilnik o sigurnosti nuklearnih materijala i radioaktivnih izvora (2013.).

DRARNS je izradila, a Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo "Strategiju za upravljanje radioaktivnim otpadom" (2013. godine). Nadalje, Pravilnik o upravljanju radioaktivnim otpadom kojim se strategija detaljnije definira, je u formi nacрта.

Niže navedeni pravilnici koji pokrivaju oblast nadgledanja okoliša, također su u formi nacрта:

- Pravilnik o monitoringu radioaktivnosti u okolišu Bosne i Hercegovine;
- Pravilnik o granicama sadržaja radionuklida u hrani, lijekovima, robi opće namjene, građevnim materijalima i drugoj robi.

DRARNS je sastavila Plan reagiranja u situacijama vanrednog izlaganja zračenju (Državni akcioni plan za zaštitu stanovništva od ionizirajućeg zračenja u vanrednim situacijama, nuklearnoj nesreći ili pojavi nuklearne štete). Plan je prošao postupak javne rasprave, pregledale su ga sve profesionalne institucije i trenutno je u postupku usvajanja od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Pored gore navedenih pravilnika, DRARNS je u svrhu radijacione sigurnosti Korisnika od ionizirajućeg zračenja (profesionalno izložene osobe, bolesnici i stanovništvo) izdala nekoliko uputstava koja nisu zakonski obavezujuća ali predstavljaju značajne smjernice za osobe koje na bilo koji način dođu u dodir s izvorima ionizirajućeg zračenja. Radi se o sljedećim dokumentima:

- Vodič za izradu programa za zaštitu od zračenja u radiodijagnostici i Vodič za izradu programa za zaštitu od zračenja u stomatološkim ordinacijama;
- Vodič za zaštitu od zračenja profesionalno izloženih lica, trudnica i dojilja;
- Vodič za klasifikaciju kontroliranih i nadgledanih zona i kategorizaciju profesionalno izloženih lica, učenika, lica na obuci i studenata;

- Vodič za postupanje prilikom pronalaska radioaktivnih izvora nepoznatog vlasnika.

Objavljeni i trenutno izrađeni pravilnici i drugi pravni dokumenti obuhvatit će široki spektar aktivnosti i prakse u BiH u sadašnjosti i doglednoj budućnosti. Objavljeni pravilnici omogućuju regulatornom organu provedbu nacionalnog programa regulatorne kontrole.

Prije objavljivanja novih pravilnika i propisa, potrebno je pribaviti odobrenje Direkcije za evropske integracije Bosne i Hercegovine, u smislu usklađenosti tih propisa s evropskim direktivama. Stepjen transpozicije važećeg regulatornog okvira procjenjuje se kroz gore navedeni IPA 2008 regionalni projekat o regulatornoj pomoći kojim upravlja IAEA, ali novoobjavljeni propisi nisu obuhvaćeni ovom procjenom.

Jedna od najvažnijih aktivnosti DRARNS-a u periodu od njenog osnivanja, jeste izvršavanje obaveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela prema međunarodnim konvencijama i bilateralnim sporazumima u ovoj oblasti. Bosna i Hercegovina je ugovorna strana većine značajnih međunarodnih pravnih instrumenata.

Među ostalim regulatornim temama koje kratkoročno treba obraditi putem vanjske pomoći, važnu ulogu igraju procedure za osiguravanje kvaliteta/kontrolu kvaliteta (QA/QC) za uređaje koji proizvode ionizirajuće zračenje, te njihova kalibracija. Dio projekta se odnosi na informiranje javnosti o opasnostima upotrebe uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i od nepoznatih izvora. Konačno, budući je DRARNS prilično mlada organizacija, čini se da treba procijeniti njeno funkcioniranje i raspodjelu odgovornosti, kako bi mogla djelovati na sličan način kao i njena ekvivalentna organizacija u EU-u.

Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija

Direkcija za radijacionu sigurnost (DRS) - kao regulator nuklearne sigurnosti - zvanično je uspostavljena 5. maja 2005. godine na temelju "Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti", koji je usvojen 2002. godine. DRS odgovara direktno Vladi. Glavni zadaci DRS-a obuhvaćaju pripremu relevantnog zakonodavstva i zakonskih propisa, odobravanje aktivnosti koje obuhvaćaju upotrebu radionuklida i nastavak kontrole, te druge zadatke propisane Zakonom.

U protekle četiri godine je u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji izvršen značajan broj regulatornih aktivnosti. Vrlo je vjerovatno da je većina pravne stečevine EU-a (*acquis*) već prenesena u zakonodavstvo i zakonske propise Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije.

Preostale regulatorne teme koje tek treba obraditi odnose se na medicinsku ekspoziciju, prije svega u vezi sa skorajšnjim instaliranjem uređaja PET/CT-a u Institutu za nuklearnu medicinu u Štipu, uspostavljanje mjera za osiguravanje kvaliteta/kontrolu kvaliteta (QA/QC) za uređaje koji proizvode ionizirajuće zračenje u bolnicama, pripravnost za vanredne situacije i reagiranje na njih, te monitoring okoliša.

Treba napomenuti da je licenciranje kapaciteta koji proizvode ionizirajuće zračenje i smanjivanje medicinske ekspozicije u skladu s Direktivom Vijeća Euratom br. 97/43 (uspostavljanje mjera za QA/QC) ocijenjeno kao visoki prioritet u projektu finansiranom iz komponente IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" (izvještaj o analizi propusta).

Također treba pokrenuti aktivnosti u vezi s upravljanjem radioaktivnim otpadom u pogledu kojeg su u zakonodavstvu i zakonskim propisima utvrđene brojne praznine u okviru projekta iz komponente IPA 2009, pod nazivom "Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima, uključujući gromobrane: dio regulatorne pomoći". Te praznine se uglavnom odnose na licenciranje kapaciteta za upravljanje radioaktivnim otpadom i na odredbe o finansiranju, što je dovelo do preporuka za izmjenu/poboljšanje postojećeg zakonodavstva i zakonskih propisa.

Kosovo

Kosovski Parlament je 2010. godine donio novi zakon o zaštiti od neionizirajućeg i ionizirajućeg zračenja i o nuklearnoj sigurnosti. Ovim zakonom se Ministarstvu za okoliš i prostorno uređenje (MOPU) dodjeljuje uloga regulatora nuklearne sigurnosti. MOPU je radio na regulatornim pitanjima uz angažman veoma ograničenog broja stručnjaka i nije posjedovao tehničke kapacitete za transpoziciju pravne stečevine EU-a (*aquis*) u njihovo zakonodavstvo i zakonske propise. MOPU je u junu 2011. godine formirao i vodio Agenciju za zaštitu od radijacije Kosova (AZRK).

U 2012. godini usvojen je "Zakon o Agenciji za zaštitu od radijacije i nuklearnu sigurnost Kosova" (Zakon br. 04/L-067), kojim se definiraju status, dužnosti i obaveze kosovske Agencije za zaštitu od radijacije i nuklearnu sigurnost (KAZRNS)¹, koja je uspostavljena u okviru Kabineta premijera. Stoga će KAZRNS biti sljedeći organ koji će se baviti izradom novih dijelova zakonodavstva i zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU-a. Iako se očekuje pomoć kroz već spomenuti regionalni projekat IPA 2008 i projekat EuropeAid/133749/C/SER/XK pod nazivom "Pomoć u zaštiti od zračenja i nuklearna sigurnost na Kosovu", projekat koji finansira EU i kojim upravlja Ured EU-a na Kosovu, čija provedba je počela u decembru 2013. godine i koji treba trajati 18 mjeseci (IPA 2013 Kosovo), za punu transpoziciju bit će potrebna dodatna pomoć. Drugo važno pitanje je procjena infrastrukture KAZRNS-a, koju će svakako trebati poboljšati. KAZRNS je prešla u nove prostorije 2014. godine, ali ima tek osnovnu opremu, a infrastruktura za obavljanje regulatornih funkcija, uključujući kontrolu i monitoring zračenja praktično ne postoji. Treba napomenuti da je regulatorna pomoć KAZRNS-u u vezi s upravljanjem radioaktivnim otpadom dio projekta finansiranog iz komponente IPA 2009, pod nazivom "Upravljanje zatvorenim radioaktivnim izvorima, uključujući radioaktivne gromobrane" pružila korisni temelj za buduće upravljanje radioaktivnim otpadom (RO). KAZRNS je izradila novi zakon o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti, koji je u početnoj fazi postupka usvajanja.

Projektom finansiranim iz sredstava programa IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedonije, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" (izvještaj o analizi propusta), utvrđen je veliki broj oblasti visokog prioriteta za koje treba dodijeliti regulatornu pomoć izvana, odnosno:

- Priprema administrativne strukture za AZRK (organogram, popunjavanje osobljem, opis poslova, interna pravila i procedure, itd.);

- Sačinjavanje pravilnika potpuno usklađenih s pravnom stečevinom EU-a (*aquis*).

Ovaj projekat ima za cilj pružanje regulatorne pomoći u svakoj od navedenih oblasti visokog prioriteta.

Crna Gora

Nacionalni regulatorni organ za sigurnost od zračenja, upravljanje radioaktivnim otpadom, uključujući zaštitu od zračenja, formiran je u okviru tri regulatorna organa: Ministarstva održivog razvoja i turizma (MORT), Agencije za zaštitu životne sredine, Ministarstva unutrašnjih poslova i Direkcije za inspekcioni nadzor.

Prema Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 05/12, 25/12, 61/12), Ministarstvo za održivi razvoj i turizam se, između ostalog, bavi razvijanjem politike, te zakonodavstvom i zakonskim propisima u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti, i upravljanjem radioaktivnim otpadom. Pored toga, nadležno je za međunarodnu saradnju, zaključivanje međunarodnih sporazuma, monitoring međunarodnih standarda, pregovore, koordinaciju i provedbu međunarodnih konvencija i sporazuma, praćenje procesa pristupanja EU-u, usklađivanje s međunarodnim standardima, propisima i preporukama, itd.

Zakon o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 48/08 od 11. augusta 2008., 40/10 od 22. jula 2010.), *Zakon o*

zaštiti od ionizirajućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 56/09) i *Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave* propisuju da stručne i s njima povezane upravne poslove iz oblasti zaštite od zračenja i radijacione sigurnosti vrši Agencija za zaštitu životne sredine (AZŽS), nadležni izvršni organ odgovoran za provedbu politike i zakonodavstva i zakonskih propisa koje pripremi Ministarstvo održivog razvoja i turizma (izdavanje dozvola, monitoring radioaktivnosti, informiranje javnosti o rezultatima monitoringa). U pogledu međunarodnih standarda i preporuka Evropske komisije i Međunarodne agencije za atomsku energiju, Crna Gora je izrazila snažnu političku volju i, u okviru Strategije za zaštitu od ionizirajućeg zračenja, sigurnosti od zračenja i upravljanje radioaktivnim otpadom, kao prioritet naglasila uspostavljanje posebnog odjeljenja u okviru Agencije za zaštitu životne sredine, koje će se baviti praćenjem radioaktivnosti, izdavanjem dozvola i pitanjima u vezi sa zaštitom od ionizirajućeg zračenja, nuklearnom i radijacionom sigurnosti, upravljanjem radioaktivnim otpadom, uklanjanjem radioaktivnog materijala, hitnim intervencijama u slučaju radijacione nesreće, odgovornostima u slučajevima nuklearne štete i mjerama zaštite, tekomonikacijom sa stanovništvom i regulatornim organima drugih država. Neposredno nakon što je Vlada usvojila Strategiju, 22. septembra 2011. godine u okviru Agencije za zaštitu životne sredine formirano je Odjeljenje za zaštitu od ionizirajućeg zračenja i radijacionu sigurnost.

U skladu s članom 50. *Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave* ("Službeni list Crne Gore", br. 05/12, 25/12, 61/12), ministarstva vrše nadzor nad zakonitošću i učinkovitošću rada upravnih organa. Ministarstvo suspendira akte donesene izvan upravne procedure kada su u suprotnosti sa zakonom i drugim propisima i preporučuje Vladi da ih ukine ili poništi; daje prijedloge za imenovanja i razrješenja rukovodilaca upravnog organa nad čijim aktivnostima ministarstvo vrši nadzor; zahtijeva izvještaje i informacije o određenim pitanjima u okviru aktivnosti za koje je nadležan upravni organ; izdaje profesionalna uputstva, pojašnjenja, instrukcije i savjete za provedbu propisa u nadležnosti administrativnog organa, itd.

U vezi s mogućim ulaganjem žalbe u upravnom postupku, Zakon o općem upravnom postupku ("Službeni list Crne Gore", br. 60/03, 73/10, 32/11) u članu 219. propisuje da svako lice ili organizacija čije pravo je prekršeno odlukom prvostepenog organa (u ovom slučaju, Agencije za zaštitu životne sredine), može podnijeti žalbu drugostepenom organu (Ministarstvo održivog razvoja i turizma) u roku od 15 dana od datuma donošenja odluke. Žalba je uobičajeni pravni lijek kojim se pokreće drugostepeni upravni postupak kao proces kontrole rada prvostepenog organa. Bez žalbe, ova vrsta kontrole ne postoji, jer drugostepeni postupak ne može biti pokrenut ili proveden po službenoj dužnosti. Radi se o zakonu koji regulira opći upravni postupak i, ukoliko posebni zakonski propisi u oblasti okoliša ne reguliraju ova pitanja, odredbe ovoga zakona se na odgovarajući način primjenjuju na proces odlučivanja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova u svom sastavu ima i Direkciju za vanredne situacije koja, putem Sektora za upravljanje rizikom, izgrađuje bazu podataka o opasnim tvarima na temelju odredaba *Zakona o prijevozu opasnih materija* ("Službeni list Crne Gore", br. 05/08), koji propisuje da je Ministarstvo unutrašnjih poslova nadležno za izdavanje saglasnosti za prijevoz radioaktivnih materijala, koja se podnosi AZŽS-i koja izdaje dozvolu za prijevoz materijala iz klase 7. U slučaju nesreće koja može dovesti do vanredne situacije u zemlji, nadležno ministarstvo je Ministarstvo unutrašnjih poslova koje uspostavlja Nacionalni tim za koordinaciju i usvaja Nacionalni plan rada u slučaju radiološke nesreće (2010.).

Pored gore navedenih institucija, izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i načinu rada državne uprave i izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijom nadzoru ("Službeni list Crne Gore", br. 39/03, 76/09 i 57/11), definirano je da inspekciju i prinudno provođenje vrši Direkcija za

inspekcioni nadzor (DIN), kao četvrti regulatorni organ u ovoj oblasti u Crnoj Gori (inspekcioni nadzor i prinudno provođenje).

Definirani regulatorni organi se finansiraju iz budžeta Crne Gore, koja ima programski budžet, sukladno Zakonu o budžetu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 40/01, 44/01, 28/04, 71/05, "Službeni list Crne Gore", br. 12/07, 73/08, 53/09, 46/10, 49/10).

Kao što je gore navedeno, za okončanje transpozicije pravne stečevine EU-a u nacionalno zakonodavstvo, bit će potrebna dodatna regulatorna pomoć. To je jedan od temeljnih ciljeva ovoga projekta.

Čim se utvrdi revizija Zakona, bit će potrebno uspostaviti provedbene procedure koje se odnose na odobrenje, kontrolu i provođenje. U tu svrhu, Agencija za zaštitu životne sredine (AZSS) i DIN moraju usavršiti postojeće provedbene procedure u skladu s novim propisima koje treba donijeti. To je drugi temeljni cilj projekta.

Treći temeljni cilj projekta odnosi se na potrebu za uspostavljanje procedura za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje, a koji se koriste u medicinskom sektoru.

Četvrti cilj se odnosi na informiranje javnosti o rizicima koje nose uređaji i nepoznati izvori koji proizvode ionizirajuće zračenje.

Srbija

Srpska Agencija za zaštitu od ionizirajućih zračenja i nuklearnu sigurnost (SAZIZNS) je regulatorna organizacija u Republici Srbiji od jula 2010. godine, sa nadležnostima dodijeljenim u skladu sa *Zakonom o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti* ("Službeni list RS", br. 36/09 i 93/12). Postojeća regulatorna infrastruktura u Srbiji sastoji se od 3 institucije:

- Regulatorni organ: SAZIZNS;
- Ministarstvo nadležno za zaštitu od ionizirajućeg zračenja (inspekciona kontrola nad provedbom mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja posredstvom inspektora za zaštitu od zračenja - 5 zaposlenika);
- Ministarstvo nadležno za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom (inspekciona kontrola nad provedbom mjera nuklearne sigurnosti posredstvom inspektora za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom - 0 zaposlenika).

Kontrolu nad radom SAZIZNS-e, u smislu obavljanja aktivnosti koje su joj povjerene, vrši nadležno ministarstvo odgovorno za zaštitu od zračenja i ministarstvo odgovorno za nuklearnu sigurnost i upravljanje radioaktivnim otpadom, u skladu s propisima koji reguliraju državnu upravu.

U vezi s popunjavanjem regulatornog organa osobljem, u SAZIZNS-u trenutno rade 23 zaposlenika, dok je Vladinom odlukom iz 2011. godine odobren broj od ukupno 35 zaposlenika. Izmjenama i dopunama Zakona (br. 36/09) u 2012. godini (br.93/12), predviđeno je da se SAZIZNS finansira isključivo iz državnog budžeta, a ranije uvedeni sistem plaćanja naknada (koje su plaćali korisnici dozvola) je ukinut.

Budžet za 2013. godinu je povećan za 54% u odnosu na 2012. godinu, uz dodatno povećanje za 39% za 2014. godinu, i trenutno iznosi RSD 100.000.000 (oko EUR 800.000). U istom periodu je broj zaposlenih povećan sa 16 na 23.

SAZIZNS je do sada izradila 18 pravilnika, pokrivajući različite regulatorne aspekte iz oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Kako bi osigurala uslove za provedbu svoje politike u sferi zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti, kao i politike o upravljanju radioaktivnim otpadom, Vlada Srbije će, na prijedlog SAZIZNS-a, usvojiti sljedeće:

1. Program radijacione sigurnosti (trenutni status: dokument izrađen);
2. Program nuklearne sigurnosti (trenutni status: u postupku pribavljanja mišljenja nadležnih ministarstava);
3. Program upravljanja radioaktivnim otpadom usklađen s pravilnikom o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (trenutni status: čeka se izrada dokumenta o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš).

Pored toga, na prijedlog SAZIZNS-a, Vlada će usvojiti i:

4. Plan za vanredne situacije u slučaju nesreće (trenutni status: dokument izrađen);

5. Uredbu o sigurnosti nuklearnih objekata i nuklearnih materijala (trenutni status: u postupku pribavljanja mišljenja nadležnih ministarstava).

Stepen njihove usklađenosti s pravnom stečevinom EU-a treba provjeriti kroz gore navedeni regionalni projekat u okviru IPA 2008, o regulatornoj pomoći koja je pokrenuta 20. marta 2011. godine. Cilj da regulatorni okvir u oblasti nuklearne zaštite koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-a bude spreman do kraja 2013. godine je dosta narušen činjenicom da je preduslov bio ulaganje amandmana na Zakon. Taj zadatak nije u nadležnosti regulatornog organa, nego ministarstva koje nadgleda rad SAZIZNS-a u oblasti zaštite od ionizirajućeg zračenja.

U projektu finansiranom u okviru IPA 2007, pod nazivom "Procjena regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu" (izvještaj o analizi propusta), naglašava se prilično veliki broj tema koje bi zahtijevale pomoć izvana; između ostalog, radi se o sljedećem:

- Izrada nacionalne strategije za radioaktivni otpad i dekomisiju (visoki prioritet);
- Izrada pravilnika o prijevozu radioaktivnih materijala (visoki prioritet);
- Nedostaje pravilnik o kategorizaciji izvora koji bi se bavio sigurnosnim pitanjima (visoki prioritet);
- Pravilnik o monitoringu odlagališta željeznog otpada (srednji prioritet);
- Priprema provedbenih propisa (visoki prioritet);
- Definiranje odgovornosti za kontrolu (visoki prioritet);
- Transpozicija direktive EU-a u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise (visoki prioritet);
- Ratificiranje preostalih međunarodnih konvencija i dodatnog protokola za zaštitu (srednji prioritet);
- Utvrđivanje administrativne i proceduralne osnove, uključujući razvijanje sistema za upravljanje kvalitetom (visoki prioritet);
- Izrada neophodnih dokumenata o provođenju procesa licenciranja, programu godišnje kontrole, predlošku evidencije, pravilima za čuvanje dokumentacije (visoki prioritet);
- Obuka osoblja SAZIZNS-a (visoki prioritet);
- Donošenje pravilnika o kategorizaciji izvora zračenja (visoki prioritet).

Regulatorna pomoć koja se pruža u okviru ovog projekta bavit će se svim ovim temama. Kao rezultat ove pomoći, trebalo bi da SAZIZNS bude u situaciji da može funkcionirati slično ekvivalentnim organizacijama u državama članicama EU-a.

3.2 Procjena utjecaja projekta, katalitičkog efekta, održivosti i prekograničnog utjecaja

Ovaj projekat će omogućiti Korisnicima raspolaganje regulatornim organima u oblasti nuklearne zaštite koji su sposobni za bolju kontrolu radioloških pitanja na njihovim teritorijama, odnosno, za upravljanje institucionalnim radioaktivnim otpadom, sprječavanje i suzbijanje nezakonite trgovine nuklearnim materijalima i izvorima zračenja, upravljanje prirodnim radionuklidima iz materijala (NORM), i tehnološki povećanim prirodnim radionuklidima iz materijala (TENORM), upravljanje mogućom radioaktivnom kontaminacijom okoliša, instaliranje sistema ranog upozoravanja i pripravnost za vanredne situacije, te kontrolu medicinske izloženosti pacijenata i zdravstvenih radnika. Funkcioniranje učinkovitih regulatornih organa u svakoj državi korisnici ključno je pitanje za sigurnost od zračenja. Time se može značajno smanjiti rizik prekogranične radioaktivne kontaminacije okoliša, pri čemu je prenošenje zrakom i zajedničkim vodotocima najznačajnije.

3.3. Rezultati i mjerljivi pokazatelji

U Albaniji

Rezultati:

- Uveden je novi postupak licenciranja nuklearnih instalacija i aktivnosti;
- Izrađene su smjernice za carinsku kontrolu paketa sa radioaktivnim materijalima;
- Ustanovljena je Organizacija tehničke podrške (OTP) za Ured za zaštitu od zračenja;
- Pregledani su i ažurirani planovi za reagiranje u vanrednim situacijama radiološke nesreće;
- Provjerena je i poboljšana raspodjela odgovornosti među svim akterima uključenim u planove za vanredne situacije;
- Pregledani i ažurirani orijentacioni dokumenti za provedbene propise;
- Uspostavljen je sistem za upravljanje kvalitetom u Uredu za zaštitu od zračenja.

Pokazatelji:

- Rad Ureda za zaštitu od zračenja je usklađen s radom regulatornih organa EU-a;
- Na graničnim prijelazima se može nastaviti s uvozom/izvozom robe koja sadrži radioaktivne materijale;
- Zahvaljujući OTP-u, poboljšane su regulatorne aktivnosti Ureda za zaštitu od zračenja;
- Izrađen je plan za vanredne situacije i testirano je reagiranje u vanrednim situacijama.

U Bosni i Hercegovini

Rezultati:

- Ažurirani ili novi nacrti propisa o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti usklađeni su s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*) i međunarodnim standardima;
- Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti zaštite od zračenja, nuklearne sigurnosti i sigurnosti izvora zračenja su pregledani, analizirani i izrađeni u skladu s najboljom međunarodnom praksom;
- Aktivnosti, programi i planovi DRARNS-a su pregledani, a sistem za upravljanje kvalitetom je uspostavljen i potpuno operativan;
- Instrumenti kontrole, kontrolni popisi i procedure DRARNS-a su pregledani, izmijenjeni i dopunjeni i doneseni u potpunom skladu s međunarodnim standardima i najboljom međunarodnom praksom;
- Odluka DRARNS-a o akreditiranju OTP-a je pregledana, i propis pripremljen;
- Program obuke osoblja DRARNS-a je definiran i primijenjen;
- Kampanja za informiranje javnosti o rizicima ionizirajućeg zračenja i nepoznatih izvora je razrađena i proširena putem najprimjerenijih kanala.

Pokazatelji:

- Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost u Bosni i Hercegovini usklađena je s ekvivalentnim organizacijama iz EU-a.

U Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji

Rezultati:

- Politika i strategija Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije za upravljanje radioaktivnim otpadom i s njima povezani propisi su pregledani i usavršeni;
- Popuno su izrađeni programi za osiguranje kvaliteta, uključujući mjere za kontrolu kvaliteta i procjenu doziranja za bolesnike iz oblasti dijagnostičke i interventne radiologije (npr. radiografija, fluoroskopija i interventna radiologija, nuklearna medicina, radioterapija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sistemi i mamografija, kada je primjenjivo) za sve medicinske ustanove;
- Utvrđeni su pisani protokoli za dijagnostičku i interventnu radiologiju;
- Relevantno osoblje uključeno u dijagnostičku i interventnu radiologiju obučeno je za primjenu protokola;
- Usavršeni su nacionalni propisi za objekte i aktivnosti u vezi sa nuklearnom sigurnošću, što se uglavnom odnosi na proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT-om;

- Uspostavljene su procedure za licenciranje i kontrolu za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT-om;
- Osoblje je obučeno za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti u vezi sa nuklearnom sigurnošću, što se uglavnom odnosi na proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT-om.

Pokazatelji:

- Nova verzija politike i strategije za upravljanje radioaktivnim otpadom spremna je za zakonodavni postupak;
- Rad Direkcije za radijacionu sigurnost je usklađen s radom regulatornih organa EU-a;
- Postoje nacionalni uslovi za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT-om;
- Postoje pisani protokoli za licenciranje i kontrolu PET/CT-a i proizvodnje radionuklida ciklotronom;
- Objekat PET/CT je licenciran i u funkciji;
- Potvrda o pohađanju odgovarajućih seminara.

Na Kosovu

Rezultati:

- Struktura novog regulatornog organa je ocijenjena;
- Transpozicija pravne stečevine EU-a u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise je dodatno završena;
- Provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU-a su doneseni, uključujući instrumente za kontrolu, kontrolne liste i procedure, uz one koje se odnose na područje prijevoza nuklearnog ili drugog radioaktivnog materijala, i organiziranje odgovarajuće obuke.

Pokazatelji:

- Za KAZZNS je predložena nova struktura i postupak rada;
- Daljnje usklađivanje kosovskog zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.

U Crnoj Gori

Rezultati:

- Ažurirani ili novi zakoni i zakonski propisi o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU-a i međunarodnim standardima;
- Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti sigurnosti od zračenja i radioaktivnih izvora su pregledane, analizirane i razvijene u skladu s najboljom međunarodnom praksom;
- AZZS je donijela sveobuhvatne regulatorne smjernice i pužila savjete, obuhvaćajući tehničke parametre i administrativne procedure za siguran rad rentgenskih uređaja za radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sisteme, mamografiju i radioterapiju, kao i radioaktivnih izvora za primjenu u brahiterapiji, nuklearnoj medicini primijenjenoj u Kliničkom centru Crne Gore i u industriji;
- AZZS je razvila referentne procedure za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i stavila ih na raspolaganje industrijskom i medicinskom sektoru za testiranje i upotrebu;
- Identificirani su stručnjaci ili firme koje bi eventualno mogle izvršiti testiranje QA/QC;
- Određena su sredstva za provedbu interne dozimetrije, i utvrđene regulatorne smjernice i prateće procedure za praćenje i evidentiranje internih doza za djelatnike;
- Materijal za informiranje javnosti o opasnostima ionizirajućeg zračenja je sastavljen i distribuiran putem najprikladnijih kanala.

Pokazatelji:

- Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost Crne Gore je usklađena sa takvim organizacijama u EU-u.

U Srbiji

Rezultati:

- Utvrđena je nacionalna strategija upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisijom istraživačkog reaktora;
- Završena je transpozicija pravne stečevine EU-a u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise;
- Doneseni su provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU-a;

- Osoblje SAZIZNS-a nadležno za izradu pravilnika i smjernica je adekvatno obučeno;
- Izrađena je revizija Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti;
- Doneseni su posebni propisi o sanaciji nepoznatih izvora i monitoringu deponija;
- Utvrđeni su regulatorni uslovi za ratificiranje međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma u vezi sa zaštitom od zračenja i nuklearnom sigurnošću;
- U regulatornom organu je uspostavljen sistem za upravljanje kvalitetom;
- Predložena je nova infrastruktura i interna raspodjela odgovornosti.

Pokazatelji:

- U Izvještaju o napretku Srbije za pristupanje EU-u treba naglasiti činjenicu da su zakonodavstvo i zakonski propisi u ovoj zemlji potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zaštite od zračenja, sigurnosti od zračenja i nuklearne sigurnosti;
- Dekomisija RA istraživačkog reaktora počinje kao rezultat usvajanja plana dekomisije;
- Definirane su opcije za raspolaganje radioaktivnim otpadom;
- Izrađen je i odobren novi zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja;
- Na deponijama više nema nepoznatih izvora zračenja;
- Međunarodne konvencije, protokoli i sporazumi su spremni za ratificiranje;
- Rad SAZIZNS-a je usklađen s radom regulatornih organa EU-a.

3.4 Aktivnosti

U Albaniji

- Uspostavljanje procedure za licenciranje objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, odnosno, nacionalnih skladišnih kapaciteta za odlaganje radioaktivnog otpada kojim upravlja Centar za primijenjenu nuklearnu fiziku u Tirani, kao i procedure za licenciranje upotrebe PET/CT-a;
- Razvijanje carinskih procedura za bavljenje paketima koji sadrže radioaktivni materijal, uključujući obuku;
- Određivanje kriterija za uspostavljanje Organizacija tehničke podrške za Ured za zaštitu od zračenja, kao i zadataka koji im trebaju biti dodijeljeni. To treba obuhvatiti utvrđivanje potreba u smislu opreme i tehničkih kapaciteta;
- Utvrđivanje odgovornosti svih uključenih aktera, u slučaju vanredne radiološke situacije i pojašnjenje procesa odlučivanja;
- Pregled dokumenata koji služe kao smjernice za provedbu zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU-a (ovom aktivnošću će se završiti aktivnost obuhvaćena horizontalnim programom o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2010);
- Uspostavljanje sistema za upravljanje kvalitetom za Ured za zaštitu od zračenja koji je usklađen s formatom Međunarodne agencije za nuklearnu energiju/Međunarodne organizacije za standardizaciju (IAEA/ISO) ili nekim drugim odgovarajućim sistemom.

U Bosni i Hercegovini

Aktivnost 1: Ugovarač završava aktivnosti na transpoziciji pravne stečevine EU-a (*acquis*) u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u zakonske propise Bosne i Hercegovine. Potrebno je izraditi tablicu usklađenosti. Ovu aktivnost treba provoditi zajedno sa stručnjacima DRARNS-a. Na kraju aktivnosti očekuje se da pravna stečevina EU-a u cijelosti bude prenesena u zakonske propise Bosne i Hercegovine.

Aktivnost 2: Ugovarač pomaže DRARNS-u u razvijanju odgovarajućih provedbenih procedura za sve zakonske propise/smjernice koje će obuhvatiti sljedeće teme:

- autorizaciju,
- kontrolu i procjenu,
- popis radioaktivnih izvora,
- kontrolu (instrumente kontrole, kontrolne liste, godišnji plan kontrole),

- prisilno provođenje,
- sigurnost radioaktivnih izvora,

na temelju međunarodnih standarda i najbolje prakse EU-a u svim aktivnostima (medicina, industrija,...) u vezi s izvorima ionizirajućeg zračenja koji se koriste u Bosni i Hercegovini.

Aktivnost 3: Ugovarač podržava DRARNS u izradi kriterija za akreditaciju (ISO/IEC) firmi/nacionalnih organizacija kao Organizacija tehničke podrške (OTP) u cilju izvršavanja brojnih tehničkih usluga za DRARNS. Ugovarač priprema i realizira relevantnu obuku za osoblje DRARNS-a i OTP-a, kako bi se upoznao s tim kriterijima.

Aktivnost 4: Ugovarač pomaže DRARNS-u u uspostavljanju sistema za upravljanje kvalitetom (QMS) potpuno usklađenim s međunarodnom praksom, kojim se definišu organizacione odgovornosti, pravila upravljanja i svi drugi administrativni zahtjevi za učinkovito funkcioniranje regulatornog organa. Strateški plan, interne politike, programi rada i akcioni planovi DRARNS-a morat će biti sačinjeni.

Aktivnost 5: U vezi s različitim zadacima ovoga projekta i na temelju procjene tehničkih kapaciteta DRARNS-a, Ugovarač definira i primjenjuje program obuke osoblja DRARNS-a i eventualno drugih relevantnih profesionalaca. Ovaj program će obuhvatiti obuku osoblja DRARNS-a i eventualno drugih relevantnih profesionalaca u vezi s posebnim pitanjima, npr. sačinjavanje i provedba propisa, popis radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala, upravljanje nepoznatim izvorima, procjena sigurnosti i uopćenije teme, kao što su regulatorna kontrola, uključujući inspekciju i prisilno provođenje.

Aktivnost 6: Ugovarač pruža podršku DRARNS-u u smislu boljeg informiranja javnosti o opasnostima kojima bi se stanovništvo moglo izložiti putem uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i drugih radioaktivnih izvora. Ova aktivnost mora biti u skladu s odredbama Euratomove direktive Vijeća br. 89/618. Bit će izrađen plan za informiranje javnosti, uključujući sredstva za širenje informacija, npr. izdavanjem letaka i brošura, organiziranjem konkretnih kurseva u školama. U tom kontekstu Ugovarač ograničava svoje aktivnosti na izradu najprimjerenijih sredstava širenja informacija.

U Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji

- Pregled postojećih QA/QC procedura za dijagnostičku i interventnu radiologiju (npr. radiografija, fluoroskopija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sistemi, i mamografija kada je primjenjivo) i uspostavljanje boljih QA/QC procedura u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, međunarodnim standardima i najboljom praksom EU-a;

- Na temelju poboljšanih procedura za AQ/QC, uspostaviti optimizirane protokole za dijagnostičku i interventnu radiologiju;

- Obuka osoblja uključenog u dijagnostičku i interventnu radiologiju u oblasti primjene protokola;

- Pomoć DRS-u u izradi novih propisa za rad objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;

- Pomoć DRS-u u uspostavi procedura za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;

- Obuka inspektora DRS-a nadležnih za provjeru ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a;

- Pregled i analiza različitih komponenata za politike i strategije u vezi s radioaktivnim otpadom i, kada je relevantno, davanje preporuka za poboljšanje, kako bi ta politika i strategija u cijelosti bile usklađene s međunarodnim standardima i najboljom praksom EU-a.

Na Kosovu

- Kritična analiza postojeće infrastrukture Agencije za zaštitu od radijacije Kosova, u pogledu mandata, upošljavanja osoblja, operativnog budžeta, stepena stručnosti, nezavisnosti o korisnicima radionuklida, odnosa s drugim akterima uključenim u medicinsku i/ili industrijsku primjenu radionuklida na Kosovu.

- Pomoć u završavanju kontrolnih aktivnosti u vezi sa svim postojećim propisima (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći finansiranog iz IPA 2008 programa i IPA 2013 programa na Kosovu) i u izradi novih, u cilju stvaranja regulatornog okvira koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Time su obuhvaćeni kontrolni instrumenti, kontrolne liste i procedure, uključujući oblast prijevoza nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala, i organiziranje relevantne obuke.

U Crnoj Gori

Aktivnost 1: Ugovarač će završiti aktivnosti u vezi s transpozicijom pravne stečevine EU-a u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u zakonske propise Crne Gore, koje su djelimično sprovedene u okviru projekta finansiranog iz komponente IPA 2008, a koji se odnosi na jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa za nuklearnu zaštitu na zapadnom Balkanu. Sastojat će se od analize rezultata povezanog projekta o stepenu transpozicije i - uz sličan pristup - završetka izrade zakonskih propisa koji moraju biti potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Potrebno je izraditi tablicu usklađenosti. Ovu aktivnost treba provoditi zajedno sa stručnjacima MORT-a i AZŽS-a. Na kraju aktivnosti se očekuje da pravna stečevina EU-a u cijelosti bude prenesena u zakonske propise Crne Gore.

Aktivnost 2: Razvijanje procedura. Obuhvatit će razvijanje odgovarajućih provedbenih procedura za sve propise/smjernice, koje će pokriti sljedeće teme:

- autorizacija,
- spisak radioaktivnih izvora,
- sigurnost i zaštita od radioaktivnih izvora,
- pregled i procjena,
- kontrola,
- provođenje,
- koordinacija i saradnja.

Aktivnost 3: QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje u medicinskom sektoru.

Ova će aktivnost obuhvatiti sljedeće primjene u medicini: rentgenske aparate za: radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sisteme, mamografiju, radioterapiju, te zatvorene radioaktivne izvore primijenjene u brahiterapiji i otvorene radioaktivne izvore koje koristi Odjeljenje za nuklearnu medicinu Kliničkog centra Crne Gore. Ugovarač provodi sljedeće zadatke:

- pruža pomoć osoblju Kliničkog centra Crne Gore u razvijanju procedura za gore navedene QA/QC;
- organizira kurseve obuke za osoblje Kliničkog centra Crne Gore;
- testira procedure QA/QC za selekciju uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje.

Aktivnost 4: Interna dozimetrija. Ugovarač realizira sljedeće zadatke:

- Utvrđuje metodologiju za izračun doze u slučaju radionuklida unesenih u ljudsko tijelo;
- Razvija regulatorne smjernice i procedure za internu dozimetriju.

Aktivnost 5: Ugovarač pruža podršku MORT-u/AZŽS-u za bolje informiranje javnosti o rizicima kojima stanovništvo može biti izloženo putem uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i iz drugih radioaktivnih izvora. Sačinit će se plan informiranja javnosti, uključujući sredstva za širenje informacija među stanovništvom, npr. izdavanjem letaka i brošura, i organiziranjem posebnih kurseva u školama. U tom smislu, Ugovarač ograničava svoje aktivnosti na izradu najprikladnijih sredstava za širenje informacija. U Crnoj Gori treba organizirati okrugli stol koji bi okupio osobe odgovorne za aktivnosti koje obuhvaćaju primjenu ionizirajućeg zračenja, te pripadnike vladinih i nevladinih organizacija.

Sve tri prvospomenute aktivnosti obuhvatit će organiziranje konkretnih kurseva obuke u cilju upoznavanja osoblja MORT-a/AZŽS-a i relevantnih organizacija za tehničku podršku s različitim temama obrađenim u okviru ovog projekta.

U Srbiji

Za izradu nacionalne strategije upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisije istraživačkog reaktora

- Utvrđivanje kategorija radioaktivnog otpada na temelju stepena njegove radioaktivnosti;

- Utvrđivanje nivoa tolerancije i izuzimanja za radioaktivni otpad;

- Utvrđivanje opcija za dekomisiju RA nuklearnih istraživačkih reaktora, uključujući moguću ponovnu upotrebu zgrade za smještaj novog reaktora ili ciklotrona i opciju zelenog polja;

- Utvrđivanje nastanaka radioaktivnog otpada za svaku glavnu dekomisionu opciju i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji;

- Utvrđivanje upravljačkih ruta za radioaktivni grafit kao rezultat dekomisionih opcija;

- Utvrđivanje potencijalnog tretmana i uslovljenih procesa za svaku vrstu radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji;

- Definiranje akcionog plana u vezi s lokacijom, licenciranjem, izgradnjom i radom objekta za odlaganje radioaktivnog otpada u skladu s važećim zakonom, uključujući varijante kad god postoje nedoumice;

- Utvrđivanje različitih mogućih opcija izgleda objekta za odlaganje radioaktivnog otpada;

- Razvijanje metodologije (multiatributna analiza) za procjenu svakog tako utvrđenog pravca upravljanja u pogledu troškova, profesionalne izloženosti, lakoće sprovođenja, potrebe za obukom, licenciranja i prihvatanja od strane javnosti;

- Utvrđivanje optimiziranih strategija za upravljanje radioaktivnim otpadom i dekomisiju;

- Utvrđivanje mehanizama finansiranja usvojene strategije upravljanja radioaktivnim otpadom;

- Utvrđivanje aktera i njihove interakcije, koji će biti uključeni u provedbu strategija upravljanja radioaktivnim otpadom (ministarstva, privatne firme, državne organizacije);

- Razvijanje programa za informiranje javnosti.

Za okončanje transpozicije pravne stečevine EU-a u srpsko zakonodavstvo i zakonske propise

- Pomoć u analiziranju važećeg Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti, u svrhu mogućeg poboljšanja;

- Pomoć u okončanju aktivnosti pregleda svih važećih propisa (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći finansiranog iz IPA 2008) i u sačinjavanju novih, kako bi regulatorni okvir bio potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-a (*acquis*);

- Pomoć u izradi smjernica i provedbenih propisa;

- Pomoć u uspostavljanju posebnih propisa za saniranje nepoznatih izvora i monitoring nad deponijama;

- Uspostavljanje programa obuke za osoblje SAZIZNS-a koje još nije potpuno upoznato s izradom propisa i provedbenim propisima;

- Utvrđivanje regulatornih odredaba koje treba uvesti u cilju lakšeg ratificiranja međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma o zaštiti od radijacije i nuklearne sigurnosti;

- Pomoć u definiranju i sastavljanju postupka provedbe;

- Pomoć u izradi neophodnih protokola za izdavanje dozvola za prijevoz zatvorenih izvora zračenja i radioaktivni otpad, za odobrenje materijala izuzetog iz regulatorne kontrole, za rješavanje pitanja otpada za koji postoji sumnja da je radioaktivan.

Za regulatornu organizaciju, infrastrukturu i funkcioniranje

- Uspostavljanje sistema za upravljanje kvalitetom za SAZIZNS, usklađenog s formatom IAEA/ISO ili nekim drugim odgovarajućim sistemom;

- Definiranje organograma, uključujući raspodjelu odgovornosti;

- Definiranje godišnjeg programa kontrole koji SAZIZNS treba sprovesti;

- Uspostavljanje procedura za kontrolu evidencije;
- Definiranje pravila za vođenje dokumentacije.

3.5 Uslovljenost

Nije primjenjivo.

3.6 Povezane aktivnosti

IAEA već nekoliko godina podupire uspostavljanje i razvoj regulatornih organa za nuklearnu sigurnost na zapadnom Balkanu. Međutim, najvažniji projekat koji IAEA provodi je projekat finansiran iz komponente IPA 2008 - spomenut pod gore navedenom tačkom 3.1 - koji se bavi "Jačanjem tehničkih kapaciteta regulatornih organa za nuklearnu zaštitu u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori, Srbiji i Kosovu". Među tekućim i završenim projektima IAEA-e, važno je spomenuti sljedeće:

- Usavršavanje terapije radionuklidima u Bosni i Hercegovini (BOH 6010);
- Jačanje kapaciteta medicinske fizike u dijagnostičkoj radiologiji u Bosni i Hercegovini (BOH 6011);
- Uspostavljanje centra za medicinsku i radijacionu fiziku u Bosni i Hercegovini (BOH 6012);
- Monitoring prirodnog radioaktivnog materijala u unutrašnjem i vanjskom prostoru u Bosni i Hercegovini (BOH 7002);
- Uspostavljanje nacionalnog sistema regulatorne kontrole u Bosni i Hercegovini (BOH 9002);
- Podrška razvoju regulatorne infrastrukture u Crnoj Gori (MNE2007003);
- Poboljšanje usluga radioterapije u Kliničkom centru Crne Gore, kao mjesta od ključne važnosti za oboljele od malignih bolesti (MNE2007004);
- Jačanje nacionalnih mogućnosti za zaštitu profesionalnih zaposlenika od zračenja i od profesionalne izloženosti zračenju (RER2007012);
- Jačanje mogućnosti za procjenu sigurnosti (RER2007007);
- Učinkovitost regulatornih organa i napredna obuka iz nuklearne sigurnosti (RER2007040).

Pored navedenih, postoji veliki broj projekata IAEA-e planiranih za podršku u 2012/2013. godini koji se odnose na ovaj projekat pomoći regulatornim organima, npr.:

- Izgrađivanje kapaciteta i jačanje nacionalne regulatorne infrastrukture u Bosni i Hercegovini (BOH 2010001);
- Jačanje jedinica radioterapijske fizike u Bosni i Hercegovini (BOH 2010003);
- Povećanje mogućnosti nuklearne medicine u upravljanju bolesnicima u oblasti onkologije, kardiologije i neurologije u Bosni i Hercegovini (BOH 20010004);
- Uspostavljanje programa QA u mamografiji u Bosni i Hercegovini (BOH 2010005);
- Podrška razvoju regulatorne infrastrukture u Crnoj Gori (MNE 2010001);
- Jačanje tehničkih i institucionalnih kapaciteta u Crnoj Gori za realiziranje programa monitoringa okoliša (MNE 2010003);

- Usavršavanje programa za osiguravanje kvaliteta/kontrolu kvaliteta u dijagnostičkoj radiologiji za nacionalni program mamografskog pregleda (MNE 2010007).

Pored navedenih, postoji nekoliko projekata finansiranih iz IPA-inih programa, koji bi mogli doprinijeti dopuni planiranih aktivnosti, odnosno:

- Daljnji koraci na usklađivanju zakonodavstva i zakonskih propisa Albanije s pravnom stečevinom Zajednice u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti (ugovoreno 2013.);

4. Indikativni budžet (iznosi u EUR)

			IZVORI FINANSIRANJA									
			UKUPNO ISTIČE	DOPRINOS IPA-e EU		NACIONALNI DOPRINOS					PRIVATNI DOPRINOS	
Aktivnosti	IB	INV	EUR	EUR	%	Ukupno	%	Središnji	Reg./	MFI	EUR	%(2)
	(1)	(1)	(a)=(b)+(c)	(b)	(2)	EUR	(2)	EUR	Lokal.	EUR	(d)	

- Jačanje zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti poboljšanjem sposobnosti izvođenja CETI (osigurati opremu 2014.);

- Otvaranje kalibracione laboratorije za ionizirajuće zračenje (Sekundarna standardna dozimetrijska laboratorija) u Bosni i Hercegovini, u okviru programa iz 2008. godine;

- Upravljanje nezatvorenim radionuklidima u medicinskim ustanovama (Bosna i Hercegovina), u okviru programa iz 2008. godine;

- Jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa za nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, u okviru programa iz 2008. godine (odgovara šifri IAEA - RER/9/104);

- Jačanje sistema dozimetrijske kontrole za profesionalno izložene zaposlenike i bolesnike (Bosna i Hercegovina i Kosovo) u okviru programa iz 2009. godine;

- Smanjivanje medicinske i profesionalne izloženosti kod mamografije u Bosni i Hercegovini, u okviru programa iz 2009. godine;

- Jačanje kapaciteta Centra za obuku za zaštitu od zračenja u Banjoj Luci (Bosna i Hercegovina), u okviru programa iz 2009. godine;

- Jačanje tehničkih kapaciteta za monitoring radionuklida u okolišu (Bosna i Hercegovina) u okviru programa iz 2009. godine;

- Upravljanje zatvorenim izvorima zračenja, uključujući radioaktivne gromobrane (Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Crna Gora i Kosovo), u okviru programa iz 2009. godine;

- EuropeAid/133749/C/SER/XK - Podrška zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti (Kosovo), realizirati do sredine 2015. godine;

- Srbija - Uslovljavanje i osiguranje skladištenja zatvorenih izvora zračenja koji se ne koriste u Srbiji (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - Dekomisija uništenog hangara za skladištenje otpada br. 1 (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - Kontrola radioaktivnosti u Vinči (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - Karakteriziranje i uslovljavanje radioaktivnog otpada nižeg nivoa zračenja (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - Jačanje sposobnosti zaštite od zračenja i infrastukture (IAEA-CA 2010/235-591);

- Srbija - IPA 2010 - Registar nuklearnih materijala, radioaktivnih izvora, otpada i izlaganja zračenju (IAEA-CA 2013/316-192).

3.7 Naučene lekcije

Regulatorni organi su uspostavljeni nedavno i, mada još uvijek nemaju dovoljno osoblja, za većinu se čini da su sasvim sposobni za apsorpiranje regulatorne pomoći izvana. Relevantni regulatorni organi su sasvim dinamični i motivirani za obuku u oblasti regulatorne pomoći i spremni su da doprinesu usklađivanju nacionalnog zakonodavstva/zakonskih propisa svojih zemalja s pravnom stečevinom EU-a u najskorije vrijeme. Pokazalo se da je njihov doprinos prošlim ili tekućim projektima regulatorne pomoći, finansiranim iz IPA-ine komponente i realiziranim u periodu 2008-2013., veoma uspješan.

Međutim, što se tiče Kosova¹, glavna lekcija naučena iz prošlih projekata regulatorne pomoći, finansiranih iz IPA-ine komponente i realiziranih u periodu 2008-2013., jeste ta da sposobnost regulatornog organa za apsorpciju može biti presudna.

			+(d)			(c)=(x)+ (y)+(z)		(x)	EUR (y)	(z)		
Aktivnost 1	x		3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
Ugovor 1 Ugovor o pr. usluga (Tehnička pomoć)	x		3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO 1 B			3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO PROJEKAT			3,150,000	3,150,000	100	-	-	-	-	-	-	-

Iznosi neto bez PDV-a

(1) U koloni "Aktivnost" koristiti "X" za označavanje da li se radi o IB-u ili INV-u

(2) Izraženo u % **ukupnih** rashoda (kolona (a))

5. Indikativni plan provedbe (periodi prikazani kvartalno)

Ugovori	Početak tenderskog postupka	Potpisivanje ugovora	Kraj projekta
Ugovor 1 - usluge	4. kv. 2014.	2. kv. 2015.	2. kv. 2018.

6. Opća pitanja

6.1 Jednake mogućnosti

Kroz bolju zaštitu okoliša i sigurnost, od projekta će imati koristi i žene i muškarci. Za sve aktivnosti, i muškarci i žene imat će jednake mogućnosti nadmetanja za dobijanje ugovora i rad na svim povezanim aktivnostima.

DODATAK I: Matrica logičkog okvira u standardnom formatu

MATRICA PLANIRANJA LOGIČKOG OKVIRA ZA Sažetak projekta	Naziv i broj programa	Horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2011 (2011/023-384)
Daljnje jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa za radijacionu i nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu.	Ugovorni period ističe - 26. juna 2015. godine.	Period isplate ističe - 26. juna 2019. godine.
Ukupni cilj	Objektivno provjerljivi pokazatelji	Budžet IPA-e
Dopriniti poboljšanju zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu, kroz jačanje tehničkih kapaciteta njihovih regulatornih agencija za nuklearnu sigurnost.		
Svrha projekta	Objektivno provjerljivi pokazatelji	Pretpostavke
Pružiti daljnji doprinos transpoziciji pravne stečevine u oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, i usklađivanje funkcioniranja regulatornih agencija za nuklearnu sigurnost u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, te Kosovu, s funkcioniranjem njihovih ekvivalentnih organizacija u EU-u.	Uspješna transpozicija tehničkih kapaciteta na način prikazan kroz nove ili poboljšane propise koji su izrađeni prema međunarodnim standardima i direktivama Vijeća Euratom, te međunarodnim konvencijama koje je potpisala Europska unija.	
Rezultati	Objektivno provjerljivi pokazatelji	Pretpostavke
Albanija Uveden je novi postupak licenciranja nuklearnih instalacija i aktivnosti; Izrađene su smjernice za carinsku kontrolu paketa sa radioaktivnim materijalima; Ustanovljena je Organizacija tehničke podrške (OTP) za Ured za zaštitu od zračenja; Pregledani su i ažurirani planovi za reagiranje u vanrednim situacijama radiološke nesreće; Provjerena je i poboljšana raspodjela odgovornosti među svim akterima uključenim u planove za vanredne situacije; Pregledani su i ažurirani orijentacioni dokumenti za provedbene propise; Uspostavljen je sistem za upravljanje kvalitetom u Uredu za zaštitu od zračenja.	Rad Ureda za zaštitu od zračenja usklađen je s radom regulatornih organa EU-a. Na graničnim prijelazima se može nastaviti s uvozom/izvozom robe koja sadrži radioaktivne materijale. Zahvaljujući podršci akreditiranog OTP-a, poboljšane su regulatorne aktivnosti Ureda za zaštitu od zračenja. Izrađen je plan za vanredne situacije i testirano reagiranje u vanrednim situacijama.	Završni izvještaj kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU-a.
Bosna i Hercegovina - Ažurirani ili novi nacrti propisa o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU-a (<i>acquis</i>) i međunarodnim standardima; - Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti zaštite od zračenja, nuklearne sigurnosti i sigurnosti izvora zračenja su pregledani, analizirani i izrađeni u skladu s najboljom međunarodnom praksom; - Aktivnosti, programi i planovi DRARNS-a su pregledani, a sistem za upravljanje kvalitetom je uspostavljen i potpuno operativan; - Instrumenti kontrole, kontrolni popisi i procedure DRARNS-a su pregledani, izmijenjeni i dopunjeni i doneseni u potpunom skladu s međunarodnim standardima i najboljom međunarodnom praksom; - Odluka DRARNS-a o akreditiranju OTP-a je pregledana, i propis pripremljen; - Program obuke osoblja DRARNS-a je definiran i primijenjen; - Kampanja za informiranje javnosti o rizicima ionizirajućeg zračenja i nepoznatih izvora je razrađena i proširena putem najprimjerenijih kanala.	Potpuna usklađenost zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Procedure su izrađene. Potvrda o pohađanju; Pokrenuta je kampanja o informiranju.	Završni izvještaj kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU-a.

6.2 Okoliš

Realiziranjem ovog projekta, države korisnice imat će značajnu korist za okoliš, jer bolja kontrola upotrebe radionuklida može imati povoljan utjecaj na zaštitu okoliša.

6.3. Manjine

Za sve aktivnosti, manjine će imati jednake mogućnosti nadmetanja za dobijanje ugovora i rad na svim povezanim aktivnostima.

DODACI

I Logički okvir u standardnom formatu

II Iznosi ugovoreni i isplaćeni kvartalno tokom ukupnog trajanja projekta

III Opis institucionalnog okvira

IV Relevantni zakoni, zakonski propisi i strateški dokumenti

<i>Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija</i> - Politika i strategija Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije za upravljanje radioaktivnim otpadom i s njima povezani propisi su pregledani i usavršeni; - Popuno su izrađeni programi za osiguranje kvaliteta, uključujući mjere za kontrolu kvaliteta i procjenu doziranja za bolesnike iz oblasti dijagnostičke i interventne radiologije (npr. radiografija, fluoroskopija i interventna radiologija, nuklearna medicina, radioterapija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sistemi i mamografija, kada je primjenjivo) za sve medicinske ustanove; - Utvrđeni su pisani protokoli za dijagnostičku i interventnu radiologiju; - Relevantno osoblje uključeno u dijagnostičku i interventnu radiologiju je obučeno za primjenu protokola; - Usavršeni su nacionalni propisi za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT-a; - Uspostavljene su procedure za licenciranje i kontrolu za proizvodnju radionuklida ciklotronom i PET/CT-a; - Osoblje je obučeno za licenciranje i kontrolu proizvodnje radionuklida ciklotronom i PET/CT-a.	Strategija i politika su razvijene i spremne za zakonodavni postupak. Potvrda o pohađanju. PET/CT licencirano.	Završni izvještaj kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU-a.	
<i>Kosovo</i> Struktura novog regulatornog organa je procijenjena; Transpozicija pravne stečevine EU-a u nacionalno zakonodavstvo i zakonske propise je dodatno završena; Provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU-a su doneseni, uključujući instrumente za kontrolu, kontrolne liste i procedure, uz one koje se odnose na područje prijevoza nuklearnog ili drugog radioaktivnog materijala, i organiziranje odgovarajuće obuke.	Predložena je nova struktura i postupak rada. Daljnje usklađivanje kosovskog zakonodavstva i zakonskih propisa s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti.	Završni izvještaj kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU-a.	
<i>Crna Gora</i> Ažurirani ili novi zakoni i zakonski propisi o zaštiti od zračenja i nuklearnoj sigurnosti potpuno su usklađeni s pravnom stečevinom EU-a i međunarodnim standardima; Provedbene procedure za primjenu ažuriranih i/ili novih propisa u oblasti sigurnosti od zračenja i radioaktivnih izvora pregledane su, analizirane i razvijene u skladu s najboljom međunarodnom praksom; AZŽS je donijela sveobuhvatne regulatorne smjernice i pužila savjete, obuhvaćajući tehničke parametre i administrativne procedure za siguran rad rentgenskih uređaja za radiografiju, fluoroskopiju, kompjuteriziranu tomografiju, digitalne panoramske sisteme, mamografiju i radioterapiju, kao i radioaktivnih izvora za primjenu u brahiterapiji, nuklearnoj medicini primijenjenoj u Kliničkom centru Crne Gore i u industriji; AZŽS je razvila referentne procedure za QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje i stavila ih na raspolaganje industrijskom i medicinskom sektoru za testiranje i upotrebu; Identificirani su stručnjaci ili firme koje bi eventualno mogle izvršiti testiranje QA/QC; Određena su sredstva za provedbu interne dozimetrije, i utvrđene su regulatorne smjernice i prapratne procedure za praćenje i evidentiranje internih doza za zaposlenike; Materijal za informiranje javnosti o opasnostima ionizirajućeg zračenja je sastavljen i distribuiran putem najprikladnijih kanala.	Operativna regulatorna agencija za nuklearnu sigurnost Crne Gore, usklađena je s ekvivalentnim organizacijama u EU-a.	Završni izvještaj kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU-a.	
<i>Srbija</i> Utvrđena je nacionalna strategija upravljanja radioaktivnim otpadom i istraživačkim reaktorom; Završena je transpozicija pravne stečevine EU-a u nacionalno zakonodavstvo/zakonske propise; Doneseni su provedbeni propisi i smjernice u skladu s pravnom stečevinom EU-a; Osoblje SAZIZNS-a nadležno za izradu pravilnika i smjernica je adekvatno obučeno; Izrađena je revizija Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti; Doneseni su posebni propisi o sanaciji nepoznatih izvora i monitoringu deponija; Utvrđeni su regulatorni uslovi za ratificiranje međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma u vezi sa zaštitom od zračenja i nuklearnom sigurnošću; U regulatornom organu je uspostavljen sistem za upravljanje kvalitetom; Predložena je nova infrastruktura i interna raspodjela odgovornosti u SAZIZNS-u.	U Izvještaju o napretku Srbije za pristupanje EU-u treba naglasiti činjenicu da su zakonodavstvo i zakonski propisi u ovoj zemlji potpuno usklađeni s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zaštite od zračenja, sigurnosti od zračenja i nuklearne sigurnosti. Dekomisija RA istraživačkog reaktora počinje kao rezultat usvajanja plana dekomisije. Definirane su opcije za raspolaganje radioaktivnim otpadom. Izrađen je i odobren novi zakon o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja. Na deponijama više nema nepoznatih izvora zračenja. Međunarodne konvencije, protokoli i sporazumi spremni su za ratificiranje. Rad SAZIZNS-a usklađen je s radom regulatornih organa EU-a.	Završni izvještaj kojem je doprinos dao najmanje jedan regulator iz EU-a.	
Aktivnosti	Sredstva	Troškovi	Pretpostavke
Za Albaniju			
Aktivnost 1: Ugovarač uspostavlja proceduru za licenciranje objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, odnosno, nacionalne skladišne kapacitete za odlaganje radioaktivnog otpada kojim upravlja Centar za primijenjenu nuklearnu fiziku u Tirani, kao i proceduru za licenciranje uporabe PET/CT-a Aktivnost 2: Ugovarač razvija carinske procedure za bavljenje paketima koji sadrže radioaktivni materijal, uključujući obuku. Aktivnost 3: Ugovarač određuje kriterije za uspostavljanje Organizacija tehničke podrške za Ured za zaštitu od zračenja, kao i zadatke koji im trebaju biti dodijeljeni. To treba obuhvatiti utvrđivanje potreba u smislu opreme i tehničkih kapaciteta.			

Aktivnost 4: Ugovarač utvrđuje odgovornosti svih uključenih aktera, u slučaju vanredne radiološke situacije i pojašnjava procese odlučivanja. Aktivnost 5: Ugovarač vrši pregled dokumenata koji služe kao smjernice za provedbu zakonskih propisa u skladu s pravnom stečevinom EU-a (ovom aktivnošću će se završiti aktivnost obuhvaćena horizontalnim programom o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru IPA 2010). Aktivnost 6: Ugovarač uspostavlja sistem za upravljanje kvalitetom za Ured za zaštitu od zračenja koji je usklađen s formatom Međunarodne agencije za nuklearnu energiju/Međunarodne organizacije za standardizaciju (IAEA/ISO) ili nekim drugim odgovarajućim sistemom.			
Za Bosnu i Hercegovinu			
Aktivnost 1: Transpozicija pravne stečevine EU-a (<i>acquis</i>) u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Aktivnost 2: Izrada provedbenih procedura. Aktivnost 3: Kriteriji za akreditiranje (ISO/IEC) firmi/državnih organizacija kao Organizacija za tehničku podršku (OTP). Aktivnost 4: Uspostavljanje sistema za upravljanje kvalitetom (QMS). Aktivnost 5: Program obuke za osoblje DRARNS-a i relevantnih profesionalaca. Aktivnost 6: Kampanja za informiranje javnosti.			
Za Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju			
Aktivnost 1: Ugovarač pregleda postojeće QA/QC procedure za dijagnostičku i interventnu radiologiju (npr. radiografija, fluoroskopija, kompjuterizirana tomografija, digitalni panoramski sistemi, i mamografija kada je primjenjivo) i uspostavlja bolje QA/QC procedure u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, međunarodnim standardima i najboljom praksom EU-a. Aktivnost 2: Na temelju poboljšanih procedura za AQ/QC, Ugovarač uspostavlja optimizirane protokole za dijagnostičku i interventnu radiologiju. Aktivnost 3: Ugovarač vrši obuku osoblja uključenog u dijagnostičku i interventnu radiologiju u oblasti primjene protokola. Aktivnost 4: Ugovarač pruža pomoć DRS-u u izradi novih propisa za rad ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a. Aktivnost 5: Ugovarač pruža pomoć DRS-u u uspostavi procedura za licenciranje i kontrolu objekata i aktivnosti za nuklearnu sigurnost, što se uglavnom odnosi na ciklotron za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a. Aktivnost 6: Ugovarač vrši obuku inspektora DRS-a nadležnih za provjeru ciklotrona za proizvodnju radionuklida i PET/CT-a. Aktivnost 7: Ugovarač vrši pregled i analizu različitih komponenata za politike i strategije u vezi s radioaktivnim otpadom i, kada je relevantno, davanje preporuka za poboljšanje, kako bi ta politika i strategija u cijelosti bile usklađene s međunarodnim standardima i najboljom praksom EU-a.			
Za Crnu Goru			
Aktivnost 1: Transpozicija pravne stečevine EU-a (<i>acquis</i>). Aktivnost 2: Usavršavanje/razvijanje procedura. Aktivnost 3: QA/QC uređaja koji proizvode ionizirajuće zračenje u medicinskom sektoru. Aktivnost 4: Razvijanje postupaka za QA/QC. Aktivnost 5: Informiranje javnosti.			
Za Kosovo			
Aktivnost 1: Ugovarač vrši kritičnu analizu postojeće infrastrukture Agencije za zaštitu od radijacije Kosova¹, u pogledu mandata, upošljavanja osoblja, operativnog budžeta, stepena stručnosti, nezavisnosti od korisnika radionuklida, odnosa s drugim akterima uključenim u medicinsku i/ili industrijsku primjenu radionuklida na Kosovu¹. Aktivnost 2: Ugovarač pruža pomoć u završavanju kontrolnih aktivnosti u vezi sa svim postojećim propisima (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći finansiranog iz IPA 2008 programa i IPA 2013 programa na Kosovu¹) i u izradi novih, u cilju stvaranja regulatornog okvira koji je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Time su obuhvaćeni kontrolni instrumenti, kontrolne liste i procedure, uključujući oblast prijevoza nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala, i organiziranje relevantne obuke.			
Za Srbiju			
A: Za izradu nacionalne strategije upravljanja radioaktivnim otpadom i dekomisije istraživačkog reaktora Aktivnost A1: Utvrđivanje kategorija radioaktivnog otpada na temelju stepena njegove radioaktivnosti. Aktivnost A2: Utvrđivanje nivoa tolerancije i izuzimanja za radioaktivni otpad. Aktivnost A3: Utvrđivanje opcija za dekomisiju RA nuklearnih istraživačkih reaktora, uključujući moguću ponovnu upotrebu zgrade za smještaj novog reaktora ili ciklotrona i opciju zelenog polja. Aktivnost A4: Utvrđivanje nastanaka radioaktivnog otpada za svaku glavnu dekomisionu opciju i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji. Aktivnost A5: Utvrđivanje upravljačkih ruta za radioaktivni grafit kao rezultat dekomisionih opcija. Aktivnost A6: Utvrđivanje potencijalnog tretmana i uslovljenih procesa za svaku vrstu radioaktivnog otpada nastalog ili koji treba da nastane kao rezultat dekomisijskih opcija i drugog radioaktivnog otpada nastalog iz drugih generatora u Srbiji. Aktivnost A7: Definiranje akcionog plana u vezi s lokacijom, licenciranjem, izgradnjom i radom objekta za odlaganje radioaktivnog otpada u skladu s važećim zakonom, uključujući varijante kad god postoje nedoumice. Aktivnost A8: Utvrđivanje različitih mogućih opcija izgleda objekta za odlaganje radioaktivnog otpada.			

Aktivnost A9: Razvijanje metodologije (multiatributna analiza) za procjenu svakog tako utvrđenog pravca upravljanja u pogledu troškova, profesionalne izloženosti, lakoće sprovođenja, potrebe za obukom, licenciranja i prihvatanja od strane javnosti. Aktivnost A10: Utvrđivanje optimiziranih strategija za upravljanje radioaktivnim otpadom. Aktivnost A11: Utvrđivanje mehanizama finansiranja usvojene strategije upravljanja radioaktivnim otpadom. Aktivnost A12: Utvrđivanje aktera i njihove interakcije, koji će biti uključeni u provedbu strategija upravljanja radioaktivnim otpadom (ministarstva, privatne firme, državne organizacije). Aktivnost A13: Razvijanje programa za informiranje javnosti. B: Za okončanje transpozicije pravne stečevine EU-a u srpsko zakonodavstvo i zakonske propise Aktivnost B1: Pomoć u analiziranju važećeg Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i nuklearnoj sigurnosti, u svrhu mogućeg poboljšanja. Aktivnost B2: Pomoć u okončanju aktivnosti pregleda svih važećih propisa (koje su pokrenute u okviru regionalnog projekta regulatorne pomoći finansiranog iz IPA 2008) i u sačinjavanju novih, kako bi regulatorni okvir bio potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-a (<i>acquis</i>). Aktivnost B3: Pomoć u izradi smjernica i provedbenih propisa. Aktivnost B4: Pomoć u uspostavljanju posebnih propisa za saniranje nepoznatih izvora i monitoring nad deponijama. Aktivnost B5: Uspostavljanje programa obuke za osoblje SAZIZNS-a koje još nije potpuno upoznato s izradom propisa i provedbenim propisima. Aktivnost B6: Utvrđivanje regulatornih odredaba koje treba uvesti u cilju lakšeg ratificiranja međunarodnih konvencija, protokola i sporazuma o zaštiti od radijacije i nuklearne sigurnosti. Aktivnost B7: Pomoć u definiranju i sastavljanju postupka provedbe. Aktivnost B8: Pomoć u izradi neophodnih protokola za izdavanje dozvola za prijevoz zatvorenih izvora zračenja i radioaktivni otpad, za odobrenje materijala izuzetog iz regulatorne kontrole, za rješavanje pitanja otpada za koji postoji sumnja da je radioaktivan. C: Za regulatornu organizaciju, infrastrukturu i funkcioniranje Aktivnost C1: Uspostavljanje sistema za upravljanje kvalitetom za SAZIZNS, usklađenog s formatom IAEA/ISO ili nekim drugim odgovarajućim sistemom. Aktivnost C2: Definiranje organograma, uključujući raspodjelu odgovornosti. Aktivnost C3: Definiranje godišnjeg programa kontrole koji SAZIZNS treba sprovesti. Aktivnost C4: Uspostavljanje procedura za kontrolu evidencije. Aktivnost C5: Definiranje pravila za vođenje dokumentacije.		
---	--	--

Aktivnosti koje treba realizirati mogu biti modificirane prema rezultatima IPA 2008 regionalnog projekta za jačanje tehničkih kapaciteta regulatornih organa država zapadnog Balkana, koji je pokrenut u martu 2011. godine.

DODATAK II: Iznosi (u EUR) ugovoreni i kvartalno isplaćeni za projekat

Ugovoreno	Kv. 2 2015.	Kv. 3 2015.	Kv. 4 2015.	Kv. 1 2016.	Kv. 2 2016.	Kv. 3 2016.	Kv. 4 2016.	Kv. 1 2017.	Kv. 2 2017.	Kv. 3 2017.	Kv. 4 2017.	Kv. 1 2018.	Kv. 2 2018.	Kv. 3 2018.
Ugovor 1- Usluge (Tehnička pomoć)	3,15													
Kumulirano	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15	3,15
Isplaćeno	Kv. 2 2015.	Kv. 3 2015.	Kv. 4 2015.	Kv. 1 2016.	Kv. 2 2016.	Kv. 3 2016.	Kv. 4 2016.	Kv. 1 2017.	Kv. 2 2017.	Kv. 3 2017.	Kv. 4 2017.	Kv. 1 2018.	Kv. 2 2018.	Kv. 3 2018.
Ugovor 1- Usluge (Tehnička pomoć)	1,8				0,6				0,6				0,15	
Kumulirano	1,8	1,8	1,8	1,8	2,4	2,4	2,4	2,4	3,0	3,0	3,0	3,0	3,15	3,15

DODATAK III: Opis institucionalnog okvira

Vidjeti tačku 3.1 (historija i opravdanost)

DODATAK IV: Relevantni zakoni, zakonski propisi i strateški dokumenti

- Multikorisnički višegodišnji indikativni planski dokument (MIPD u okviru IPA komponente za period 2009-2011. i 2011-2013. - Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja;
- Zajednička konvencija o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom.

Član 3.

Ova odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-50-1-2014-26/15
20. августа 2015. године
Сарајево

Predsjedavajući
Dr. Dragan Čović, s. r.

DIREKCIJA ZA EUROPSKE INTEGRACIJE

113

ODLUKA 2/2014 PRIVREMENOG ODBORA EU - BOSNA I HERCEGOVINA OD 26. RUJNA 2014. O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE 1/2008 O NJEGOVOM POSLOVNIKU, OPISU POSLOVA I STRUKTURI PODODBORA EU - BOSNA I HERCEGOVINA

PRIVREMENI ODBOR EU - BOSNA I HERCEGOVINA
Na temelju Privremenog sporazuma o trgovini i
trgovinskim pitanjima između Europske zajednice, s jedne
strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane¹ (u daljnjem tekstu:
Privremeni sporazum), potpisanog 16. lipnja 2008. godine, a
naročito njegovih članaka 40.- 43.

ODLUČIO JE:

Članak 1.

Članak 6. Poslovnika mijenja se i glasi:

"Članak 6.

Dnevni red i popratna dokumentacija

1. Predsjedatelj i tajnici sastavljaju prijedlog dnevnog reda za svaki sastanak najkasnije 30 radnih dana prije njegovog održavanja.
Prijedlog dnevnog reda obuhvaća točke za koje su tajnici primili zahtjev za uvrštavanje u dnevni red najkasnije 35 radnih dana prije održavanja sastanka, uz uvjet da se točke ne unose u prijedlog dnevnog reda ako popratna dokumentacija za njih nije prosljeđena tajnicima najkasnije na dan slanja prijedloga dnevnog reda.
2. Nakon usuglašavanja prijedloga dnevnog reda za svaki sastanak, a najkasnije 10 radnih dana prije njegovog održavanja, tajnik Privremenog odbora dostavlja u ime Bosne i Hercegovine tajniku Privremenog odbora, u ime Europske unije, potrebnu pisanu dokumentaciju za dogovorene točke prijedloga dnevnog reda.
3. U slučaju da rok naveden u stavku 2. ne bude ispoštovan, sastanak se automatski otkazuje a da Europska unija o tome ne šalje obavijest."

Članak 2.

Stupanje Odluke na snagu

Ova Odluka stupa na snagu prvoga dana drugog mjeseca nakon dana njenog donošenja.

26. rujna 2014. godine
Sarajevo

Za Privremeni odbor
Predsjedateljica
Nevenka Savić, v. r.

ОДЛУКА 2/2014

ПРИВРЕМЕНОГ ОДБОРА ЕУ - БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ОД 26. СЕПТЕМБРА 2014. О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ 1/2008 О ЊЕГОВОМ ПОСЛОВНИКУ, ОПИСУ ПОСЛОВА И СТРУКТУРИ ПОДОДБОРА ЕУ - БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

ПРИВРЕМЕНИ ОДБОР ЕУ - БОСНА И
ХЕРЦЕГОВИНА

На основу Привременог споразума о трговини и
трговинским питањима између Европске заједнице с једне
стране и Босне и Херцеговине с друге стране² (у даљем

тексту: Привремени споразум), потписаног 16. јуна 2008.
године, а нарочито његових чланова од 40. до 43,
ОДЛУЧИО ЈЕ:

Члан 1.

Члан 6. Пословника мијења се и гласи:

"Члан 6.

Дневни ред и пропратна документација

1. Председавајући и секретари састављају приједлог дневног реда за сваки састанак најкасније 30 радних дана прије његовог одржавања.
Приједлог дневног реда обухвата тачке за које су секретари примили захтјев за уврштавање у дневни ред најкасније 35 радних дана прије одржавања састанка, уз услов да се тачке не уносе у приједлог дневног реда уколико пропратна документација за њих није прослијеђена секретарима најкасније на дан слања приједлога дневног реда.
2. Након усаглашавања приједлога дневног реда за сваки састанак, а најкасније 10 радних дана прије његовог одржавања, секретар Привременог одбора, у име Босне и Херцеговине, доставља секретару Привременог одбора у име Европске уније потребну писмену документацију за договорене тачке приједлога дневног реда.
3. У случају да рок наведен у ставу 2. не буде испоштован, састанак се аутоматски отказује а да Европска унија о томе не даје обавјештење."

Члан 2.

Ступање Одлуке на снагу

Ова одлука ступа на снагу првог дана другог мјесеца након дана њеног доношења.

26. септембра 2014. године
Сарајево

За Привремени одбор
Председавајућа
Невенка Савић, с. р.

ODLUKA 2/2014

PRIVREMENOG ODBORA EU - BOSNA I HERCEGOVINA OD 26. SEPTEMBRA 2014. O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE 1/2008 O NJEGOVOM POSLOVNIKU, OPISU POSLOVA I STRUKTURI PODODBORA EU - BOSNA I HERCEGOVINA

PRIVREMENI ODBOR EU - BOSNA I HERCEGOVINA
Na osnovu Privremenog sporazuma o trgovini i
trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice s jedne strane
i Bosne i Hercegovine s druge strane³ (u daljnjem tekstu:
Privremeni sporazum), potpisanog 16. juna 2008., a naročito
njegovih članova od 40. do 43.

ODLUČIO JE:

Član 1.

Član 6. Poslovnika mijenja se i glasi:

"Član 6.

Dnevni red i popratna dokumentacija

1. Predsjedavajući i sekretari sastavljaju prijedlog dnevnog reda za svaki sastanak najkasnije 30 radnih dana prije njegovog održavanja.

¹ "Službeni glasnik Europske unije", L 233, 30. 8. 2008.

² "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine - Međunarodni ugovori", broj 5/08, 20. 6. 2008.

³ "Službeni glasnik Evropske unije", L 233, 30.8.2008.

"Službeni glasnik Bosne i Hercegovine - Međunarodni ugovori", broj 5/08, 20. 06. 2008.

³ "Službeni glasnik Evropske unije", L 233, 30.8.2008.

"Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 5/08, 20.6.2008.

- Prijedlog dnevnog reda obuhvata tačke za koje su sekretari primili zahtjev za uvrštavanje u dnevni red najkasnije 35 radnih dana prije održavanja sastanka, uz uslov da se tačke ne unose u prijedlog dnevnog reda ako popratna dokumentacija za njih nije proslijeđena sekretarima najkasnije na dan slanja prijedloga dnevnog reda.
2. Nakon usaglašavanja prijedloga dnevnog reda za svaki sastanak, a najkasnije 10 radnih dana prije njegovog održavanja, sekretar Privremenog odbora dostavlja, u ime Bosne i Hercegovine, sekretaru Privremenog odbora, u ime Evropske unije, potrebnu pismenu dokumentaciju za dogovorene tačke prijedloga dnevnog reda.
3. U slučaju da rok naveden u stavu 2. ne bude ispoštovan, sastanak se automatski otkazuje a da Evropska unija o tome ne šalje obavještenje.
- Član 2.
Stupanje Odluke na snagu
Ova Odluka stupa na snagu prvoga dana drugog mjeseca nakon dana njenog donošenja.
26. septembra 2014. godine
Sarajevo
- Za Privremeni odbor
Predsjedavajuća
Nevenka Savić, s. r.

KAZALO

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

- 103 Odluka o davanju suglasnosti za ratificiranje Sporazuma o grantu između Razvojne banke Vijeća Europe i Bosne i Hercegovine u vezi s Regionalnim stambenim programom u BiH 2 (2013) (hrvatski jezik) 1
- Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Sporazuma o grantu između Razvojne banke Savjeta Evrope i Bosne i Hercegovine u vezi sa Regionalnim stambenim programom u BiH 2 (2013) (srpski jezik) 1
- 104 Odluka o davanju suglasnosti za ratificiranje Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o međunarodnom cestovnom prijevozu putnika i tereta (hrvatski jezik) 2
- Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o međunarodnom drumskom prevozu putnika i tereta (srpski jezik) 2
- Odluka o davanju suglasnosti za ratifikaciju Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o međunarodnom drumskom prijevozu putnika i tereta (bosanski jezik) 2
- 105 Odluka o davanju suglasnosti za ratificiranje Ugovora između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o suradnji u području veterinarstva (hrvatski jezik) 2
- Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Ugovora između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske o suradnji u oblasti veterinarstva (bosanski jezik) 3
- 106 Odluka o davanju suglasnosti za ratificiranje Sporazuma između Evropske unije i Bosne i Hercegovine o sudjelovanju Bosne i Hercegovine u Unijinom programu "Fiscalis 2020" (hrvatski jezik) 3
- Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Sporazuma između Evropske unije i Bosne i Hercegovine o učešću Bosne i Hercegovine u Unijinom programu "Fiscalis 2020" (srpski jezik) 3
- Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Sporazuma između Evropske unije i Bosne i Hercegovine o učešću Bosne i Hercegovine u Unijinom programu "Fiscalis 2020" (bosanski jezik) 4
- 107 Odluka o davanju suglasnosti za ratificiranje Dopune sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije o programu prekogranične suradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora u okviru komponente: prekogranična suradnja programa IPA za 2011. godinu (hrvatski jezik) 4
- Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Dopune sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije o programu prekogranične suradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora u okviru komponente: prekogranična suradnja programa IPA za 2011. godinu (srpski jezik) 4
- Odluka o davanju suglasnosti za ratifikaciju Dopune sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije o programu prekogranične suradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora u okviru komponente: prekogranična suradnja programa IPA za 2011. godinu (bosanski jezik) 4
- 108 Odluka o davanju suglasnosti za ratificiranje Provedbenog protokola između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Slovačke Republike o primjeni Sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji osoba koje borave bez dozvole (hrvatski jezik) 5
- Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Implementacionog protokola između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Slovačke Republike o primjeni Sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji lica koja borave bez dozvole (srpski jezik) 5

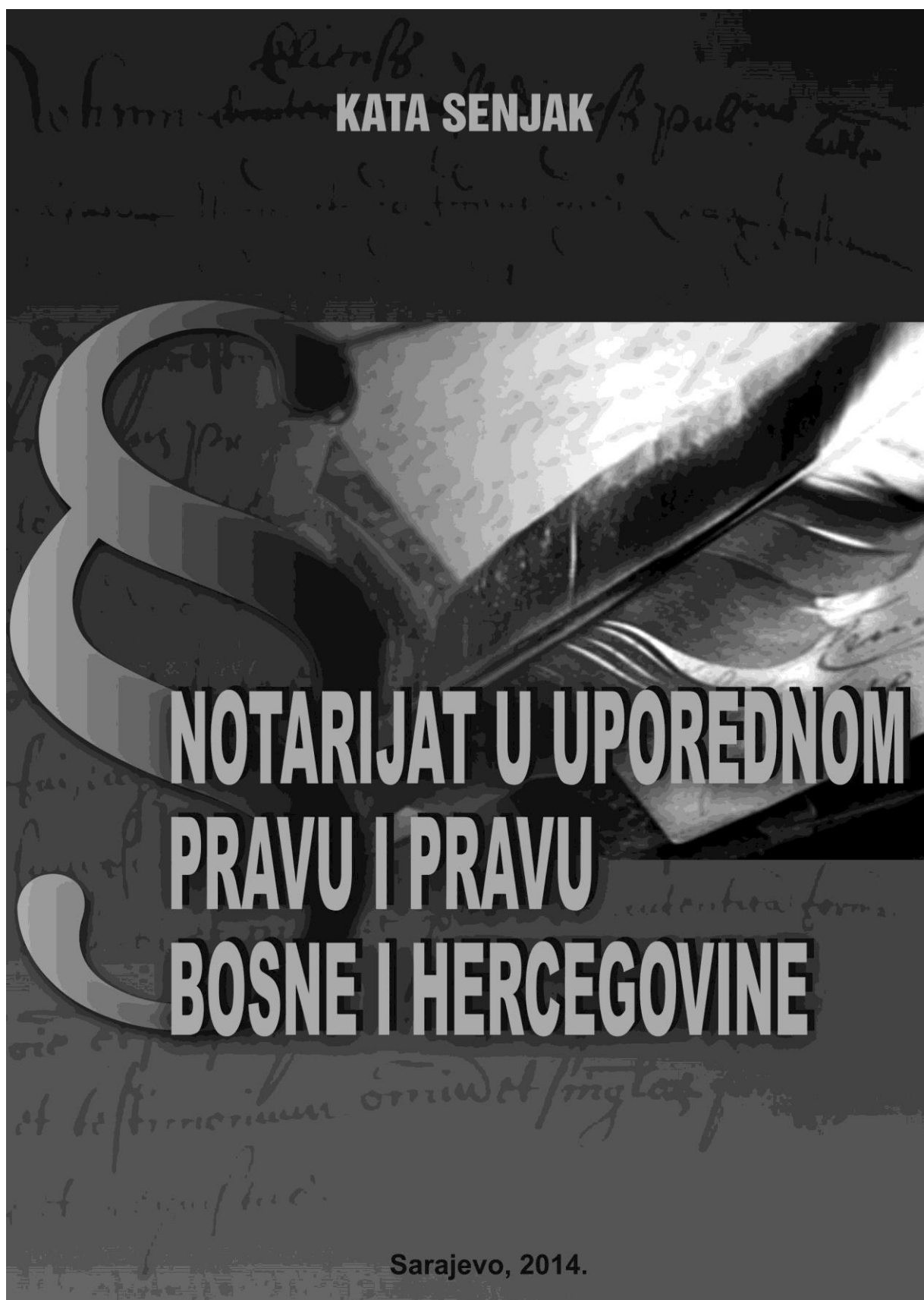
		Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Provedbenog protokola između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Slovačke Republike o primjeni Sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji lica koja borave bez dozvole (bosanski jezik)				
109		Odluka o davanju suglasnosti za ratificiranje Sporazuma o uspostavi Međunarodne organizacije ST-EP (eliminacija siromaštva putem održivog turizma) (hrvatski jezik)	5	112	Odluka o ratifikaciji Sporazuma o zajmu (Zajam za razvojnu politiku poslovnog ambijenta) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (bosanski jezik)	16
		Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Sporazuma o uspostavljanju Međunarodne organizacije ST-EP (eliminacija siromaštva putem održivog turizma) (srpski jezik)	5		Odluka o ratifikaciji Dopune broj 2 Sporazuma o financiranju između Bosne i Hercegovine i Europske komisije koji se odnosi na horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru Instrumenata za pretpristupnu pomoć za 2011. godinu (hrvatski jezik)	21
		Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Sporazuma o uspostavljanju Međunarodne organizacije ST-EP (eliminacija siromaštva putem održivog turizma) (bosanski jezik)	6		Odluka o ratifikaciji Dopune broj 2 Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije koji se odnosi na horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć za 2011. godinu (srpski jezik)	40
110		Odluka o davanju suglasnosti za ratificiranje Sporazuma o suradnji u području znanosti i tehnologije između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske (hrvatski jezik)	6		Odluka o ratifikaciji Dopune broj 2 Sporazuma o finansiranju između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije koji se odnosi na horizontalni program o nuklearnoj sigurnosti i zaštiti od zračenja u okviru Instrumenata za pretpristupnu pomoć za 2011. godinu (bosanski jezik)	61
		Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Sporazuma o saradnji u oblasti nauke i tehnologije između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske (srpski jezik)	6		DIREKCIJA ZA EUROPSKE INTEGRACIJE	
		Odluka o davanju saglasnosti za ratifikaciju Sporazuma o saradnji u oblasti nauke i tehnologije između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Turske (bosanski jezik)	6	113	Odluka 2/2014 Privremenog odbora EU - Bosna i Hercegovina od 26. rujna 2014. o izmjenama i dopunama Odluke 1/2008 o njegovom poslovniku, opisu poslova i strukturi pododbora EU - Bosna i Hercegovina (hrvatski jezik)	81
		PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE			Odluka 2/2014 Privremenog odbora EU - Bosna i Hercegovina od 26. septembra 2014. o izmjenama i dopunama Odluke 1/2008 o njegovom poslovniku, opisu poslova i strukturi pododbora EU - Bosna i Hercegovina (srpski jezik)	81
111		Odluka o ratifikaciji Sporazuma o zajmu (Zajam za razvojnu politiku poslovnog ambijenta) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (hrvatski jezik)	7		Odluka 2/2014 Privremenog odbora EU - Bosna i Hercegovina od 26. septembra 2014. o izmjenama i dopunama Odluke 1/2008 o njegovom poslovniku, opisu poslova i strukturi pododbora EU - Bosna i Hercegovina (bosanski jezik)	81
		Odluka o ratifikaciji Sporazuma o zajmu (Zajam za razvojnu politiku poslovnog ambijenta) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (srpski jezik)	7			
			11			

MATO TADIĆ

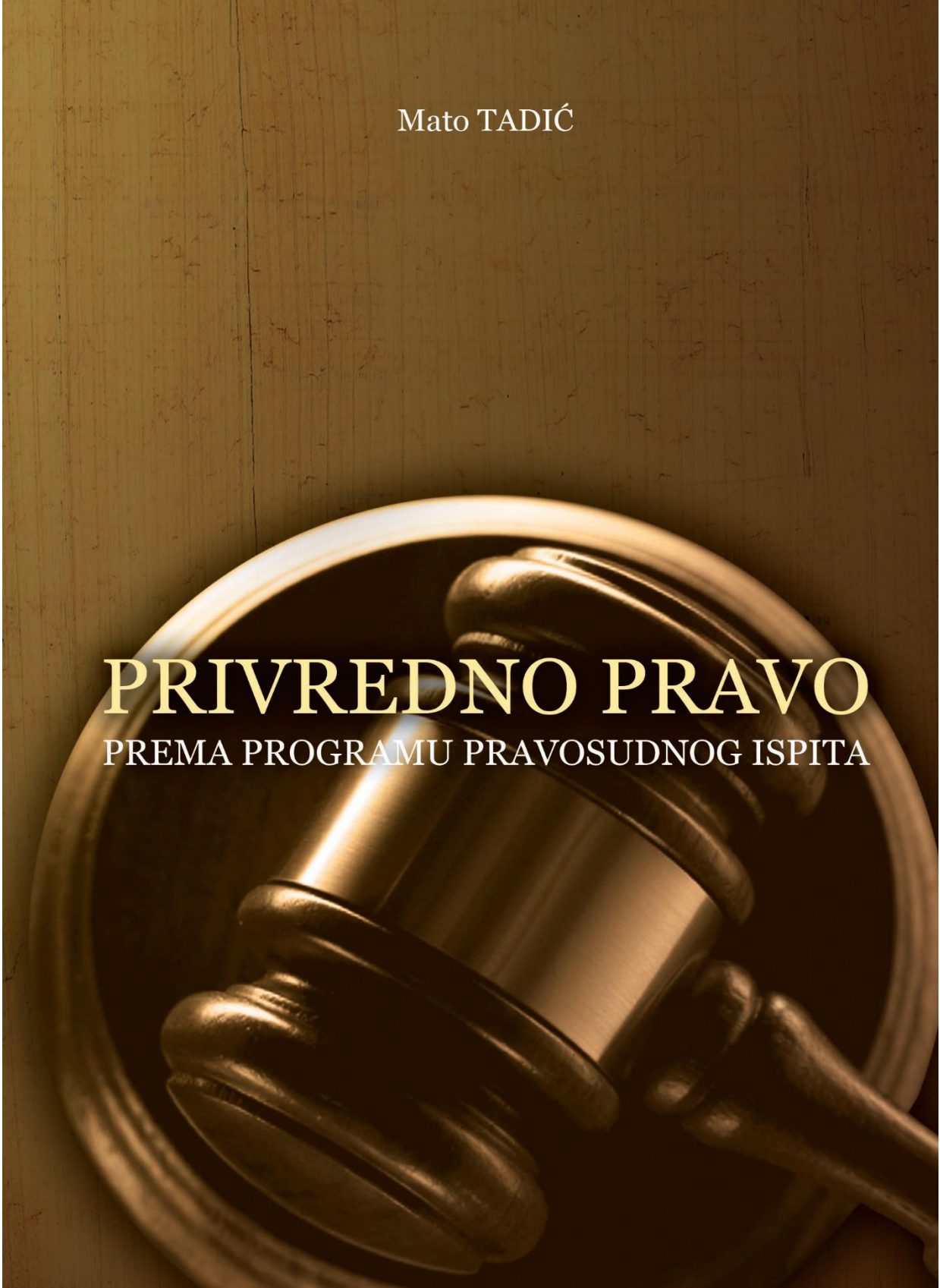
USTAVNI SUSTAV I USTROJ PRAVOSUĐA U BOSNI I HERCEGOVINI

PRIRUČNIK ZA PRAVOSUDNI ISPIT
TREĆE IZMIJENJENO I DOPUNJENO IZDANJE

SARAJEVO, 2014.

Mato TADIĆ

PRIVREDNO PRAVO

PREMA PROGRAMU PRAVOSUDNOG ISPITA

MATO TADIĆ

**UPRAVNO I RADNO
PRAVO PREMA PROGRAMU
PRAVOSUDNOG ISPITA**

(drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje)

SARAJEVO, 2014.

Nakladnik: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za nakladnika: tajnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Bojan Ninković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Ravnatelj: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Ravnatelj: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050 faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Tisak: GIK "OKO" d.d. Sarajevo - Za tiskaru: Mevludin Hamzić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za II polugodište 2015. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 200,00 KM